

Stamislus



2

The R. ...

Domestic Demand

Small

Californica



PONTIFICIUM INTERNATIONALE COLLEGIUM "ANGELICUM"

de URBE.

(Facultas Juris Canonici)

P. AUGUSTINUS LEDUC O.P.

DE RELIGIOSIS

Commentarium litterale Textus Codicis.

(Ad usum privatum discipulorum)

Property of

EOSA

Please return to

Graduate Theological
Union Library

= ROMAE =

1930

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

*St. Stanislaus M. McDonnell
St. Dominick's
St. Francis
St. Mary's
California*

[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Property of

1893

New

Graduate Theological

Library

[Faint, illegible text at the bottom of the page, likely bleed-through.]

MONITUM

...

1°) Duplex est schola Juris Canonici: Institutiones et Textus. In schola Institutionum, adhibetur methodus per quaestiones et quasi per theses, synthetice, attendendo ordini logico, non necessario et stricto ordini legali Textus; in scholâ Textus, e contra, adhibetur methodus commentarii analytici et quasi exegetici. Pro scholâ Textus viget Decretum S. Congr. Sem. et Univers. sub die 7â Augusti 1917 datum (A.A. S. 1917, p. 439), ubi praecipitur ac mandatur ut in tali scholâ proponatur analysis uniuscujusque canonis "ipso Codicis ordine ad titulorum capitumque serie religiosissime servato", utque singuli canones diligenti explanatione interpretentur.

Cum nostra schola sit schola Textus, praefato decreto omnino obtemperandum est; et ideo quam religiosissime ipsum Codicis ordinem ac seriem titulorum et capitum servabimus, singulosque canones diligenti examine interpretabimur, additis solummodo aliquot divisionibus et subdivisionibus.

Sed cum in eodem Decreto recensito addatur quod magistri, antequam de aliquo instituto canonico dicere aggrediantur, apte exponere debent qui ejus fuerit ortus, quae decursu temporis acciderint progressiones, mutationes ac vices, istas notiones praeliminares tra-demus sub titulo "Expositio Rubricae" quam sequetur "Expositio Textus". Ista methodus iam in usu est, et maximâ cum utilitate, in Libro "De Processibus" claris-
sini P. Noval O.P.

II. Sequentia folia praebent commentarium quasi litterale textus canonici pro scholis et non sunt Tractatus sub formâ libri cum notis, referentiis etc.

III. Divisio generalis Commentarii:

I° PRAENOTAMINA (cc. 487, 488, 489, 490, 491).

II° DE RELIGIONIBUS (cc. 492 ad c. 591)

III° DE RELIGIOSIS singulariter sumptis

(cc. 592 ad c. 692)

I°

PRAENOTAMINA.

I°) Notio statûs religiosi a) In abstracto, c. 487

b) In concreto, c. 488

II°) Regula interpretationis

a) Juris praecedentis, c. 489

b) Vocabulorum c. 490

III°) Praecedentia, c. 491.

I° NOTIO STATUS RELIGIOSI

Expositio Rubricae.

Connexio materiae. Liber II Codicis "De Personis" dividitur in tres partes quarum prima tractat de clericis, secunda de religiosis, tertia vero de laicis. In praesenti scholâ, durante hoc anno, agendum est de RELIGIOSIS. Licet a quibusdam praefata divisio non adaequata habeatur, quia tres termini non ad invicem se excludunt, attamen debet servari in scholâ textûs, quia est ordo legalis omnino adhibendus.

Jus praecedens. Sub jure Decretalium, de Religiosis tractabatur in lib. III°, sub Tit. XXXI "De Regularibus", XXXV "De Statu Monachorum" et passim in aliis libris Corporis Juris. In Concilio Tridentino, in Sess. XXV "De Regularibus".

Notio. a) Quoad nomen "Religiosus" est a "religione". Nomen vero religionis derivatur, juxta quosdam (Isidorus), a "relectione", quia religiosus tamquam relegit ea quae ad divinum cultum pertinent; alii vero istud nomen derivant a "re=electione", quia religiosus de novo eligit Deum; alii vero, et fere omnes post S. Augustinum et S. Thomam (IIa IIae, qu.

81, art. 1) a "religendo", quia religione homo quasi "religatur" uni omnipotenti Deo.

b) Quoad rem. Quicumque homo colens Deum per actus virtutis religionis potest dici "religiosus", et sic frequenter accidit cum de tali vel tali dicamus quod sit persona "religiosa"; sed vocabulum "religiosus" reservatum fuit quasi antonomastice, illis "qui se totaliter mancipant divino servitio quasi holocaustum Deo offerentes" (IIa IIae, qu. 186, art.1). Ut autem illa mancipatio sit totalis, debet esse permanens ita quod ille qui sic se dedicavit non amplius possit se subtrahere ab istâ mancipatione; et hoc fit per OBLIGATIONEM SUSCEPTAM in votis (IIa IIae, qu.186, art. VI) quibus mediantibus, aliquis ingreditur STATUM religiosum, seu stabilem et permanentem vivendi modum. Unde abstracte et in se loquendo, quicumque se totaliter Dei servitio mancipat modo permanenti et obligatorio per vota, est religiosus et in STATU religioso; per vota enim, ex unâ parte, removentur impedimenta ne quis totaliter Deo adhaereat (ibid. art. VII); ex alterâ autem parte, affirmatur voluntas firma et permanens colendi Deum TOTALITER.

Sed, ut patet, ad Ecclesiam, Dei Vicariam in terris, pertinet praescribere conditiones sub quibus ista mancipatio totalis debeat fieri ut ab Ipsâ agnoscat^{ur} et iudicetur tamquam sufficiens et legitima. Unde, definitive et in concreto, non qualiscumque mancipatio in Dei servitium, nec qualiscumque votorum emissio aliquem constituunt in statu religioso coram Ecclesiâ, sed illae tantum quae fiunt secundum ejus praescripta. Absque illâ conditione, aliquis bene poterit esse religiosus coram Deo, non vero coram Ecclesiâ et "officialiter". Istae conditiones in sequentibus canonibus exprimuntur.

Origo. a) In genere et quoad substantiam i.e. vota, status religiosus est de jure divino sc. a Christo non praecipiente sed consulente, secundum opinionem Suarezii et nunc communis sensus auctorum (Wernz "Jus Decretalium", III, n. 599).

b) Quoad particulares determinationes et formas, necnon quoad accidentalia et secundaria, status religiosus est de jure humano sc. a sanctis viris cum approbatione Ecclesiae.

c) Primi religiosi fuerunt ascetae: deinde, saeculo III°, anachoretæ (SS. Paulus, Antonius, Hila

rio); postea coenobitae (SS. Pachomius, Basilius et Benedictus); postea canonici regulares (S. Bruno et Praemonstratenses); deinde Ordines Militares, Ordines Mendicantes (Praedicatorum, Minorum, Servorum etc.), Clerici Regulares, Congregationes et Instituta etc. (Wernz, n. 602).

Bibliographia. a) Opera generalia juris canonici v.gr. Augustine, Blat, Cocchi, Coronata, De Meester, Cance, Bouuart, etc.

b) Opera specialia, post Codicem edita, v.gr. Fanfani, Bastien, Battandier, Mothon, Choupin, Biederlack, Jardi, Peijska, et praecipue Schafer = Plurimum valet etiam "Commentarium pro Religiosis".

Divisio materiae. Omnes sciunt quod Codex dividitur in Libros, Libri vero in Titulos, tituli in Capita et capita in Articulos. Quem ordinem debemus sequi, juxta mandatum Decreti supra relati. Sed subdivisiones introducemus maxime ut in meliori luce appareat quam logice distribuatur materia.

a) In Canone 487, status religiosus consideratu
tur potius in abstracto.

b) In Canone 488, status religiosus consideratu
tur in concreto.

I°) Quoad ipsam Religionem.

II°) Quoad Religionis partes.

EXPOSITIO TEXTUS.

a) De statu Religioso IN ABSTRACTO.

Canon 487.

MATERIA CANONIS = In isto canone duo sunt: primo, traditur definitio seu descriptio in abstracto status religiosi, remittendo ad canonem sequentem notionem concretam; secundo, datur encomium status religiosi sic descripti.

Quoad primum ergo, dicitur

STATUS RELIGIOSUS SEU STABILIS VIVENDI MODUS, sic innuendo quod vita religiosa non sit quicumque vivendi modus, sed modus **STABILIS**; hoc enim importat ratio **STATUS**, secundum dictum D. Thomae: "Id solum videtur ad **STATUM** hominis pertinere quod respicit **OBLIGATIONEM** personae hominis, prout sc. aliquis est sui juris vel alieni; et hoc non ex aliquâ causâ levi, vel de facili mutabili, sed ex aliquo permanente". (IIa IIae, qu. 183, art. I). Vita ergo religiosa est modus permanens et proinde stabilis vivendi, propterea dicitur "**STATUS**"; inter mundi hujus varietates religiosi sunt fixi in servitio Dei et gaudent, testante ipso S. Thomâ (ibid. ad IIIum) "quadam immobilitate".

IN COMMUNI, quia hodie, juxta jus vicens, nequit esse status religiosus uti talis ab Ecclesiâ recognitus quin in eo adsit vita communis. Porro, vita potest esse vel materialiter vel formaliter communis; est materialiter communis si sodales habeant eandem regulam, eosdem superiores, eandem professionem et eandem cohabitationem; remanet tamen vita formaliter communis si absit vel deficiat cohabitatio materialiter communis. Videtur sufficere vita formaliter communis ad statum religiosum, quia deest cohabitatio in quibusdam religionibus (Coronata, n. 500; nota I), et aliquando, v.gr. tempore belli aut persecutionum, talis cohabitatio est impossibilis.

Sed retinendum est quod vita in communi hodie requiritur; qui vocantur "eremitae" v.gr. S. Augustini, sunt veri religiosi quia apud eos non deest vita communis.

QUO FIDELIS, quia soli fideles seu baptizati possunt esse vere in statu religioso: antequam enim aliquis ad vitam religiosam ascendat, necesse est ut fundamentum vitae christianae ponat. Hac occasione liceat

dicere quod tentamina vitae religiosae apud christia-
nos haereticos nequeunt dici vera vita religiosa, cum
extra solam veram Ecclesiam non possit dari schola
perfectionis et sequelae efficacis consiliorum Chri-
sti; sunt tamen argumentum seu signum valoris istorum
consiliorum.

PRAETER COMMUNIA PRAECEPTA: quibus verbis docentur re-
ligiosi quod non dispensantur ab observatione praecep-
torum; certe debent esse pauperes, casti et obedien-
tes, sed ante omnia debent servare praecepta carita-
tis et justitiae etc.

EVANGELICA QUOQUE CONSILIA SUSCIPIUNT: consilia dicun-
tur quia uti talia a Christo proposita sunt; dicuntur
"evangelica" quia in Evangelio inveniuntur. Plura da-
ta sunt consilia in Evangelio, sed ista locutio "con-
silia evangelica" ex usu habet sensum praecisum sc.
paupertatem, castitatem et obedientiam. Inveniuntur
tamquam a Christo proposita apud Matth. XIX, 12; 21,
19.

PER VOTA SERVANDA: voto enim fit obligatio quâ poni-
tur in statu firmo et permanenti (D. Th. IIa IIae,
qu. 186, art. VI), et addit Cajetanus: "Vovere nihil

aliud est quam IMMOBILITARE animum ne possit retrogre
di".

OBEDIENTIAE, quâ aliquis instructioni et imperio al-
terius subditur ut perveniat ad finem (IIa IIae, qu.
186, art. V). N.B. Votum obedientiae primo loco recen-
setur in Codice et recte cum sit potissimum inter vo-
ta religiosa (S.Th. ibid. art. VIII), nam per istum,
a) aliquid majus offertur Deo sc. voluntas b) sub se
continet alia c) et se extendit ad actus propinquos
fini religionis.

CASTITATIS, quâ ibid. art. IV) subtrahuntur ea per
quae homo posset impediri ne TOTALITER sese ferret in
Deum, propter vehementiam delectionum et sollicitudi-
nem rerum familiae.

PAUPERTATIS, quâ (ibid. art. III) aliquis totaliter
affectum suum abstrahit a rebus mundanis.

Sic absolvitur descriptio status religiosi; pro-
sequitur quoad secundum sc. encomium vitae religiosae
et dicitur:

IN HONORE, sc. verbo, scripto, opere, vitando contume-
lias, derisiones.

HABENDUS EST, unde est mandatum, et quidem non super-

fluum post longam seriem impugnationum contra statum
religiosum decursu temporum, v.gr. a Vigilantio, Jo-
viniano, Guillelmo a S. Amore, Wiclef, Luthero, Cal-
vino, et, recentioribus temporibus, Americanismo. Con-
tra quam nefariam tendentiam olim scripsit D. Th. o-
puscula "Contra impugnantes" et "Contra retrahentes".
AB OMNIBUS, et in primis ab ipsis religiosis ne so-
quid faciant aut dicant quod sit in inhonorationem
sui status, et ab omnibus aliis sive praelatis sive
inferioribus. = N.B. STATUS in honore habendus est.

b) De statu Religioso IN CONCRETO.

Canon 488

EXPOSITIO RUBRICAE.

Connexio materiae. In c. 487, Codex tradidit
notionem status religiosi in abstracto; sed sub qui-
bus conditionibus apparere debeat in concreto ut ab
Ecclesiâ agnoscatur tamquam aliqua religio dicitur in
c. 488.

Materia canonis. In hoc canone duo possunt con-
siderari sc. notio ipsius religionis et postea reli-
gionis partium, sc. domus, provincia, sodales ac su-
periores. Simul indicat NOMINA sub quibus recensentur

in Codice tum ipsa religio, tum ejus partes, dicendo quod

IN CANONIBUS QUAE SEQUUNTUR, VENIUNT NOMINE, unde quando in Codice inveniuntur ista nomina debent intelligi in sensu hic dato.

Notio ipsius religionis.

I°. RELIGIONIS, sc. sub nomine religionis venit SOCIETAS i.e. adunatio constans membris (causa materialis) unione voluntatum sub auctoritate (causa formalis), ad aliquem finem determinatum (causa finalis), legitime instituta (causa efficiens). Et sic excluditur conceptus vitae religiosae individualis: hodie, vita religiosa nequit separari ab aspectu sociali. = Attamen non qualiscumque societas facit religionem, sed illa quae est

A LEGITIMA AUCTORITATE ECCLESIASTICA APPROBATA. Requiritur ergo approbatio ita quod adunatio aliquorum hominum vel mulierum, ante approbationem, non sit religio, neque a fortiori esset religio adunatio quae vellet sese subtrahere ab auctoritate v.gr. Spirituales aut Fratricellae. Et hoc bene ad vitandum periculum privatae inspirationis aut missionis; opera a Deo volita habent signum infallibile authenticitatis sc. si

gillum Ecclesiae in eis impressum. Nam legitima auctoritas de qua hic agitur non est alia ac Ecclesia, Dei in terris ministra; ab hoc munere excludi debet tamquam omnino incompetens status civilis (Schafer n° 21).

IN QUA SODALES NUNCUPANT VOTA, quia vota introducunt in statum, sed PUBLICA, sensu can. 1308, par. I sc. "nomine Ecclesiae a legitimo superiore ecclesiastico acceptata" et recusatio voto privato tamquam insufficienti pro religione.

PERPETUA VEL, sic denotando quod alia vota ~~admittuntur~~ scilicet

TEMPORALIA non quidem simpliciter talia sed ELAPSO TAMEN TEMPORE RENOVANDA, et ideo aliqui auctores dicunt quod omnia vota sunt saltem virtualiter perpetua.

SECUNDUM PROPRIAS IPSIUS SOCIETATIS LEGES, quae vocantur regulae et constitutiones. REGULA denotat potius aliquid generale quod applicatur et determinatur a CONSTITUTIONIBUS, licet in quibusdam religionibus etiam num vocabulum pro alio usurpetur.

N.B. Religiosi tenentur vivere secundum proprias constitutiones non vero tenentur ad omnia exercitia

quibus ad perfectionem pervenitur (IIa IIae qu. 186, art. 2). Pro eis sola via secura et obligatoria ad perfectionem est via regulae quam professi sunt.

ATQUE ITA, sc. per vota tamquam per viam (IIa IIae qu. 186, art. VII),

AD EVANGELICAM PERFECTIIONEM tamquam ad finem tendunt.

Porro ista perfectio non substantialiter differt a fine simplicis vitae christianae: perfectio enim vitae christianae attenditur secundum charitatem (IIa IIae, qu. 184, art. I), principaliter secundum dilectionem proximi (ibid. art. III). Ad quam perfectionem charitatis obtinendam, praecepta removent quae sunt contra-ria cum quibus scilicet charitas stare non potest, con-silia vero removent quae sunt non contraria sed impe-dimenta charitatis. Unde optime dictum fuit in canone praecedenti quod status religiosus est "praeter praecepta", quia supponit praecepta adimpleta.

TENDUNT: circa quod bene est notandum quod religiosi non vovent ipsam perfectionem, sed tendentiam ad per-fectionem. Hic audiat ipse D. Th.: "Manifestum est quod ille qui operatur ad finem non ex necessitate convenit quod jam assecutus sit finem, sed requiritur

quod per aliquam viam tendat ad finem. - Et ideo qui statum religiosum assumit non tenetur habere perfectam charitatem sed tenetur ad hoc tendere et operam dare ut habeat charitatem perfectam. Religiosus non est transgressor professionis si non sit perfectus, sed solum si contemnat ad perfectionem tendere" (IIa IIae qu. 186, art. II, ad IIIum). Et hoc debet esse in solatium illis religiosis qui forte se lentos inveniunt in viâ perfectionis; dummodo tendant, sint in pace: eorum culpae et imperfectiones quibus humiliantur, potest esse via secura ad perfectionem.

Transit deinde c. 488 ad descriptionem variarum religionum, non quidem sub omni aspectu sed sub tribus tantum sc. a) ex parte votorum b) ex parte approbationis, et c) ex parte sacerdotii.

a) Variae religiones ex parte votorum.

Ex parte votorum, habentur Ordines et Congregationes. Sub nomine ergo

2° ORDINES venit

RELIGIO IN QUÀ VOTA SOLLEMNIA NUNCUPANTUR; cum dicatur "in quâ vota sollemnia nuncupantur" et non in quâ vota DUMTAXAT sollemnia sicut fit immediate post pro votis simplicibus, sufficit ad notionem Ordinis

quod in aliquâ religione aliqui emittant vota sollemnia ut dicatur et sit Ordo juxta Codicem; et sic Societas Jesu in quâ aliqui alumni emittunt vota sollemnia dici potest Ordo.

"Vota sollemnia" c. 1308, illa sunt quae ab Ecclesiâ uti talia agnoscuntur; ut facile intelligitur ista notio est juridica intactam relinquens quaestionem de constitutivo intrinseco et formali professionis sollemnis.

Sub nomine vero etsi sit Ordo,
CONGREGATIONIS MONASTICAE venit
CONIUNCTIO INTER SE, sc. complexus cum unione et
SUB EODEM SUPERIORE, ut communiter fit apud Benedictinos,
PLURIUM MONASTERIORUM SUI JURIS, sc. quae proprio jure reguntur per Superiores a Monasteriis electos et extra quos nullum habent in regimine Superiorem ordinarium (Schafer, n. 44).

Antequam transeat ad considerationem religionum cum votis simplicibus, additur quid venit sub nomine RELIGIONIS EXEMPTAE, et de hoc tractatur immediate, quia, de jure, tantummodo religiones cum votis sollemnibus hoc privilegio gaudent, (c. 615) licet aliae

religiones ex privilegio possint esse exemptae, (c. 618). Vocatur ergo religio exempta

RELIGIO SIVE VOTORUM SOLLEMNIUM, et tunc ex jure, SIVE SIMPLICIUM, et tunc ex privilegio (c. 618)

A JURISDICTIONE ORDINARII LOCI SUBDUCTA. De origine et ambitu istius privilegii fuse erit quaestio ubi a getur de privilegiis religiosorum.

Nunc vero dicit Codex quid venit sub nomine CONGREGATIONIS RELIGIOSAE VEL CONGREGATIONIS SIMPLICI TER, per oppositionem ad Ordines, RELIGIO IN QUA EMITTUNTUR DUMTAXAT VOTA SIMPLICIA, nam si in aliquâ religione aliqui emittunt vota sollemnia, talis religio est Ordo; ista vero vota possunt esse SIVE PERPETUA SIVE TEMPORARIA.

Et sic absolvitur enumeratio religionum ex parte votorum. Nunc

b) Ex parte approbationis; sic considerando, veniunt sub nomine

3° RELIGIONIS JURIS PONTIFICII, sic denominata a Rom. Pont. Venit ergo

RELIGIO, sc. societas de quâ in can. praecedenti, non omnis sed

QUAE VEL, sic innuendo quod multiplex est casus: etenim vel

APPROBATIONEM, sive ad tempus sive definitivam
VEL SALTEM, etsi absque approbatione et tantummodo
DECRETUM LAUDIS, seu iste actus quo laudatur propositum
fundatoris quin ex hac tali laude sequatur approbatio;
per istud decretum laudis religio fit pontificia cum
omnibus consequentiis de jure.

AB APOSTOLICA SEDE EST CONSECUTA, et ideo dicitur ponti-
ficia seu juris pontificii. Normae sequendae pro con-
secutione talis decreti laudis inveniuntur in aliquo
Documento emanato a S. Congr. de Relig. sub die 6^a Mar-
tii 1921 (A.A.S. 1921, p. 321-319)

E contrario venit sub nomine religionis
RELIGIO JURIS DIOECESANI, quia sc. ejus approbatio dioe-
cesim non ultragreditur

RELIGIO QUAE AB ORDINARIIS ERECTA, ad normam can. 492
et supra relati Decreti 1921.

HOC DECRETUM LAUDIS, sc. pontificium, NONDUM OBTINUIT.

N.B. Pro approbatione pontificiâ plures sunt
gradus transeundi antequam aliqua religio declarari
posset definitive approbata de quibus infra ex profes-
so ubi de erectione religionum.

Nunc vero de diversis religionibus c) ratione
sacerdotii; et sic consideratae, veniunt sub nomine

4° RELIGIONIS CLERICALIS, RELIGIO cum adspectu cleri
cali seu sacerdotali immediate determinando sc.
UJUS PLERIQUE SODALES; locutio "plerique sodales" vi
verborum, significat majoritatem, sed secundum auc=
tores, debet sumi hic in ampliori sensu et sonare ac
"plures"?
SACERDOTIO AUGENTUR, habitualiter, licet forsan acciden=
taliter conditio non verificetur. = N.B. Numerus sa=
cerdotum debet esse non mediocris etsi sacerdotes di=
rigant.
SECUS, i.e. si plerique sodales non augeantur sacerdo=
tio, religio est LAICALIS;

Sicut supra dictum est, praeter istas divisio=
nes, plures aliae possunt adhiberi et de facto adhi=
bentur ab auctoribus, v.gr. ratione regulae, ratione
paupertatis, ratione vitae activae vel contemplativae,
ratione obligationis chori, ratione munerum suscepto=
rum (V. Schafer, n. 51).

NOTIO PARTIUM RELIGIONIS.

Partes religionis sunt vel personae morales vel per=
sonae physicae, et de utrâque datur notio, sc. in nos.
5 et 6 de domibus et provinciis, et in nis. 7 et 8 de
religiosis et de superioribus. Quoad personas morales
(Cf. c. 99 et seq.) dicitur quod veniunt sub nomine

DOMUS FORMATAE, quasi innuens quod domus quae non habet hic requisita est incompleta et imperfecta; domus ergo formata est

DOMUS RELIGIOSA non qualiscumque sed

IN QUA SEX SALTEM RELIGIOSI PROFESSI DEGUNT, id est habent domicilium vel quasi-domicilium, et hoc valet pro omni religionibus, sed est aliquid speciale

SI AGATUR DE RELIGIONE CLERICALI descripta in n° praecedenti; tunc requiritur quod

QUATUOR SINT SACERDOTES. Ex canone 617, par.2, domus non formata manet sub vigilantia Ordinarii loci.

Occasione domus formatae de qua hic loquitur Codex, auctores loquuntur de diversis domibus de quibus potest esse quaestio an sc. sint formatae, v.gr. domus filialis, granciae; villae etc.; circa quod sufficiat notare quod domus filialis non habet personalitatem propriam, sed pendet ab alia a qua recipit superiorem; a fortiori non sunt domus stricte religiosae granciae ubi aliqui religiosi culturae agrorum vacant, neque villae ubi rusticant, neque hospitia ubi recipiuntur religiosi itinerantes.

Cum plures domus religiosae possint uniri, Codex, post divisionem religionis in domus, addit aliam divisionem sc. in provincias, et dicit quod venit sub nomine.

6° PROVINCIAE, seu adunatio plurium domorum ad imita
tionem provinciarum monacharum in quas dividebatur to
tum imperium, venit ergo

CONJUNCTIO PLURIUM DOMORUM RELIGIOSARUM INTER SE; non
agitur de simplici juxtapositione se de verâ conjun=
ctione

SUB EODEM SUPERIORE, sicut fit pro Congregatione mona=
sticâ; sed immediate additur aliquod elementum quo di
stinctio fit ab istis Congregationibus sc.

PARTEM EJUSDEM RELIGIONIS CONSTITUENS; dum Congregatio
monastica est ipsa una religio, provincia est tantum
pars religionis.

Transit nunc Codex ad notionem personarum phy=
sicarum, et dicit quod sub nomine
RELIGIOSORUM, tamquam sub nomine communissimo, veniunt
QUI VOTA NUNCUPARUNT IN ALIQUA RELIGIONE; est ergo no=
men omnino generale postea determinandum; circa quod
aliqua sunt notanda:

I°) Dicitur VOTA sive simplicia, sive sollemnia, si
ve temporaria, sive perpetua

II°) Dicitur NUNCUPANTUR, unde qui vota jam non emi=
runt, etsi sint IN religione, stricte non sunt
religiosi, et non de eis loquitur Codex quando

loquitur de religiosis nisi aliud expresse dicatur; per consequens, novitii et a fortiori postulantes non sunt religiosi, licet forsan aequiparentur religiosis quoad privilegia vel quoad quaedam puncta v.gr. quoad confessiones novitiarum (c. 566), quoad privilegia religiosorum (c. 567) etc.

III.) Dicitur IN ALIQUA RELIGIONE, unde professi votorum privatorum non sunt religiosi; sed religiosi sunt qui vota nuncupant in quavis religione, sive juris dioecesani sive juris pontificii, sive clericalis sive laicalis.

Nunc determinando notionem generalem, dicitur quod venit sub nomine

RELIGIOSORUM VOTORUM SIMPLICIUM, non qui emittunt vota simplicia, sed

QUI IN CONGREGATIONE RELIGIOSA, sc. nuncuparunt vota; atqui vidimus supra (c. 488, n. 20), quod congregatio est religio in qua vota DUMTAXAT simplicia emittuntur; ergo, qui emiserunt vota, etsi simplicia, in religione in qua emittuntur NON DUMTAXAT simplicia vota, non sunt religiosi votorum simplicium, sed veniunt sub nomine

REGULARIUM, qui sunt illi qui emiserunt vota, etsi sim

plicia,

IN ORDINE, sc. (n. 2 ejusdem canonis) religio in qua vota sollemnia nuncupantur, etsi nuncupentur etiam vota simplicia in eadem religione v.gr. in Societate Jesu, et etiam in aliis religionibus ubi post vota temporaria praeparatoria ad vota perpetua sollemnia; etiam ergo durantibus istis votis temporariis, tales professi sunt et possunt vocari "regulares". Nunc vero quoad religiosas dicitur quo veniunt sub nomine

SORORUM, RELIGIOSAE VOTORUM SIMPLICIUM; notanda est differentia in terminologia usitata pro viris religiosis et pro foeminis: quando loquitur Codex de viris cum votis simplicibus, dicit "qui vota nuncuparunt in aliqua religione"; quando vero loquitur de religiosis foeminis, dicit "religiosae votorum simplicium". - Stando litterae Codicis, esset differentia in effectu, quia religiosae votorum simplicium in Ordinibus, deberent vocari sorores, et non haberent privilegia Ordinum; sed ob paritatem rationis legis, dicunt auctores quod res significata est eadem etsi verba differunt. (Schafer, n. 46, et Coronata, n. 505). Veniunt sub nomine

MONIALIUM per oppositionem ad sorores.

RELIGIOSAE VOTORUM SOLLEMNIUM, sc. Ordinum (Schafer et Coronata ibid.) etsi in Ordinibus vota simplicia nun cuparint. Sed sunt etiam

RELIGIOSAE QUARUM VOTA EX INSTITUTO SUNT SOLLEMNIA, sc. de se et normaliter et institutione Ecclesiae.

SED PRO ALIQUIBUS LOCIS, v.gr. pro Monasteriis Visitationis, in Galliâ, Belgio, Statibus Foederatis, Canada,

EX PRAESCRIPTO APOS. SEDIS SUNT SIMPLICIA: in istis er go locis etsi religiosae emittant sola vota simplicia, considerantur ut Moniales cum omnibus juribus et obligationibus, non semper tamen sed

NISI ALIUD CONSTET, sc. nisi non veniant sub nomine monialium,

AUT EX REI NATURA, quando Codex loquitur non de Monialibus sed de aliquo quod supponit votum sollemne, v.gr. clausura aut c. 2388,

AUT EX CONTEXTU, v.gr. pro unitate canonis.

Cf. circa istam materiam, Schafer, p. 45, ubi datur textus declarationis S.C.de Rel.23 junii 1923 quoad Galliam, et Belgium. (A.A.S. p. 357). Cum in Codice saepe sit quaestio de aliquo religioso (superiore) nem pe de SUPERIORIBUS MAJORIBUS, dicit hic, dum datur no

tio principaliorum vocabulorum tractatus de religio-
sis puid venit sub nomine

8° SUPERIORUM MAJORUM: sicut factum fuit pro Ordinariis
locorum (contrarie ac pro Praelatis c. 110), non da-
tur notio per definitionem, sed per enumerationem, et
septem casus enumerantur sc.

ABBAS PRIMAS sic dictus postquam Leo XIII, anno 1893
(die 15^a septembris) sic nominaverit Abbatem S. Ansel-
mi de Urbe. (Acta Leonis XIII, vol. XIII p. 207); ve-
nit postea

ABBAS SUPERIOR CONGREGATIONIS MONASTICAE supra descrip-
tae.

N.B. De istis tamen duobus sc. abbate primo et abbate
superiore Congregationis monasticae, notandum est jux-
ta c. 501, par. 3, quod etsi nomen habeant "superio-
ris majoris", attamen jurisdictionem limitatam habent.
Postea venit sub nomine superioris majoris,

ABBAS MONASTERII SUI JURIS, et praeveniendi aliquam ob-
jectionem addit

LICET AD MONASTICAM CONGREGATIONEM PERTINENS: difficile
apparere poterat quod cum superior Congregationis jam
sit superior major, quod etiam sit superior major Ab-
bas simplicis monasterii; sed cum Congregatio sit una

religio et non pars religionis, Abbas Superior Congregationis est tanquam Moderator Supremus et Abbas monasterii tanquam Provincialis, cum ex notione supra datâ, appareat quod monasterium sui juris regatur a superiore qui non habet in regimine superiorem ordinarium. Et venit etiam

SUPREMUS RELIGIONIS MODERATOR, de quacumque religione agatur et sub quocumque nomine appelletur iste supremus moderator; vi can. 198 est Ordinarius et venit sub nomine Ordinarii in Codice (sicut et omnes aliis superiores majores) in religione clericali exemptâ.

SUPERIOR PROVINCIALIS, qui in quibusdam religionibus, denominatur "Visitator", et qui dicitur "provincialis" quia est superior "plurium domorum inter se conjunctarum partem ejusdem religionis constituentium"; et ideo parum refert sub quonam nomine in concreto designatur, dummodo sit caput talis partis religionis.

EORUMDEM VICARII, sc. Vicarii omnium istorum de quibus immediate antea fuit quaestio i.e. Abbatis Primatis, Abbatis Superioris Congregationis monasticae, Abbatis Superioris monasterii sui juris, Moderatoris Generalis necnon Superioris provincialis.

ALIIQUE HABENTES POTESTATES, non tanquam vices gerentes

sed potius

D INSTAR PROVINCIALIUM, v.gr. Visitatorum.

Ubiunque ergo in Codice erit quaestio de Superioribus Majoribus, erit locus applicare praesentem num. 8um. can. 488; nisi aliter expresse dicatur.

II^o) Regulae interpretationis.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Post explicationem vocabulorum quae frequentius in usu sunt in tractatu "De religiosis", Codex praebet aliquod normas circa interpretationem quorundam punctorum sc. (c. 489) et (c. 490).

DIVISIO MATERIAE: Duplex regula datur sc.a) in c. 489 pro interpretatione regularum et constitutionum ante Codicem existentium, et b) in c. 490 pro aequivalentiâ terminorum tractatus de religiosis, sive sine masculino sive foemineo vocabulorum modo expressi.

EXPOSITIO TEXTUS.

Regulae interpretationis juris anterioris.

c. 489

N.B. Publicato Codice, plura puncta juris anterioris religiosorum difficilis applicationis evenerunt; quid

sit adhuc in vigore et quid cesserit istius juris anterioris, sub jure novo? Cui dubio intendit respondere c. 489. Circa istum canonem nonnulla fuerunt dubia, et ideo plures fuerunt declarationes S. Sedis ex quibus nunc integratur iste canon sc. die 26â junii 1918 (A.A.S. p. 290), die 13â Martii 1919 (A.A.S. p. 249), die 26â octobris 1921 (A.A.S. p. 538).

MATERIA CANONIS. Canon decernit primo de regulis et constitutionibus **NON CONTRARIIS**, et postea de **CONTRARIIS**.

REGULAE ET CONSTITUTIONES, in sensu supra explicato, si ve agatur de quatuor principalioribus Regulis (SS. Basilii, Augustini, Benedicti et Francisci) sive de aliis regulis.

PARTICULARES, sc. propriae cujusque religionis quaecumque sint,

SINGULARUM RELIGIONUM, sic denotatur totum jus particulare religionum. **NON CONTRARIAE**, quae sunt vel secundum, vel praeter Codicem v.gr. quae determinant aliquem canonem generalem ut aliquem canonem de obligationibus, vel praescribunt quod nec est prohibitum ne impositum a Codice.

CANONIBUS HUIUS CODICIS sive in tractatu "De religiosis" sive in aliquo alio canone. Istae ergo regulae et con

stitutiones

VIM SUAM SERVANT, unde secundum istam regulam et istas constitutiones superiores possunt et debent regere subditos; et secundum istud jus praecedens religiosi vivere debent ac secundum jus novum. Unde non sufficit quod attendatur ad Codicem, sed valet etiam jus antea Codici non contrarium, juxta regulam generalem datam in c. 6°, nis. 2 et 3. Nunc consideratur secundus casus sc.

QUAE VERO sc. regulae et constitutiones

EISDEM, sc. canonibus hujus Codicis

OPPONUNTUR, seu aliis verbis, sunt contrariae v.gr. circa electiones

ABROGATAE SUNT, seu vim amplius non habent; et superiores secundum eas nequit religiosos sive regere sive punire. Consequenter reformandae sunt Constitutiones particulares ad normam novi juris.

Quod opus reformationis Constitutionum perficiendum est juxta normas traditas in tribus documentis supra relatis et quarum praecipuae praescriptiones sunt sequentes:

I° Omnes religiones, tam juris pontificii quam juris dioecesiani debent emendare suas regulas et con
Dispensa 5.

P. A. Leduc

stitutiones juxta can. 489.

II° Omnes et solae religiones juris pontificii (exclusis illis quarum textus constitutionum non fuit a S. Apostolicâ approbatus) debent subjicere S. CONG. RELIG. textum sic emendatum.

III° Probabiliter, non emendandae quatuor Regulae antiquae SS. Basilii, Augustini, Benedicti et Francisci, bene vero adnotationes propriae et declarationes; et idem videtur posse dici de similibus antiquis regulis v.gr. Ordinis Carmelitarum, Trinitatis etc. (Maroto in "Commentarium pro Religiosis", vol. I, p. 197).

IV° Cura emendandi textum Codici conformandum incumbit ipsi Religioni, non S. Sedi; S. Sedi debet subjici emendatum ut videatur si opus perfectum sit juxta normas.

V° Emendetur textus tantummodo in iis in quibus Constitutiones Codici opponuntur, vel aliquid addatur si deficiat, et adhibeantur, quoad fieri potest, verba ipsius Codicis. Si tamen, occasione hujus revisionis, aliqua Religio velit quasdam mutationes etsi non obligatorias quia non agitur de materiâ ubi Constitutiones opponuntur Codici, hoc ne fiat in textu emendato, sed mittantur separatae preces, in quibus et

textus jampridem approbatus et textus propositus per extensum referatur, proferanturque rationes immutationem suadentes (A.A.S. 1921, p. 538).

VI° Quoad obligationes NOVAS et non praevisas per professionem neque directe, neque indirecte, quae possent induci per talem revisionem, si neque virtualiter cadant sub voto obedientiae, non obligant religiosum qui certe contra eas appellare posset. (Schaffer, p. 63).

Aequivalentia vocabulorum

c. 490

N.B. - In Codice, plurimi canones sic conficiuntur ut nonnisi de VIRIS religiosis loqui videntur quia sc. exprimuntur in vocabulo masculino: quid? Respondet c. 490, dicendo quod

QUAE DE RELIGIOSIS STATUUNTUR, ETSI MASCULINO VOCABULO EXPRESSA, VALENT ETIAM PARI JURE DE MULIERIBUS, NISI EX CONTEXTU SERMONIS VEL EX REI NATURA ALIUD CONSTET, v.gr. quae in tractatu de religiosis dicuntur de religionibus CLERICALIBUS nequeunt applicari religiosis mulieribus.

III°) DE PRAECEDENTIÂ: c. 491.

N.B. Codex tractat solummodo de praecedentiâ ex
ternâ i.e. cum aliis, non vero de praecedentiâ inter
nâ sc. propriâ cuique religioni: quoad istam, consulantur constitutiones cujusque religionis?

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima tractat de praecedentiâ inter religiosos, se
cunda vero inter religiosos et clerum saecularem.

1° De praecedentiâ inter religiosos, statuit Co
dex quod

RELIGIOSI PRAECEDUNT LAICIS, ut patet in rebus religiosi-
sis non vero civilibus aut laicis. Sub nomine "religiosi" veniunt qui vota nuncuparunt et qui istorum pri
viligiis gaudent. Ratio tituli est quia qui Deo sunt consecrati praecedere debent illis qui tali consecratione carent. Et est principium semper recolendum in caerimoniis et functionibus sacris.

RELIGIONES CLERICALES, i.e. quorum plerique sodales sunt sacerdotes

LAICALIBUS (praecedunt). Quod valer sive pro religionibus collective sumptis, sive pro individuís. Nunc vero

CANONICI REGULARES, v.gr. Praemonstratenses

MONACHIS, v.gr. Benedictinis (praecedunt)

MONACHI praecedunt

CETERIS REGULARIBUS, v.gr. Praedicatoribus aut Minoribus.

REGULARES, sc. qui vota nuncuparunt in Ordine, licet forsitan in isto Ordine non emittantur dumtaxat vota sollemnia v.gr. in S.J.

CONGREGATIONIBUS RELIGIOSIS (praecedunt) sc. religionibus in quibus emittuntur dumtaxat vota sollemnia. Inter vero Congregationes

CONGREGATIONES JURIS PONTIFICII praecedunt

CONGREGATIONIBUS JURIS DIOECESANI. Denique datur regula generalis

IN EADEM SPECIE, sc. v.gr. inter monachos vel inter canonicos

SERVETUR PRAESCRIPTUM Can. 106, n. 5 sc.

- a) Quoad personas morales, illa praecedit quae est in pacificâ quasi=possessione praecedentiae et, si de hoc non constet, quae prius in loco instituta est;
- b) Quoad personas physicas, jus praecedentiae determinetur ex propriis constitutionibus, secus ex consuetudine, et quâ deficiente, ex praescripto juris communis.

II° De praecedentiâ inter religiosos et clerum
saecularem:

AT CLERUS SAECULARIS PRAECEDIT TUM LAICIS TUM RELIGIO-
SIS non semper et ubique, sed
EXTRA EORUM ECCLESIAS sc. ipsorum religiosorum; imo,
SI AGATUR DE RELIGIONE LAICALI, v.gr. Fratrum docentium,
ETIAM IN EORUM ECCLESIIS.

Additur aliquod principium magni momenti prac-
tici sc. quod
CAPITULUM CATHEDRALE VEL COLLEGIALE EISDEM (sc. religio-
sis et laicis)
PRAECEDIT UBIQUE LOCORUM, unde etiam in eorum ecclesiis.

I.

DE RELIGIONIBUS.

- I°) Erectio et Suppressio (can. 492 ad can.498)
 - II°) Regimen (Can. 499 ad can. 537)
 - III°) Admissio in religionem (Can. 538 ad can.586)
 - IV°) Studia in religionibus clericalibus (Can. 587 ad c. 591).
-

N.B. = Codex de religiosis tractat sub pluribus titulis, quin inter istos appareat ordo logicus; sed attente consideranti facile patet quod materia quam maxime fuerit logice distributa: primo enim traditur jus quasi **SOCIALE** religiosorum (seu de **IPSIS RELIGIONIBUS**), et deinde jus **INDIVIDUALE** (seu de **ipsis RELIGIOSIS**). Absque ullâ mutatione titulorum, sed tantummodo istam subdivisionem adhibendo, tractabimus successive **DE RELIGIONIBUS** et **DE RELIGIOSIS**.

Primo ergo erit quaestio de jure **SOCIALI** religiosorum, seu aliis verbis, de religiosis collective sumptis, seu potius de **RELIGIONIBUS**.

De "religionibus" dicetur I°) Quomodo ERIGANTUR
II°) Quomodo REGANTUR, III°) Quomodo EFFORMENTUR (per
admissionem membrorum), IV°) Quomodo, in quibusdam re
ligionibus, STUDIIS VACENT SODALES.

I°) ERECTIO ET SUPPRESSIO (a can. 492

ad can. 498)

Titulus IX (tr. de "personis")

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE, et RATIO TITULI? Cum, ante
omnia, necesse sit ut aliqua societas existat antequam
tractetur de ejus gubernio et regimine, Codex primo
tractat de "erectione" religionum; et quia, post ali
quam durationem, aliqua religio potest cessare vel mu
tationes subire, insimul tractatur de "suppressione"
et de "mutatione" religionum, sive in se sive in suis
partibus (provincia aut domus). N.B. = Attamen de "mu
tatione" nihil dicitur in inscriptione tituli.

Notandum etiam quod, licet titulus inscribatur
"De erectione RELIGIONUM" attamen est quaestio solum
modo de erectione religionum juris "dioecesani" et de
Congregationibus, nullo modo de "Ordinibus" neque de
religionibus juris "pontificii".

DIVISIO MATERIAE. Canones 492=498 ex quibus con

stat iste titulus, tractant successive a) de "religione" b) de "provinciâ" c) de "domo", et tum pro erec=
tione quam pro mutatione et suppressione.

A) De RELIGIONE (quoad erectionem etc.)

EXPOSITIO RUBRICAE.

Jus PRAECEDENS. a) Quoad ORDINES: Usque ad saeculum XIIIum, non requirebatur nisi approbatio tacita Apos. Sedis imo et Episcopi pro erectione; in Concilio Later. IV, expressa approbatio Apos.Sedis requi=
sita fuit. Semper tamen MUTATIO et SUPPRESSIO reser=
vatae fuerunt Apostolicae Sedi.

b) Quoad CONGREGATIONES, per longum tempus suf=
ficit licentia Episcopi; anno vero 1906 (Motu Proprio "Dei Providentis" 16 Julii) requisitum fuit Benepla=
citum Apostolicum.

Pro MUTATIONE, requirebatur licentia S.S. quoad religiones juris pontificii; quoad vero religiones juris dioecesanî sufficiebat consensus singulorum Ordinariorum in quorum dioecesibus existebat Congregatio.

DIVISIO MATERIAE. Canon 492 agit de erectione, can. vero 493 de suppressione.

TEXTUS. Can. 492 (De erectione)

MATERIA CANONIS. Canon constat tribus paragraphis quarum tractat prima de erectione religionum in genere, secunda de aliquo speciali quoad congregationes juris diocesanis, et tertia quoad aliquod punctum speciale in erectione.

De erectione in genere dicitur quod

EPISCOPI, non ergo Ordinarii loci; unde non omnes qui veniunt in c. 198 sub nomine "Ordinarii loci", sed Episcopi sub quo nomine veniunt etiam Abbates et Praelati (c.215 par.2 et c.323 par.I) et Administratores Apostolici PERMANENTER constituti (c.315), necnon Vicarii et Praefecti Apostolici (c 294 par. I).

NON AUTEM VICARII CAPITULARES, de quibus agitur in c. 435 par. I.

EL VICARIUS GENERALIS; iste tamen posset ex delegatione Episcopi.

A fortiori alii quam vicarii generales nequeunt condere religiones v.gr. viri privati vel administratores apostolici ad tempus constituti, vel alii Ordinarii v.gr. superiores majores religionum, licet ordinarie Deus utatur viris privatis ad fundamenta novae religionis ponenda.

Vicarius Generalis Summi Pontificis (Vicarius Urbis) gaudet hac in re jurisdictione ordinariâ vicariâ.

CONDERE POSSUNT, sub quo nomine "condere" veniunt sive erectio formalis, sive prima tentamina ut nova aliqua religio statuatur. Ista tamen potestas condendi non est illimitata et arbitraria sed sub aliquot conditionibus, infra dicetur; possunt ergo Episcopi condere

CONGREGATIONES RELIGIOSAS i.e. religiones in quibus emittuntur dumtaxat vota simplicia; non ergo possent Episcopi condere Ordines; et quoad Congregationes EAS NE CONDANT NEVE CONDI SINANT, i.e. quoad prima tentamina, nam quoad formalem erectionem nullus est qui condere possit praeter ipsos episcopos.

INCONSULTA SEDE APOSTOLICA. Circa istam CONSULTATIONEM Sedis Apost. quaedam notanda sunt:

1°) Tota series formalitatum ut condatur aliqua religio nunc regitur per Normas a S. Congr. de Relig. datas, die 6â Martii 1921 (A.A.S. p. 312); quoad Congregationes juris dioecesani in nis. 3, 4, 5; quoad Congregationes juris pontificii a n° 6 ad num. 20.

II°) In eodem decreto dantur Normae generales

servandae in delineandis novis constitutionibus sc.de vitandis et de ponendis in constitutionibus et etiam quoad titulum.

III°) Quoad approbationem Constitutionum bene distinguenda est ab ipsâ erectione: simplex licentia erigenda aliquam religionem non secumfert approbationem neque ipsius religionis neque suarum constitutionum; sed potest aliquod tempus datur decretum quo LAUDATUR sive finis sive ipsa religio, quod decretum sequitur approbatio quae ordinarie gradatim conceditur usque ad approbationem definitivam.

IV°) Aliqua religio nequit condi tamquam persona moralis sine DECRETO formali erectionis (c.100, par. I). Ante Codicem, et maxime ante NORMAS LEONINAS, et "Motu Proprio" 1906, plures religiones fuerunt conditae absque decreto quia tunc sufficere videbatur quaelibet approbatio. Anno vero 1922, die 40â novembris, S. Congr. de Religiosis decrevit de absolutâ necessitate Decreti erectionis, et de isto decreto supplendo quoad erectiones praeteritas (A.A.S. 1922, p. 644).

QUOD SI AGATUR DE TERTIARIIS IN COMMUNI VIVENTIBUS, i.e. de religionibus dependentibus ab aliquâ primâ v.gr.

S. Francisci aut S. Dominici, ad erectionem
REQUIRITUR PRAETEREA, unde praeter consultationem S.A=
post. requiritur UT AGGREGENTUR, seu ut aiunt ut af=
filientur seu admittantur et agnoscentur tamquam ad
primam religionem pertinentes, quod fit, ut patet, non
a quocumque sed
A SUPREMO MODERATORE PRIMI ORDINIS, quia nullus est qui
judicare possit utrum conditiones habeant ut sic ad=
mittantur melius quam supremus moderator primi ordi=
nis cui aggregari desiderant novae religiones. Qui ve
ro supremus moderator eas aggregat
SUAE RELIGIONI.

In secundo par. can. 492, datur aliquod praes=
criptum speciale pro Congregationibus juris dioecesa=
ni sc. quod
QUAMVIS DECURSU TEMPORIS IN PLURES DIOECESES DIFFUSA
sit talis
CONGREGATIO JURIS DIOECESANI, quae erecta fuit in ali=
quâ dioecesi particulari et postea diffusa fuerit per
plures dioeceses juxta regulas dandas in can. 495. =
Non ergo obstante istâ diffusionem, ista religio juris
dioecesana
REMANET DIOECESANA, cum omnibus effectibus in jure prae

scriptis et speciatim

PLANE SUBJECTA ORDINARIORUM JURISDICTIONI, non quidem
arbitrarie et ad beneplacitum, sed

AD NORMAM JURIS: unde ubicumque in Codice religiones ju-
ris dioecesani Ordinariis subjiciuntur sive pro Visi-
tatione, sive pro aliquâ licentiâ obtinenda, sive pro
quolibet alio requisito, tales religiones etsi jam dif-
fusae in plures dioeceses non sunt exemptae sed sub-
jectae Ordinariis; ex aliâ parte, Ordinarii se debent
conformari normis juris in dirigendis talibus religio-
nibus. Quae subjeotio perdurat

USQUE DUM CARUERIT, i.e. non jam obtinuerit

TESTIMONIO PONTIFICIAE APPROBATIONIS, quae gradatim or-
dinarie conceditur juxta normas decreti 1921; sed quia
non semper conceditur APPROBATIO immediate sed post
decretum laudis quod sufficit ut aliqua religio fiat
"pontificia", additur

AUT LAUDIS, ita quod sit perfecta cohaerentia inter prae-
sentem canonem et can. 488 par. 3um.

Venit denuo par. 3 can. 492 ubi statuitur quod-
dam speciale circa nomen et habitum sc.

NEC NOMEN NEC HABITUS RELIGIONIS JAM CONSTITUTAE ASSUMI
POTEST, juxta praescriptiones decreti 1921; et enume-
rantur duo casus sc.

AB ILLIS QUI AD ILLAM LEGITIME NON PERTINENT, admissio-
ne legitimâ sive ad postulatum, sive ad novitiatum,
sive ad professionem;

AUT A NOVA RELIGIONE; et juste quidem ut vitetur confu-
sio.

(Can. 493: de Suppressione)

MATERIA CANONIS. Can. 493 dat principium generale de
suppressione cujusvis religionis sc. quod religio ne-
quit supprimi nisi a S. Sede.

QUAELIBET RELIGIO, sive juris pontificii sive
ETIAM JURIS DIOECESANI TANTUM, quae proinde jam conse-
cuta est neque approbationem neque decretum laudis,
SEMEL LEGITIME CONDITA, i.e. adimpletis requisitis ad
legitimam erectionem (c. 492 par. I),

ETIAMSI UNICA DOMO CONSTET, quod ordinarie datur per
aliquod tempus, nam nonnisi successive habentur va-
riae domus; et dari etiam potest quod, miserâ tempe-
rum, religio olim existens cum pluribus domibus decur-
su temporis quasi desolata relinquatur; sed etiam in
isto statu sive initiali sive exitiali.

SUPPRIMI NEQUIT NISI A SANCTA SEDE; et est protectio pro
religionibus quae sic immunes sunt ab arbitrariâ pote-
state cujusvis auctoritatis infra S. Sedem. Quodsi ad-

sint graves rationes pro suppressiones, exponantur a S. Sedi. Non est ergo prohibitio absoluta, sed relativa et quae omnia componit. Decursu temporum fuerunt aliquae religiones sic a S. Sede suppressae v.gr. Ordo Templariorum, Ordo Humiliatorum et Societas Jesu sed temporarie tantum.

Cum vero talis suppressio, si adsit, secumferat graves quaestiones ordinis temporalis, additur quod S. Sedi

ETIAM RESERVATUR DE BONIS IN CASU STATUERE; unde definitive S. Sedes decernit de omnibus ubi agitur de suppressione religionum; S. Sedes potest decernere de bonis sive per se sive delegando, sed ipsa est quae statuit; et additur pro aequitate servandâ,

SEMPER TAMEN SALVA OFFERENTIUM VOLUNTATE ut sc. semper salvetur justitia.

SCHOLION. Casu mortis vel egressus omnium religiosorum alicujus religionis, datur locus c.102 par. I sc. extinguatur ipsa persona moralis "si per centum annorum spatium esse desierit".

B) DE PROVINCIA (quoad erectionem etc.)

(Can. 494)

EXPOSITIO RUBRICAE.

Jus PRAECEDENS. Ante Codicem, requirebatur vel

non approbatio S.S. tam pro erectione quam pro suppressione secundum quod Constitutiones id exigebant vale non. (Schafer n° 78, 4°).

MATERIA CANONIS. Canon 494 constat duabus par. quarum prima tractat de erectione, suppressione, mutatione etc. provinciae; secunda vero de dispositione bonorum provinciae extinctae.

EXPOSITIO TEXTUS.

RELIGIONEM JURIS PONTIFICII. Codex non loquitur de religionibus juris dioecesani quia fere nunquam talis religio in provincias dividitur; si daretur casus ubi fieret, posset fieri sine veniâ S. Ap.

IN PROVINCIAS, quasi in varios districtus territoriales, vel in varios coetus nationales in eodem districtu. = Et enumerantur varii casus

DIVIDERE, i.e. ex unâ plures facere;

PROVINCIAS JAM CONSTITUTAS CONJungere, i.e. ex pluribus unam facere;

VEL ALITER CIRCUMSCRIBERE, i.e. provincias jam existentes augere vel minuere, vel aliter disponere;

NOVAS CONDERE, ita quod in religione nova pars condatur;

CONDITASVE SUPPRIMERE, ita quod aliqua non solum dividatur vel unitur vel aliter circumscribatur, sed etiam

supprimatur ita quod desinat esse.

Sed quia in Congregationibus monasticis, monasteria sint quasi provinciae et Abbates quasi provinciales, additur

MONASTERIA SUI JURIS A MONASTICA CONGREGATIONE SEPARARE ET ALII UNIRE, quae operatio juridica sicut et pro provinciis,

PERTINET AD UNAM SEDEM APOSTOLICAM, intelligendam juxta can. 7 pro Congregatione competenti sc. in casu extinctae provinciae dari potest gravis quaestio temporalis, dicitur quid sit faciendum sc.

EXSTINCTA PROVINCIA, sive per suppressionem, sive per alium quemlibet modum quo desinat esse, tunc SPECTAT NISI CONSTITUTIONES ALIUD CAVEANT, unde si constitutiones aliquid statuunt aliud ac hic praescribitur, juxta istud jus particulare contrarium Codici sit statuendum; si Constitutiones nihil contrarium statuunt, tunc spectat

AD CAPITULUM GENERALE, sed quia de hoc potest esse tractandum extra capitulum generale additur
VEL, EXTRA CAPITULUM GENERALE AD MODERATOREM GENERALEM, non quidem solum sed

CUM SUO CONSILIO; videtur agi hic de voto consultivo et deliberativo quia sensus videtur esse quod Supremus

moderator nequeat agere solus (Sic Schafer et Vermeersch). Quid ergo spectat?

DE EJUS (provinciae extinctae) BONIS STATUERE, i.e. disponere de bonis temporalibus ab ista provinciâ extincta possessis. Sed bene notandum est quod auctoritas sic statuens de bonis non arbitrarie agere potest sed

SALVIS JUSTITIAE LEGIBUS ET FUNDATORUM VOLUNTATE; sub nomine "fundatoris" hic venit non illi qui erexerunt provinciam, sed illi qui aliquam foundationem fecerunt, sensu can. 1544.

C) DE DOMIBUS (quoad erectionem etc.)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Ab anno 451 (Concilium Chalcedonense) erectio domorum religiosarum dependit a consensu Episcopi; ab anno 1274 requisitum fuit Beneplacitum Apostolicum, acceptis Minoribus, Praedicatoribus, Augustinianis et Carmelitanis; idem fuit concessum a Bonifatio IX omnibus Mendicantibus quoad mutationem; Tridentinum reservavit de novo Ordinariis; anno vero 1652 Beneplacitum Apostolicum requisitum fuit pro Italiâ, anno 1881 pro Angliâ, anno 1901 pro regionibus Missionum; nunc vero fit disciplina generalis.

ORDO CANONUM. Primo agit Codex (Can. 495=497 par. 3) de erectione; postea (Can. 497 par. 4) de mutatione; denique (Can. 498) de suppressione.

DE ERECTIONE DOMORUM RELIGIOSARUM.

(Can. 495=497 par. I, II, III)

EXPOSITIO TEXTUS:

ORDO CANONUM. De erectione sic loquitur Codex: I°) Tractat de diffusionione domorum apud religiones juris dioecesani: II°) Tractat de conditionibus generalibus et particularibus ut erigi possint aliqua domus religiosa.

Can. 495

De diffusionione domorum apud religiones juris dioecesani, statuit can. 495 in duabus paragraphis quid faciendum sit pro erectione, quid vero pro mutatione legum.

Pro erectione domorum statuitur quod

CONGREGATIO JURIS DIOECESANI NON POTEST CONSTITUERE DOMOS IN ALIA DIOECESI; quid veniat sub nomine "domos?".

An agatur solummodo de prima fundatione vel de unaquaque? Utrum requiratur uterque consensus immediate indicandus quoties aliqua domus fundatur extra locum domus principis, vel utrum sufficiat consensus datus

/semel pro semper quando pro prima vice aliqua domus fuit condita extra locum domus principis? Auctores dividuntur: utraque sententia potest sustineri: pro sententia requirente utrumque consensum, quavis vice, stat vis verbi "domos": pro sententia requirente utrumque consensum tantummodo pro prima vice stat "mens" legislationis quae videtur esse requisitio utriusque consensus pro introductione alicujus religionis in dioecesi. Quod videtur probabilis.

NISI CONSENTIENTE UTROQUE ORDINARIO, TUM LOCI UBI EST DOMUS PRINCEPS, TUM LOCI QUO VELIT COMMIGRARI; qui consensus est conditio essentialis ad validitatem.

N.B. Quodsi ageretur de domo novitiatus, requireretur insuper licentia S. Sedis (Can. 554).

ORDINARIUS AUTEM LOCI UNDE EXCEDIT; quid si domus unde excedit non sit domus princeps? Utrum sensus sit quod semper requiratur consensus Ordinarii loci ubi est Domus princeps, vel si fundatio fiat ab aliqua alia domo requiratur consensus Ordinarii istius domus? Aliis verbis, utrum "domus princeps" et "domus unde excedit" sint vocabula hic aequivalentia? Videtur respondendum quod vocabula non sunt aequivalentia, sed quod si fundatio fiat non a domo principe sed a alia domo sc. si

fundatio oriatur non a prima domo sed ab aliqua a pri
ma procedente, tunc consensus requisitus est consensus
Ordinarii hujus domus unde immediate oriatur nova.

CONSENSUM SINE GRAVI CAUSA NE DENEGET, ne impediatur le=
gitimus progressus istius religionis; ex alia parte,
ipse potest judicare inopportunum desiderium expansio
nis ob detrimentum afferendum sive domo principi sive
domo ex qua immediate oritur nova fundatio; de hoc in
conscientia judicat, salvo recurso ad S. Apost.

Secunda paragraphus praevidet tentationem quae
facile oriri potest ex multiplicatione domorum sc.de=
siderium mutandi leges; et remedium affert sic statu=
ens:

SI AD DIOECESES ALIAS EAM (religionem juris dioecesani)
PROPAGARI ACCIDAT, NIHIL DE IPSIUS LEGIBUS MUTARI LI=
CEAT, sed prohibitio non est absoluta nam immediate
subjungitur

NISI DE CONSENSU SINGULORUM ORDINARIORUM QUORUM IN DIOE=
CESIBUS AEDES HABEAT; et ut salventur omnia quae sal=
vanda sunt additur

SALVIS IIS QUAE, AD NORMAM CAN. 492 PAR. I, SEDI APOST.
FUERE SUBJECTA.

DE CONDITIONIBUS ERECTIONIS.

ORDO CANONUM. Codex in duobus canonibus tractat de conditionibus erectionis alicujus domus in c.496, dat aliquam conditionem prudentiae potius ordinis moralis, non striote legalis; in can.vero 497 autem tradit seriem formalitatum canonicarum aimplendarum ut aliqua domus possit constitui.

Can. 496.

(Regula prudentiae)

NULLA DOMUS RELIGIOSA ERIGATUR, i.e. in personam moralem constituere;quodsi ageretur de prima domo constituenda, ageretur de erigenda ipsa religione, et tunc requirerentur formalitates de quibus supra. Bene etiam notantum est quod agitur de erectione non de mutatione nec de translatione (Coronata n° 521).

NISI JUDICARI PRUDENTER POSSIT; agitur ergo de vero judicio non de actu imaginationis aut sensibilitatis aut temerariae confidentiae in Divinam Providentiam, nam debet esse prudens.

Sed a quo debet dari istud judicium? An a Superiore vel ab Ordinario loci? Ab utroque. Sed cum nulla domus erigi potest nisi de consensu Ordinarii loci, in praxi ipse judicat.

CONGRUAE SODALIIUM HABITATIONI ET SUSTENTATIONI PROVISUM

IRI; et hoc prudenter ne religiosi, tali congrua sustentatione destituti, reducantur ad obligationem quae ritandi etc.; ideo dicitur

VEL EX REDITIBUS PROPRIIS, habitis vi bonorum a tali domo acquisite, mo acquisite,

VEL EX CONSUETIS ELEEMOSYNIS; bene dicitur "consuetis", ne aliis graviori oneri fiant.

VEL ALIO MODO, quod praebet ansem omni libertati, in praxi.

497

(Series formalitatum)

MATERIA CANONIS. Canon 497 constat quatuor paragraphis quarum tres sunt de erectione, una vero de mutatione.

Paragraphi de conditionibus erectionis indicant tum permissiones habendas (par. I), tum consecretarie erectionis (par. I et II).

Textus distinguit inter casus ubi requiruntur tum Beneplacitum Apostolicum, tum consensus Ordinarii loci, et casus ubi sufficit Ordinarii consensus quin requiratur Beneplacitum Apostolicum.

AD ERIGENDAM DOMUM RELIGIOSAM EXEMPTA; et sic agitur de primo casu,

SIVE FORMATAM SIVE NON FORMATAM, et sequuntur alii duo casus ubi eadem formalitates requiruntur sc.

AUT MONASTERIUM MONIALIUM intelligendum in sensu can.

488 par. 7

AUT IN LOCIS SACRAE CONGREGATIONI DE PROP.FIDE SUBJEC-
TIS QUAMLIBET RELIGIOSAM DOMUM; in isto ergo triplici casu quid requiratur? Duo: sc.

a) BENEPLACITUM APOSTOLICUM et

b) CONSENSUS ORDINarii LOCI non qualiscumque, sed IN
SCRIPTIS DATUS.

Circa quod duo notanda sunt: a) De privilegio sic dicto CANNARUM, vi cuius aliquae religiones regulares gaudebant privilegio ut infra spatium 140 vel 300 cannarum nullus Conventus nequiret erigi, adhuc viget in quantum privilegium, non vero in quantum jus generale (Schafer p.96). b) Utrum, praeter istos consensus requiratur etiam consensus aliarum domorum in loco existentium? Affirmative ex aequitate; negative ex iure stricto positivo, quia in Codice, ubi audiendi sunt qui interesse habent, expresse dicitur.

Notandum est etiam circa MONIALES, quod vi alicuius decreti (A.A.S. 1922, p. 554) monasterium monia
Dispensa 8. P. A.Leduc

lium erectum in loco ubi vota dumtaxat simplicia emittuntur, requirit nihilominus beneplacitum apostolicum.

Dicitur postea quid requiratur extra istos casus sc.

SECUS, SATIS EST ORDINARII VENIA; unde si agatur de erigenda domo religiosa quae sit neque exempta, neque monialium, neque in loco subjecto Propagandae, tunc non requiritur Beneplacitum apostolicum sed sufficit licentia Ordinarii loci.

Paragraphi 2 et 3 tractant de aliquibus consecrariis erectionis maximi momenti sc.

PERMISSIO CONSTITUENDAE NOVAE DOMUS SECUMFERT ipso facto ita quod nullâ aliâ formalitate indigeatur, non dependenter a voluntate Ordinarii loci quia tunc non est "secum ferre".

FACULTATEM et Codex considerat duplicem casum sc. a)

HABENDI ECCLESIAM VEL PUBLICUM ORATORIUM DOMUI ADNEXUM; agitur ergo de duplici facultate sc. habendi ecclesiam vel oratorium non qualecumque sed publicum, et quidem non separatum sed domui adnexum, et non absolute sed SALVO PRAESCRIPTO CAN. 1162, par. 4 sc. quod antequam aedificent istam ecclesiam in certo ac determinato loco, Ordinarii licentiam obtinere debent. - Praeterea,

ipso facto concessae facultatis erigendi domum religiones clericales habent facultatem

SACRA MINISTERIA PERAGENDI, v.gr. celebrandi missam; con-
cionandi etc.

SERVATIS DE IURE SERVANDIS, v.gr. praescriptionibus dioce-
cesanis de stipendiis missarum, normas juris particu-
laris pro facultatibus et examinibus etc.

Quae duo sunt propria religionibus clericalibus;
nunc veniunt aliqua consecraria communia omnibus reli-
gionibus sc.

PRO OMNIBUS RELIGIONIBUS quaecumque sint sive juris dioce-
cesani, sive juris pontificii, sive clericales, sive
laicales,

EXERCENDI PIA OPERA PROPRIA RELIGIONIS, v.gr. cura infir-
morum, vel munus docendi etc. cum tamen exceptione

SALVIS CONDITIONIBUS IN IPSA PERMISSIONE APPOSITIS; sed
nequit agi nisi de conditionibus legitime apposis
et a competente auctoritate sancitis; sic aliqua per-
sona particularis nequiret renunciare privilegiis suae
religioni concessis absque debitâ auctoritate.

Sequitur aliud consecrarium practicum sc.

UT AEDIFICENTUR ET APERIANTUR SCHOLA, HOSPITIUM VEL SI-
MILIS RATIONIS AEDES, non quidem adnexa domui quod in

par. praecedenti cavetur sed

SEPARATA A DOMO, sub his verbis "separata a domo" videtur dicendum quod verificatur quando non sit pars domus; omnes quaestiones practicae possunt solvi ex hoc principio: sitne vel non schola aut hospitium etc. aperiundum "pars" domus? Si sit pars domus, non requiritur nova licentia; si sit separata ita quod non sit pars domus, requiritur quod sequitur sc.

NECESSE EST ET SUFFICIT SPECIALIS ORDINARII SCRIPTA LICENTIA; dicitur "specialiter" nam non sufficeret licentia obtenta pro erigenda domo, sed requiritur nova licentia Ordinarii etiamsi jam obtenta fuerit Beneplacitum Apostolicum pro erigenda prima domo.

ETIAM si agatur de domo ~~EXEMPTA~~, nam exemptio non valet in casu.

Et haec sufficiant pro erectione domus; nunc de
MUTATIONE DOMORUM.

(Can. 497, par. 4)

Agitur de mutatione FORMALI i.e. in alios usus, non solummodo de mutatione MATERIALI v.gr. amplificatione pro qua non requiritur de se (nisi sit quaestio de obligationibus contrahendis hac occasione) venia S. Ap. vel Ordinarii. Pro mutatione ergo

UT CONSTITUTA DOMUS IN ALIOS USUS CONVERTATUR, v.gr. ut
domus pro religiosis fiat domus pro saecularibus,
EAEDEM SOLLEMNITATES REQUIRUNTUR DE QUIBUS IN PAR. I,
sc. beneplacitum apostolicum et licentia Ordinarii se-
cundum casus; sed lex non est absoluta, nam non urget
SI AGATUR DE CONVERSIONE QUAE AD INTERNUM REGIMEN ET DI-
SCIPLINAM RELIGIOSAM DUMTAXAT REFERATUR, v.gr. mutan-
do domum ordinariam in domum studiorum, domum novitia-
tus in domum studiorum etc. Sed tunc etiam debet at-
tendi sequens sc.

SALVIS FUNDATIONIS LEGIBUS, quod requiritur ex aequita-
te et forte ex justitia stricta

DE SUPPRESSIONE DOMORUM

(Can. 498)

MATERIA CANONIS. Praesens canon quatuor casus conside-
rat nempe: de suppressione domus exemptae, domus ju-
ris pontificii non exemptae, domus juris dioecesanii,
domus quae sit tota religio. Sit ergo:

DOMUS RELIGIOSA SIVE FORMATA SIVE NON FORMATA, quod va-
let ad quatuor casus immediate enumerandos,

SI AD RELIGIONEM EXEMPTA PERTINEAT, est primum casus,
SUPPRIMI NEQUIT SINE BENEPLACITO APOSTOLICO; et omnino
justum est, nam cum talis domus subducta fuerit juris

dictioni Ordinarii per exemptionem, convenit quod iste non possit perficere actum tam gravem ac suppressionem; et insuper, cum domus religiosa de qua agitur receperit esse a S. Sede, convenit quod desinat esse de suo consensu.... Nunc ad secundum casum:

SI AD CONGREGATIONEM JURIS PONTIFICII NON EXEMPTAM (pertineat domus religiosa) SUPPRIMI POTEST A SUPREMO MODERATORE, non quidem solo sed

CONSENTIENTE ORDINARIO LOCI.....Nunc ad tertium casum:

SI AD CONGREGATIONEM JURIS DIOECESANI (pertineat aliqua domus religiosa), SOLA ORDINARII LOCI AUCTORITATE (supprimi potest) non quidem absolute, nam dicitur

AUDITO, unde, vi can. 105 par. I°, non tenetur sequi consilium: audito ergo

CONGREGATIONIS MODERATORE generali ut patet. Nunc ad quartum casum:

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 493 i.e. interventione S. Apostolicae,

SI DE UNICA DOMO AGATUR i.e. si tota Congregatio constet ex una domo;

SALVOQUE JURE RECURSUS IN SUSPENSIVO AD SEDEM APOSTOLICAM; ideoque, pendente recursu domus non suppressa habeatur.

II°) REGIMEN RELIGIONUM (A can. 499 ad can. 537)

Titulus X (tr. de "personis")

A) Quoad PERSONAS: I°) Regimen fori EXTERNI

II°) Regimen fori INTERNI

B) Quoad RES: De bonis temporalibus.

II°

DE REGIMINE RELIGIONUM (Can. 499-537)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Postquam dixerit Codex quomodo aliqua religio erigatur, mutetur aut supprimatur, sive totaliter sive partialiter, considerat quomodo REGATUR. Aliis verbis, in titulo superiori dictum fuit de causa EFFICIENTI religionis, nunc vero de ejusdem causam FORMALI, seu de auctoritate qua voluntates uniuntur ad finem attingendum.

DIVISIO MATERIAE. Attente Codicem legenti facile patet quod iste titulus subdividitur in duplicem partem sub tribus capitibus. Tractatur enim primo de regimine PERSONARUM et secundo de regimine RERUM temporalium.

A)

DE REGIMINE PERSONARUM.

ORDO CANONUM. Codex tractat de regimine personarum apud religiones considerando regimen FORI EXTERNI per superiores et capitula, et regimen fori INTERNI per confessarios et capellanos; de primo tractatur in CAPITE primo, a can. 499 ad can. 517; de secundo vero in CAPITE secundo, a can. 518 ad can. 530.

CAPUT Ium.

DE REGIMINE FORI EXTERNI seu DE SUPERIORIBUS et CAPITULIS

(Can. 499-517)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO = Sensu LATO, superiores sunt qui, ex officio sibi commissio, saltem potestatem aliquam exercent in subditos, Sensu STRICTO, illi sunt qui vi voti obedientiae aliquid praescribere possunt.

CAPITULA sunt coetus eorum qui suffragio gaudent.

DIVISIO: Superiores distingui solent inter TEMPORALES et PERPETUOS, ORDINARIOS et EXTRAORDINARIOS, MAJORES et MINORES, PRAELATOS, VISITATORES, etc.

RATIO TITULI: "Cum, sublata forma EREMITICA vitae religiosae, introductus esset modus vivendi COENOBITICUS, singularis orta est necessitas ordinati regiminis communitatis per SUPERIORES legitime deputatos", sic Wernz, "Jus Decretalium" III, n. 683. Isti superiores, ex naturâ rei potuerunt esse collegium quoddam vel consilium, sed, plerumque, secundum formam monarchicam.

DIVISIO MATERIAE. De duplici genere superiorum

Dispensa 9.

P. A. Leduc

loquitur Codex, nempe, in can. 499 et 500, de superioribus qui non sunt de ipsa religione sed EXTRANEI; insequentibus vero canonibus, agitur de superioribus qui sunt de ipsa religione ET PROPRII.

1° De Superioribus EXTRANEIS.

N.B. Superiores sic vocantur EXTRANEI non in sensu peiorativo, sed quia EXTRA religionem existunt quin professionem ejusdem religionis emittere habeant.

DIVISIO MATERIAE. Codex loquitur de quatuor superioribus EXTRANEIS: de Romano Pontifice, de cardinale protectore, de ordinario loci, de superiore règulari quoad religiosas.

DE ROMANO PONTIFICE (c. 499 § 1)

EXPOSITIO TEXTUS.

RELIGIOSI, sc. qui vota nuncuparunt in aliqua religione, OMNES, absque exceptione et exemptione

TAMQUAM SUPREMO SUPERIORI, vi mandati a Christo commissi S. Petro ejusque successoribus in omnes agnos et oves; unde, in casu opinionum diversarum inter Superiores proprios et R. Pontificem, standum esset mandatis R. Pont.

SUBDUNTUR, tum potestate jurisdictionis, tum dominativè (Coronata, n. 527).

ROMANO PONTIFICI, sive personaliter sive per suos repraesentantes legitimos imperanti,

CUI OBEDIRE TENENTUR, ita quod non obediētes peccent modo speciali quia tenentur obedire

ETIAM i.e. non obstantibus aliis obligationibus

VI VOTI OBEDIENTIAE; unde potestas Rom. Pont. non est tantummodo jurisdictionalis sed etiam dominativa (Coronata n. 528); sed tunc solum votum obedientiae laedit religiosus quando transgreditur praeceptum speciale religiosi factum; non est vero quotiescumque transgreditur praeceptum commune. Sensus ergo obligationis est quod religiosi non peccant contra votum RELIGIOSUM obedientiae nisi quando mandatum eis SPECIALITER factum a Rom. Pont. transgrediuntur.

N.B. Notant auctores quod religiosi tenentur vi voti obedientiae "juxta regulam et constitutiones", quia, qua religiosi ad nihil amplius tenentur (Coronata, n. 528 = Schafer, n. 90).

SCHOLION: Sub dependentia etiam Rom. Congregationum sunt religiosi, et in primis sub S. Cong. Religiosorum cui, PROBABILITUS, etiam vi voti tenentur obedire (Coronata, n. 578). Quoad competentiam, cf. can. 251 cum documentis posterioribus quae extant apud Schafer n. 91.

DE CARDINALE PROTECTORE (c. 499 § 2)

CARDINALIS PROTECTOR, jam a saeculo XIII existenti, pri
mo amplissimam potestatem habuit, sed ab Innocentio
XII (1694) potius honorificas functiones habet. Fere
omnes religiones (excepta S.J.) cardinalem protecto=
rem habent; mos vero invaluit ut Summus Pontifex Sibi
reservet Protectoratum Ordinum.

CUJUSLIBET RELIGIONIS, sive Ordinis sive Congregationis,
nonnisi sequentem potestatem habet.

NISI ALIUD EXPRESSE CAUTUM FUERIT IN PARTICULARIBUS CA=
SIBUS, JURISDICTIONE i.e. vera publica ecclesiastica
auctoritate

NON POLLET, unde ab ipsa religione vel ab individuís ne
quit Cardinali Protectori talis jurisdictio concedi
cum esset extra jus,

IN RELIGIONEM AUT IN SINGULOS SODALES;

NEC POTEST SE INTERIORI DISCIPLINAE v.gr. quoad regimen
ET BONORUM ADMINISTRATIONI IMMISERE v.gr. redditione
rationum, etc.

SED TANTUMMODO, unde tota ejus competentia ex sequenti
bus repetenda est,

PROMOVERE BONUM RELIGIONIS particularis cujus est pro=
tector,

CONSILIO, cui conveniens et prudens est obtemperare quum
tamen ad id teneantur religiosi,

ET PATROCINIO apud Curiam romanam et contra persecutio-
nes et adversitates defendere

N.B. In religionibus quae non habent Procurato-
rem generalem, saepe ipsi Cardinali Protectori munus
committitur exercendi Indulta.

DE ORDINARIO LOCI (c. 500)

N.B. Codex hic non agit de religionibus quae
sunt exemptae a jurisdictione Ordinarii loci = de hoc
erit quaestio in can. 615 et seq. ubi tractatur de pri-
vilegiis religiosorum = sed de his quae eidem Ordina-
rio sunt subjectae.

C. 500 = Materia canonis: Canon 500 enuntiat principium
in §. 1, cuius datur exceptio in par. 2; principium
est SUBJECTIO cuius tamen dantur exceptiones

Principium ergo est quod

RELIGIOSI SUBDUNTUR QUOQUE i.e. praeter subjectionem
Rom. Pont.

ORDINARIO LOCI, intelligendo juxta c. 198 § 2.

Istud principium est magni momenti; subjectio ergo Or-
dinario loci est regula pro religiosis, exceptis regu-
laribus juxta c. 615. Exceptionaliter aliqua religio

nes eximuntur, sed sunt exceptiones; regula normalis est subjectio, nam

SUBDUNTUR, non tamen tamquam alicui superiori proprio i.e. ad tramitem juris communis; regula non est universalis, sed valet

ILLS EXCEPTIS QUI A SEDE APOSTOLICA EXEMPTIONIS PRIVILEGIUM CONSECUUTI SUNT; hic non agitur praecise de "regularibus" qui sunt exempti ab ipso jure, sed de illis qui deberent esse subjecti sed de facto non sunt quia a S. Apostolica privilegium exemptionis consecuti sunt; quoad istos sic exceptionaliter exemptos caute attendendum est ad hoc quod immediate dicitur, scilicet, SALVA SEMPER POTESTATE QUAM JUS ETIAM IN EOS CONCEDIT ORDINARIIS LOCORUM; unde exemptio exceptionaliter concessa aliquibus religiosiis est relativa et partialis, non absoluta et totalis; in multis enim jus limitat aut tollis exemptionem v.gr. quoad confessiones, praedicationem, etc.

Inter omnes casus subjectionis datur subjectio specialis monialium, de quibus decernitur in

§. 2. = Pro istis ergo sic statuitur:

MONIALES, sensu can. 488, 7°, i.e. includendo religio-

sas quae, ex instituto deberent emittere vota sollemnia, sed quae in aliquibus locis, ex indulto apostolico, emittunt sola vota simplicia. Pro istis ergo monialibus non omnibus sed

QUAE SUNT SUB JURISDICTIONE SUPERIORUM REGULARIUM EX
PRAESCRIPTO CONSTITUTIONUM, nempe de assensu Apostolicae Sedis,

ORDINARIO LOCI SUBDUNTUR non absolute et omnino, sed
TANTUM IN CASIBUS JURE EXPRESSIS.

DE CONGREGATIONIBUS RELIGIOSARUM SUBJECTIS

RELIGIONIBUS VIRORUM.

C. 500 §. 3.

N.B. Propter "ligamina familiae" ob communem fundatores, propter identitatem regulae vel propter specialem devotionem erga quamdam familiam religiosam, accidere potest ut aliqua religio religiosarum velit esse sub regimine alicujus religionis virorum. Casus est frequens et quasi normalis inter Regulares et Moniales; et tunc ambitus subjectionis = et proinde exemptionis erga Ordinarium = dimetiendus est tum ex jure in Codice expresso, tum ex particularibus Constitutionibus et litteris affiliationis.

Sed, pro aggregatione vel affiliatione religionis, extra Ordines; res difficilior evaditur; de hoc tractatur in §. 3.

§. 3. NULLA VIRORUM RELIGIO, unde neque Congregatio neque Ordo; sed non absoluta est prohibitio cum immediate addatur,

SINE SPECIALI APOSTOLICO INDULTO; unde possibilis est affiliatio cum tali indulto; deficiente ergo tali indulto, nulla virorum religio

POSSIT SIBI SUBDIKTAS HABERE RELIGIOSAS CONGREGATIONES MULIERUM, ita quod de ipsis agatur quando Codex loquitur de religiosis mulieribus virorum religioni subiectis; sed agitur de solis Congregationibus non de Monialibus; sed non prohibetur tantummodo formalis subiectio, nam additur

AUT EARUM RELIGIOSARUM CURAM, et hoc opportune additur, nam ex solis verbis "CONGREGATIONES", concludi potuisset quod CONVENTUS potuissent subijci. Ad hoc vitandum, Codex decernit quod neque religiosam curam neque potest

DIRECTIONEM RETINERE SIBI SPECIALITER COMMENDATAM; sed bene notandum est quod prohibitio afficit RELIGIONEM; unde, vi legis, DOMUS posset assumere regimen spiri-

tuale tamquam confessarii etc.

Et ista sufficiant de superioribus EXTRANEIS scilicet de istis superioribus qui non sunt professi ejusdem religionis, ideoque non appellantur PROPRII.

2° De Superioribus PROPRIIS (cc. 501=517)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Post tractatum de superioribus potius ECCLESIASTICIS et extraneis, nunc agit Coder de veris et propriis Superioribus religiosis ejusdem religionis.

ORDO CANONUM = Sic possunt ordinari canones

- a) Potestas superiorum (can. 501=503)
- b) Quaedam requisita externa (c. 504)
- c) Duratio (c. 505)
- d) Deputatio (c. 506)
- e) Obligationes et jura (can. 508=515)
- f) Coadjutores superiorum (can. 516=517)

a) De POTESTATE Superiorum

(can. 501=503)

EXPOSITIO RUBRICAE.

VARIAE POTESTATES = Classica est divisio potestatis, apud religiosos, inter potestatem DOMINATIVAM et Dispensa 10.

P. A. Leduc

JURISDICTIONIS, et de istâ solâ hic loquitur Codex. Potestas JURISDICTIONIS est potestas PUBLICA subditos regendi ad finem supernaturalem; originem habet a Christo (can. 196); ab auctoritate publicâ Ecclesiae concessa est; vocatur etiam potestas CLAVIUM; est vel fori externi vel interni, ordinaria vel delegata, propria vel vicaria (can. 197).

Potestas vero DOMINATIVA est PRIVATA: oritur ex voluntate privatorum sive per relationem naturalem si ve per relationem contractualem; inter superiores et inferiores religiosos, existit vi voti obedientiae.

ORDO CANONUM: In can. 501 datur PRINCIPIMUM potestatis cum debitis exceptionibus; in can. 502, traditur EXTENSIO principii: in can. 503, APPLICATUR principium generale ad quemdam casum specialem sc. constitutionem notariorum.

EXPOSITIO TEXTUS = Quoad PRINCIPIMUM, in can. 501.

MATERIA CANONIS: Canon 501 constat tribus § quarum prima tradit principium, secunda aliquem exceptionem quoad quasdam MATERIAS, tertia vero exceptionem quoad quasdam PERSONAS.

§ 1 = Principium.

SUPERIORES, in sensu stricto, i.e. qui, vi voti obedientiae aliquid praescribere possunt; in concreto, illi sunt qui praesunt religioni, provinciae, aut domui. Et agitur de omnibus superioribus, viris aut mulieribus. Non vero agitur de Magistro novitiorum qui, quâ talis, non est superior.

ET CAPITULA i.e. legitimus coetus eorum qui suffragio gaudent ad consultationem vel decisionem alicujus rei religionis; distinguuntur a consiliis in hoc quod constituuntur non a paucis et determinatis sed ab omnibus jure suffragii gaudentibus, in hoc etiam quod Capitulum est collegium dum Consilium sit ipsa persona moralis domûs, provinciae aut religionis, et ideo Capitulum majori potestate gaudet quam Consilium (Coronata, n. 535).

AD NORMAM CONSTITUTIONUM: unde extensio et interpretatio potestatis superiorum et capitulorum dimetiendae sunt ex Constitutionibus cujusque religionis, non quidem solis, sed

ET JURIS COMMUNIS, prout stat in Codice.

N.B. Dicitur "ad normam", quod saepe fiet decursu tractatûs; potestas enim superiorum et capitulorum

non est illimitata et arbitraria; eousque se extendet obligatio inferiorum ad obedientiam quousque se extendit potestas superiorum imperandi; superiorum potestas pro limitibus habet Constitutiones et jus commune; jus ergo, tam commune quam particulare, est protectio superiorum aeque ac inferiorum; aliter est destructio ordinis; sicut in societatibus civilibus evenit quod revolutiones et perturbationes originem habent in tyrannide principum, sic in societatibus religiosis saepe accidit quod inobedientiae oriuntur ex arbitrario et abusivo usu potestatis; lex quae non est secundum jus et rationem magis est iniquitas quam lex. (Ia. IIae, qu. 90, art. I, ad IIIum.).

POTESTATEM HABENT DOMINATIVAM, vi cuius possunt praeccepta facere - et a fortiori ordinationes et regulationes, remedia poenalia adhibere, poenitentias imponere, non vero censuras.

IN SUBDITOS; codex non dicit "religiosos" quia superior, ad minus quoad quaedam objecta (Can. 514 § 1), potestatem habet non solum in religiosos.

Ultra vero istam potestatem DOMINATIVAM communem omnibus superioribus vi voti obedientiae (unde etiam

superiorissis competentem) Codex tradit aliam potestatem, scilicet jurisdictionis, illis qui sunt capaces JURISDICTIONIS ecclesiasticae i.e. clerici (can. 118). Dicitur ergo

IN RELIGIONE AUTEM CLERICALI (can. 488, 4°) quorum scilicet plerique sodales sacerdotio augentur, et quidem non in omni tali religione clericali sed solummodo in EXEMPTA i.e. subducta a jurisdictione Ordinarii loci; in non vero exempta, jurisdictionis est apud Ordinarium loci; sed in exempta superiorem

HABENT JURISDICTIONEM ECCLESIASTICAM. N.B. Licet Codex non dicat "etiam", certe ista potestas superadditur potestati dominativae.

Vi talis jurisdictionis, habent Superiores et capitula potestatem publicam regendi, nomine Ecclesiae et Christi; quinam sint IN CONCRETO isti tales superiores? Determinandum est ex propriis cujusvis religionis constitutionibus. Et talis jurisdictionis habetur

TAM PRO FORO INTERNO seu conscientiae et privato, sive sacramentali sive non (can. 196).

QUAM PRO EXTERNO seu publico.

Vi istius jurisdictionis, superiores et capitula possunt LEGES (aut praecepta secundum gradum eorum superioritatis) ferre, suos subditos coercere etiam judicialiter: aliis verbis, habent potestatem legislativam, judiciariam, et coercitivam (Schafer, p. 128 - Coronata n. 534).

Ut tamen salvetur c. 247 circa competentiam S. Officii, praefatae duplici potestati datur exceptio in

§. 2. SUPERIORIBUS QUIBUSLIBET, sive sint locales, sive majores, sive supremi,
DISTRICTE PROHIBETUR, et quidem sub sanctione can. 2404,
et maxime can. 247 § 2

QUOMINUS SE INTROMITTANT; unde de istis causis nequeunt nomine PROPRIO judicare; bene tamen possunt delegari; item possunt providere ut delinquentes ab auctoritate competenti puniantur,

IN CAUSIS; non ergo de omnibus de quibus loquitur c. 247.

AD S. OFFICIUM SPECTANTIBUS i.e. in genere, circa DOCTRINAM fidei et morum; in particulari, circa delicta haeresis aut schismatis, superstitionis, sollicitationis ad turpia, inquisitionis nominis complicitis, violationis sigilli sacramentalis.

§. 3 tradit aliam exceptionem seu melius RESTRICTIONEM potestatis quoad universalitatem AMBITUS. Dantur enim superiores, etiam majores, qui habent istam duplicem potestatem sc. tum dominativam, tum jurisdictionalem, sed limitatam; agitur de ABBATIBUS, et de illis dicitur in § 3 quod

ABBAS PRIMAS, in sensu jam explicato in can. 488, 8° ET SUPERIOR CONGREGATIONIS MONASTICAE, item in sensu supra explicato. = N.B. Agitur tantummodo de istis non vero de abbatibus DE REGIMINE; isti ergo duo tum Abbas primas, tum Superior Congregationis monasticae, NON HABENT OMNEM POTESTATEM ET JURISDICTIONEM, etsi sint veri superiores majores et praelati (c. 110) et Ordinarii (c. 198 § 2)

QUAM JUS COMMUNE prout in Codice exprimitur TRIBUIT SUPERIORIBUS MAJORIBUS, SED EORUM POTESTAS ET JURISDICTIO; notanda est ista locutio disjunctiva,

DESUMENDA EST exceptionaliter EX PROPRIIS CONSTITUTIONIBUS quae, ut patet, non possent conferre totalitatem potestatis et jurisdictionis cum hic expresse dicatur quod tales superiores non habent OMNEM potestatem et jurisdictionem,

ET EX PECULIARIBUS S. SEDIS DECRETIS; cum enim Abbas pri-
mus fuerit creatus per Decretum speciale Leonis XIII
(12/2/1893) patet quod ex isto decreto et forsan ex
decretis similibus circa Superiores Congregationum Mo-
nasticarum, desumentus sit ambitus potestatis et juri-
sdictionis eorundem. - Et hoc est attendendum
PRIMO PRAESCRIPTO CAN. 655 quoad dimissionem religioso-
rum,

1594 § 4, quoad tribunal secundae instantiae.

C. 502 - Extensio principii.

MATERIA CANONIS.- Can. 502, determinando principium da-
tum in can. 501, dicit in quonam se extendat potestas
superiorum:

SUPREMIUS RELIGIONIS MODERATOR, i.e. proprius et ex ipsâ
religione; non igitur de Romano Pontifice licet in can.
499 § 1 dictum fuerit quod habendus sit ab omnibus re-
ligiosis tamquam "supremis Moderator"; MODERATOR est
vox communis sub qua veniunt omnes Supremi Superiores
sub quolibet nomine agnoscantur et in quâvis religio-
ne.

OBTINET POTESTATEM sc. dominativam, cui additur jurisdic-
tio in religionibus clericalibus,

IN OMNES PROVINCIAS, DOMUS, SODALES RELIGIONIS; unde ejus

potestas est universali et immediata; sed non est il
limitata et absoluta et arbitraria, nam

EXERCENDAM SECUNDUM CONSTITUTIONES quae, forsan Superio
ri addunt Consilium seu diffinitorium. Adhuc bene no=
tandum est quod potestas sit exercenda "secundum Con=
stitutiones".

Et haec sint dicta pro SUPREMO superiore; dici=
tur nunc quod

ALII SUPERIORES, sc. infra supremum

GAUDENT INFRA FINES SUI MUNERIS. Adhuc notanda est
solicitude Ecclesiae circa potestatem exercendam non
absolute et arbitrario modo, sed regulatam ratione mu
neris et juris

Can. 503: APPLICATIO PRINCIPII CASUI

SPECIALI.

MATERIA CANONIS. Tractatus de quâdam potestate superio=
ris MAJORIS in religionibus clericalibus exemptis, sc.
constituendi NOTARIOS; et dicitur quod

SUPERIORES MAJORES, sc. can. 488, 8°, non omnes sed
IN RELIGIONIBUS CLERICALIBUS, sc. quorum plerique soda
les sacerdotio augentur (can. 488, 4°), et non omnes
istae religiones, sed

EXEMPTIS, sc. a jurisdictione Ordinariorum loci (can.

Dispensa 11.

P. A. Leduc

488, 2°),

POSSUNT, sc. potestatem canonicam habent

CONSTITUERE NOTARIOS, quorum munus sparsim in Codice in-
dicantur v.gr. can. 374, can. 1641 etc. Isti vero no-
tarii non sunt cum competentia generali et illimitata,
SED TANTUM PRO NEGOTIIS ECCLESIASTICIS, non vero civi-
libus

SUAE RELIGIONIS.

b) QUAEDAM REQUISITA EXTERNA (can. 504)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Statuta potestate Superiorum, tran-
sit Codex ad tractandum de nonnullis requisitis EXTE-
RNIS seu JURIDICIS ut aliquis possit renuntiari Supe-
rior; non omnia tanguntur requisita, quinimo omittun-
tur requisita MORALIA.

JUS PRAECEDENS. Sub jure anteriori, quoad AETATEM, re-
quirebantur 25 pro regularibus et 40 pro monialibus;
Concilium Tridentinum requirit 35 pro superiorissis
generalibus. Quoad ANNOS PROFESSIONIS, pro regulari-
bus requirebatur professio sollemnis et expressa, in
Congregationibus vero professio simplex perpetua; a-
pud moniales requirebantur 8 anni professionis; jux-
ta Tridentinum, requirebatur quinquennium professio-

nis perpetuae pro superiorissâ generali. Quoad LEGITIMITATEM NATALIUM, idem erat jus praecedens. Quoad ALIA REQUISITA, habebatur lex quod superior posset ad sacerdotium promoveri infra annum. = Quidam vero arcebantur a munere superioris ob certa crimina (Piat n. 653). Nunc vero,

EXPOSITIO TEXTUS.

FIRMIS CONSTITUTIONIBUS CUJUSVIS RELIGIONIS; unde, praeter requisita positiva immediate enumeranda, semper attendendum erit ad constitutiones cujusvis religionis quae, per hanc clausulam, fiunt jus ab Ecclesiâ recognitum,

QUAE EXIGUNT PROVECTIONEM AETATEM scilicet ac aetatem de jure communi hic requisitam,

ALIAQUE POTIORA REQUISITA, i.e. alias condiciones forte severiores ac strictiores. Sed, ex jure communi,

INHABILES SUNT i.e. incapacitate laborant, unde est quæstio validitatis

AD MUNUS SUPERIORIS MAJORIS intelligendi ex can. 488, 8°; sequitur triplex requisitum positivum; et primo

QUI EANDEM RELIGIONEM PROFESSI NON SUNT A DECEM SALTEM ANNIS: et conveniens est, prima enim conditio ut aliquis alios efficaciter ducat est cognitio generis vi-

tae per communitatem professionis, et cognitio sufficiens quae non facile habetur ante decennium. Istud vero decennium intellegendum est de decem annis

A PRIMA PROFESSIONE COMPUTANDIS; Codex non distinguit inter professionem temporariam et perpetuam, unde agitur de primâ omnium professione, scilicet de primâ vice quâ aliquis vota omiserit.

Nunc venit secundum requisitum, scilicet, inhabiles qui

NON SUNT EX LEGITIMO MATRIMONIO NATI; "legitimo", hic, non sonat in sensu can. 1015 § 3, sed in sensu "validi" juxta can. 1114, ita quod ILLEGITIMI non possint esse superiores MAJORES. Sed quid de LEGITIMATIO? Possunt esse superiores majores, nisi a Constitutionibus excludantur, quia, ex can. 1117, "legitimati per subsequens matrimonium ad effectus canonicos quod attinet, in omnibus aequiparantur legitimis, nisi aliud expresse cautum fuerit". Atqui in can. 504, aliud non est expresse cautum. Ergo. Secus vero pro cardinalatu (can. 232 § 2, 1°) pro Episcopatu (can. 331 § 1, 1°) et pro Praelato nullius (can. 320, § 2). Nunc proceditur ad tertium requisitum:

ET ANNOS QUADRAGINTA NON EXPLEVERUNT, unde non sufficit

annus quadragessimus incoeptus; quod quidem requisitum non valet de omnibus superioribus majoribus, sed

SI AGATUR DE SUPREMO MODERATORE RELIGIONIS, sub quovis nomine veniat,

AUT DE ANTISTITÂ i.e. superiorissâ non modo generali sed IN MONASTERIO MONIALIUM i.e. religiosarum cum votis sollemnibus sive ex instituto et de facto, sive ex instituto tantum (Can. 488, 7°).

Quoad alios superiores majores, requiritur ANNOS TRIGINTA, item expletos,

SI DE ALIIS SUPERIORIBUS MAJORIBUS, de quibus in can. 488, 8°. De superioribus INFRA majores silet Codex, unde circa istos, ad Constitutiones proprias recurrendum est.

c) Can. 505 = DE DURATIONE SUPERIORUM.

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Ante Codicem, auctores docebant quod Supremi Moderatores deberent esse perpetui, alii vero ad tempus; de facto, in plerisque religionibus, superior generalis constituebatur ad vitam, et adhuc sic constituitur in multis Congregationibus. In religionibus mulierum, instituebantur plerumque superiorissae ad triennium, supremas vero non ultra duoden-

nium (Schafer, n. 117 = Piat I, n. 621).

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS: Can. 505 tractat primo de superioribus MAJORIBUS, et postea de MINORIBUS. Et dicitur: SUPERIORES MAJORES, sensu can. 488, 8°

SINT TEMPORARII; est principium generale, sed non absolutum

NISI ALITER FERANT CONSTITUTIONES; unde, non obstante regulâ generali de TEMPORANELIATE superiorum majorum, si aliter statuatur in aliquâ religione, admittitur perpetuitas; sed norma generalis est quod superiores majores non sint perpetui.

Circa quod principium, notandae sunt quaedam praecisiones: 1° Codex nihil decernit de REELIGIBILITATE, unde possunt superiores majores reeligi, attento solo jure communio sed ex jure particulari decerni possunt INTERSTITIA v.gr. in O. Praed. 2° Quoad FUNDATRICES, S. Cong. de Religiosis (A.A.S. 1922 p. 163) decrevit ut NON HABERENT jus retinendi ad vitam munus superiorissae generalis, absque indulto apostolico, 3° Quoad Moderatrices GENERALES, decretum fuit ut non possent esse ultra duodennium et duplicem electionem nisi haberent duas ex tribus partibus (2/3) votorum, et ob=

tineretur dispensatio a Sede Apostolicâ (A.A.S. 1920 p. 365).

Postea statuit Codex de superioribus MINORIBUS.

SUPERIORES MINORES LOCALES, unde non est quaestio de Superioribus localibus majoribus v.gr. Superior Monasterii sui juris (can. 488, 8°) neque de superioribus qui non sint locales,

NE CONSTITUANTUR AD TEMPUS ULTRA TRIENNIUM; est principium generale quod tamen non valet pro domibus "filialibus" (A.A.S. 1924, p. 95) qui in suo munere durare possunt per tempus longius triennium; cum vero non ad datur formula "nisi aliter Constitutiones ferant", principium dicendum est absolutum nisi habeatur speciale indultum. Quoad PRIVILEGIA contraria, in vigore manent vi can. 4; non manet vero JUS PARTICULARE contrarium (can. 489)

N.B. Codex dicit "NE ULTRA", unde superiores possunt INFRA triennium durare.

N.B. "Triennium" intelligendum est "completum".

QUO (triennio) EXACTO, unde si triennium non fuerit exactum, dummodo non fuerit in fraudem legis, superior potest reassumi. (Schafer, p. 141).

POSSUNT AD IDEM MUNUS sc. superioris in eodem loco,

ITERUM REASSUMI, absque dispensatione sed servatis ex jure servandis,

SI CONSTITUTIONES ITA FERANT; unde permittitur reelectio tantummodo conditionaliter; si sileant Constitutiones non est locus reelectioni. Reelectio tamen non est indefinita, nam

SED NON TERTIO (triennio) IMMEDIATE; bene tamen posset reeligi ad tertium triennium postquam alius superior electus fuerit, etsi iste alius superior non per longum tempus duret; dummodo tertium triennium non IMMEDIATE sequatur secundum, dari potest.

IN EADEM DOMO RELIGIOSA; circa quod declaratum fuit a Commissione Interpretationis (A.A.S. 1918, p. 344) quod idem principium valet pro superioribus seu directo^ribus scholarum, hospitalium, aliarumve piarum domorum, dummodo tales superiores sint superiores RELIGIOSORUM. - N.B. Si, in aliquâ religione, superiores constituerentur ad BIENNIIUM, possent reassumi ad ulteriora biennia, nam lex est de TRIENNIO (Schafer, n. 120).

d) Can. 506-507: DE DEPUTATIONE SUPERIORUM.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO = Ad munus superioris deputari aliquis potest

sive per **NOMINATIONEM** (liberam collationem), sive per **ELECTIONEM**, sive per **POSTULATIONEM**. Codex non loquitur ex professo de **NOMINATIONE**, sed patet quod illi ad quos, juxta Constitutiones, pertinet talis nominationem" omnino pendet a Constitutionibus, servatis normis generalibus. In Codice non est quaestio nisi de **ELECTIONE** et de v.gr. Can. 178, 181.

POSTULATIONE quae dici potest electio imperfecta.

ORDO CAEONUM. Can. 506 tractat de electionibus apud **RELIGIOSAS**; can. vero 507 tractat de electionibus quae fiunt a Capitulis.

EXPOSITIO TEXTUS. Can. 506.

MATERIA CANONIS. Can. 506 constat quatuor paragraphis quarum prima tractat de quodam **JURAMENTO** praemittendo electioni superiorum majorum **VIRORUM**, secunda et tertia de electionibus apud moniales, quarta vero de electione superiorissae generalis in Congregationibus.

§. 1 = **DE JURAMENTO** praemittendo.

ANTEQUAM DEVENIATUR AD ELECTIONEM SUPERIORUM MAJORUM,

non in omnibus religionibus sed tantummodo

IN RELIGIONIBUS VIRORUM; religiosae eligentes non ergo tenentur ad formalitatem hujus paragraphi; sed pro vi

Dispensa 12.

P. A. Leduc

ris
OMNES ET SINGULI E CAPITULO, scilicet hîc et nunc prae-
sentes in actu electionis,
PROMITTANT JUREJURANDO cujus formula non datur, unde quae-
vis formula adhiberi potest dummodo attingatur scopus
legis, scilicet procuratio electionis rite factae; ad
quod obtinendum, requiritur ergo ut eligentes promit-
tant
SE ELECTUROS QUOS SECUNDUM DEUM ELIGENDOS ESSE EXISTIMA-
VERINT. Intentio legis est manifesta, scilicet, elec-
tio non prae motivis humanis sed "coram Deo". Tali ju-
ris praescripto facile videre possunt electores se con-
siderare debere non ex quânam natione aut linguâ sit
optimus candidatus, sed tantummodo quisnam sit eligen-
dus tamquam aptior ad regimen provinciae, monasterii
aut religionis. Cum sit promissio jurejurando firmata,
inducit obligationem religionis, cum sanctione in can.
2323 decretâ.
§§ 2 et 3 agunt de electionibus apud MONIALES.
§ 2 = IN MONASTERIIS MONIALIUM, i.e. religiosa-
rum cum votis sollemnibus saltem de jure (can. 488, 7°)
COMITIIS ELIGENDAE ANTISTITAE sive generalis sive non,
PRAESIT, honore et effectu

QUII TAMEN CLAUSURAM INGREDIATUR, quia non est locus applicandi can. 600, I^o; quidam tamen auctores docent quod praeses possit ingredi clausuram si sit necessarium ad vitandam subornationem (Larraona in "Com. pro Relig." VIII, p. 23, nota 328) quod est contra litteram Codicis.

ORDINARIUS LOCI, can. 198 § 2

AUT EJUS DELEGATUS, quin ulla ratio iudicetur impedimenti aut infirmitatis, unde liber est Ordinarius ut electioni praesit sive personaliter sive per delegatum.

Et quidem delegatus aut ipse Ordinarius non solus sed CUM DUOBUS SACERDOTIBUS SCRUTATORIBUS ab ipso Ordinario eligendis et qui suum munus peragunt ad normam canonum generalium de electionibus;

SI MONIALIBUS EIDEM (Ordinario loci) SUBIECTAE SINT: unde quae praecedunt applicantur toties et solum quando moniales non sunt exemptae a jurisdictione Ordinarii loci, nam

SECUS, i. e. si moniales sint exemptae ab Ordinario loci, quod datur quando immediate subiiciuntur superiori regulari, tunc electioni praest

SUPERIOR REGULARIS, Codex non dicit de quonam superiore regulari agatur, unde consulendae sunt constitutiones.

Quando talis superior regularis praeest, munus habet supra Ordinario loci concessum, scilicet, venit cum duobus scrutatoribus sed non ingreditur clausuram.

Sed etiam in isto casu Ordinarius loci non est rejectus nam

SED ETIAM HOC IN CASU quo, scilicet, superior regularis debeat praesidere,

ORDINARIUS loci, ut patet,

TEMPESTIVE, scilicet ut effectus de quo immediate agitur possit consequi i.e. ut possit assistere

MONERI DEBET, ab electricibus

DE DIE ET HORA ELECTIONIS; non est ergo ipse Ordinarius qui diem et horam determinat sed moniales ad normam Constitutionum,

CUI (electioni) POTES, sed non tenetur

UNA CUM SUPERIORE REGULARI ASSISTERE; neque ergo praesentia Superioris regularis excludit praesentiam Ordinarium neque praesentia Ordinarium excludit superiorem regularem; uterque assistit; imo Ordinarius non tenetur assistere per se, sed salvatur jus si

ET SI ASSISTAT PRAEESSE. Si ergo Ordinarius loci, tempe-
stive monitus, opportunum judicaverit assistere, sive

per se sive per alium tunc ipse **PRAEEST**, sive per se sive per alium, et omnia facit quae in jure Praesidi electionis conveniunt, et Superior regularis, istis in adjunctis, est merus assistens (A.A.S. 1920, p. 575). Commissio enim Interpretationis declaravit Ordinarium, sive per se, sive per alium, tunc gubernare actum electionis.

Quoad jus **DIRIMENDI PARITATEM VOTORUM**, duplex est opinio, sed non videtur habere istam facultatem cum vocem activam non habeat (Schafer, p. 157).

§. 3. Decernit de **SCRUTATORIBUS** in electionibus de quibus in § praecedenti, et sic statuitur:

NE ASSUMANTUR IN SCRUTATORES de quibus in § praecedenti, scilicet in electionibus **Artistarum Monialium**.

IPSARUM MONIALIUM CONFESSARII ORDINarii; unde nihil impedit quominus confessarius extraordinarius, suppletorius, occasionalis et cappellanus assumantur in scrutatores; prohibitio enim, stricte loquendo, afficit tantummodo **ORDINARIUM**; et ratio est quia confessarius ordinarius magis cognoscit religiosas earumque scripturam; et si esset scrutator, forsan religiosae se liberas non existimarent et esset contra can. 169 § 1, 1°. Licet alii confessarii possint esse scrutatores,

prudentia praesidis est judicare utrum vel non expediat eos in tale munus assumere.

§. 4 = Agit de electione superiorissae generalis in CONGREGATIONIBUS, non in Ordinibus secus ac in §§ 2, 3, hujus canonis.

IN CONGREGATIONIBUS scilicet agitur de religionibus in quibus vota DUMTAXAT simplicia emittuntur, et non omnibus sed MULIERUM; unde praesens § non applicatur religiosis viris.

PRAESIDEAT PER SE VEL PER ALIUM, i.e. gubernet actum electionis

ELECTIONI ANTISTITAE GENERALIS; de aliis electionibus = secus ac pro monialibus = silet Codex; unde pro istis aliis electionibus, si dentur, sequantur Constitutiones; sed, de facto, raro fiant, quia, apud Congregationes, deputatio superiorissarum fit per "nominationem" non per "electionem", ut in pluribus = Tali ergo electioni praesidet

ORDINARIUS LOCI IN QUO ELECTIO PERAGITUR, quod fuit confirmatum a S. Cong. Relig. (A.A.S. 1921, p. 481) etsi agatur de Congregatione juris dioecesani.

CUI, sc. Ordinario loci

EST, sc. pertinet.

INTEGRUM PRO OFFICIO CONSCIEN^TIAE; unde ad ipsum unice
pertinet, non pro arbitrio sed in omni conscientia
PERACTAM ELECTIONEM CONFIRMARE VEL RESCINDERE: non ejus
est ergo nominare aut eligere sed tantummodo confir-
mare vel rescindere quod ab eligentibus actum est. Mu-
nera ergo tam Ordinarii quam eligentium sunt clara:
religiosae eligunt earum superiorissam; talem vero e-
lectionem Ordinarius confirmat vel rescindit, sed non
supplet nec a fortiori anticipat.

N.B. In istis electionibus, scrutatrices sunt duae
saltem ex gremio ipsarum eligentium (can. 171).

C. 507: DE ELECTIONIBUS CAPITULARIBUS.

MATERIA CANONIS. Canon 507 tradit normas sequendam in
electionibus quae fiunt a Capitulis; unde quae hinc
praescribuntur valet etiam pro religionibus MULIERUM;
in can. 506 actum est tantummodo de PRAESIDENTIA in
electionibus nonnullis religiosarum; nunc vero agi-
tur de toto processu electionis. Dicitur ergo quod
IN ELECTIONIBUS QUAE FIUNT A CAPITULIS i.e. a legitimis
coetibus eorum qui suffragio gaudent (Schafer, n.

109)

SERVETUR JUS COMMUNE; in quantum, ut patet, religiosis applicari potest, est fons juris electivi; jus commune servandum illud est

DE JURE IN CAN. 160-182. Unde ad istos canones attendendum et referendum est, quotiescumque facienda est electio ab aliquo Capitulo: quidquid in can. 160-182 dicitur et decernitur de electoribus, de suffragiis, de scrutatoribus, etc., servandum est in electionibus capitularibus apud religiosos.

N.B. = Cum in aliâ scholâ tractetur ex professo de electionibus, non est ratio cur hic de novo eadem repetantur.

Istud jus commune, tamen, non est unica fons juris electionum in religionibus, nam Codex addit PRÆTER CUJUSQUE RELIGIONIS CONSTITUTIONES, non omnes, sed

EIDEM (juri communi can. 160-182) NON CONTRARIAS. = Si, in aliquo vel in aliquot, jus particulare contradicit juri communi, in isto vel in istis non servari debet jus particulare, nisi habeatur Indultum speciale. Dicitur "praeter", unde utrumque jus servandum est, sci

licet, jus particulare et jus commune.

§. 2 = Praebet prohibitionem de procuracione votorum:

CAVEANT OMNES, et quidem attendendo ad can. 2390 § 1
A PROCURACIONE SUFFRAGIORUM, non vero a conversationibus
in quibus cognoscantur merita candidatorum, sed
a votorum collectione.

DIRECTÂ, scilicet, si aliquis votum petat in favorem tal
is candidati, non vero si merita exponat

VEL INDIRECTÂ v.gr. si per alios aut per scripta aut
per promissiones sic facit ut procuret vota

TAM PRO SE IPSIS, quia adest aliqua repugnantia ad hoc
quod aliquis sibi vota acquirat, et ideo, ex can.170
declaratur nullitas suffragii si quis sibi ipsi det
suffragium; sed parum differt si quis sibi det suf=
fragium aut procuret sibi vota aliorum,

QUAM PRO ALIIS, nam, ex can. 169, suffragium debet es=
se liberum; et quamvis dari posset procuratio suffra=
gii absque vi illatâ, attamen non haberetur ista ple=
na libertas suffragii requisita a jure. Et ideo omni
no prohibita fuit quaelibet procuratio suffragii.

§. 3. Agit de POSTULATIONE. = In canonibus enim general
ibus de electionibus, 160=182, quidam dantur, 179=
182, qui tractant de postulatione i.e. de electione

Dispensa 13.

P. A. Leduc

alicujus cui obstant impedimenta ne eligi stricte pos
sit ob defectum vel absentiam quarundam conditionum.

GENERALITER loquendo, iste modus deputationis seu pro
visionis officiorum, admittitur sub quibusdam condi
tionibus enumeratis in can.179-182; sed apud religio
sos difficilius admittitur postulatio, et ideo statui
tur

POSTULATIO, seu modus deputationis descriptus in can.

179

ADMITTI POTEST, non quidem facile, neque in casibus or
dinariis, sed sub duplici conditione, scilicet,

SOLUM IN CASU EXTRAORDINARIO, judicando ex variis cir
cumstantiis v.gr. difficultas habendi ELIGIBILEM, qua
litates exceptionales POSTULANDI, etc.

ET, unde non sufficit quod casus sit extraordinarius sed
insuper requiritur

DUMMODO IN CONSTITUTIONIBUS NON PROHIBEATUR; requiritur

ergo formalis exclusio seu prohibitio ut non possit
adhiberi postulatio; simplex omissio seu silentium
non prohibet quin possit adhiberi. Sub ergo istâ du
plici conditione, nempe, casu extraordinario et non=
exclusionem a Constitutionibus, potest, loco verae e
lectionis, adhiberi postulatio apud religiosos.

e) OBLIGATIONES SUPERIORUM (can. 508=515)

ORDO CANONUM. Codex non tractat de omnibus et singulis obligationibus Superiorum; inveniuntur in aliis locis; sunt etiam, quin lege positivâ exprimantur, quaedam obligationes potius MORALES, quae ex ipsâ rei naturâ supponuntur. De obligationibus in Codice expressis, sic videtur ORDO dari:

- 1° Residentia (can. 508)
- 2° Decreta Sedis Apostolicae (Can. 509)
- 3° Constitutionum publica lectio (Can. 509)
- 4° Instructiones et exhortationes (can. 509)
- 5° Relatio ad S. Sedem (Can. 510)
- 6° Visitatio canonica (can. 511=513)
- 7° Administratio Sacramentorum (Can. 514)
- 8° Tituli honorifici (Can. 515).

1° RESIDENTIA (Can. 508)

MATERIA CANONIS. Tenentur superiores non discedere a suâ domo nisi ad normam Constitutionum.

SUPERIORES, sive superiorissae, cujusvis gradûs et religionis,

COMMORENTUR, scilicet habitualiter, quoad vivere; manducare et dormire; non exigitur tamen commoratio materialiter continua, sed datur principium generale, quod

superiores commorari debeant.

IN SUÂ QUISQUE DOMO; omnis religiosus, sive inferior si
ve superior, assignatione vel functione et munere, do
mun habet quae sua vocari potest,

NEC AB EÂ DISCEDANT, prohibitio non est absoluta et to-
talis, nam

NISI AD NORMAM CONSTITUTIONUM; unde et in hâc materiâ
sicut et in aliis, constitutiones seu regulae sunt nor-
ma sequenda, tam pro superioribus quam pro inferiori-
bus; superiores ergo non possunt itinera facere nisi
ad normam constitutionum, et bene sic providetur ad
exemplum inferioribus.

2° DECRETA SEDIS APOSTOLICAE (can.509)

MATERIA CANONIS = Jubetur ut a superioribus promovean-
tur notitia et executio Sedis Apostolicae decretorum
ad religiosos directorum.

OMNIS SUPERIOR, sive localis, sive major, sive supremus
juxta casum,

DEBET, unde est obligatio cujus negligentia potest es-
se gravis ob scandalum et etiam ex transgressionibus
forte obventuris.

PROMOVERE INTER SUOS SUBDITOS, tum factis et exemplo
tum verbis,

NOTITIAM, per cognitionem ex ACTIS A. SEDIS haustam nec
non per publicam lectionem; non solam vero "notitiam"
sed

ET EXSECUTIONEM, quae est adhuc majoris momenti,
DECRETORUM S. SEDIS; sane optandum esset ut religiosi,
et maximo Superiores, cognoscerent decreta generalia
Sanctae Sedis, sed hic agitur de decretis

QUAE RELIGIOSOS RESPICIUNT; quod praescriptum optimo
conforme est canoni 499 § 1 ubi dicitur quod religio
si tenentur obedire R. Pont. tanquam supremo Modera-
tori. SI R. Pont. sit supremus moderator religionem,
ejus decreta, sive personalia sive suarum Congrega-
tionum Tribunalium et Officiorum, executioni sunt
mandanda, quod fieri nequit nisi a religiosis cogno-
scantur.

3° PUBLICA LECTIO CONSTITUTIONUM ET DECRE-
TORUM S. APOST. (Can. 509 §. 2).

MATERIA CANONIS. Decernitur duplex obligatio, prima
quoad Constitutiones propriae religionis, secunda
quoad decreta S. Sedis, quoad utramque decernitur
publica lectio:

CURRENT SUPERIORES LOCALES, unde obligatio non est am-

plius generalis sicut in § praecedenti sed ad superiores LOCALES dirigitur qui "curare" debent

UT PUBLICE LEGANTUR, sive in mensa sive in capitulo sive alibi, dummodo lectio sit publica ita quod omnes audiant,

PROPRIAE CONSTITUTIONES,

ITEMQUE QUAE PUBLICE LEGENDA S. SEDES PRAESCRIBET; cum dicatur "praescribet", non videtur amplius urgeri lectio publica documentorum pontificalium praecedentium, sed tantummodo illorum quorum IN POSTERUM praescribetur lectio; quae publica lectio fieri debet

STATIS DIEBUS, in constitutionibus aut in ipsis documentis enumeratis, dummodo constitutiones et decreta legantur.

SEMEL SALTEM IN ANNO.

4.º INSTRUCTIONES ET EXHORTATIONES.

(Can. 509 § 2, 2º)

MATERIA CANONIS. Decernitur ut superiores locales debita instructiones habeant pro CONVERSIS, et pias exhortationes pro OMNIBUS.

UT SALTEM BIS IN MENTE, sed

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 565 § 2, scilicet de collatione

speciali hebdomadariâ in doctrinâ christianâ pro novitiis conversis, praeterea

HABEATUR, quin dicatur a quo; certe non tenetur superior ut ipse per se faciat, sed officium suum implet dummodo curet ut habeatur

INSTRUCTIO CHRISTIANAE CATECHESIS; agitur ergo de explicatione planâ et methodicâ totius doctrinae christianae,

PRO CONVERSIS; unde, deficientibus conversis, non datur locus isti explicationi; et ubi sunt conversi non viget pro aliis, sed viget pro

ET FAMILIARIBUS, i.e. pro illis qui in religiosâ domo diu nocturnumque degunt et de quibus agitur in can. 514. Quae instructio catechetica non debet esse abstrusa sed

AUDIENTIUM CONDITIONI ACCOMMODATA, sub talibus ergo conditionibus linguae et formae ut facile percipiatur. Haec sint dicta pro conversis; quoad alios, sequitur aliqua praescriptio, scilicet,

ET, stante ergo praefatâ instructione ad conversos, in super,

PIA EXHORTATIO AD OMNES DE FAMILIÂ, agitur ergo non de scientificâ sed potius de exhortatione morali et re-

ligiosâ exhortatione ad "omnes de familiâ; stricto loquendo, ista locutio non includit religiosos; sed in casu videtur includere quia de FAMILIARIBUS immediate antea provisum fuit. "Omnes de familiâ" debent esse alii ac "familiares" quibus, immediate antea, provisum fuit ut habeatur catechetica instructio. = Quae exhortatio pia praescribitur pro omnibus religionibus, sed
PRÆSERTIM IN RELIGIONIBUS LAICALIBUS; vox "praesertim" indicat bene generalitatem praescriptionis.

5° RELATIO QUINQUENNIALIS AD S. SEDEM (Can. 510)
POSITIO RUBRICAE:

RATIO TITULI. Instituta est relatio quinquennialis ut singulae religiones quarum domus in variis exstant dioecosibus et locis, Sanctae Sedi fiant exploratae (Sic ipse textus Decreti 16/7/1906)

JUS PRAECEDENS = Ante Codicem, religiones, quoad relationem S. Sedi faciendam, regebantur decreto S. Cong. de Religiosis dato 16/7/1906, vi cuius Moderatores et Moderatrices Institutorum cum votis SIMPLICIBUS debebant conficere triennem juxta elenchum adnexum quae stionum. Nunc vero lex est GENERALIS in Codice, et

fuit completa per aliquod decretum S. Cong. Relig.,
sub die 25/2/1922 (A.A.S. p. 162, p. 178).

MATERIA CANONIS. Moderatori SUPREMO religionum juris
pontificii fit obligatio mittendi ad S. Sedem rela-
tionem saltem quinquennalem.

EXPOSITIO TEXTUS.

ABBAS PRIMAS, sensu explicato.

SUPERIOR CONGREGATIONIS MONASTICAE, non vero superior
monasterii sui juris,

ET MODERATOR SUPREMUS, certo, ope relationum superio-
rum gradus inferioris, sed est ipse Moderator supre-
mus qui ad S. Sedem mittit relationem,

CUJUSVIS RELIGIONIS JURIS PONTIFICII, exclusis tantum-
modo religionibus juris dioecesani; ad mittendam re-
lationem tenentur religiones sive virorum sive mulie-
rum,

DEBET, undet datur vera obligatio.

QUINTO QUOQUE ANNO; ex decreto subsequenti (25/2/1922)
statutum fuit quod quinquennia essent fixa et commu-
nia omnibus religionibus a die prima januarii 1923,
pro VIRIS juxta genus religionum et incipiendo a mo-
nachis et ordinibus militaribus (1923=1928=1933 etc.)

Dispensa 14.

P. A. Leduc

deinde mendicantes (1924=1929=1934 etc.) clerici regulares (1925=1930=1935 etc.) Congregationes (1927=1932=1937 etc.). Pro MULIERIBUS sequitur potius ordo per regiones = sicut pro relatione quinquennali episcopali: Italia, Hispania et Lusitania (1923=1928=1933), Gallia, Belgium, Hollandia, Anglia et Hibernia (1924=1929=1934) omnes reliquae regiones Europae (1925=1930=1935) America (1926=1931=1936) aliae regiones orbis et Societates sine votis (1927=1932=1937).

N.B. = Congregationes quae relationem forte miserunt intra quinque annos ante primam relationem faciendam vi Codicis, pro hac vice eximuntur. (A.A.S. 1922 p. 161).

VEL SAEPIUS SI ITA FERANT CONSTITUTIONES, v.gr. quavis triennio.

MITTERE AD S. SEDEM, scilicet S. Cong. Relig.

PER DOCUMENTUM SUBSIGNATUM A SE CUM SUO CONSILIO,

ET SI AGATUR DE CONGREGATIONIBUS MULIERUM, ETIAM (subsignatum) AB ORDINARIO LOCI IN QUO SUPREMA ANTISTITA CUM SUO CONSILIO RESIDET.

N.B. = Si agatur non de Congregationibus sed de MO=

NIALIBUS, distinguendum est: moniales monasterii sui juris non videntur teneri; moniales quae habent Mod
ratricem generalem tenentur.

RELATIONEM, juxta elenchum publicatum in A.A.S. 1923 p. 69.

N.B. Pro illis vero religionibus quae ante Codicem ad relationem non tenebantur, PRIMA relatio debet continere notitias historicas circa foundationem et approha
tionem a S. Sede, necnon circa formam regiminis, natura
ram votorum, etc.

DE STATU RELIGIONIS, scilicet, ut determinatur in n° 4 Decreti (A.A.S. 1923 p. 69) de statu MATERIALI, MORALI, et DISCIPLINARI.

Summatim, ad istam relationem quinquennalem te
nentur omnes religiones juris pontificii, et ista re
latio mittenda est a superiore vel superiorissima gene
rali.

6° VISITATIO CANONICA (Can. 511=513)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Visitatio canonica, apud religiosos, est IN-
QUISITIO a competente superiore facta circa regimen
domorum, et disciplinam regularem conservandam et pro

movendam. Omnes auctores dicunt, et experientiâ constat, visitationem esse unum ex efficacissimis mediis ad spiritum religiosum conservandum, abusus arcendos, bonos voluntates firmandas, malos autem compescendos, (Piat, n° 864).

JUS PRAECEDENS: juxta Concilium Tridentinum (Sess. XXV "De regularibus" cap. 8) tenebantur Superiores monasteria FREQUENTER visitare.

ORDO CANONUM: Primo tractatur de SUBJECTO (tam activo quam passivo) visitationis, deinde de MODO; de sub-
jecto in can. 511 et 512, de modo in can. 513.

EXPOSITIO TEXTUS:

1° DE SUBJECTO = quod est duplex: superior et Ordina-
rius loci = Can. 511, seu de visitatione superioris
RELIGIOSI.

MATERIA CANONIS. Imponitur superioribus MAJORIBUS ob-
bligatio visitandi domos sibi subjectas, temporibus
in Constitutionibus designatis.

RELIGIONUM, sive votorum simplicium sive sollemnium
SUPERIORES MAJORES, unde qui veniunt sub canone 488,8°,
non omnes sed

QUOS AD HOC MUNUS CONSTITUTIONES DESIGNANT, veniant sub
nomine speciali "visitatorum" vel sint ipsi Provincia

les qui visitant,

TEMPORIBUS IN EISDEM (constitutionibus) DEFINITIS,
VISITENT, secundum normam in canone sequenti statutam
(can. 513)

PER SE, non necessario nam

VEL PER ALIOS SI FUERINT LEGITIME IMPEDITI; norma ergo
est quod Superiores majores visitent per se; attamen
non est norma absoluta, sed Codex praevidet quod vi-
sitatio fiat per alios, non arbitrarie, sed si ipsi
superiores majores sint legitime impediti sive infir-
mitate, sive absentia, sive quolibet alio legitimo
motivo.

OMNES DOMOS SIBI SUBJECTAS; ex unâ ergo parte, nequit
superior major visitare domos quae non sint sibi su-
bjectae, ex alterâ parte, debet visitare omnes domos
sibi subjectas.

Canon 512, seu de visitatione ORDINARII LOCI.

MATERIA CANONIS: Canon 512 constat tribus paragraphis
quarum prima tradit casus ubi Ordinarius loci peragit
visitationem totalem, secunda casus visitationis par-
tialis, tertia casus visitationis quoad BONA TEMPORA-
LIA.

§ 1, seu de DUPLICI CASU ubi Ordinarius facit visitatio
nem TOTALEM:

QUINTO QUOQUE ANNO: cum non dicatur SALTEM, videtur quod
non possit REGULARITER saepius visitare,

ORDINARIUS LOCI DEBET VISITARE, juxta modum descriptum
in can. 513.

PER SE VEL PER ALIUM; cum non dicatur, secus ac in can.

511 "si fuerint legitime impediti", videtur quod Or=
dinarius loci, facilius quam Superior religiosus, pos
sit visitare per alium, etsi non sit impeditur, potest
per alium visitationem peragere;

1° Exclusis monialibus quae regularibus subjiciuntur, et
circa quas tantummodo visitationem PARTIALEM perage=
re ut dicetur infra, visitare totaliter debet

SINGULA MONASTERIA MONIALIUM, sive istae moniales ex in
stituto tantum (non de facto) emittant vota sollemnia,
sive ex instituto et de facto.

QUAE SUBIECTA SUNT SIBI VEL S. APOSTOLICAE IMMEDIATE.

2° SINGULAS DOMOS SIVE VIRORUM SIVE MULIARUM CONGREGA=
TIONIS JURIS DIOECESANI, ita quod excipiuntur a visi
tatione TOTALI Congregationes juris PONTIFICII.

§. 2, seu de TRIPLICI casu ubi Ordinarius loci facit vi
sitationem PARTIALEM.

VISITARE QUOQUE DEBET, scilicet praeter duplicem casum immediate supra consideratum ubi Ordinarius loci peragit visitationem generalem et totalem, visitare debet RELATIVE.

EODEM TEMPORE, scilicet quinto quoque anno,

1° MONASTERIA MONIALIUM QUAE REGULARIBUS SUBDUNTUR, non quoad omnia, sed tantummodo

CIRCA EA QUAE AD CLAUSURAE LEGEM SPECTANT, et quidem, circa istud punctum speciale, juxta modum praescriptum in can. 513 (A.A.S. 1920, p. 575); ista dependentia talium monialium, circa clausuram, est consequentia practica can. 603 § 1, ubi dicitur quod clausura monialium,

ETSI REGULARIBUS SUBJECTARUM, est sub vigilantia Ordinarii loci. = N.B. Attendendum est ad can. 2342, sed bene notando quod hic non agitur de monialibus quarum vota ex instituto deberent esse sollemnia, sed de facto sunt simplicia pro quibusdam locis.

Insuper, quoad istas, PRAETER istud jus visitationis quoad clausuram, Ordinarius gaudet etiam jure visitationis in alio casu, nempe,

IMO ETIAM CIRCA ALIA OMNIA Ordinarius visitare debet, unde ejus visitatio fit generalis

SI SUPERIOR REGULARIS EA A QUINQUE ANNIS NON VISITAVE-

RIT: Codex non distinguit inter non=visitationem quae sit ad culpam imputabilis vel non; non dicit de superiore qui "neglexerit" visitationem, sed de facto loquitur; lapso quinquennio, si superior regularis non visitaverit, ipse Ordinarius DEBET visitare; et tunc non amplius agitur de visitatione partiali quoad CLAUSURAM sed de visitatione universalis et totali monasterii.

2° Nunc venit alius casus visitationis partialis; jubetur ergo ut Ordinarius, quinto quoque anno, visitet

SINGULAS DOMUS CONGREGATIONIS non omnis sed CLERICALIS, et, inter clericales,

JURIS PONTIFICII, ETIAM EXEMPTAE; non ergo agitur de Ordinibus, sed tantummodo de quibusdam Congregationibus; et apud istas religiones clericales exemptas juris pontificii, Ordinarius debet peragere visitationem non totalem sed accurate limitatam prout sequitur, scilicet,

IN IIS QUAE PERTINENT AD ECCLESIAM,

SACRARIUM, seu sacristiam,

ORATORIUM PUBLICUM; cum enim oratorium PUBLICUM pateat omnibus fidelibus, saltem tempore officiorum (can.

1188), Ordinarius loci, in suâ dioecesi, invigilare debet.

SEDEM AD SACRAMENTUM POENITENTIAE, ut videatur si observentur quae praescribuntur in can. 909 et 910.

3° Sequitur ultimus casus visitationis PARTIALIS. Ordinarii loci, scilicet, apud Congregationes LAICALES 1. e. apud omnes sorores et religiosos (non regulares) laicales; Ordinarius visitat

SINGULAS DOMOS CONGREGATIONIS LAICALIS JURIS PONTIFICII, nam de Congregationibus juris dioecesani actum est supra,

NON SOLUM IN IIS DE QUIBUS IN SUPERIORI NUMERO, unde non solum quoad ecclesiam aut oratorium publicum, necnon Sacrarium et sedem confessionalem,

SED ETIAM IN ALIIS, non quidem omnibus indiscriminatim, sed

QUAE AD INTERNAM DISCIPLINAM SPECTANT; et, etiam in his non arbitrarie et quoad omnia, sed

AD NORMAM CAN. 618, § 2, 2°

§. 3, seu de visitatione Ordinarii loci quoad BONA TEMPORALIA.

QUOD ATTINET AD ADMINISTRATIONEM BONORUM, unde agitur de solâ ADMINISTRATIONE, non de acquisitione; quoad Dispensa 14.

P. A. Leduc

ergo administrationem.

SERVENTUR PRAESCRIPTA CAN. 532=535 i.e. pro collocatione, alienatione, redditione rationum.

2° De MODO visitationis (can. 513)

MATERIA CANONIS: Canon constat duabus paragraphis quarum prima tradit normas sequendas a Visitatore, dum secunda tractat de jure RECURRENDI CONTRA decreta Visitatoris.

§. 1, seu de NORMIS quas Visitator sequi debet:

VISITATOR JUS ET OFFICIUM HABET, officium proinde a visitatore adimplendum cum jure ad recognitionem ex parte aliorum,

INTERROGANDI; non ergo, ex una parte, potest visitator sese abstinere ab interrogationibus faciendis, neque visitantis jus interrogationis denegari posset.

RELIGIOSOS, non omnes necessario sed

QUOS OPORTERE JUDICAVERIT; in usu tamen est quod Visitator omnes interrogat sed ad hoc non TENETUR.

ET COGNOSCENDI, immediate ex interrogationibus, mediate etiam ex aliis informationibus,

DE IIS QUAE AD VISITATIONEM SPECTANT; si Visitator non nisi visitationem PARTIALEM peragat, interrogare non potest ultra puncta visitanda; et etiam si vitatio sit

GENERALIS non tamen se extendit ad secreta, privata, et interna "Jus non habet Visitator OCCULTA DELICTA cognoscendi cum non sit judex occultorum et cum occulta, ex jure divino-naturali, manifestari nequeunt, nisi de iis agatur quae, omissâ denuntiatione, grave damnum communitati offerre possint" (Cocchi, n. 27, post Fanfani n. 69).

Ordinarie, cognitio et sanctio habentur modo PATERNO, NON JUDICIALI.

Nunc vero de OBLIGATIONE Religiosorum:

OMNES AUTEM RELIGIOSI, legitime interrogati OBLIGATIONE TENENTUR, et quidem obligatione proportionatâ momento inquisitionis, RESPONDENDI, scilicet interrogationibus visitatoris. Cum autem visitator jus habeat "cognoscendi de iis quae ad visitationem spectant", dici debet quod si aliquis religiosus, etiam non interrogatus, facta cognoscat non occulta, quorum revelatio conferat ad bonum communitatis, debet revelare ne visitatio frustretur suo fine. In praxi, postquam visitatores interrogaverint de quibusdam factis, solent petere: "Sitne aliquid aliud?". In istâ interrogatione generali censetur manifestari intentio cognoscendi de omnibus quae ad visi-

tationem spectant.

SECUNDUM VERITATEM; nefas enim esset, sub secreto visi
tationis, accusationes falsas facere contra fratres
aut sorores; et injustum esset erga Superiores et bo
num religionis non respondere secundum veritatem.

Denique datur monitum ipsis superioribus:

NEC SUPERIORIBUS FAS EST, quae prohibitio munitur sancti
tione in can. 2413 = cf. etiam A.A.S. 1918, p. 347.

QUOQUO MODO, sive directe sive indirecte, sive minis
sive missione alicujus religiosi causa vel praetextu
tu ministerii,

EAS, scilicet religiosos sibi subjectos,

AB HAC OBLIGATIONE, scilicet, respondendi secundum veri
ritatem,

AVERTERE AUT VISITATIONIS SCOPIUM ALITER IMPEDIRE.

N.B. Iste modus visitationis observari etiam debet ab
Ordinario loci quando, quinto quoque anno, visitat Mo
niales regularibus subjectas, circa clausuram (A.A.S.
1920, p. 575).

Sed quia ipse Visitator potest errare, imo et
injustus esse, Codex protectionem recursus confert
contra sua decreta, et de hoc in

§. 2 = A DECRETIS VISITATORIS DATUR RECURSUS; et hac confirmat opinionem quod, REGULARITER, Visitator procedit viâ paternâ et administrativâ; si enim procederet judicialiter, daretur APPELLATIO, non RECURSUS.

N.B. = Non dicitur CUI faciendus sit recursus; de hoc decerni debet in Constitutionibus. = In primis, si Visitatio peracta fuerit a SUPERIORE RELIGIOSO, datur recursus Superiori majori, juxta Constitutiones, vel Sanctae Sedi; si Visitatio peracta fuerit ab Ordinario loci, datur recursus ad Metropolitanum et ad Sanctam Sedem, sed

IN DEVOLUTIVO TANTUM; unde decreta sunt observanda pendente recursu. Sic fiat normaliter; aliter vero si VISITATOR ORDINE JUDICIARIO PROCESSERIT, quia tunc daretur "appellatio" etiam in suspensivo, i.e. pendente appellatione, sententia nullius effectûs esset.

7° ADMINISTRATIO SACRAMENTORUM (Can. 514).

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI = Cum difficultates oriri facile possint, et de facto frequenter orientur circa competentiam respectivam superioris religiosi et parochi quoad administrationem Sacramentorum ad familiares religionis cumque, ex isto conflictu, adesse possit "periculum

in môra" pro salute animarum, Codex quaestiones clare et definitive hic solvit.

MATERIA CANONIS. Quatuor casus considerantur quorum tres sunt circa SACRAMENTA, quartus autem affinis est circa FUNERA.

EXPOSITIO TEXTUS.

§. 1 = Apud religiones CLERICALES.

IN OMNI RELIGIONE CLERICALI, sive exemptâ sive non exemptâ,

JUS ET OFFICIUM, secus ac antea

SUPERIORIBUS EST, PER SE VEL PER ALIUM, etsi non sint impediti, dummodo fiat quod hic praescribitur,

MINISTRANDI VIATICUM ET EXTREMAM UNCTIONEM, quae, nisi hic aliud diceretur, essent functiones parochae reservatae ex Can. 462, 3°; praescriptio ergo hic facta restringit jus paroeciale, et inducta est in favorem aegrotorum, ut patet, nam jus et officium est pro AEGROTIS, quin indicetur gravitas, sed cum agatur de viatico et de extremâ unctione, patet quod agatur de gravi infirmitate; licet ergo Superiori ministrandi aegrotis

PROFESSIS, cujusvis professionis,

NOVITIIS,

ALIISVE, et in primis postulantibus, nam
DIU NOCTUQUE DEAGENTIBUS IN RELIGIOSÂ DOMO, etsi non for-
matâ, sed non in scholâ nec in villâ separatâ a domo
religiosâ; "degentes" dicuntur qui etiam per unam di-
em deguerunt aut degere intendunt, ut auctores tenent
post Vermeesch; sequitur enumeratio causarum quae su-
periori dant jus ministrandi ista sacramenta; opor-
tet ut illi in quorum favorem exercetur tale jus de-
gant in domo

CAUSA FAMULATUS: unde omnes servitores,

AUT EDUCATIONIS, v.gr. in Collegiis Benedictinorum aut
Jesuitarum, etc.

AUT HOSPITII, v.gr. occasione visitationis aut exerci-
tiorum spiritualium,

AUT INFIRMAE VALETUDINIS, v.gr. in sanatoriis et hospi-
talibus.

Sed cum, praeter religiones clericales, aliae
sint religiones, Codex immediate tractat de istis a-
liis religionibus, scilicet laicalibus, sive mulierum
sive virorum.

§. 2 = seu apud MONIALES.

IN DOMO MONIALIUM, votorum proinde sollemnium sive de
jure et de facto, sive de jure tantum et de facto sim-
plicium,

IDEM JUS ET OFFICIUM, scilicet, ministrandi viaticum et
extremam unctionem aegrotis omnibus de quibus supra,
HABET ORDINARIUS CONFESSARIUS descriptus in can. 520 §
1, non ergo alii confessarii, neque cappellanus.
VEL QUI EJUS VICES GERIT, sive mittatur ab ipso confes-
sario sive a superioribus.

§. 3 = seu apud ALIAS RELIGIONES LAICALES.

IN ALIÂ, scilicet a religione monialium.

RELIGIONE LAICALI, sive virorum sive mulierum,

HOC JUS ET OFFICIUM, scilicet ministrandi viaticum et
extremam unctionem,

SPECTAT AD PAROCHUM, quando non adest cappellanus nam
Codex immediate dicit

VEL AD CAPPELLANUM de quo agitur in can. 529; cappella-
nus est qui celebrat sacras functiones et conciones
facit; potest esse = non necessario tamen, = confes-
sarius; si in aliquâ communitate (aliâ tamen ac Monia-
lium) dantur tum confessarius tum cappellanus, admi-
nistratio viatici et extremae unctionis pertinet ad
cappellanium; et cappellanus non est sacerdos = vica-
rius quem parochus mittit ut sacra peragat; parochus
potest ministrare sacramenta per alium, nam, ex hac
§ 3, habet jus et officium sicut in § 1, sed tunc sa-
cerdos sic delegatus non ministrat tamquam Cappella-

nus, sed nomine parochi; cappellanus hic est
QUEM ORDINARIUS SUFFECERIT PAROCHO, sic eximens istam
domum religiosam ab auctoritate parochi
AD NORMAM CAN. 464 § 2, ubi talis facultas Ordinario lo
ci conceditur.

Denique tractatur de aliquâ sacra functione quae,
pro iisdem rationibus ac supra, potest esse occasio
dissentionum, et quae est quasi corollarium viatici
et extremae unctionis, scilicet de FUNERIBUS; de qui
bus sic statuitur:

§ 4. = IN FUNERIBUS SERVETUR PRAESCRIPTUM CAN. 1221, 1230
§ 5; legantur ergo isti canones qui inter alios de
funeribus, tractant de religiosis

8° TITULI HONORIFICI (can. 515)

MATERIA CANONIS. Additur, sub formâ PROHIBITIVÂ, aliqua
ultima obligatio quoad titulos MERE honorificos,
PROHIBENTUR TITULI, non quidem omnes, sed
DIGNITATUM i.e. munerum cum quâdam praeeminentia, VEL
OFFICIORUM, can. 145; non prohibentur omnes tituli di
gnitatum et officiorum, sed
MERE HONORIFICI i.e. solum honorem conferentes; non pro
hibentur tituli qui secumferunt honorem sed NON SOLUM,
Dispensa 16.

v.gr. doctorem, magistrum;
SOLI TOLERANTUR, et adhuc dummodo
SI ID PERMITTANT CONSTITUTIONES,
TITULI OFFICIORUM MAJORUM i.e. a provincialatu et su-
pra

QUIBUS RELIGIOSI IN PROPRIA RELIGIONE REAPSE FUNCTI SUNT

v.gr. potest haberi titulus ex-provincialis cum sit of-
ficium majus, sed non ex-prioris.

N.B. Attamen, vi can. 4, privilegia servantur.

Et sic absolvitur tractatus Codicis de quibus-
dam obligationibus positivis superiorum; enumeratio
non est completa; in aliis locis Codicis aliae inve-
niuntur obligationes.

F) Can. 516-517; DE ADJUTORIBUS SUPERIORUM.

ORDO CANONUM: Postquam tractaverit de IPSIS superio-
ribus, Codex nonnulla addit de ADJUTORIBUS superiorum
a) de CONSILIIS, b) de OECONOMIS, et c) de PROCURATO-
RIBUS GENERALIBUS.

Canon 516: de CONSILIIS et de OECONOMIS.

§. 1 seu de CONSILIIS.

SUPREMUS MODERATOR RELIGIONIS cujusvis, sive Ordinis
sive Congregationis, sive juris pontificii sive dioe-
cesani,

AUT MONASTICAE CONGREGATIONIS, sensu supra explicato,
SUPERIOR PROVINCIALIS, sive veniat sub isto nomine, si
ve sub alio v.gr. visitator,

ET LOCALIS, non quidem omnium locorum sed
SALTEM FORMATAE DOMÛS; unde domus non-formatae NON TE=
NENTUR SED POSSUNT habere consilium.

N.B. In jure praecedenti, ex decreto 30/7/1909, ubi
erant 12 religiosi, requirebantur 4 consiliarii et
sic deinceps.

HABEANT SUOS CONSILIARIOS, quorum qualitates tum mora=
les tum canonicae apud particulares constitutiones re
petendae sunt,

QUORUM CONSENSUM AUT CONSILIUM EXQUIRANT; unde contra
Codicem ageret superior qui suos Consiliarios non con
sultaret; ubi CONSILIUM requiritur, non tenetur sequi,
sed tenetur EXQUIRERE et quidem sub poenâ nullitatis;
ubi verò ETIAM CONSENSUS requiritur, superior tenetur
sequi votum consiliariorum ad normam can. 101 et 105.

AD NORMAM CONSTITUTIONUM, non tantummodo sed

ET SACRORUM CANONUM; quodsi forte inter constitutiones
et jus commune adesset discrimen, jus commune servan
dum esset nisi ageretur de privilegio (can. 4).

SS 2, 3, 4 tractant de OECONOMO.

§ 2, seu de IPSA CONSTITUTIONE oeconomi.

SINT ETIAM, i.e. praeter consiliarios,

PRO ADMINISTRATIONE BONORUM TEMPORALIUM,

OECONOMI; et cum administratio possit esse bonorum totius religionis, vel provinciae, vel domus, dantur varii oeconomi, sc.

GENERALIS QUI ADMINISTRET BONA UNIVERSAE RELIGIONIS, in hoc sensu quod administrat bona quae pertinent ad religionem ut sic, scilicet, distincte a bonis provinciae et domûs;

PROVINCIALIS QUI PROVINCIAE bona administret,

LOCALIS QUI SINGULORUM DOMORUM bona administret,

QUI OMNES, scilicet oeconomi generales, provinciales aut locales,

OFFICIO SUO FUNGANTUR SUB DIRECTIONE SUPERIORIS. Sub

his verbis datur duplex principium gravis momenti pro pace domorum, provinciarum aut religionum: primo affirmatur quod OECONOMORUM EST administrare bona, non superiorum; secundo, ista administratio NON EST INDEPENDENS, sed fieri debet sub DIRECTIONE superioris; porro, dirigere non est per se administrare, sed dare directiones quae observari debent ab oeconomis in

adimpletione sui officii.

§ 3, seu de quâdam INCOMPATIBILITATE MUNERUM oeconomi et Superioris.

SUPERIOR IPSE NON POTES^t MUNUS GERERE OECONOMI GENERALIS ET PROVINCIALIS, unde aliquis nequit esse INSIMUL superior generalis aut provincialis et oeconomus generalis aut provincialis,

MUNUS VERO OECONOMI LOCALIS, QUAMVIS MELIUS A MUNERE SUPERIORIS DISTINGUATUR, et sic clare indicatur MENS legislatoris,

COMPONI TAMEN CUM EO POTES^t, secus ergo ac pro superioribus generalibus aut provincialibus; attamen ista "compositio" non de facili concedit debet, sed solum SI NECESSITAS ID EXIGAT, v.gr. ob paucitatem religiosorum, vel ob defectum oeconomi competentis.

§ 4 = seu de MODO ELIGENDI oeconomum.

SI CONSTITUTIONES SILEANT; si ergo constitutiones non sileant, standum est praescripto constitutionum; sed si casu sileant,

DE MODO OECONOMOS ELIGENDI, sive agatur de verâ electione, sive de liberâ collatione muneris, ELIGANTUR, sensu "deputentur"

A SUPERIORE MAIORE, sensu can. 488, 8°

CUM CONSENSU SUI CONSILII; unde non sufficit quod Superior major CONSULAT sed requiritur AD VALIDITATEM quod obtineat consensum majoris partis consilii ut talem eligat in oeconomum.

Can. 517: de PROCURATORIBUS GENERALIBUS.

MATERIA CANONIS: Canon constat duabus paragraphis quarum prima de INSTITUTIONE, secunda vero de AMOTIONE procuratoris generalis.

§ 1, seu de obligatione, pro religionibus VIRORUM juris PONTIFICI habendi procuratorem generalem.

QUAEVIS; ut fuit determinatum (1920 A.A.S. p.301), praescriptio est omnino generalis, ita quod religiones qui adhuc non habent debeant deputare.

RELIGIO VIRORUM; pro MULIERUM religionibus, negotia tractantur sive per Procuratorem Generalem religionis virorum, sive per Protectorem, sive per agentem.

N.B. olim, obligatio statuebatur pro Ordinibus tantummodo.

Nunc vero fit obligatio pro solis et omnibus religionibus

JURIS PONTIFICII;

HABEAT PROCURATOREM GENERALEM, cujus munus sic describitur.

QUI, DESIGNATUS SECUNDUM CONSTITUTIONES, unde multiplex
esse potest modus designandi,

PERTRACTET NEGOTIA PROPRIAE RELIGIONIS, maxime negotia
fori externi; nam, quoad negotia fori interni, libe-
re quilibet religiosus adire potest S. Poenitentia-
riam.

APUD S. SEDEM; et ideo, generaliter, Procurator Genera-
lis in Urbe residet (cf. Decretum S. Cong. Episc. et
Reg. 22/8/1814).

§ 2, seu de AMOTIONE

NE AMOVEATUR INCONSULTÂ S. APOSTOLICÂ; ista prohibitio
non est absoluta, sed

ANTEQUAM TEMPUS PRAESCRIPTUM IN CONSTITUTIONIBUS EXPI-
RET; unde non est necessarium consulere S. Sedem si Pro-
curator Generalis non sit constitutum ad tempus.

CAPUT IIum.

De regimine fori INTERNI seu de CONFESSARIIS
et CAPPELLANIS (Can. 518-530)

1° Regimen fori interni SACRAMENTALIS

seu

DE CONFESSARIIS

A) Apud religiones CLERICALES

B) Apud religiones LAICALES = I° Mulierum
II° Virorum.

2° Regimen fori interni EXTRA-SACRAMENTALIS

A) CAPPELLANI

B) MANIFESTATIO CONSCIENTIAE.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Post considerationem regiminis fori EXTERNI, logice fit transitus ad forum INTERNUM, tum sacramentale, tum extra=sacramentale.

ORDO CANONUM. Tota materia dividitur in duplicem partem inaequalem, scilicet, de CONFESSARIIS, a can. 518 ad can. 528, et hoc ponimus sub rubricâ "De regimine fori interni SACRAMENTALIS"; deinde tractatur, in canonibus 529-530, de "regimine fori interni EXTRA-SACRAMENTALIS".

1° Regimen fori interni SACRAMENTALIS (de CONFESSARIIS) (can. 518-528).

ORDO CANONUM. Codex tractat de confessariis primo apud religiones clericales, et secundo apud religiones laicales, tam mulierum quam virorum.

A) Apud religione CLERICALES (can. 518-519)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS = Primis temporibus, religiosi tenebantur sese confiteri, exceptis itinerantibus, INTRA religionem, sive superioribus, sive = de superiorum li

centiâ = aliis confratribus; Clemens VIII (1593) st
auit legem de aliquot confessariis deputandis cum fa
cultate absolvendi a casibus reservatis; paulatim in
troducta fuit licentia sese confitendi extra religio
nem propriam, primo tantummodo defectu copiae, et po
stea (1913) valide et licite cuique confessario.

ORDO CANONUM: canon 518 agit de confessariis OBLIGA-
TORIIS, canon vero 519 de confessariis FACULTATIVIS,
apud religiones clericales.

EXPOSITIO TEXTUS.

Canon 518, seu de confessariis OBLIGATORIIS.

MATERIA CANONIS.= Canon constat tribus paragraphis
quarum prima dicit de confessariis DEPUTANDIS, secun
da vero et tertia de SUPERIORIBUS EXCLUDENDIS ab au-
ditione confessionum suorum subditorum.

§ 1, seu de confessariis DEPUTANDIS.

IN SINGULIS DOMIBUS, sive formatis sive non formatis.
RELIGIONIS CLERICALIS, et etiam societatis sine votis.
(can. 675).

DEPUTENTUR, seu designentur, potius quam jurisdictio-
nem accipiant.

N.B. Codex non dicit a quo fieri debeat deputatio:

Dispensa 17.

P.A.Leduc

certo a superioribus juxta determinationem Constitutionum.

N.B. Superior qui deputat NON videtur esse solus SUPREMUS quia a) non est possibile in praxi b) ex hac quod solus superior supremus possit RESERVARE PECCATA non sequitur quod alius non possit ab illis absolvere c) canon 896 expresse remittit ad can. 518 § 1 d) Canon 2253, qui posset adduci, agit de CENSURIS, non de peccatis.

PLURES CONFESSARII, quin indicetur numerus: Clemens VIII (1593) dixerat "duos, tres aut plures pro subditorum numero majori vel minori"; certum est quod debent esse saltem DUO, et probabilius est quod etiam OMNES possunt deputari,

PRO SODALIQUM NUMERO, ad ostendendum quod agitur de norma morali non arithmetica, de qua, in praxi judicat superior. Isti vero plures confessarii debent esse.

LEGITIME APPROBATI, sive ab Ordinario loci sive a religione (can. 874 § 1).

CUM POTESTATE ABSOLVENDI ETIAM A CASIBUS IN RELIGIONE RESERVATIS; i.e. tum a censuris, tum a peccatis. In religionibus, casus possunt reservari tantummodo juxta can. 896. Ista potestas absolvendi etiam a casibus

reservatis non est absoluta sed valet solum
SI AGATUR DE RELIGIONE EXEMPTÂ.

QUAERITUR: Utrum confessio facta ALIIS RELIGIOSIS,
praeter designatos, sit valida? Affirmative, nisi in-
validitas decernatur a Constitutionibus (Gonzalez O.
P. apud "Analecta S. Ord. Praed." 1928, p. 355).
§. 2, seu de SUPERIORIBUS EXCLUDENDIS a confessione sub-
ditorum.

SUPERIORES, sensu stricto, sive majores sive minores,
non vero superiores sensu lato ut supprioros.

RELIGIOSI in religionibus clericalibus

HABENTES POTESTATEM AUDIENDI CONFESSIONES, quia legiti-
me approbati sive in ipsâ religione sive ab Ordinario
loei.

POSSUNT i.e. facultatem habent, sed

SERVATIS DE JURE SERVANDIS, juxta Codicem et Constitu-
tiones

AUDIRE CONFESSIONES SUBDITORUM. Codex non distinguit in-
ter subditos habituales et occasionales; religiosi qui,
vi Constitutionem, sunt SUBDITI superioris, v.gr. iti-
nerantes in O.Pr. possunt suam confessionem institue-
re apud superiorem, si

SPONTE SUÂ AC MOTU PROPRIO ID PETANT; ratio est quia

scopus legis de confessariis apud religiosos est ut impediatur mixtio fori externi et interni; attamen non tanta est ista cautio ut avertere debeat aliquem religiosam a confessione suorum peccatorum suo superiori. Sed immediate additur

AT ID NE AGANT PER MODUM HABITUS, unde possunt omnino libere audire TRANSITORIE confessiones suorum subditorum qui id sponte petunt; et etiam per modum habitus dummodo impleatur aliqua conditio, scilicet, gravis causa; prohibitio enim cavet tantummodo ne id agatur

SINE GRAVI CAUSÂ, sive absolute et in se, sive relative ad circumstantias subjectivas.

§. 3, seu de obligatione superiorum NON INDUCENDI subiectos ut apud se confiteantur. Est corollarium § praecedentia:

CAVEANT SUPERIORES, quibus in § praecedenti data fuit facultas audiendi confessiones subditorum; agerent ergo contra mentem legislatoris si

VI, METU, IMPORTUNIS SUASIONIBUS, ALIAVE RATIONE, NE QUEM SUBDITUM INDUCANT,

AUT IPSI PER SE AUT PER ALIUM, i.e. sive directe sive indirecte (cf. "Commentarium pro Religiosis" p. 54 etc.)

Canon 519, seu de confessariis FACULTATIVIS i.e. de istis confessariis quos religiosi ADIRI possunt, occasione datâ.

MATERIA CANONIS: Declaratur valida et licita confessio facta confessario simpliciter approbato ab Ordinario loci etsi iste confessarius non recenseatur in ter designatos.

FIRMIS CONSTITUTIONIBUS QUAE PRAECIPIUNT VEL SUADENT CONFESSIONEM PERAGENDAM, STATIS TEMPORIBUS, APUD DETERMINATOS CONFESSARIOS; vi istorum verborum, confirmatur quod Constitutiones possunt PRAECIPERE AUT SUADERE ut religiosi peragunt suam confessionem, fixis temporibus, apud certos determinatos confessarius ad normam can. 518. Sed quid, si, temporibus determinatis, religiosus adeat alium confessarium? An teneatur repetere suam confessionem confessario determinato in religione? In JURE, potest teneri NON REPETITIONI PECCATORUM, sed CONFESSIONI; de FACTO, prudens Superior non urget (Coronata p. 656, nota). Sed tamen

SI RELIGIOSUS, sive stricto sensu, i.e. professus, sive novitius vi c. 567,

ETIAM EXEMPTUS, unde a fortiori non exemptus,

AD SUAE CONSCIENTIA QUIETEM; quae verba diversimode ab auctoribus explicantur: alii (Fanfani) dicunt quod

NULLA SPECIALIS causa requiritur; alii (Vermeesch = Gonzalez) dicunt semper requiri aliquam causam specialem; alii (Coronata, Schafer) dicunt quod sufficit SERIUM DESIDERIUM instituendi bona confessionem; ista ultima opinio IN PRAXI potest teneri, nam quies conscientiae est aut fit quid subjectivum, et in praxi semper potest dici quod existit aliqua causa;

ADEAT, sive EUNDO AD confessarium egressu e domo, sive advocando ad domum propriam

CONFESSARIUM AB ORDINARIO LOCI APPROBATUM, et a fortiori confessarium a jure approbatum, ut cardinalem, poenitentiarium, parochum, infra limites in Codice statutas. Utendo facultate sibi a can. 519 datâ, religiosus non posset adire confessarium a solo superiore religioso approbatum (Gonzalez, art. cit. 360).

N.B. ORDINARIUS LOCI est semper ordinarius loci ubi auditur confessio (can. 874 § 1).

ETSI NON RECENSITUM INTER DESIGNATOS, i.e. non inter istos confessarios determinatos quibus, statis diebus, religiosi confiteri debeant,

REVOCATO QUOLIBET CONTRARIO PRIVILEGIO; unde si, in aliquâ religione, ante Codicem, VI ALICUJUS PRIVILEGII, religiosi non possent confiteri extra religionem, ta-

le privilegium revocatur, et omnis talis confessio, facta confessario ab Ordinario loci approbata, VALIDA ET LICITA EST; unde, tam religiosus poenitens quam confessarius absque timore procedere possunt ad talem confessionem peragendam. In jure immediate praecedenti, (1913) expresse dicebatur quod confessarius non tenebatur inquirere de licentiâ obtenta vel non a superioribus; talis cautio hîc non exprimitur; et non erat necessarium quia, dicendo absolute quod confessio, in talibus circumstantiis, est valide ET LICITA, secumfert omnes permissiones necessarias, imo ab eis dispensat; sed non dispensat ab egressibus LEGITIMIS; superiores ergo non possunt recusare licentiam adeundi confessarium, sed exigere possunt ut petatur licentia ad exeundum a domo. Sed de hoc non est quaestio in Codice; Codex non loquitur de licentiâ obtentâ vel non sed de confessione peractâ. Et canon 519 sic debet intelligi ut verificetur can. 66 i.e. ut cum facultate adeundi confessarium concedatur etiam potestas talem facultatem ad actum reducendi.

Et non solum confessio est valida et licita, sed ET CONFESSARIUS POTEST RELIGIOSUM, se sic adeuntem, ABSolvere ETIAM A PECCATIS ET CENSURIS IN RELIGIONE RESERVATIS; dum can. 518 loquitur de CASIBUS reservatis,

hñc expresse dicitur de PECCATIS ET CENSURIS.

N.B. Circa quod, bene notanda sunt sequentia: 1° Potestas absolvendi versatur circa censuras reservatas A JURE, non ab homine; nam quoad censuras reservatas AB HOMINE valet can. 2253 et 2245. 2° In casu can. 519 confessarius potest absolvere a casibus IN RELIGIONE reservatis, non in dioecesi, nisi habeat facultates necessarias. 3° Codex, in Canone 519, tangit casum OCCASIONALEM; sed, si, habitualiter, aliquid religiosus, ad suae conscientiae tranquillitatem, adeat confessarium extra designatos, toties valida et licita est absolutio, nam Codex non distinguit.

B) Apud religiones LAICALES (Can. 520=528).

EXPOSITIO RUBRICAE.

ORDO CANONUM = Cum religiones laicales illae sint quarum plerique sodales sacerdotio non augeantur (can. 487, 4°), dividuntur in duplicem seriem, secundum varium sexum, et sic in praesenti Codex tractat successive de confessariis apud religiones laicales MULIERUM (can. 520=527) et religiones laicales VIRORUM (can. 528).

I° De Confessariis in religionibus laicalibus
MULIERUM. (Can. 520=527)

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. Cura spiritualis et sacramentalis religiosarum magni est momenti: ex una enim parte, religiosae, quamvis sint magis segregatae a mundo, remanent obnoxiae tentationibus et difficultatibus aliis; ex altera parte, difficilior est pro eis = imo et impossibilis quando vivunt sub clausurâ = aditus ad ecclesias et confessarios; ideo confessarii religiosarum inter prudentiores et virtuosiores eligi debent. Religiosae disciplinae insimul et libertati animarum prospicere debuit Ecclesia; et hac sapientissime ordinavit in sequentibus canonibus.

JUS PRAECEDENS = Pro prima vice invenitur mentio de confessario religiosarum in Concilio Oxoniensi: "Confiteantur moniales sacerdotibus ab Episcopo sibi deputatis". Ortis Ordinibus mendicantibus, religiosae mulieres commissae fuerunt curae spirituali religiosorum virorum ejusdem religionis. Postea, nomen "Confessarii religiosarum" communiter invenitur in documentis ecclesiasticis: varia tamen fuit disciplina quoad varios confessarios ut pro quovis casu vide= Dispensa 18.

P. A. Ledue

bitur in particulari. Recentius, anno 1913, cum decreto "Cum de Sacramentalibus", Sancta Sedes totam materiam reordinaverat; disciplina inducta in isto decreto majori in parte retinetur in Codice, sed non ex integro, unde, vi can. 6, 2° et 3°, attentissime consideranda est.

ORDO CANONUM: Primo, ENUMERANTUR varii confessarii, tum CUM speciali jurisdictione (can. 520=521), tum SINE speciali jurisdictioni (can. 522=523), deinde, tractatur de DEPUTATIONE confessariorum, dicendo QUIS (can. 524) A QUO (can. 525) et AD QUOD TEMPUS (can. 526) deputari possit in confessarium religiosarum; denique, in can. 527, tractatur de AMOTIONE confessarii religiosarum. Unde

1° ENUMERANTUR varii confessarii religiosarum

a) CUM SPECIALI JURISDICTIONE (can. 520=521)

b) SINE " " (can. 522=523)

2° DEPUTATIO confessarii religiosarum

a) Quis possit deputari (can. 524)

b) a quo " " (can. 525)

c) ad quod tempus (can. 526)

3° AMOTIO (can. 527)

19 ENUMERANTUR varii confessarii.

a) CUM speciali iurisdictione

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. In can. 876, traditur PRINCIPIUM fundamentale in praesenti materia: necessitas alicujus jurisdictionis specialis pro confessionibus quarumcumque religiosarum ac novitiarum, salvo jure particulari Cardinalium, et salvis etiam can. 522 et 523, ubi talis jurisdictio non requiritur.

JUS PRAECEDENS. Saltem a Constitutione "Inscrutabili" Gregorii XV (5/2/1622) quaedam specialis jurisdictio est necessaria in sacerdote ut valide audiat confessiones religiosarum; praedictum jus, cum tamen privilegium in contrarium, pluries fuit a Sancta Sede confirmatum.

ORDO CANONUM: In Codice, QUATUOR enumerantur series confessoriorum CUM speciali jurisdictione: ORDINARIUS, SPECIALIS, EXTRAORDINARIUS, et SUPPLEMENTARIUS seu ADJUNCTUS; de quibus successive tractat Codex in can. 520-521.

Can. 520 § 1, seu, de Confessario ORDINARIO.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOMEN. Usque ad Concilium Tridentinum, jus non agnoscebat nisi UNICUM confessarium qui simpliciter voca-

batur "confessarius monialium"; concilium vero, intro=
ducendo confessarium EXTRAORDINARIUM, usum est de verbo
"ORDINARIO" ad designandum confessarium qui, habit
tualiter, audit confessiones communitatis religiosae.
(Sess. XXV de Regularibus, cap. 16).

JUS PRAECEDENS: primo datus est talis confessarius
solis MONIALIBUS, deinde omnibus religiosis foeminis;
juxta decretum 1913, erat UNICUS, nisi magnus numerus
religiosarum vel alia justa causa alterum vel plures
exegisset.

EXPOSITIO TEXTUS.

DETUR, ad normam can, 525

SINGULIS DOMIBUS; jus praecedens dicebat "communitati=
bus"; Vermeersch dicit legem urgere tantummodo in dou
bus formatis, sed lex non distinguit ,

RELIGIOSARUM, non vero PUELLARUM CONSERVATORII, nisi Ord
inarius, utendo can, 878, sic ordinaverit. A Benedic
to XIV confessarius ordinarius existere debebat etiam
in talibus conservatoriis. = Valet lex pro societatiu
bus sine votism vi can. 675.

UNUS DUMTAXAT CONFESSARIUS ORDINARIUS, ad normam juris
praecedentium sed cum exceptionibus scilicet,

NISI PROPTER MAGNUM NUMERUM, moraliter aestimandum ex
circumstantiis loci et personarum; et non est unica
causa, nam additur

VEL ALIAM JUSTAM CAUSAM, v.gr. varietatem linguarum etc.
SIT OPUS ALTERO VEL PLURIBUS.

Munus confessarii ordinarii (vel confessariorum) sic
describitur:

QUI EXCIPIT CONFESSIONES; confessarius ordinarius non
est cappellanus; ad ipsum etiam spectat munus minis=
trandi viaticum et extremam unctionem quando domus ubi
est confessarius est domus MONIALIUM (can. 514 §

UNIVERSAE COMMUNITATIS i.e. professorum, novitiorum
(c. 566, 19) et postulantium quae sunt membra commu=
nitatis.

N.B. = Si in eâdem domo materiali sint plures communi=
tates ita quod formaliter dici possint distinctae et
separatae domus, unicuique dari potest confessarius
ordinarius, ex casu ANALOGO cui fuit responsum a Com=
missione Interpretationis (A.A.S. 1918, p. 347).

SCHOLION 19 QUANDONAM confessarius ordinarius debeat
audire confessiones? Quando religiosae TENENTUR sese
confiteri, scilicet saltem semel in hebdomadâ (can.
595 § 1, 39) aut saepius si serio petant (S.Cong.Ep.
et Reg. 1705).

29 UBINAM audiri debeant confessiones? Can. 108=909=
910).

N.B. = Decisiones Commissionis de can. 522 non videntur efficere can. 520.

3? UBINAM habitare debeat confessarius? Silet Codex, sed certo mens legis est ut non tam distet a domo cuius est confessarius Ordinarius quod non facile munus suum adimplere possit.

Can. 520 § 2, seu de confessario SPECIALI.

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. Cum dari possit casus ubi aliqua religiosa, pro maiori animae suae quiete, aut quia non facile conscientiam suam aperiat confessario ordinario, alii Sacerdoti recurrere indigeat, Codex ei offert confessarium SPECIALEM.

JUS PRAECEDENS: Benedictus XIV permiserat ut ALIQUOTIES fieri posset confessio sacerdoti speciali, dummodo fuisset talis confessarius specialis jam approbatus ad confessiones monialium; decretum vero 1913 fere de verbo ad verbum disciplinam codicis praebuit.

EXPOSITIO TEXTUS.

SI QUA RELIGIOSA, sive monialis sive soror, i.e. una pertinens ad communitatem cui, ex § praecedenti datus fuit confessarius ordinarius.

AD ANIMI SUI QUIETEM, i.e. serio petens ut bona confessionem faciat.

ET AD MAIOREM IN VIA DEI PROGRESSUM; unde facile vide-

tur quod concessio indicanda non est in favorem levitatis aut indebitae familiaritatis, sed ex seriâ intentione progrediendi in via Dei. Et meminerint religiosae verborum decreti 1913: "Monentur omnes religiosae ut facultate sibi concessâ specialem petendi confessorium sic utantur ut, rationibus humanis sepositis, tantummodo spirituale bonum et majorem in religiosis virtutibus progressum intendant" (art. XII). Si ergo aliqua religiosa

POSTULET SPECIALEM CONFESSARIUM VEL MODERATOREM SPIRITUALEM; unde agitur non solum de CONFESSARIO qui ALIQUOTIES, ut concesserat Benedictus XIV, audiat confessionem talis religiosae, sed confessorium permanentem qui sit, erga talem religiosam, tamquam ordinarius confessorius; imo, talis religiosa, vi istius canonis, potest postulare "MODERATOREM SPIRITUALEM"; et cum textus dicat VEL et non AUT, patet quod agitur de diversis rebus. Religiosa ergo potest sese confiteri confessorio ordinario, et etiam confessorio speciali, et habere DIRECTOREM etiam specialem.

N.B. Sed bene notandum est quod religiosa debet POSTULARE talem concessionem, non vero de se ipsa sibi providere; si vero, in praescriptis conditionibus, postulet,

EUM FACILE ORDINARIUS CONCEDAT; unde, concessio relinquitur neque ipsi religiosae, neque superiorissis, sed Ordinario loci in quo auditur confessio et cui competit deputatio ad normam canonis 525; isti Ordinario a jure injungitur ut FACILE talem confessarium aut moderatorem spirituales concedat.

Sed cum ex tali concessione abusus irrepere possint, Codex eidem Ordinario committit ut INVIGILET NE ABUSUS IRREPANT, sive ex parte disciplinae religiosae, sive ex parte nimiae familiaritatis, si ve ex parte aliorum.

EX HAC CONCESSIONE; Codex supponit ergo concessionem factam; Ordinarius nequit = excepto casu gravis periculi = hanc postulationem rejicere; sed, suppositâ concessione talis facultatis, debet invigilare ne abusus irrepant;

QUODSI (abusus) IRREPSEINT, EOS CAUTE ET PRUDENTES EMINET, sed

SALVA CONSCIENTIAE LIBERTATE; ad conscientiae enim libertatem favendam concinnata est tota nova legislatio circa confessarios; et jam (1891) S.Sedes decreverat confessarium esse concedendum "etiamsi superior plane videat necessitatem esse fictam, vel scrupulis vel alio mentis defectu ut veram a petente apprehensam"

(Coll. Prop. II p. 263) = N.B. Cum iste confessarius specialis sit, erga talem religiosam, sicut ordinarius pro communitate, obligatione tenetur eam audiendi semel saltem in hebdomada; et non est ad tempus determinatum, sed durat perdurante causâ. (A.A.S. 1917, p.276).

Canon 521 § 1 = seu de confessario EXTRAORDINARIO.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE = Tractato de confessario ORDINARIO communitatis et de ejus corollario sub formâ alicujus exceptionis in favorem alicujus religiosae, transit Codex ad confessarium EXTRAORDINARIUM qui etiam communitati datur.

JUS PRAECEDENS. Lex de confessario extraordinario incoepit in aliqua concilio particulari Coloniensi(1536), et extensa fuit ad omnes MONIALES per Concilium Tridentinum (Sess. XXV de Regul. cap. 10) et per Benedictum XIV (Pastoralis) ad omnes qui confessarium ordinarium haberent; multoties fuit ista lex confirmata, praecipue in decreto 1913 (art. III).

RATIO TITULI optime traditur a Concilio Coloniensi et a Benedicto XIV: "Volentes consulere infirmitati sanctimonialium quos nonnumquam pudor vel metus retinent a confessione liberati...unde fit ut saepe non integre Dispensa 19.

sed vix unquam libere conscientia suam exonerent, clementer indulgemus etc...."

EXPOSITIO TEXTUS.

DETUR deputatione ad normam can. 525.

UNICUIQUE COMMUNITATI RELIGIOSORUM quae, scilicet, vi Can. 520 habet confessarium ordinarium,

CONFESSARIUS EXTRAORDINARIUS qui qualitates habere debet enumeratas in can. 524, et

QUI ACCEDAT AD DOMUM RELIGIOSAM, sic pressius determinando canonem 520 de loco

QUATER SALTEM IN ANNO; dies non determinantur, sed usu venit ut iste accessus confessarii extraordinarii fiat occasione quatuor temporum.

N.B. Dicitur SALTEM quater; unde est numerus MINIMUS sed potest esse MAJOR. Tridentinum dixerat BIS AUT TER, et decretum 1913 dixerat PLURIES.

ET CUI OMNES RELIGIOSAE SE SISTERE DEBENT, etiam illae quae, forsan, confessarium specialem habent; sed non tenentur ut isti confessario sua peccata confiteantur, seu formalem confessionem faciant; sufficit quod se sistant

SALTEM BENEDICTIONEM RECEPTURAE: ratio istius obligationis est ut inter religiosas non dentur murmurationes, utque sic vitentur iudicia temeraria; ex altera parte,

ratio libertatis quoad IPSAM CONFESSIONEM est libertas conscientiae quae est finis legis.

N. B. Sub jure praecedenti, statutum fuerat quod "durante confessarii extraordinarii munere, cessatet officium confessarii ordinarii ita ut nequiret ullius monialis confessionem audire"; de hoc tacet Codex.

Can. 521 § 3, seu de confessariis SUPPLEMENTARIIS
seu ADJUNCTIS.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO ET RATIO TITULI = Saluti animarum et libertati prospicere desiderans Ecclesia, offert aliam seriem confessoriorum ad quos recurrere facile possint religiosas, et qui ab auctoribus denominantur ADJUNCTI seu SUPPLEMENTARII quia adjunguntur aliis jam recensitis quorum sunt quasi complementum. In pluribus differunt ab EXTRAORDINARIO: a) extraordinarius est UNICUS pro qualibet domo religiosâ dum isti DEBENT esse plures; b) extraordinarius SALTEM QUATER in anno ad domum religiosam accedere debet, dum isti nullam habent obligationem accedendi ad domum vicibus determinatis sed tantummodo quando vocantur; c) extraordinario accedenti ad domum religiosam omnes religiosas sese sistere debent, dum adjuncto nulla; d) extraor-

dinarius est NECESSARIUS dum isti sunt FACULTATIVI.

JUS PRAECEDENS. Originem habere videntur isti confessa-
rii apud Benedictum XIV (Pastoralis, 1748) qui sic
statuit: "De monialibus quae facultatem petunt sese
confitendi ALIQUOTIES sacerdoti ad excipiendas con-
fessiones monialium jam approbato..." Leo XIII (1890)
HORTATUS est Ordinarios ut designarent idoneos sacer-
dotes ad quod communitates mulierum recurrere possent.
Decretum 1913 hortationem mutavit in OBLIGATIONEM quam
retinet Codex cum etiam obligatione correlativa Anti-
starum.

MATERIA § 2 et § 3 = In § 2 decernitur obligatio Ordina-
rii loci et in § 3 obligatio Antistarum circa institu-
tionem talium confessariorum.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 2 seu de obligatione ORDINARIORUM.

ORDINARIII LOCORUM, non omnes indiscriminatim sed solum
locorum

IN QUIBUS RELIGIOSAE COMMUNITATIS EXISTUNT,

DESIGNENT, unde est obligatio non amplius simplex horta-
tio

ALIQUOT SACERDOTES quorum numerus non determinatur, sed
est aestimandus juxta numerum religiosarum quia mens
legislatoris est ut salvetur libertas conscientia; at-

tamen non dicitur MULTI sed ALIQUOT,
PRO SINGULIS DOMIBUS; scilicet, singulae domus habere
debent aliquot sacerdotes ad quos recurrere possint.
Ordinarius loci potest designare elenchum sacerdotum
ad quos religiosae dioecesis possint recurrere; dum-
modo singulae domus habeant aliquot sacerdotes deter-
minatos; etiam si non determinentur tantummodo pro
una domo, salvatur lex, quia non dicitur quod Sacer-
dotes debeant esse DIVERSI pro singulis domibus;
AD QUOD EAE FACILE RECURRERE POSSINT IN CASIBUS PARTICU-
LARIBUS; unde isti confessarii versari debent in tali-
bus circumstantiis locorum et occupationum ut ad eas
FACILE recurrere possint in casibus particularibus.
PRO SACRAMENTO POENITENTIAE; secus ac pro confessariis
SPECIALIBUS, hic non fit mentio de MODERATORE SPIRI-
TUALI sed tantummodo de SACRAMENTO poenitentiae, et qui-
dem non modo habituali et permanenti quia tunc esset
locus confessario speciali sed in casibus particula-
ribus,
QUIN SIT NECESSARIUM TOTIES QUOTIES ADIRE IPSUM ORDINA-
RIUM, sic denuntiando bene characterem specialem ta-
lis confessarii.

§. 3. seu de obligatione ANTISTARUM.

N.B. Ne concessio facta in § 2 vana evadat in pra-
xi ab difficultates forsan motas a superiorissim ad
datur quaedam § de obligatione Antistarum non impedi
endi effectum § 2, et sic statuitur:

SI QUA RELIGIOSA, utendo facultate concessâ in § 2,
ALIQUEM EX IIS CONFESSARIIS EXPETAT; jus ergo eligendi
aliquem ex iis confessariis est penes ipsas religio=
sas et non penes Antistas, ut jam declaraverat (1891)
Cong. Episc. et regul. (Coll. Prop? II p. 263).
NULLI ANTISTITAE LICEAT, quaecumque sit, sive immediata
sive mediata.

NEC PER SE NEC PER ALIOS, NEQUE DIRECTE NEQUE INDIRECTE,
v.g. minis aut pollicitationibus aut translatione de
domo in domum, et tria vetantur, scilicet,
PETITIONIS RATIONEM INQUIRERE, PETITIONI VERBIS AUT FAC=
TIS REFRAGARI, AUT QUAVIS RATIONE OSTENDERE, SE ID AEGRE
FERRE, et quidem sub poenâ sancitâ in can. 2414.

N.B. Quodsi adessent rationes graves, Antista deberet
eas Ordinario subicere cujus iudicio standum esset.
(Coll. Prop. II. p. 459, n. 2204).

b) SINE speciali jurisdictione (can. 522=523).

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE ET RATIO TITULI. Non obstante prin=

cipio can. 876 scilicet necessitate specialis jurisdictionis ad audiendas confessiones religiosarum, Ecclesia fragilitati humanae necnon libertati conscientiae providere volens, decernit quod non urget principium in quibusdam casibus, nempe "salvo praescripto can. 239 § 1. 1º, 522, 523".

ORDO CANONUM: Duplicem seriem confessoriorum offert Ecclesia absque speciali jurisdictione, nempe, confessorium occasionalem vel facultativum de quo in can. 522, et confessorium graviter aegrotantium in canone 523.

Can. 522, seu de confessario OCCASIONALI seu
FACULTATIVO.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Agitur de confessario quem, ad suae conscientiae tranquillitatem, aliqua religiosa adit; denominatur "occasionalis" quia non est in serie confessoriorum normalium et habitualium sed inter quos, OCCASIONE data, religiosae adire possunt; melius tamen denominatur FACULTATIVUS quia religiosae apud eum, etsi speciali jurisdictione destitutum, sese confitendi FACULTATEM habent.

JUS PRAECEDENS: Uti jacet in canone 522, jus de isto confessario est novum; sed praeparatum fuit legisla-

tione anteriori ita quod dici possit terminus evolutionis legislativae. Codex vero plura retinet ex disciplina anteriori, sed in pluribus differt. Praecipua documenta anteriora sunt I^a Resolutio (1852) S. Congreg. Episc. et Regul. approbavit ut ,EXTRA MONASTERIUM, MONIALES possent sese confiteri cuilibet confessorio approbato PRO UTROQUE SEXU 2^a Anno 1872, eadem S. Congreg. idem decrevit pro SORORIBUS 3^a NORMAE LEONIANAE idem decreverant "quoties sorores in aliqua publica ecclesia confessionem suam peragunt apud quemcumque sacerdotem ab Episcopo approbatum: "4^a Decretum "Cum de Sacramentalibus edixit quod "Si quando moniales aut sorores EXTRA PROPRIAM DOMUM quavis de causa versari contigerit, liceat eis in quolibet Ecclesia vel oratorio etiam semipublico, confessionem peragere apud quemvis confessorium pro utroque sexu approbatum" (art. XIV).

N.B. Praesens canon completus et determinatus fuit duplici decisione Commissionis Interpretationis quae apparent in A.A.S. 1920, p. 575, et 1928 p. 61.

DIFFICULTATES CANONIS; duplex difficultas invenitur apud praesentem canonem, et de utraque multa fuit contentio inter auctores, scilicet a) de sensu verbi "adeat" b) de sensu verbi "dummodo"; an, scilicet, vox

"adeat" sumenda sit in sensu IRE AD excludendo ADVOCATIONEM; an, insuper vox "dummodo" sit ad VALIDITATEM? Nullus est forsan alius canon de quo tanta fuerit litteratura; attamen, post ultimam responsionem Commissionis, quaestiones faciliores evadunt.

EXPOSITIO TEXTUS.

SI, NON OBSTANTE PRAESCRIPTO CAN. 520, 521, scilicet de confessario ordinario, speciali, extraordinario et ad juncto. Cum Canon dicat "non obstante", debet aliquid ultra concedere: sic ergo debet interpretari ut non restringatur sed extendatur ADDENDO aliquid canonibus 520 et 521.

ALICUA RELIGIOSA, stricte ageretur de solis professis; sed ob can. 566 § 1 debet intelligi de novitiis, et ab can. 675 de personis in societate sine votis existentibus.

AD SUAS CONSCIENTIAE TRANQUILLITATEM; est unica causa indicata secus ac in jure anteriori ubi dicebatur "quavis de causa"; requiritur ergo et sufficit quod aliqua religiosa non agat arbitrarie et leviter sed ad suam conscientiam quiescendam, quod fit quando vult seriam confessionem peragere. Omnes fere auctores admittant quod agitur tantummodo de LICEITATE; VALOR etiam actus tam gravis nequit pendere a conditione sub dispensa 20.

jectivā tam difficile aestimandā.

CONFESSARIUM, non vero moderatorem spirituales

ADEAT, unde ipsa religiosa adire debet confessarium, non vice versā, Ante ultimam responsionem Commissionis, acriter disputatum fuit de legitimā interpretatione huius vocis.

Ut patet, ADIRE est IRE AD confessarium, sed quonam sensu? Alii dicebant hanc vocem debere omnino sumi in sensu activo, physico, personali, ita quod quando religiosa VOCAT ad se confessarium, non adit; et hoc, aiebant, ne evanescat can. 876: si enim, aiebant, aliqua religiosa possit, quando ei placet, vocare ad se confessarium, sive signis, sive litteris, sive telephono, non amplius datur locus can. 876; tunc solum dicebant religiosam ADIRE confessarium quando ei praesenti in Ecclesia = imo sedenti in confessionali = confitebantur; aliter non agitur de Confessario OCCASIONALI.

Alii, e contra, intelligebant "adire" de quo-
cumque sensu sive actu IRE AD, sive ADVOCATIONE per litteras, telephorum, etc., DUMODO IPSA RELIGIOSA PETERET CONFESSARIUM.

Nunc vero, prima sententia nequit amplius sustineri; die enim 27a. decembris 1927 (A.A.S. 1928 p. 61)

respondit NEGATIVE sequenti dubio:

"An verbum adeat Canonis 522 sit ita intelligendum ut confessarius advocari nequeat per ipsam religiosam ad loca confessionibus mulierum vel religiosarum legitime destinato?" = Ergo, adeat sic debet intelligi ut ipsa religiosa possit advocare confessarium, quod fieri potest sive viva voce, sive signis, sive telegrapho aut telephone. Sed nequit intelligi in hoc sensu quod occasione data, religiosa possit eum adire actu confessiones audientem. Et ideo improprie vocatur nunc "occasionalis".

Sed quid de Canone 876? Principium ibi datum remanet pro casibus extra c. 522, v.gr. aliquis confessarius, speciali jurisdictione destitutus, non posset invitare religiosam ut apud se confiteretur; neque valeret confessio facta extra loca propria ut postea videbitur. Si ergo religiosa adeat confessarium

APPROBatum PRO MULIERIBUS; unde, vi canonis 522 requiritur et sufficit quod confessarius quem adit religiosa approbetur non pro religiosis sed pro mulieribus in genere; quae approbatio datur

AD ORDINARIO LOCI uti excipitur confessio vi principii
Can. 874 § 1.

CONFESSIO EST VALIDA ET LICITA, nonquidem in omni casu,

sed, ut declaravit Commissio Interpretationis die 4a, novembris 1920 et 27a. decembris 1928.

DUMMODO: quae particula afficit validitatem, nam, juxta declarationem Commissionis 1927, confessio peracta extra loca de quibus agitur in canone 522 et in respon-sione Commissionis 1920, est invalida; confessio ergo valida et licita omnino est dummodo fuerit

PERACTA IN QUALIBET ECCLESIA (can. 1161).

VEL ORATORIO ETIAM SEMI-PUBLICO (can. 1188) = Sed bene notandum est quod ista enumeratio non est completa, nam in declaratione 1920 fuit additum

AUT IN LOCO AD AUDIENDAS CONFESSIONES MULIERUM LEGITIME DESTINATO: porro, ex can. 910 § scimus quod "faeminarum confessiones extra sedem confessionalem (descriptum in Canone praecedenti) ne audiantur NISI ex causa infirmitatis aliaeve verae necessitatis et adhibitis cautelis quas Ordinarius loci opportunas judicaverit"; et sedes confessionalis (can. 909 § 1) ad audiendas mulierum confessiones semper collocetur in loco patenti et conspicuo et GENERATIM (unde non necessario) in ecclesia vel oratorio publico aut semi-publico mulieribus destinato".

Ex his colligere possumus quod, vi canonis 522 collati cum declarationibus Commissionis et canonibus 909-910, confessio a religiosa peracta ad normam can.

522, est valida et licita dummodo sit facta in ecclesiâ vel oratorio vel in alio loco legitime destinato auditioni confessioni mulierum.

N.B. Non requiritur quod locus sit deputatus pro confessionibus RELIGIOSARUM; sufficit quod fuerit deputatus pro confessionibus MULIERUM (A.A.S. 1928, p. 61).

Et locus legitime deputatus, etsi sit GENERATIM NON EST tamen NECESSARIO ecclesia vel oratorium; potest esse alius locus patens et conspicuus, de quo judicat Ordinarius loci.

REVOCATO QUOLIBET CONTRARIO PRIVILEGIO; si ergo aliqua religio foeminarum religiosarum PRIVILEGIUM haberet ne suae religiosae possent confiteri nisi tali vel tali confessario, istud privilegium habendum esset tamquam revocatum.

Et ut tale jus in praxim reduci possit, nunc additur aliquid de obligationibus ANTISTARUM.

NEQUE ANTISTITA ID PROHIBERE POTEST, et quidem sub poenis in can. 2414 statutis.

AUT DE EA RE INQUIRERE, NE INDIRECTE QUIDEM, unde si aliqua religiosa fuerit in Ecclesiâ et sese confessa fuerit, Antistita nequit de hac inquirere

ET RELIGIOSAE NIHIL ANTISTITAE REFERRE TENENTUR = Sed

hoc non impedit quominus solvetur disciplina de licentiâ exeundi, de sociâ etc. = N.B. Prudentis tamen An= tistitae est sese mitiorem in his rebus exhibere ne aliqua anima fiat in periculo peccata celandi et vi= vendi in statu peccati.

Can. 523, seu de confessario GRAVITER AEGROTAN= TIUM.

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Post legem Tridentinam de confessario extraordinario, prima innovatio fuit in favorem reli= giosarum AEGROTANTIUM: anno 1649, S. Cong. Concilii declaravit esse facile annuendum precibus monialis gra= viter aegrotantis in periculo mortis; quod confirma= vit Benedictus XIV cum extensione EXTRA MORTIS PERICU= LUM; decretum 1913 (art. XV) idem retinuit; Codex ve= ro eandem disciplinam habet, paucis immutatis.

MATERIA CANONIS; Omnes religiosas, quando et quamdiu graviter aegrotant, sese confiteri possunt cuilibet confessario pro mulieribus approbato.

EXPOSITIO TEXTUS.

RELIGIOSAE OMNES, unde etiam moniales sub clausurâ et cum licentiâ pro confessario ingrediendi clausuram (can. 600); et etiam novitiae vi can. 566 § 1.

CUM GRAVITER AEGROTANTI: graviter aegrotati dicitur quae

facile in periculum vitae incidere potest, cujus signum est obligatio domi remanendi per aliquot dies et advocandi medicum

LIET MORTIS PERICULUM ABSIT, quia tunc locus esse c.

882

ARCESSERE POSSUNT, quod est vox clarior quam adire; post vero declarationes Commissionis, in praxi nulla est differentia inter utrumque terminum.

QUEMLIBET SACERDOTEM AD MULIERUM CONFESSIONES EXCIPIENDAS APPROBATUM; non additur "ab Ordinario loci", sed saltem salvo meliori iudicio = supponitur vi can. 874 ubi datur principium omnino generale.

ETSI NON DESTINATUM RELIGIOSIS; unde simplex confessorius cum facultate audiendi confessiones mulierum potest arcesseri ad audiendam confessionem religiosae graviter aegrotantis. Et bene notandum est quod talis facultas non conceditur pro una vice, sed quod tales religiosae graviter aegrotantes.

PERDURANTE GRAVI INFIRMITATE, licet absit mortis periculum,

QUOTIES VOLUERINT, etiam quotidie, possunt

EI CONFITERI; quibus verbis videtur indicari quod in praesenti agitur de CONFESSARIO non de MODERATORE SPIRITUALI, secus ac pro canone 520 § 2 = Et additur

NEC ANTISTITA POTEST EAS, SIVE DIRECTE SIVE INDIRECTE PROHIBERE; bene tamen potest et debet Antistita cautiones consuetas, imo et majores, praescribere ut salva remaneat disciplina et ut avertantur pericula. Contra Antistitum delinquentem, adest sanctio can. 2414.

29 DEPUTATIO confessariorum pro religiosis foeminis.

a) QUIS possit deputari (canon 524)

b) A QUO possit deputari (canon 525).

c) AD QUOD TEMPUS (canon 526)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE = Consideratâ serie omnium confessariorum pro religiosis mulieribus, tum CUM tum SINE speciali jurisdictione, logice transit Codex ad DEPUTATIONEM istorum confessariorum.

ORDO CANONUM: Tractationem de DEPUTATIONE confessariorum pro religiosis mulieribus absolvit Codex dicendo successive de subjecto PASSIVO deputationis (can. 524) de subjecto ACTIVO (can. 525), de DURATIONE (can. 526)

EXPOSITIO TEXTUS.

a) QUIS possit deputari seu de subjecto PASSIVO (can. 524).

IN MUNUS CONFESSARII RELIGIOSORUM ET ORDINARII ET EXTRAORDINARII; Codex tangit tantummodo istum duplicem casum, unde pro aliis v.gr. pro speciali, supplemen-

tario, facultativo et aegrotantium, non requiritur quod observentur quae sequuntur, nisi ex natura rei exigatur, v.gr. integritas morum et prudentia.

DEPUTENTUR SACERDOTES SIVE E CLERO SAECULARI,

SIVE RELIGIOSI, seu quoad eos

DE SUPERIORUM LICENTIÂ; circa quod notandum est quod S.

Sedes hortata est ordinarios locorum ut dent monialibus confessarios ex eodem Ordine, quia, ut facile intelligitur, facilius sic imbuuntur spiritu suae religionis (Coronata p. 665, nota 5).

PRAESTANTES INTEGRITATE MORUM AC PRUDENTIÂ, tam necessariis ut religiosae ducantur ad finem suae vocationis. Et hoc de qualitatibus MORALIBUS; adduntur quaedam requisita positiva et canonica:

SINT INSUPER ANNOS NATI QUADRAGINTA non solum inchoatos sed completos,

NISI JUSTA CAUSA, JUDICIO ORDINARII, ALIUD EXIGAT, scilicet, deputandi juniorem. Iste vero confessarii sic deputati, sint

NULLAM POTESTATEM HABENTES IN EOSDEM RELIGIOSAS IN FORO EXTERNO; consequenter, nec episcopi, nec vicarii generales, nec superiores regulares si forte eis subjectae sint, possunt esse confessarii ordinarii et extraordinarii alicujus communitatis religiosae in quam

potestatem habent. Quoad PAROCHOS, cum strictam jurisdictionem non habeant in foro externo, possunt esse, in jure, confessarii ordinarii aut extraordinarii; sed, propter quotidianam conversationem et forte propter dependentiam v.gr. quoad scholas, hospitalia, etc., optandum esset ut non sint (Schafer, n. 179).

§ 2, seu de RE-DEPUTATIONE

CONFESSARIUS ORDINARIUS NON POTEST RENUNTIARI EXTRAORDINARIUS, NEQ, PRAETER CASUS IN CAN. 526 REGENSITOS (penuria sacerdotum idoneorum vel desiderium majoris partis communitalis)

RURSUS DEPUTARI ORDINARIUS IN EADEM COMMUNITATE; bene tamen posset renuntiari confessarius SPECIALIS aut ADJUNCTIS; posset etiam renuntiari ORDINARIUS in alia domo,

NISI POST ANNUM AB EXPLETO MUNERE, etsi non peregerit completum tempus pro quo fuit deputatus.

EXTRAORDINARIUS VERO IMMEDIATE UT ORDINARIUS RENUNTIARI POTEST in eadem communitate.

§ 3, seu de confessario NON SE IMMISCENDO in regimine communitalis

CONFESSARII TUM ORDINARII TUM EXTRAORDINARII RELIGIOSARUM NULLO MODO SESE IMMISCEANT REGIMINI INTERNO VEL EXTERNO COMMUNITATIS, quod est maximi momenti pro pace

communitatum et etiam pro efficaciâ ministerii confessorii; et bene notandum est quod prohibitio se extendit etiam ad regimen INTERNUM: consequenter non spectat ad Confessarium statuere horarium, distribuere officia etc. Certo confessorius potest dare consilium ad bonum communitatis si ab eo petatus; sed ejus non est sese ingerere in regimen.

b) A QUO confessorius debeat deputari (can. 525)
seu de subjecto ACTIVO deputationis.

MATERIA CANONIS. Cum domus religiosa subijci possit sive immediate Sanctae Sedi, sive Ordinario loci, sive Superiori regulari, Codex istum triplicem casum considerat quoad deputationem confessorii.

SI DOMUS RELIGIOSARUM S. APOSTOLICAE IMMEDIATE SUBJECTA SIT VEL ORDINARIO LOCI; unde ad effectum deputationis casus est idem nam in alterutrâ hypothesis,

HIC , scilicet. Ordinarius loci

ELIGIT SACERDOTES A CONFESSIONIBUS TUM ORDINARIOS TUM EXTRAORDINARIOS; cum enim de SPECIALI confessorio provisum fuerit in ca. 520 § 2, de ADJUNCTO vero in can. 521 § 2 et § 3, restat tantummodo ut tractetur de ORDINARIO et de EXTRAORDINARIO.

SI domus religiosarum immediate subjecta sit SUPERIORI REGULARI, tunc

HIC, scilicet superior regularis

PRÆSENTAT CONFESSARIOS ORDINARIO loci

CUJUS EST EOSDEM APPROBARE, conferendo, scilicet, juris=
dictionem specialem requisitam ad normam can. 876

PRO AUDIENDIS CONFESSIONIBUS ILLARUM MONIALIUM; idem di=
cendum esset si, juxta can. 500 § 3, aliquæ SORORES,
vi specialis indulti, essent subjectæ alicui religio=
ni virorum. Ad Ordinarium loci etiam pertinet.

ET, SI OPUS SIT, SUPPLERE NEGLIGENTIAM SUPERIORUM. Bene
notandum est quod NEGLIGENTIA habet sensum pejorati=
vum et supponit culpam; datâ ergo = sed tunc tantum =
negligentiâ superioris competendis præsentandi con=
fessarium, Ordinarius supplet i.e. instituit seu de=
putat confessarium absque præsentatione superioris,
ne animæ religiosarum aliquid detrimentum patiantur.

a) AD QUOD TEMPUS sit deputatio (can. 526)

MATERIA CANONIS. Agitur tantummodo de confessario OR=
DINARIO cujus munus normale est triennium cum tamen
exceptionibus.

RELIGIOSARUM CONFESSARIUS ORDINARIUS NE EXERCEAT SUUM
MUNUS ULTRA TRIENNIUM; potest deputari pro biennio, sed
non ultra triennium; lex tamen non est omnino abso=
luta: in duplici casu

ORDINARIUS TAMEN EUM AD SECUNDUM IMO ETIAM AD TERTIUM
TRIENNIUM CONFIRMARE POTEST; pro ulterioribus trienniis

adeunda esset S. Sedes (Vermeersch n^o 591). Ista tamen confirmatio confessorii ordinarii ultra triennium nequit fieri pro quâvis causâ: duplex tantummodo enumeratur in Codice:

VEL SI AB PENURIAM SACERDOTUM IDONEORUM AD HOC OFFICIUM ALITER PROVIDERE NEQUEAT, quod relinquitur aestinationi et conscientiae Ordinarii loci,

VEL SI MAJOR PARS RELIGIOSARUM, inclusis novitiis cum novitiæ, quoad confessiones, vi can. 566 regantur isto canone,

EARUM QUOQUE QUAE IN ALIIS NEGOTIIS JUS NON HABENT FERRENDI SUFFRAGIUM, vi principii can. 101 § 1, 2^o, scilicet "quod omnes uti singulos tangit ab omnibus probari debet".

CONVENERINT IN EJUSDEM CONFESSARII CONFIRMATIONEM PER SECRETA SUFFRAGIA.

Sed cum accidere possit quod suffragia non sint omnia FAVORABILIA, necessarium erat obveniendi necessitatibus religiosarum dissidentium, et ideo additur DISSENTIENTIBUS TAMEN ALITER PROVIDENDUM EST, scilicet, offerendo alium confessorium, nam ante omnia "salus animarum".

SI VELINT; unde, si dissidentes consentiant suffragio majoritatis, Ordinarius non tenetur aliter providere.

3? AMOTIO confessarii religiosarum (can. 527)

LOCI ORDINARIUS AD NORMAM CAN. 880, POTEST, non quidem
arbitrarie et facile ob justitiam, caritatem et peri-
culum diffamationis

GRAVEM OB CAUSAM, sine qua non inculpabiliter ageret
quia amotio posset fieri diffamatoria,

AMOVERE ita quod jurisdictionem specialem pro religio-
sis mulieribus amplius non habeat nisi in casibus can.
522 et 523.

CONFESSARIUM TAM ORDINARIUM QUAM EXTRAORDINARIUM RELI-
GIOSARUM, ETIAMSI MONASTERIUM REGULARIBUS SUBDATUR, et
hoc conformiter ad can. 525, nam si Ordinarius loci
conferat jurisdictionem, justum et naturale est quod
ejus sit eandem jurisdictionem auferre, et etiamsi
ET IPSE SACERDOS A CONFESSIONIBUS SIT REGULARIS, non
obstante privilegio generale exemptionis; ilo Ordini-
narius

NEC TENETUR SIGNIFICARE CUIQUAM CAUSAM AMOTIONIS; bene
tamen potest, imo et expedit, quando non sunt causae
infamantes quia amotio est odiosa,

EXCEPTA AP. SEDE, non quidem in omnibus casibus, sed
SI AB EA REQUIRATUR. Contra tamen istam amotionem, re-
manet semper apud anotum jus recurrendi ad S. Sedem

si se injuste amotum existimet, non tamen in suspen=
sivo;

SI MONIALES REGULARIBUS SUBDANTUR, DEBET MONERE SUPERIO=
REM REGULAREM DE AMOTIONE.

II? De Confessariis in religionibus

laicalibus VIRORUM (Can. 578).

AD NORMAM CAN. 874 § 1, i.e. ab Ordinario loci, non a
parocho (A.A.S. 1919, p. 477) pro non exemptis.

875 § 2, i.e. si agatur de religione exemptâ, superior
PROPONIT confessarium qui tamen jurisdictionem acci=
pit ab Ordinario loci; est simplex PROPOSITIO ex par=
te Superioris. Ex alterâ partem Ordinarius loci non
debet deputare confessarium antequam aliquis a Supe=
riore praesentetur.

ETIAM IN LAICALIBUS RELIGIONIBUS VIRORUM, scilicet in
religionibus quorum plerique sodales non augeantur
sacerdotio (can. 488, 49).

DEPUTENTUR CONFESSARIUS ORDINARIUS ET EXTRAORDINARIUS.

quorum dotes non enumerantur sed, servatis servandis,
repeti debent a canonibus parallelis pro religiosis
mulieribus;

ET SI RELIGIOSUS ALIQUEM SPECIALEM CONFESSARIUM EXPO=
STULAT, ad normam can. 520 § 2,

ILLUM SUPERIOR CONCEDAT, NULLO MODO PETITIONIS RATIO=
NEM INQUIRENS NEQUE ID AEGRE SE FERRE DEMONSTRANS, quia,
etiam pro religiosis viris valet suprema lex salutis
animarum per libertatem conscientiae.

29 Regimen fori interni EXTRA=SACRAMENTALIS

(can. 529, 32) seu de cappellanis et de
manifestatione conscientiae.

a) De CAPPELLANIS (can. 529)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO: Cappellanus est sacerdos religionibus laicali=
bus destinatus ut sacra peragat ac conciones faciat;
strictè ista munera ad ipsos pertinent; usu tamen ve=
nit ut sint etiam confessarii, unde saepe indiscrimi=
natim utraque vox ad eandem significationem usurpatur;
sed, in stricto jure, cappellani, ut tales, non sunt
confessarii, et vice versa.

MATERIA CANONIS; Codex ex professo loquitur tantummo=
do ibi de DESIGNATIONE cappellanorum; de eorum mune=
re ac potestate v.gr. quoad sacramenta, quoad funera,
quoad exemptionem a parrocho, consulendi sunt canones
sparsim in Codice. Canon dividitur in duplicem partem
quarum prima respicit NON=EXEMPTOS, secunda vero EXEM=
PTOS.

EXPOSITIO TEXTUS.

SI AGATUR DE RELIGIONIBUS LAICALIBUS, quia in istis so=

lis quaestio est de cappellanis; in religionibus clericalibus, ad Superiores pertinet designare concionatores, ad normam can. 1337.

NON EXEMPTIS, sive viris sive mulieribus,
ORDINARII LOCI EST, non vero Superioris religiosi
DESIGNARE SACERDOTE M A SACRIS i.e. quoad omnia officia divina celebranda, quoad funera, etc. exceptis MONIALIBUS pro quibus ista praestantur a confessorio ordinario (can. 514 § 2), excepto etiam loco funerum accumulationis in quibus servandi sunt canones 1221 et 1230

ET PROBARE (sacerdotem) A CONCIONIBUS; pro ergo concionibus non agitur de simplici DESIGNATIONE sed de PROBATIONE ad normam canonum de sacra praedicatione, scilicet etiam per examen (can. 1340).

SI DE EXEMPTIS, scilicet religionibus laicalibus, SUPERIOR REGULARIS, nam agi nequit nisi de monialibus exemptis ab Ordinario et subjectis regulari superiori,

EOSDEM SACERDOTES DESIGNAT, servando praescriptum can. 1340 de bonis moribus et de examine,

EIUSQUE NEGLIGENTIAM, unde non agitur de materiali omissione sed de formali negligentia
dispensa 22.

P.A. Leduc

SUPPLET ORDINARIUS.

b) De MANIFESTATIONE CONSCIENTIAE (can. 530)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO: Juxta definitionem classicam Suaresii, manifestatio conscientiae est revelatio sui quam alteri quis facit ut ab eo intime cognoscatur tam in moribus quam in affectibus vel propensionibus; non est ergo revelatio culpae externae neque necessario peccatorum.

JUS PRAECEDENS. Canon 530 desumptus est, sed PARTIALITER tantum (unde est interpretandus juxta can. 6, 3^o et non 6, 2^o) a quodam decreto "Quemadmodum" 1890 quod tangebat solas religiones laicales et habebat obligationem tenutiendi superiores delinquentes; insimul abrogabantur constitutione contrariae.

MATERIA CANONIS: Canon 530 constat duabus paragraphis quarum prima tradit obligationes SUPERIORUM, secunda vero INFERIORUM, circa manifestationem conscientiae.

EXPOSITIO TEXTUS.

§. 1, seu obligationes SUPERIORUM.

OMNES RELIGIOSI SUPERIORES, minores aut majores, clericales vel a fortiori laicales; SUPERIORES de quibus hic agitur sunt accipiendi in sensu stricto, non vero agitur de magistris novitiorum qui ideo apponuntur

ut informantur animi juvenum religiosorum, salva libertate CONFESSIONIS proprie dictae (can. 891).

DISTRICTE VETANTUR non tamen amplius sub poena denuntiationis,

INDUCERE PERSONAS SIBI SUBDITAS, sive religiosas sive omnes illas de quibus est quaestio in Canone 514 § 1. QUOQUO MODO, i.e. praecepto, consilio, pollicitationibus, minis, blanditiis, ut expresse dicebatur in "Quemadmodum".

AD CONSCIENTIAE MANIFESTATIONEM SIBI PERAGENDAM; dicitur SIBI ne misceantur fora interna et externa, sed non excluditur ut superior consilium det alicui religiosi ut conscientiam aliis manifestet.

§ 2, seu de obligationibus INFERIORUM.

N.B. Cum, ex prohibitione § 1, non debeant oriri mala, providebatur in § 2 ut subditi, SPONTE, conscientiam suam aperiant superiori.

NON TAMEN PROHIBENTUR SUBDITI QUOMINUS VALEANT APERIRE ANIMUM SUUM SUPERIORIBUS, dummodo id fiat

LIBERE AC ULTRO, i.e., absque vi aut inductione ex parte superiorum, et libenter ex parte sua.

IMO EXPEDIT, sic patet vera mens Ecclesiae

UT IPSI, scilicet subditi.

CUM FILIALI FIDUCIA SUPERIORES ADEANT, et hoc in omni casu; sed additur quoad CLERICALES,

DUBIA QUOQUE ET ANXIETATES SUAE CONSCIENTIAE EXPONENTES
EIS, non in omni casu sed
SI SINT SACERDOTES; Codex ponit aliquam differentiam
inter "aperire animam suam" quod consulitur in omni
religione, et "exponere dubia et anxietates conscien-
tia" quod reservatur Superioribus sacerdotibus; fa-
tendum quod limites inter utrumque non de facili de-
lineantur (Voltas in "Commentarium pro Relig." 1920,
p. 150).

B)

DE REGIMINE RERUM

seu

CAPUT III: DE BONIS TEMPORALIBUS EORUMQUE ADMINISTRA- TIONE.

I^o De acquisitione et possessione bonorum (can. 531)

2^o De administratione bonorum (Can. 532=537)

a) In genere (can. 532)

b) In specie (can. 533=537)

I^o Collocatio (can. 533)

II^o Alienatio (can. 534)

III^o Redditio rationum (can. 535)

IV^o Responsabilitas debitorum (can. 536)

V^o Largitiones (can. 537)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIÆ = Post regimen PERSONARUM, tractat Codex de regimine seu administratione RERUM, scilicet de bonis temporalibus; quidquid enim dici potest de religiosis venit vel sub PERSONIS vel REBUS; conside rato igitur regimine tam externo quam interno perso-
narum, reatut ut agatur de rebus.

NOTIO.. Bona temporalia vocantur res materiales quæ ad vitam temporalem sustentandam DE SE ordinantur, li cet PER ACCIDENS ad vitam spiritualem inserviri pos-
sint; sunt CORPORALES vel INCORPORALES secundum quod sensibus percipiuntur aut tantummodo intellectu, MO-
BILES vel IMMOBILES prout, salvâ eorum naturâ, e loco amoveri vel non possunt, FRUGIFERÆ si naturâ vel ar te fructus faciunt v.gr. obligationes bancarise.

ORDO CANONUM: Canones hujus capituli sic ordinantur ut post canonem de IPSA ACQUISITIONE ET POSSESSIONE bono-
rum (can. 531) agatur de earum ADMINISTRATIONE tam IN
GENERE (can. 532) quam IN SPECIE pro variis actibus
administrativis, scilicet COLLOCATIONE (can. 535) RE-
SPONSABILITATE DEBITORUM (can. 536) LARGITIONIBUS
(can. 537)

I? DE ACQUISITIONE et POSSESSIONE bonorum (can.
531).

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS: Concilium Tridentinum (Sess. XXV de Reg. cap. III) concessit omnibus religionibus, tam virorum quam mulierum et etiam mendicantium, exceptis domibus O.F.Minorum de Observantiâ et Cappuccinorum, ut deinceps bona immobilia acquirere et possidere liceret; postea tales exceptiones, sed partialiter tantum, factae sunt Societati Jesu et Carmelitanis discalceatis.

NOTIONES. Accurate distinguendum est inter PROPRIETATEM per acquisitionem et POSSESSIONEM; proprietas seu dominium est JUS disponendi de re corporali cum exclusione aliorum, et eâ usufruendi, ad normam legum; consistit essentialiter in JURE non in facto; proprietarius seu dominus spoliari potest a suo bono, sed, quamdiu ipsi JUS remanet, remanet ipse dominus, v.gr.tempore persecutionum vel in casu furti. Possessio, econtra, est physica rei detentio, et consistit essentialiter in FACTO quod, ex dispositione legis, fieri potest factum juridicum (Noval "De Processibus" n.352).

MATERIA CANONIS: affirmatur principium capacitatis acquirendi et possidendi non tantummodo pro religione sed et pro provinciâ et domo.

EXPOSITIO TEXTUS.

NON MODO RELIGIO, unde primo, etsi non solummodo, religio i.e. ipsa societas seu "totum" quod efformat personam moralem completam distinctam,

SED ETIAM PROVINCIA., sensu can. 488, 6?

ET DOMUS quaelibet. N.B. Agitur de personis MORALIBUS non de PHYSICIS de quibus dicetur ubi de dispositione bonorum. Personae morales, religio, provincia, domus,

SUNT CAPACES, sei, aliis verbis, ex ipso jure declarantur subjecta proprietatis et possessionis.

Dicendo quod non solum religio sed etiam provincia et domus sunt capaces acquirendi et possidendi, Codex tradit principium magni momenti pro regimine religionum; affirmatur etenim quod provincia et domus gaudent jure proprio licet forsan subordinato, acquirendi et possidendi; in religione, non est ergo sola ipsa religio quae sit unicum subjectum capax domini et possessionis sed etiam provincia et domus. Persona moralis superior potest praescribere tributa et contributiones, sed ejus non est providere de bonis personae moralis inferioris.

ACQUIRENDI, scilicet in dominium et proprietatem,

ET POSSIDENDI i.e. retinendi physica de facto et utendi et administrandi,

BONA TEMPORALIA, sensu jam explicato et sub variis speciebus,

CUM REDDITIBUS STABILITUS SEU FUNDATIS, sub quibus ver
bis veniant redditus certi et quasi automatici,
NISI IN REGULIS ET CONSTITUTIONIBUS, v.gr. Fratrum Minorum

EORUM CAPACITAS, scilicet sive acquirendi sive possidendi

EXCLUDATUR, ut fit pro Ordinibus S. Francisci de Observantia et Cappuccinorum

AUT COARCTETUR, ut fit pro Societate Jesu et pro Carmelitanis Discalceatis; et etiam, saltem pro domibus, pro quibusdam aliis religionibus

2^a De ADMINISTRATIONE bonorum (can. 532=537)

ORDO CANONUM: de administratione bonorum tradit Codex primo principium GENERALE in canone 532, postea trac
tat de variis actibus administrationis IN SPECIE.

a) IN GENERE (can. 532)

MATERIA CANONIS: Canon 532 de administratione bonorum in genere, constat duabus paragraphis quarum prima tradit principium OMNINO GENERALE sc. de administratione faciendâ juxta Constitutiones, secunda vero de
cernit de SUBJECTO administrationis.

§ 1, seu de MODO administrandi,
BONA TUM RELIGIONIS, TUM PROVINCIAE DOMUSQUE, secundum
quod, juxta casus, sunt proprietas ipsius religionis,
aut provinciae aut domus,
ADMINISTRETUR; sub quavis nomine fiat administratio et
de quovis actu administrationis agatur, debet fieri
AD NORMAM CONSTITUTIONUM; excluditur proinde quaevis
arbitraria et PERSONALIS administratio, sed omnia fi-
ant secundum jus constitutionale, attendendum ut pa-
tet, juris communis praescriptionibus.

§ 2, seu de SUBJECTO administrationis
PRAETER SUPERIORES qui sunt, in primis subjecti admi-
nistrationis responsabiles,
VALIDE FACIUNT non quidem arbitrarie sed
INTRA FINES SUI MUNERIS; si ultra facerent non valide
agerent et locus esset canoni 536 § 3; quoad liceita-
tem, pendet a Constitutionibus,
OFFICIALES QUOQUE v.gr. oeconomi, sacristani, etc.
QUI IN CONSTITUTIONIBUS AD HOC DESIGNANTUR, faciunt er-
go,

EXPENSAS ET ACTUS JURIDICOS ORDINARIAE ADMINISTRATIONIS,
unde possunt subscribere contractus, etc., sed atten-
dendo caute ad canonem 1529 de legibus civilibus ob-
servandis,
dispensa 23.

b) IN SPECIE (can. 533=537)

ORDO CANONUM. Codex tractat de praecipuis actibus administrationis, videlicet, de COLLOCATIONE (can. 533), de ALIENATIONE (can. 534), de REDDITIONE RATIONUM (can. 535), de RESPONSABILITATE DEBITORUM (can. 536), de LARGITIONIBUS (can. 537).

II COLLOCATIO (can. 533)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO = Collocatio pecuniae est fructificatio pecuniae sive praestando pecuniam ad fenus percipiendum, sive eruendo symgraphus, obligationes, actiones, titulos, etc. sive fundos acquirendo, dummodo convertatur in bona quae servari possunt. Notant auctores (Coronata n. 559) quod simplex depositio pecuniae in bancâ non debet considerari tanquam stricta collocatio.

MATERIA CANONIS. Canon 533 loquitur de VARIIS CASIBUS collocationis juxta varias religiones, et posteam in § 2, de MUTATIONE collocationis jam factae.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1, seu de VARIIS CASIBUS mutationis.

Duplex principium affertur: collocatio fieri debet ad normam Constitutionum; insuper, in quibusdam casibus

obtinendus est praevius consensus Ordinarii loci.

Primo ergo,

SERVETUR PRAESCRIPTUM CAN. 532 § 1, scilicet, omnia

fiant ad normam constitutionum propriarum,

PRO COLLOCATIONE PECUNIAE; et hoc non semper sufficit,

SED, insuper, praeter constitutiones semper servandas,

TENETUR OBTINERE, non sufficeret ergo petere, sed re-

quiritur obtentio

PRAEVIUM CONSENSUM; duo requiruntur, scilicet, consen-

sus (unde non sufficit conversatio cum Ordinario), et

consensus praevius (unde ageret contra legem et for-

san in fraudem legis qui pecuniam collocaret et po-

stea adiret Ordinarium).

ORDINARII LOCI, scilicet, loci ubi sita est domus collo-

cans, non loci ubi fit collocatio (Schafer, n^o 197,

nota 7).

Et QUATUOR casus vel PERSONAE RELIGIOSAE tenen-

tur talem consensum praevium obtinere,

1^o ANTISTITA MONIALIUM alicujus monasterii

ET (antistita) RELIGIONIS JURIS DIOECESANI,

PRO COLLOCATIONE CUJUSVIS PECUNIAE, nisi, ut patet, tam

parva sit summa ut pro nihilo reputetur.

IMO, i. e. praeter consensum Ordinarii.

SI MONASTERIUM MONIALIUM SIT SUPERIORI REGULARI SUB=
JECTUM,

IPSIUS QUOQUE CONSENSUS EST NECESSARIUS, ita quod, in
isto casu, duplex consensus requiratur, Ordinarii sci
licet et Superioris regularis cui subjicitur tale mo
nasterium.

29 Tenetur obtinere praevium consensus Ordinarii loci,
ANTISTITA, sive generalis sive provincialis (can. 550)
IN CONGREGATIONE RELIGIOSA JURIS PONTIFICII, non quidem
in omni casu sed

SI PECUNIA CONSTITUAT DOTE^m PROFESSARUM AD NORMAM CAN.
549; cum enim ista pecunia nequeat impendi ante mortem
professae, et cum debeat collocari in titulis securis
et certis, cautiones magnae servandae sunt, et ideo
vult legislator ut super hoc invigilet Ordinarius lo
ci. Extra istum casum pecuniae DOTIS, Congregationes
juris pontificii indigent tantummodo licentiâ a CON=
STITUTIONIBUS PROPRIIS praescriptâ pro omni colloca=
tione.

30 Tenetur obtinere praevium consensum Ordinarii loci
pro quavis collocatione pecuniae

SUPERIOR VEL ANTISTITA DOMUS non cujuscumque religio=
nis sed

CONGREGATIONIS RELIGIOSAE, non vero Ordinis, sed cujus
vis congregationis sive juris pontificii sive juris
dioecesani, in casu valde speciali nempe,

SI QUI FUNDI; sensu proprio FUNDI sunt agri frugiferi;
sed, ad servandam unitatem canonis loquentis de PECU-
NIA videtur dicendum quod "fundi" intelligendi sint
etiam de pecunia, et tunc, secundum significationem
gallicam "fonds" (Verleersch, n. 606).

TRIBUTI LEGATIVE SINT, sive per donationem, sive per
testamentum, etc.

DOMUI; nulla mentio fit de religione aut de provinciâ;
si ergo ageretur de collocandâ pecunia legata provin-
ciae aut religioni, non indigeretur licentia praevia
Ordinarii loci; ut vero necessarius sit praevious con-
sensus Ordinarii loci, requiritur quod pecunia lega-
ta sit non pro quocumque fine vel opere, sed in toto
casu duplici, nempe si fuerit legata

AD DEI CULTUM, pro ecclesia, missis etc.

BENEFACTENTIAMVE i. e. caritatem non quamlibet sed

EO IPSO LOCO IMPENDENDAM; si ergo beneficentia sit ALIO
loco impendenda, non requireretur consensus praevious
Ordinarii loci.

49 Tenetur denique QUILIBET RELIGIOSUS, ad quamcumque
religionem pertineat, obtinere praevious consensu

dinarii loci pro colloca~~ti~~one pecuniae datae paroeciae.

QUILIBET RELIGIOSUS, superior sit vel non v.gr. parochus

ETSI ORDINIS REGULARIS ALUMNUS, non obstante ergo privilegio exemptionis, et non obstante can. 630

SI PECUNIA DATA SIT, ita quod sit PROPRIETAS; si ageretur de collocandâ pecuniâ sed MUTUATâ, vi verborum non teneretur.

PAROECIAE, scilicet religiosis commissae

VEL MISSIONI; quod verbum ab auctoribus interpretatur in sensu istarum paroeciarum non jam formaliter erectarum quae in quibusdam locis habentur v.gr. in Angliâ, Statibus Foederatis et Canada.

AUT RELIGIOSIS non pro eorum domibus sed

INTUITU PAROECIAE VEL MISSIONIS; differentia inter utrumque casum est quod in primo pecunia data fuerit DIRECTE paroeciae, in secundo autem directe religionis et indirecte sed ultimatim paroeciae. N.B. Can. 1536 § 1 statuit quod, ubi datur dubium, praesumitur pecunia data RECTORIBUS ECCLESiarUM dari ipsi ecclesiae.

§ 2 = seu de MUTATIONE colloca~~ti~~onis

HAEC ITEM, scilicet, tum prae~~vi~~us consensus Ordinarii

loci, tum observatio Constitutionum, uno verbo, quae decernuntur in § 1.

SERVANDA SUNT PRO QUILIBET COLLOCATIONIS MUTATIONE; sub nomine MUTATIONIS videtur venire non solummodo SPECIES DIVERSA collocationis v.gr. mutatio hypothecae in obligationem, sed etiam NUMERUS DIVERSUS in eadem specie (Schafer, n. 198).

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 1531, quoad solennitates requisitas, unde videtur quod istae formalitates exiguntur etiam apud religiosas. Et immediate indicatur duplex casus ubi, praeter istas solemnitates, requiritur Beneplacitum Apostolicum, nempe,

SI AGATUR DE ALIENANDIS, sensu supra explicato, REBUS PRETIOSIS i.e. sive arte, sive historiâ, sive materiâ quod valet etiam de reliquiis insignibus (Schafer, p. 244, nota 2); sed fatendum quod adhuc desideratur declaratio authentica circa notionem rei pretiosae; servandae sunt praescriptiones etiamsi valor COMMERCIALIS non attingat valorem infra iudicandum. ALIISVE BONIS materialibus, domus, pecunia, fundus, etc. QUORUM VALOR SUPERET 30.000 FRANCORUM SEU LIBELLARUM, sed intelligi debet de libellis AUREIS, non vero CHARTACEIS.

VEL DE CONTRAHENDIS DEBITIS ET OBLIGATIONIBUS, non omnibus sed

ULTRA INDICATAM SUMMAM, scilicet 30.000 libellarum; infra non requiritur, etiamsi debita SUCCESSIVA superent summam, dummodo non fiat in fraudem legis (Coronata, p. 678, nota 10) = In istis casibus,

CONTRACTUS, sic videtur quod agitur de CONTRACTU sive alienationis proprie dictae sive susceptionis debiti vel obligationis, ita quod recte videantur sentire auctores docentes quod extra contractum non datur alienatio sensu canonis,

VI CARET, seu nullius est valoris et effectus, NISI BENEPLACITUM ANTECESSERIT, sed observatis aliis servandis.

Id est primus casus, cui adjungitur secundus, SECUS, i.e. si agatur de summa INFRA 30.000 libellas, REQUIRITUR ET SUFFICIT, quin ergo requiratur beneplacitum apostolicum

LICENTIA SUPERIORIS AD NORMAM CONSTITUTIONUM, IN SCRIPTIS DATA, unde referendum est ad Constitutiones et sciatur cujusnam superioris necessaria sit licentiam et non solum sed

CUM CONSENSU, unde non sufficit quod Superior cujus est dare licentiam AUDIAT capitulum aut consilium, sed

requiritur quod alterutrius, juxta casum, obtineat
CONSENSUM,

SUI CAPITULI AUT CONSILII PER SECRETA SUFFRAGIA MANI=
FESTATO.

Nunc ad tertium casum:

SED SI AGATUR, quoad res quae sunt materia canonis,
DE' MONIALIBUS, sensu vario can. 488, 7?

AUT SORORIBUS JURIS DIOECESANI, non ergo juris Ponti=
ficii,

ACCEDAT NECESSE EST, i.e. praeter superius requisita,
scilicet, vel beneplacitum apostolicum, vel licentia
Superioris,

CONSENSUS, ita quod absque consensu invalide procederet,
et

IN SCRIPTIS PRAESTITUS, sed non ad validitatem quoad
istam formalitatem,

ORDINARII LOCI in quo, scilicet, sita est domus quae
alienationem facere intendit.

Denique, venit quartus casus: ultra consensum Or
dinarii loci forsan requisiti, ultra licentiam supe=
rioris, et ultra beneplacitum apostolicum, requiritur
etiam consensus

NECNON SUPERIORIS REGULARIS, i.e. in scriptis datus,
Dispensa 24.

P.A.Leduc

SI MONASTERIUM MONIALIUM EIDEM SUBJECTUM SIT.

§ 2 seu in specie quoad DEBITA ET OBLIGATIONES
IN PRECIBUS mittendis ad varios Superiores, videlicet,
sive Sedem Apostolicam, sive Ordinarium loci, sive su-
periores religiosos aut regulares, juxta varios casus,
PRO OBTINENDO CONSENSU; Codex loquitur expresse tantu-
modo de consensu, non vero de LICENTIA in secundo ca-
su paragraphi praecedentis praescripta; sed videtur
agi etiam, ob paritatem rationis, de LICENTIA; unde,
in precibus pro obtinendo consensu aut licentia
AD CONTRAHENDA DEBITA ET OBLIGATIONES,
EXPRIMI DEBENT, et quidem ob validitatem vi ultimi ver-
bi
ALIA DEBITA ET OBLIGATIONES; cum enim Superior supra re-
censitus judicium ferre debeat utrum vel non sit oppor-
tunum talem consensum aut licentia concedere, patet
quod debita et obligationes jam existentia ab eo cogno-
sci debeant; agitur de debitis et obligationibus
QUIBUS IPSA PERSONA MORALIS, juxta casum, religio, pro-
vincia aut domus, quae nova contrahere intendit,
RELIGIO, PROVINCIA, VEL DOMUS,
AD EUM DIEM GRAVATUR; non agitur de debitis extinctis
sed de debitis et obligationibus quae hic et nunc exi-
stant.

SECUS, i.e. nisi mentio fiat talium debitorum aut obligationum actualiter existentium,

OBTENTA VENIA INVALIDA EST.

III? REDDITIO RATIONUM (canon 535)

MATERIA CANONIS = Canon 535, circa redditionem rationum, tres casus considerat; in § 1, agitur de MONIALIBUS; in § 2, agitur de ALIIS RELIGIONIBUS MULIERUM; in § 3, agitur de JOHE ORDINARII LOCI exigendi rationum redditionem in quibusdam ALIIS casibus.

§ 1, seu de redditione rationum apud MONIALES, provideatur quod rationes reddi debeant; et dicitur quid debeat fieri SI NON PROBENTUR,

IN QUOLIBET MONASTERIO MONIALIUM ETIAM EXEMPTO,

1? praecipitur redditio ANNUALIS rationum, ADMINISTRATIONIS RATIO, generalis per redditionem, GRATIS EXIGENDA,

REDDATUR SEMEL IN ANNO, i.e. SALTEM semel nam additur AUT ETIAM SAEPUS SI ID IN CONSTITUTIONIBUS PRAESCRIBATUR, unde frequentia redditionis pendet definitive a constitutionibus,

OB ANTISTITAM ORDINARIO LOCI in quo situm est monasterium

ITEMQUE, scilicet, "praeterea" ita quod in casu recensendo duplex exigatur redditio rationum, ut expresse

declaravit Commissio (A.A.S. 1920, p. 575)
SUPERIORI REGULARI, non semper sed tantummodo
SI MONASTERIUM SIT EIDEM SUBJECTUM.

Receptâ ratione, accidere potest QUOD NON PROBE=
TUR; tunc,

2º SI NON PROBETUR ORDINATIO RATIO ADMINISTRATIONIS,
IPSE POTES, scilicet, potestatem habet ut decernat
OPPORTUNA REMEDIA ADHIBERE, et tanta est ejus auctori=
tas quod

SI RES POSTULET, i.e. si reparatio damnorum aut praevi
sio futuri id postulet,

ETIAM REMOVENDO OECONOMIA ALIOSQUE ADMINISTRATORES;
QUODSI MONASTERIUM SIT SUBJECTUM SUPERIORI REGULARI,
ORDINARIUS EUM (superiorem regularem) MONEAT UTI PRO=
SPICIAT, scilicet, ut ipse opportuna remedia adhibeat,
QUODSI (Superior regularis) MEGLEXERIT; non ergo locus
est sequenti dispositioni si adfuerit simplex OMISSIO
MATERIALIS, sed requiritur formaliter imputabilis o=
missio ad culpam ut adsit NEGLIGENTIA; si ergo adsit
negligentia, tunc Ordinarius

IPSE PER SE CONSULAT, independenter a Superiore.

§. 2, seu de rationum redditione apud ALIAS RELIGIOSAS:
IN RELIGIONIBUS MULIERUM ALIIS ac monialibus. N.B. § 1
loquitur de "monasterio", dum § 2 loquitur de "reli="

gionibus"

RATIO ADMINISTRATIONIS, non totalis et de omnibus, sed
solum

BONORUM QUAE DOTES CONSTITUUNT,

REDDATUR ORDINARIO LOCI ubi est domus administrationis
generalis aut provincialis ob can. 550 § 1

OCCASIONE VISITATIONIS, unde quoquo quinquennio (can.
512 § 3) non solum,

ET ETIAM SAEPIUS, non juxta religiosarum placita, sed
SI ORDINARIUS LOCI ID NECESSARIUM DUXERIT.

§. 3, seu de JURE ORDINARII LOCI in quibusdam casibus
INSUPER, i.e. praeter jura supra recensita,

JUS, cum non dicatur "et officium", dici potest quod
non TENEATUR, ita quod ipsius sit judicare an oppor=
tunum sit vel non,

COGNOSCENDI, per redditionem rationum, in duplici casu

1º DE RATIONIBUS OECONOMICIS DOMUS RELIGIOSAE JURIS

DIOECESANI; agitur de rationibus DOMUS, non ergo re=
ligionis neque provinciae, et, in casu domus, agitur
de rationibus GENERALIBUS.

2º DE ADMINISTRATIONE non totali sed

FUNDORUM LEGATORUMVE non omnium sed

DE QUIBUS IN CAN. 533 § 1, nn. 3, 4, scilicet "ad Dei
cultum vel beneficentiam" aut ad paroeciam aut intuitu
paroeciae; quod valet etiam in casu paroeciae re=

ligiosae (can. 1425) cf. (A.A.S. 1926, p. 393).

IV? RESPONSABILITAS DEBITORUM ET OBLIGATIONUM.

Can. 536

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE = In can. 534 determinatae sunt formalitates requisitae ut contrahi possint debita et obligationes IN RELIGIONIBUS; nunc adduntur responsabilitates ipsarum religionum pro debitis et obligationibus ab INDIVIDUIS contractis, ET AB IPSA PERSONA MORALI

MATERIA CANONIS: Canon agit tum de responsabilitate in variis casibus PARTICULARIBUS, tum de aliqua DIRECTIONE GENERALI in § 5.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1, seu de responsabilitate SI IPSA PERSONA MORALIS contraxerit

SI IPSA PERSONA MORALIS(SIVE RELIGIO, SIVE PROVINCIA SIVE DOMUS), ETIAM CUM SUPERIORUM LICENTIA, CONTRAXERIT DEBITA ET OBLIGATIONES,

IPSA, scilicet quae contraxerit; sed aliter esset dicendum, si tota capacitas acquirendi et possidendi, ex Constitutionibus, esset apud ipsam religionem (Coronata, n^o 562)

TENETUR DE EISDEM RESPONDERE: cum textus dicat "etiam cum superiorum licentiâ", dicendum quod a fortiori

teneretur respondere si illegitime contraxisset. Si vero NON IPSA DOMUS sed superior tamquam persona privata vel absque debitis consiliis aut consensibus contraxisset, tunc locus esset §. 3.

§ 2, seu de religioso contrahente CUM licentiâ; duplex casus consideratur, scilicet, tum REGULARIS tum ALII religiosi.

SI CONTRAXERIT REGULARIS; hîc agitur de illo qui DE FACTO emisit vota, non de illo qui, ad normam can. 488, 72 sit sodalis alicujus Ordinis etsi non jam emisit vota sollemnia, et tunc etiam

CUM LICENTIÂ SUPERIORUM juxta Constitutiones, RESPONDERE DEBET, tum moraliter in justitiâ, tum positive coram judice si fiat actio, PERSONA MORALIS, scilicet, juxta casum, religio, provincia, domus,

CUJUS SUPERIOR LICENTIAM DEDIT.

§ 2, quoad alios religiosos:

SI contraxerit debita et obligationes, etsi cum licentiâ,

RELIGIOSUS VOTORUM SIMPLICIUM,

IPSE talis religiosus RESPONDERE DEBET, quia, sub talibus votis simplicibus, retinuit dominium suorum bonorum, unde habet ex quibus respondeat, necus ac REGU-

LARI qui nihil habet; exciperetur casus
 NISI GESSERIT NEGOTIUM RELIGIONIS et quidem
 DE LICENTIA SUPERIORIS, quia tunc, ut aequum est, ipsa
 religio respondere deberet.

§ 3, seu de religioso ILLEGITIME i.e. absque licentiâ,
 contrahendo,

SI RELIGIOSUS, sive regularis sive votorum simplicium,
 CONTRAXERIT debita et obligationes

SINE ULLA SUPERIOREUM LICENTIA,

IPSEMET religiosus

RESPONDERE DEBET NON AUTEM RELIGIO VEL PROVINCIA VEL DO-
 MUS. Unde recte exigi potest a religioso debita et obli-

gationes contrahente ut licentiam a superioribus ac-
 ceptam ostendat; nam ipse est qui respondere tenetur
 non autem persona moralis religiosa; et cum REGULARIS
 habeat unde respondere possit caute agendum est
 cum eo. De facto tamen, bene faciet persona moralis
 religiosa, ad vitandam mirationem populi, si ipsa re-
 spondeat, sed juridice et positive ad nihilum tenetur.

§ 4, seu de CONTRACTIBUS SALVANDIS.

FIRMUM TAMEN SEMPER ESTO, unde hoc jure uti potest
 SEMPER POSSE ACTIONEM INSTITUI

CONTRA EUM IN CUJUS REM ALIQUID EX INITO CONTRACTU VER-
 SUM EST, unde si, ante professionem aliquid, vi contrac-

tūs, versum fuerit sub quavis formā, dari potest actio, dummodo agatur de re non de personā.

§. 5, seu DIRECTIO GENERALIS, circa debita CAVEANT SUPERIORES RELIGIOSI, unde non possent contra facere quin agatur contra mentem et legem Ecclesiae, NE PERMITTANT CONTRAHENDA DEBITA; de OBLIGATIONIBUS si let Codex

NISI CONSTET CERTO; non ergo agitur de quālibet probabilitate, sed requiritur certitudo hausta non ex extraordinariis redditibus quae in spe habentur, sed EX CONSUETIS REDDITIBUS POSSE DEBITI FOENUS SOLVI, quod adhuc non sufficit nam additur ET, praeter talem solutionem foeneris requiritur POSSE REDDI SUMMAM CAPITALEM PER LEGITIMAM AMORTIZATIONEM, et quidem INTRA TEMPUS NON NIMIS LONGUM, prudenter aestimandum quin indicetur ullum determinatum tempus.

V9 LARGITIONES (canon 537)

MATERIA CANONIS. Prohibentur largitiones ILLEGITIMAE ex bonis personae moralis.

LARGITIONES i.e. DONATIONES prorsus GRATUITAE; donationes REMUNERATORIAE rationabiliter factae nec fuerunt nec sunt prohibitae.

dispensa 25.

P. A. Leduc

EX BONIS DOMOS, PROVINCIAE, RELIGIONIS, unde non agitur nisi de istis bonis in praesenti, non vero de largitionibus ex bonis PERSONALIBUS religiosi votorum simplicium.

NON PERMITTUNTUR, unde posset dari locus restitutioni.

Talis tamen prohibitio non est absoluta et universalis, nam

NISI, et enumerantur casus ubi tales largitiones fiunt licitae, sc.

RATIONE ELEEMOSYNAE VEL ALIÂ JUSTA DE CAUSÂ, v.gr. gratitudinis et de quâcumque aliâ causâ; sed ratio justa non sufficit, nam adduntur duae aliae conditiones, nempe,

DE VENIA SUPERIORIS competentia in casu ex jure proprio cujusvis religionis,

ET AD NORMAM CONSTITUTIONUM. Unde facile videtur (quidquid fuerit in jure praecedenti, Schafer n. 211) quae nam largitiones nunc prohibentur; illegitimae sunt omnes et solae largitiones quae fiunt absque justâ causâ, absque veniâ Superiorum, et praeter normas Constitutionum.

III 9) ADMISSIO IN RELIGIONE (a canone 538 ad
can. 586)

TITULUS XI (TR. DE "PERSONIS")

A) CONDITIONES POSSIBILITATIS ADMISSIONIS
(can. 538)

B) CONDITIONES ADMISSIONIS DE FACTO
(can. 539=541)

1º POSTULATU (can. 539=541)

2º NOVITIATU (can. 542=571)

3º PROFESSIONE (can. 572=586)

DE ADMISSIONE IN RELIGIONEM.

(Tit. XI)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Constitutâ religione, sive quoad totum sive quoad partes (provinciam et domum) tamquam personâ morali (causâ finali et efficienti), cognito REGIMINE talis societatis (causa formali) sive quoad forum externum per Superiores, sive quoad forum internum per confessarios et cappellanos, sive etiam quoad bona temporalia, transit Codex ad efformationem seu cooptationem membrorum (causa materialis) seu ad ADMISSIONEM in religione.

DIVISIO MATERIAE. Sub titulo "De ADMISSIONE in religionem", duo considerantur: A) Conditiones fundamentales ut aliquis POSSIT admitti; B) Conditiones positivas ut aliquis, DE FACTO, admittatur; de primo agitur in can. 538; de secundo vero in canonibus 539-586.

A) CONDITIONES POSSIBILITATIS ADMISSIONIS

(can. 538)

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS. In can. 538 agitur de conditionibus fundamentalibus seu radicalibus ut aliquis POSSIT ad=

mitti, seu de ADMISSIBILITATE religiosorum; non agitur de conditionibus positivis requisitis ut aliquis admittatur, sed de conditionibus, potius ordinis moralis, praerequisitis ad omnem admissionem; qui conditionibus can. 538 gaudet non necessario admittitur, sed est candidatus legitimus vitae religiosae; qui vero eisdem non gaudet, nequit admitti. Quatuor conditiones enumerantur; quod aliquis sit CATHOLICUS; quod nullo detineatur IMPEDIMENTO; quod moveatur recta INTENTIONE (voca=tione); quod sit IDONEUS ad ferenda onera religionis.

IN RELIGIONEM quamlibet cujusque gradus ADMITTI POTEST; quibus verbis exprimitur capacitas radi=calis seu aptitudo fundamentalis ad vitam religiosam; quod de FACTO admittatur pendet ab adimplerione enumerandarum conditionum can. 542; sed quod POSSIT admitti, pendet a conditionibus hic praescriptis. Dicitur "po=test", quia tum ipse tum religio remanent in liberta=te,

QUILIBET, nam vita religiosa omnibus offertur quin ullus, DE SE cogatur eam eligere, quamvis possit teneri IN CASU i.e. propter salutem operandam. Quilibet ergo admitti potest dummodo habeat sequentes conditiones; quod sit

CATHOLICUS nam antequam aliquis statum PERFECTIONIS ingrediatur, necesse est ut sit membrum Ecclesiae. Canone autem 87 dicitur quod per baptismum fit aliquis persona in Ecclesia Catholica. Et catholicus

QUI NULLO LEGITIMO DETINEATUR IMPEDIMENTO; sunt autem impedimenta enumerata in can. 542; ex his impedimentis quaedam sunt ad validitatem, quaedam vero ad licitatem admissionis, quaedam sunt dispensabilia, quaedam vero indispensabilia; et non sufficit sed

RECTAQUE INTENTIONE MOVEANTUR, scilicet, ingrediendi religionem ad tendendum ad perfectionem, non ex motivis humanis ambitionis, requiei, securitatis temporalis. N.B. Sub his verbis latet tota quaestio "vocationis religiosae" de qua expresse non loquitur Codex.

Codex est actio quo Deus aliquem ponit in tendentia ad aliquem finem; non est confundenda cum praedestinatione. Praedestinatio est actus quo Deus aliquem eligit ad aliquem finem ATTINGENDUM et non est in praedestinato sed in praedestinate. Vocatio, e contrario, est manifestatio in tempore, decreti quo Deus ordinat aliquem et facit eum TENDERE in finem. Omnes praedestinati attingunt finem, non vero omnes vocati, et ideo pauci electi.

Simplex vita christiana per observantiam praeceptorum, et vita religiosa per additam observantiam consiliorum, eundem habent finem, scilicet vitam aeternam per charitatem, sed aliter et aliter; in simplici vita christiana observanda sunt praecepta sive quibus charitas haberi nequit; in vita religiosa, praeter praecepta, observanda sunt etiam consilia per quae removentur quae possent impediri actum ipsum charitatis (IIa IIae, qu. 184, art. 3).

Ista media patent omnibus, seu, aliis verbis, vita religiosa offertur omnibus in hoc sensu quod consilia evangelica omnibus sunt UTILIA, non vero in hoc sensu quod omnes ad ista INCLINANTUR; unde, licet quilibet christianus debeat credere quod vita religiosa sit status perfectior, non tamen tenetur habere nec est possibile quod habeat = INCLINATIONEM PERSONALEM ad istam: "ex diversitate complexionum SIMUL cum divina Providentiâ quae omnia moderatur, contingit quod unus eligat unum officium, alius aliud" (Suppl. ad Summam D. Th. qu. 41, art. 2, ad III).

Unde, ex facto praesentiae vel absentiae istius inclinationis, duplex oritur series christianorum. = Sed, a quo sit ista inclinatio? A Spiritu Sancto qui

MENTEM illuminat et VOLUNTATEM movet ad desiderium vi vendi juxta ista consilia. Istud desiderium, ista in=
tentio, ista inclinatio a S. Sanxto in anima posita
est VOCATIO (Hurtand "Vocation" p. 48).

Et sic videtur quomodo intelligenda sunt verba
auctorum dicentium quod ingressus in vitam religiosam
requirit tantummodo vocationem GENERALEM i.e. in hoc
sensu quod vita religiosa offertur omnibus; sed, insu
per, aliqui INCLINANTUR ad istam vitam, et isti sunt
VOCATI.

N.B. Multum fuit disputatum de vocatione "specia=
li" ad vitam religiosam. Quidam auctores dicunt requi
ri (S. Alphonsus, Aertnysm Bucceroni) recensiti apud
Prummer p. 264, n. 200 = Alii negant (Prummer, Piatus,
n. 39) = Alii distinguunt inter quaestionem juridicam
seu CANONICAM, et quaestionem MORALEM (Coronata, n.
563); canon 538 responderet quaestioni CANONICAE; et
quaestio MORALIS esset magis in verbis quam in re. S.
Thomas non expresse loquitur de VOCATIO et de NON VOCA
TIO. Vox "vocatio divina" invenitur in documentis ema
natis a Cong. Religiosarum, anno 1911.

ET SIT IDONEUS AD ONERA FERENDA, tan vota quam alias obli

gationes, v.gr. sanitas corporalis, vigor intellectua
lis etc.

RELIGIONIS, tam in genere quam in specie i.e. talis for=
mae vitae religiosae de qua in concreto agitur.

B) CONDITIONES ADMISSIONIS DE FACTO

(can. 539=596)

DIVISIO MATERIAE: triplici gradu vel statio aliquis,
de facto, admittitur in religionem, nempe, postulatus,
novitiatus, professio; postulatus non est semper et ne
cessario requisitus, dum, e contra, novitiatus et pro
fessio sunt omnibus necessari.

1^o De POSTULATU (caput Ium. can. 539=541)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO (Coronata n^o 566) Postulatus vocatur vcongria tem
poris periodus fidei concessa ut experiatur utrum vi=
ta religiosa sibi conveniat, itemque concessa religio=
ni ut et ipsa experiatur utrum adspirans idoneus sit.
N.B, In Codice, nihil dicitur de notione neque de ip=
sius fine.

JUS PRAECEDENS: Schafer n^o 214, n^o 3.

ORDO CANONUM: materia constat tribus canonibus quorum
c. 539 tractat de necessitate (relativa) et de dura=
tione, 540 de modo peragendi, 541 de termino.

Dispensa 26.

P.A. Ieduc

EXPOSITIO TEXTUS.

Canon 539, seu de NECESSITATE RELATIVA ET DE DURATIONE.

MATERIA CANONIS: In § 1 agitur de necessitate et de duratione NORMALI; in § 2 agitur de duratione EXCEPTIONALI per prorogationem Superioris.

§ 1. seu de necessitate et duratione NORMALI pro religiosis a votis perpetuis primo, deinde pro religiosis a votis temporariis.

IN RELIGIONIBUS A VOTIS PERPETUIS non omnes tenentur sed MULIERES OMNES, sive sorores sive moniales;

ET, SI AGATUR DE RELIGIONE VIRORUM, non omnes sed CONVERSI; "conversi" aliquando vocantur "laici", sed sunt illi, maxime in religionibus LAICALIBUS, sed etiam in aliis, qui occupationibus MANUALIBUS ex professo vacant; non sunt confundendi conversi cum religiosis laicis v, gr. apud Fratres docentes; religiosis laici non tenentur lege postulatus (Sic recte Vermeersch, n. 616). Isti ergo, tam conversi quam omnes religiosas,

ANTEQUAM AD NOVITIATUM ADMITTANTUR,

PERAGANT POSTULATUM AD SEX SALTEM, unde istud tempus potest esse longius si Constitutiones sic decernant, sed nequit esse brevius.

INTEGROS MEMSES, scilicet completos, et computandos ad normam can. 34 § 3, n. 3, i.e. non computato die admissionis.

N.B. Nihil tamen indicat quod agatur de validitate, unde auctores concedunt Superiori facultatem ABBREVIANDI; Codex non dicit per menses CONTINUOS, et ideo aliqui auctores censent quod postulatus, secus ac novitiatus, interrumpi potest.

Nunc vero quoad religiosos a votis TEMPORARIIS, IN RELIGIONIBUS VERO A VOTIS TEMPORARIIS, non datur regula fixa et universalis, sed

STANDUM CONSTITUTIONIBUS, in omnibus quae AD NECESSITATEM ET TEMPUS POSTULATUS QUOD ATTINET,

§ 2, seu de duratione EXCEPTIONALI

SUPERIOR MAJOR, can. 488, 82, sive apud religiosos, sive apud religiosas,

POTEST PROROGARE, etiamsi fuerit, juxta Constitutiones, per annum

TEMPUS PRAESCRIPTUM POSTULATUS, sive tempus semestre § praecedentis, sive tempus longius in Constitutionibus praescriptum vi § praecedentis, sed,

NON TAMEN ULTRA ALIUD SEMESTRE. Nitendo super expressione "aliud SEMESTRE", quidam auctores docent postula-

tum non posse a Constitutionibus praecipi ultra sex menses (Coronata, p. 686, nota 9). Sed cum § praecedens dicat "ad sex SALTEM menses", supponit posse postulatum esse longiorem; dicendum quod Codex loquitur de casu normali et ordinario quo postulatus perdurat per sex menses, et ideo dicit quod nequeat prorogari ultra aliud semestre. Si, juxta Constitutiones, postulatus perduret per longius tempus, nequit prorogari ultra semestre.

Canon 540, seu de MODO peragendi postulatum.

MATERIA CANONIS. In tribus paragraphis, Codex dicit UBI sit peragendus postulatus, in quâ ~~VESTIBULO~~, ~~et~~, ~~pro~~ quibusdam mulieribus, sub CLAUSTRA

§ 1, seu de LOCO postulatus

POSTULATUS DEBET PERAGI, non quidem ad validitatem VEL unde non omnino necessario

IN DOMO NOVITIATVS, in DOMO quidem sed non in LOCO

VEL IN ALIA DOMO RELIGIONIS, non qualicumque sed

IN QUâ DISCIPLINA ACCURATE SERVETUR SECUNDUM CONSTITUTIONES; cujus ratio facile patet ab finem postulatus,

scilicet cognitionem religionis,

SUB SPECIALI CURA PROBATI RELIGIOSI, qui potest esse ipse superior vel magister novitiorum.

§. 2, seu de VESTE postulantium.

POSTULANTES INDUANT VESTEM MODESTAM, juxta Constitutiones,

AC DIVERSAM A VESTE NOVITIORUM.

§. 3, seu de CLAUSURA pro quibusdam postulantiis.

IN MONASTERIO MONIALIUM, can. 488, 72

ADSPIRANTES, DUM POSTULATUM PERAGUNT ad normam c. 539.

TENENTUR LEGE CLAUSURAE, non tamen cum tanta severitate
v.gr. quoad sanctiones poenales, ac pro professis aut
pro novitiis.

Canon 541, seu de TERMINO postulatus.

MATERIA CANONIS. Canon tractat de duobus, scilicet, de
EXERCITIIS spiritualibus, et de CONFESSIONE GENERALI
quibus terminari DEBET (quoad prima) aut CONVENIT (quo-
ad secundam)

ANTEQUAM INCIPIANT NOVITIATUM; Codex non dicit si novi-
tiatus debeat incipi IMMEDIATE POST postulatum; sed
certo, MENS legis est ut ita fiat, etsi non requiratur
ad validitatem,

POSTULANTES VALENT EXERCITIIS SPIRITUALIBUS PER SALTEM
OCTO INTEGROS DIES, computandos juxta can. 34 § 3, 22,
ET, unde non obstante et praeterea,

PRAEMITTANT CONFESSIONEM GENERALEM VITAE ANTFACTAE, non absolute et necessario, sed JUXTA PRUDENS JUDICIUM CONFESSARII.

29 DE NOVITIATU (Caput IIum. Can. 542=571)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO: Novitiatus potest designare domum ubi peragitur, sed formaliter loquendum est "status quo quis se constituit idoneum et expeditum ad mutuam probationem, tum ut ipse valeat experiri asperitates religionis se seque fornare ad vitam religiosam, tum ut religio possit judicare de dotibus et moribus candidati eumque praeparare ad professionem" (Wernz, n. 633), forsan melius a Schafer describitur tamquam "tempus probationis et.....(n. 214).

JUS PRAECEDENS. Ab Innocentio IV (1244) impositus est Novitiatus FF. Praedicatoribus et Minoribus; a Bonifacio VIII omnibus Mendicantibus; a Tridentino (Sess. XXV, cap. 15) omnibus religionibus.

DIVISIO MATERIAE. CAPUT de novitiatu dividitur in duos articulos quorum primus tradit CONDITIONES UT QUID ADMITTATUR in novitiatum, secundus vero de INSTITUTIONE ADMISSI IN NOVITIATUM. Unde

1^o DE REQUISITIS ut quid in novitiatum

ADMITTATUR

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Consideratis conditionibus ut quis POSSIT esse religiosus (c. 538); deinde consideratis praescriptis a jure ut quid PRIMUM GRADUM faciat in via scilicet postulatu (can. 539=541), transit Codex ad SECUNDUM GRADUM seu gressum, scilicet, ad conditiones ut DE FACTO ADMITTATUR.

ORDO CANONUM: Sic ordinantur canones quod 1^o Dicitur de subjecto PASSIVO admissionis, tum ad validam, tum ad licitam admissionem 2^o Dicitur de subjecto ACTIVO admissiones, 3^o De FORMALITATIBUS ut quis admittatur, nempe de, LITTERIS TESTIMONIALIBUS, de DOTE, de EXAMINE.

1^o De subjecto PASSIVO admissionis (can. 542)

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS: Canon 542 tractat successive de conditionibus VALIDAE et LICITAE admissionis. Sed, ante omnia, tradit duo principia magni momenti, sc.:

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 537=541, quae, proinde immediate supra relate sunt de postulatu,

ALIISQUE IN PROPRIIS CONSTITUTIONIBUS CUJUSVIS RELIGIONIS; quae ergo, praeter condiciones immediate ~~enumeran~~

das, praescribunt constitutiones quoad admissiobem in novitiatum, sive ad validitatem sive ad liceitatem, ab ipso Codice retinentur; unde conditiones hic enumeratae non sunt exclusivae, sed, antequam quis admittatur, consulendae sunt propriae constitutiones.

Praeter ergo Constitutiones,

1º INVALIDE ADMITTUNTUR AD NOVITIATUM, ita quod novitiatus postea peractus, et forsan professio, sint nullius valoris,

QUI, non dicitur "quorum parentes" nec "filii acatholicorum", sed agitur de qualificatione PERSONALI.

ADHAESERUNT, et quidem deflectendo a fide; non agitur de illis qui, postquam fuerint acatholici, postea sese conversi sunt ad fidem, sed de illi qui, postquam fuerint catholici a fide defuerunt (A.A.S. 1919, p. 477), adhaerendo

SECTAE, non ergo sufficit etiam haeresis externa, sed requiritur adhaesio positiva alicui sectae, et quidem ACATHOLICAE, sive protestantium sive aliae; et cum socialistae et massonici fere semper propugnent doctrinas contrarias Ecclesiae doctrinis, veniunt sub denominatione.

QUI NON HABENT AETATEM AD NOVITIATUM REQUISITAM, scilicet, qui non COMPLEVERUNT saltem decimum quintum annum, In religionibus quae habent duos novitiatus annos, si PRIMUS annus sit ad validitatem, novitiatus nequit incipi ante 15 annos completos; si vero SECUNDUS, sufficit quod annus decimus quintus sit completus quando incipitur annus formalis novitiatus.

QUI INGREDIUNTUR RELIGIONEM absque debita libertate nam INDUCTI VI, METU GRAVI AUT DOLO; metus vero potest esse gravis sive ABSOLUTE, nempe quae cadit in virum constantem, sive RELATIVE, nempe pro tali persona et in casu particulari; DOLO significantur fallaces artes.

VEL, non solum ex parte ipsius novitii sed valet etiam quoad QUOS SUPERIOR RECIPIT EODEM MODO INDUCTUS, scilicet vi, metu gravi aut dolo.

CONJUX, sive vir sive mulier.

DURANTE MATRIMONIO i.e. vinculo, nam impedimentum non cessat si cesset communitas vitae manente vinculo, N.B. Olim permittebatur ingressus in religionem dummodo altera pars id idem fecerit, et etiam ante consummationem matrimonii.

QUI OBSTRINGUNTUR actualiter

VEL OBSTRACTI FUERUNT et postea dispensati

Dispensa 27.

P. A. Leduc

VINCULO PROFESSIONIS RELIGIOSAE, sive temporariis votis sive perpetuis, videtur non agi hic de PROMISSIONIBUS factis in societatibus sine votis; neque agitur de postulatu neque de novitiatu, saltem de jura comuni.

HI QUIBUS IMMINET POENA i.e. pro quibus aliqua poena qua si debetur non solum sed imminens est

OB DELICTUM GRAVE, Can. 2195 non vero PECCATUM simplex, COMMISSUM; unde, si delictum non fuit commissum, etsi imputetur, non datur impedimentum. Et rursus non sufficit quod adfuerit grave delictum commissum, sed adhuc requiritur quod

DE QUO ACCUSATI SUNT VEL ACCUSARI POSSUNT, unde pro delicto OCCULTO non datur impedimentum.

EPISCOPUS, i.e. qui caractere episcopali pollet, non vero agitur de ORDINARIO LOCI, sed de episcopo quolibet

SIVE RESIDENTIALIS, propter intimam dependentiam a Summo Pontifice, (iia. IIae. qu. 185, art. IV)

SIVE TITULARIS, ob dignitatem

LICET SIT TANTUM DESIGNATUS A ROMANO PONTIFICE, quod fit per motificationem nominationis sive a Rom. Pontifice vel ejus nomine, non vero solâ nominatione (Coronata p. 691).

CLERICI: non omnes prohibentur quia clericus potest transire ad religionem; arcentur tamen

QUI EX INSTITUTO SANCTAE SEDIS; unde non esset impedimentum si Ordinarius loci, ante ordinationem, ordinando imponeret jusjurandum inserviendi dioecesim, sed requiritur quod agatur de jurejurando a Sancta Sede instituto, quo

TENENTUR NAVARE SUAM OPERAM IN BONUM SUAE DIOECESIS VEL MISSIONUM, PRO EO TEMPORE QUO JURISJURANDI OBLIGATIO PERDURAT, temporarie ergo aut perpetuo juxta ambitum professionis factae.

N.B. Ista sunt sola impedimenta POSITIVA quae novitiatum redderent invalidum. Sed praeterea sunt impedimenta NATURALIA v.gr. amentia et quaevis alia incapacitas actus humani.

Postea transit Codex ad impedimenta quae reddunt ILLICITAM admissionem ad novitiatum. Sequentia statuuntur:

29 ILLICITE SED VALIDE ADMITTUNTUR; unde si aliquis ad novitiatum admittatur obstante uno ex impedimentis recensitis, novitiatus est validus; attamen, vel ipse admissus vel superior admittens delinquens efficitur juxta gradum imputabilitatis et gravitatem culpas.

ILLICITE ergo admittuntur

CLERICI IN SACRIS CONSTITUTI, non quidem absolute et sem
per sed,

INCONSULTO ORDINARIO LOCI, non vero dicitur de ejus CON
SENSU,

AUT EODEM CONTRADICENTE non quidem arbitrarie sed juste
EX EO QUOD EARUM DISCESSUS CEDAT IN GRAVE ANIMARUM DE=

TRIMENTUM; unde agitur de animarum detrimentum = et qui

dem gravi + Habilitas clerici in rebus materialibus

aut ejus praestantia intellectualis non sunt rationes

ut juste contradicat Ordinarius loci. Et etiam si aga

tur de detrimento animarum, requiritur quod tale sit

QUOD ALITER VITARI MINIME POSSIT. Unde antequam aliquis

privetur jure adeundi novitiatum praetextu necessita=

tis spiritualis, videri debet, utrum sit possibile ali

ter provideri saluti animarum = Illicite etiam admit=

tuntur

AERE ALIENO GRAVATI i.e. debitis obnoxii.

QUI SOLVENDA PARES NON SINT debito tempore. Si ergo debi

ta quidem habeant sed quae solvere possint, non sunt

arcendi. Praeterea non sunt admittendi

OBNOXII RATIONI REDDENDAE, v.gr. tamquam administrato=

res,

AUT IMPLICATI ALIIS NEGOTIIS SAECULARIBUS EX QUIBUS RELIGIO POSSIT TIMERE LITES ET MOLESTIAS, unde si non sit timor fundatus litis aut molestiarum, quantumvis aliquis sit negotiis implicatus, non est arcendus. = Nec sunt admittendi

FILII, et etiam nepotes, vi sequentium verborum QUI PARENTIBUS non omnibus sed nec solis genitoribus, nam IDEST PATRI VEL MATRI AVO VEL AVIAE; circa quod notandum est, quod etsi, vi juris POSITIVI, non ultra extendatur obligatio filiorum, attamen, vi juris NATURALIS et CIRCUMSTANTIARUM, ulterior possit esse obligatio v.gr. erga fratrem, aut sororem, etc, Et requiritur quod tales parentes sint

IN GRAVI NECESSITATE CONSTITUTI, aestimanda non solum objective sed et relative,

OPITULARI DEBENT; unde si non tenentur v.gr. quia aliunde parentibus subveniri potest ab aliis filiis, non existit impedimentum pro novitiatu (IIa. IIae, qu. 189 art. VI). Et datur correlativa obligatio parentum erga filios,

ET PARENTES, sensu supra explicato.

QUORUM OPERA SIT NECESSARIA; non sufficeret ergo simplex utilitas.

AD LIBEROS ALENDOS VEL EDUCANDOS. Illicite etiam admittuntur

DESTINATI AD SACERDOTIUM IN RELIGIONE, quia religio est clericalis,

A QUO TAMEN sacerdotio

REMOVEANTUR IRREGULARITATE sive ex defectu sive ex delicto (c. 984)

ALIOVE CANONICO IMPEDIMENTO, juxta can. 987. Denique, ORIENTALES; non tamen prohibentur Orientales, qui, proprio retento ritu, se praeparant ad constituendas domos et provincias ritus orientalis (A.A.S. 1925, p. 583). Alii orientales prohibentur admitti

IN RELIGIONIBUS LATINIS, non absolute sed

SIVE VENIA SCRIPTO DATA S. CONG., PRO E. ORIENTALI.

N.B. Praeter istas inhabilitates generales et communes, aliae particulares dari possunt et dantur.

29 De subjecto ACTIVO admissionis (Can. 543)

MATERIA CANONIS: Affirmatur principium quod subjectum ACTIVUM admissionis est superior major, cum suo consilio, secundum constitutiones.

JUS ADMITTENDI AD NOVITIATUM non materialiter sed formaliter, quod distinguitur a jure habitum conferendi, et licet hic tractetur de novitiatu, attamen, hac oc=

casione, additur etiam

ET SUBSEQUENTEM PROFESSIONEM RELIGIOSAM TAM TEMPORARIAM
QUAM PERPETUAM,

PERTINET AD SUPERIORES MAJORES; est primum principium de
subjecto activo admissionis; nunc ad secundum,

CUM SUFFRAGIO deliberativo si agatur de prima professio-
ne, consultivo si de perpetua (Can. 575); non tamen
videtur requiri si agatur de professionibus tempora-
riis INTERMEDIIS (Coronata, p. 697).

N.B. Cum dicatur "cum suffragio", videtur dicendum quod
SUPERIOR sit qui admittit (Coronata, ibid.) non ve-
ro Capitulum aut Consilium nequit imponere novitium su-
periori nolenti.

CONSILII SEU CAPITULI, secundum quod a Constitutionibus
decernitur. Et sequitur tertium principium,

SECUNDUM PECULIARES CONSTITUTIONES CUJUSQUE RELIGIONIS,
ad quas ergo recurrendum est ut sciatur si requiratur
suffragium Capituli aut Consilii.

N.B. Requiritur actus COLLECTIVUS capituli aut consi-
lii, sed non sufficeret suffragium SINGULARE ET PRI-
VATUM consiliariorum aut capitularium individualiter,
etsi Superior certus esset de voto favorabili cujus-

que membri sive Capituli sive Consilii.

39 DE FORMALITATIBUS ut quis admittatur.

DIVISIO MATERIAE. Conditiones seu formalitates adimplendaⁿ dae ut aliquis in novitiatum admittatur tres sunt numero, nempe, DOCUMENTA (can. 544=546) DOS (can. 547=551) EXAMEN seu exploratio voluntatis (can. 552).

a) Documenta seu litterae (can. 544=546)

ORDO CANONUM. Codex exigit ut adspirans ut admittatur in novitiatum, habeat quaedam documenta quorum alia sunt COMMUNIA seu exigenda ab OMNIBUS, alia vero SPECIALIA seu exigenda a QUIBUSDAM; et de hoc in c. 544. = QUOMODO vero et A QUIBUS debeant talia documenta confici, dicitur in c. 545 = De SECRETO servando dicitur in can. 646.

Can. 544 seu VARIA DOCUMENTA NECESSARIA

MATERIA CANONIS = Can. 544 ENUMERAT varia documenta quorum alia ab omnibus exiguntur § 1, alia vero tantummodo a quibusdam § 2, 3, 4, 5, 6, 7.

§. 1 seu documenta GENERALIA

IN QUOVIS RELIGIONE, virorum aut mulierum, juris pontificii aut dioecesani,

OMNES ADSPIRANTES ANTEQUAM ADMITTANTUR ad novitiatum

EXHIBERE DEBENT, non tamen pro validitate novitiatūs.
TESTIMONIUM RECEPTI BAPTISMATIS ET CONFIRMATIONIS, quod
potest exquiri ab ipso adspirante.

N.B. In § sequentibus, agitur de documentis SPECIALI-
BUS quae haberi debent non ab omnibus sed a quibusdam
v.gr. viris, mulieribus, clericis, etc.

§ 2. quoad VIROS ,

PRÆTEREA i.e. praeter testimonium recepti baptismi et
confirmationis,

ADSPIRANTES VIRI, unde ad honorem adiguntur adspirantes
mulieres,

DEBENT EXHIBERE LITTERAS TESTIMONIALES in quibus habentur
quae praescribuntur in can. 545 § 4,

ORDINARII ORIGINIS juxta can. 90 aestimandi, sed non so-
lum, nam

AC (Ordinarii)

CUJUSQUE LOCI IN QUO, POST EXPLETUM DECIMUM QUARTUM AE-
TATIS ANNUM MORATI SUNT per tempus immediate determinan-
dum, non vero si vagaverint (Coronata)

ULTRA, non ergo si INFRA, aut PER, sed ULTRA.

ANNUM, non quidem mathematice computandum, sed

MPRALITER CONTINUUM. Casus maxime practicus et frequens
est quando aliquis in Seminario aut Collegio per majo-
rem anni partem moratur, ad suae revertens tempore va-
dispensa 28.

cationum: quid? Cum tempore vacationum sit ad minus duorum mensium, non videtur spatium DECEM mensium posse vocari ANNUS: et insuper, ut notat Coronata, litterae testimoniales implicantur in testimonio dando vi § immediate sequentis.

SUBLATO QUOLIBET PRIVILEGIO CONTRARIO.

§ 3, documenta requisita ab alumnis SEMINARII aut ALIUS RELIGIONIS

SI AGATUR DE ADMITTENDIS ad novitiatum,

ILLIS QUI FUERUNT IN SEMINARIO, COLLEGIO, etsi ante 14 annum. Sub nomine COLLEGII, alii dicunt venire omnia Collegia dummodo sint sub directione cleri, alii vero de quibuslibet collegiis: attendendo ad jus praecedens, agitur de solis collegiis ecclesiasticis aut religiosis; sed attendendo ad litteram Codicis, locutio est omnino generalis; certo non erit facile obtinendi informationes requisitas a rectore laicali sed tunc daretur locus can. 545 § 2.

VEL IN POSTULATU AUT NOVITIATU ALIUS RELIGIONIS, non ergo si fuerint in eâdem religione

REQUIRUNTUR PRAETEREA i.e. praeter litteras testimoniales de quibus in §§ 1 et 2.

LITTERAE TESTIMONIALES DATAE, PRO DIVERSIS CASIBUS, 1.

c. secundum quod agitur de ex-alunno seminarii vel religionis.

A RECTORE SEMINARII VEL COLLEGII sensu supra explicato, non quidem solo, sed

AUDITO i.e. informationibus vel consiliis acceptis ab ORDINARIO LOCI ubi est Seminarium. N.B. Si litterae Superioris Seminarii aut Collegii, AUDITO ORDINARIO, sint completae, non requiruntur illae de quibus in §. 4 (Coronata p. 702).

AUT A SUPERIORE MAJORE RELIGIONIS ubi adspirans fuit postulans aut novitius; iste Superior major, ut patet, audire debet magistrum novitiorum aut postulantium, sed ipse est, non vero magister, qui litteras subsignat et mittit.

§. 4, documenta requisita a CLERICO.

PRO ADMITTENDIS CLERICIS i.e. saltem tonsuratis (c.108)

PRAETER TESTIMONIUM ORDINATIONIS

SUFFICIUNT, quia alia jam praestita sunt documenta,

LITTERAE TESTIMONIALES ORDINARIORUM IN QUORUM DIOECESI

BUS, POST ORDINATIONEM, nam de dioecesibus ubi fuit commoratur ANTE ordinationem debuit haberi testificatio pro ordinatione

COMMORATI SUNT ULTRA ANNUM MORALITER CONTINUUM in sensu jam explicato,

SALVO PRAESCRIPTO § 3, sc.: quando agitur ex=alumnis se
minarii aut religionis, speciales litterae requirun=
tur.

§. 5, documenta requisita a PROFESSO

RELIGIOSO PROFESSO AD ALIAM RELIGIONEM EX INDULTO APOS=
TOLICO TRANSEUNTI, juxta can. 637.

SATIS EST quia alia documenta jam oblata sunt,
TESTIMONIUM SUPERIORIS MAJORIS PRIORIS RELIGIONIS.

N.B. Si tamen post egressum a priore religione commo=
ratus fuerit ULTRA ANNUM in saeculo, requiruntur docu=
menta de quibus in § 2.

§. 6, seu aliae INFORMATIONES.

POSSUNT SUPERIORES i.e. habent facultatem ab aliis in
praxi recognoscendam,

QUIBUS JUS EST COOPTANDI ADSPIRANTES IN RELIGIONEM jux
ta c. 543.

ALIA QUOQUE EXIGERE QUAE AD HUNC FINEM VIDENTUR NECESSA=
RIA AUT OPPORTUNA.

§. 7, seu documenta requisita a MULIERIBUS.

MULIERES DENIQUE NE RECIPIANTUR ad novitiatum

NISI PRAEMISSIS ACCURATIS INVESTIGATIONIBUS

CIRCA EARUM INDOLEM AC MORES tum in genere tum in spe=
cie pro religione ad quam petunt admissionem.

FIRMO PRAESCRIPTO § 3 i.e. litteris testimonialibus su

periorissarum si agatur de recipiendis ad novitiatum
ex-alumnis postulatus aut novitiatus alius religionis.

Can. 545, seu A QUIBUS ET QUOMODO confici debeant
litterae.

MATERIA CANONICA. In tribus primis paragraphis dicitur
A QUO litterae praedictae conficiendae sunt; in quar-
to vero QUOMODO.

§ 1, seu a QUO, QUANDO, et CUI litterae transmittendae
sunt:

QUI LITTERAS TESTIMONIALES supra enumeratas, non vero,
stricto loquendo (Coronata p. 703, nota 2), documenta
recepti baptismatis aut confirmationis,

DARE DEBENT EX PRAESCRIPTO JURIS sicut jacet in can.
praecedenti,

EAS DENT GRATUITO, et quidem SIGILLO CLAUSAS

NON IPSIS ADSPIRANTIBUS prout postulat discretio natura
lis,

SEE SUPERIORIBUS RELIGIOSIS quin nihil expressius dica-
tur; unde, pro quovis casu videndum est; non exigitur
ut litterae mittantur directe superiori MAJORI. Quan-
do?

INTRA SPATIUM TRIMESTRE juxta can. 34 § 3. 1°, quia ter-
minus A QUO indicatur, nempe,

AB EARUM REQUISITIONE sive a superiore sive ab ipso ad-
spirante,

ET, unde pro aliis casibus non requiritur, sed solum
SI AGATUR DE ILLIS QUI FUERINT IN SEMINARIIS, COLLEGIIS
VEL ALIUS RELIGIONIS POSTULATU AUT NOVITIATU i.e. si a
gatur de Can. 544 § 3 et etiam § 7 pro mulieribus.

FIRMATAS JURAMENTO A SUPERIORE de quo in praedictis §
can. 544. = N.B. (A.A.S. 1920, p. 17) Contra renuen=
tes, potest procedi per poenas non exclusa privatio=
ne officii.

§ 2, SI OB GRAVES RATIONES, onerata circa hoc eorum con=
scientiâ,

JUDICAVERINT, scilicet qui litteras dare debent

SE EIS NON POSSE RESPONDERE, v.gr. quia habent insuffi=
cientes informationes; agitur de "posse" non de "vo=
luntate".

EXPONANT CAUSAS APOSTOLICAE SEDI, unde ad ipsos non per=
tinet ultimatim et definitive judicare,

INTRA IDEM TEMPUS, scilicet trimestre.

§ 3. SI REPOSUERINT illi qui litteras dare debent,

ADSPIRANTEM de quo litterae requiruntur,

SIBI NON ESSE SATIS COGNITUM,

SUPERIOR RELIGIOSUS SUPPLEAT PER ALIAM ACCURATAM INVE=
STIGATIONEM AC FIDE DIGNAM RELATIONEM;

SI VERO NIHIL REPOSUERINT qui litteras dare debent,

SUPERIOR RELIGIOSUS REQUIRENS legitime ad normam can.

praecedentium,

S. SEDEM CERTIOREM REDDAT i.e. Cong. Religiosorum
DE NON-RECEPTA RESPONSIONE.

S. 4. seu de MODO conficiendi litteras,

POSTQUAM INSTITUERINT DILIGENTEM INVESTIGATIONEM ETIAM
PER SECRETAS NOTITIAS; litterae ergo non sunt simplex
formalitas, et investigationes faciendae sunt non a
superioribus religiosis sed ab illis qui litteras da
re debent,

REFERRE DEBENT IN SUIS LITTERIS TESTIMONIALIBUS, et qui
dam,

GRAVITER ONERATÂ EORUM CONSCIENTIÂ SUPER VERITATE EXPO=
SITORUM DE NATALIBUS ADSPIRANTIS an scilicet adsit vel
non legitimitas natalium,

MORIBUS, INGENIO, VITA, FAMA, CONDITIONE, SCIENTIA,
SITNE INQUISITUS i.e. in iudicio vocatus,

IRRETITUS ALIQUA CENSURA, IRREGULARITATE, AUT ALIO CA=
NONICO IMPEDIMENTO (can. 987)

NUM PROPRIA FAMILIA EJUS AUXILIO INDIGEAT sensu c.542,
scilicet, tam filii erga parentes quam parentes erga
filios; additur aliqua informatio relativa et condi=
tionata,

ET TANDEM, SI AGATUR DE ILLIS QUI IN SEMINARIO, COLLE=
GIO AUT ALIUS RELIGIONIS POSTULATU AUT NOVITIATU FUERINT
QUÂNAM DE CAUSÂ DIMISSI SINT VEL SPONTE DISCESSERINT.

Can. 546 seu de SECRETO servando

OMNES, absque exceptione, non qui praebuerint sed
QUI RECEPERINT PRAEDICTOS INFORMATIONES,
TENENTUR STRICTÂ OBLIGATIONE in conscientiâ et gravi-
ter juxta casum

SERVANDI SECRETI circa duplex objectum determinatum,
CIRCA NOTITIAS HABITAS ET PERSONAS QUAE ILLAS TRADIDE-
RINT; absque protectione et certitudine istius secreti,
valde difficile etsi non impossibile erit istas in-
formationes obtinere.

b) DOS (can. 547-551)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Dos est summa pecuniae aut bonorum quam mulier
postulans secum affert in religionem praecipue ad sui
sustentationem: dicitur PRAECIPUE nam finis dotis do-
tis potest esse etiam sustentatio ipsius religionis
ejusque operum; dicitur summa PECUNIAE quae potest es-
se in numerario vel in obligationibus (Schafer n.228).

JUS PRAECEDENS. Olim saepe prohibitum fuit quod ali-
quis, sibi procuraret ingressum in religionem mediante
pecuniâ, et quidem sub culpâ simoniae cum poenis de-
bitis (Schafer, n. 228); imo prohibitum fuit quod, e-
tiam absque simoniâ, compensatio pecuniaria solveretur
occasione ingressûs in religionem; sed, propter

abusus, paulatim introducta est praxis et postea lex dotis. (Batlandier, n. 170).

ORDO CANONUM: De dote Codex sic tractat:

1° OBLIGATIO et CONSTITUTIO (can. 547)

2° ADMINISTRATIO (can. 548=550)

3° RESTITUTIO (can. 551)

1° OBLIGATIO dotis (can. 547)

MATERIA CANONIS. Statuitur obligatio dotis ABSOLUTA pro MONIALIBUS, relativa vero et conditionata pro SORORIBUS.

§. 1 Pro MONIALIBUS dicitur quod

IN MONASTERIIS MONIALIUM (can. 488, 7°)

POSTULANS AFFERAT DOTE^m; est principium generale immediate determinandum,

STATUTAM IN CONSTITUTIONIBUS, etsi summam EXCEDAT

AUT DETERMINATAM CONSUETUDINE non quâlibet sed

LEGITIMÂ, = Circa quod notant auctores quod, vi can. 5, consuetudines centenariae et immemorales possunt tollerari, sic judicantibus Ordinariis (Coronata n. 577, 2°).

§ 2, seu QUANDO tradi debet ista dos.

HAEC DOS in casu monialium,

TRADATUR MONASTERIO

ANTE SUSCEPTIONEM HABITUS, unde requiritur pro admissio
ne ad novitiatum,

AUT SALTEM EJUS TRADITIO REDDATUR TUTA v.gr. litteris
promissoriis, ita quod, quando postulans novitiatum
ingreditur, dos sive tradatur de facto, sive promit=
tatur tali modo ut superiorissae de istâ jam nunc cer=
tae sint. Non ergo sufficeret promissio vaga aut pro=
missio cujus adimpletio non esset segura et certa; o=
portet quod, momento susceptionis habitus, dos habea=
tur sive de facto, sive de jure certo. Et quidem tra=
ditio debet esse tuta

FORMÂ JURE CIVILI VALIDÂ, juxta normam generalem de can.
tractibus (can. 1529).

§ 3, seu de SORORIBUS,

IN RELIGIONIBUS VOTORUM SIMPLICIUM

QUOD AD RELIGIOSARUM DOTEM PERTINET, sive quoad ipsam
dotem, sive quoad summam tradendam, sive quoad tempus
traditionis,

STANDUM CONSTITUTIONIBUS; unde, secus ac pro monialibus,
materia dotis, pro sororibus, totaliter pendet a Con=
stitutionibus ad quas proinde recurrendum est ad solu=
endas quaestiones.

Sed, sive agatur de MONIALIBUS pro quibus dos est necessaria, sive agatur de SORORIBUS pro quibus dos CONDITIONATA tantum est necessaria, bene notanda est sequens paragraphus de CONDONATIONE aut de REDUCTIONE dotis.

§ 4, DOS PRAESCRIPTA sive a jure pro monialibus sive a constitutionibus pro sororibus, CONDONARI i.e. remitti seu dispensari ut offeratur, EX TOTO VEL EX PARTE, unde etiam quoad REDUCTIONEM, NEQUIT SINE INDULTO S. SEDIS, non semper sed SI AGATUR DE RELIGIONE JURIS PONTIFICII; SI (agatur) DE RELIGIONE JURIS DIOECESANI, condonari nequit

SIVE VENIÂ ORDINARII LOCI ubi sita est domus ad quam adspirans vult ingredi.

N.B. Unde = salvis privilegiis = non ad ipsas religiones pertinet condonatio dotum; certo S. Sedes vel Ordinarius loci votum expetunt Superiorissorum, sed Ordinarius vel S. Sedes est qui actum condonationis formalis conficit. Sed, de facto, plures religiones facultatem habent condonandi dotem, maxime ubi emittuntur sola vota simplicia.

2° ADMINISTRATIO dotis (can. 548-550)

ORDO CANONUM: can. 548 dicit cui ACQUIRITUR dos casu

mortis religiosae; can. 549 dicit quomodo sit dos COL-
LOCANDA; can. 550 quomodo sit ADMINISTRANDA.

Can. 548 seu de ACQUISITIONE dotis per mortem
religiosae

DOS allata per adspirantem ante novitiatum,
IRREVOCABILITER ACQUIRITUR in proprietatem, ita quod de
eâ non possit amplius esse quaestio, neque ex haeredi-
bus agi actio.

MONASTERIO VEL RELIGIONI secundum quod agitur de monia-
libus aut de sororibus,

PER OBITUM RELIGIOSAE, nam eruitur ex can. 551 § 1, quod
dos servari debet, et remittitur si religiosa disce-
dat a religione. = N.B. Ante obitum, dicunt auctores
quod dos ACQUIRITUR sed non irrevocabiliter (Corona-
ta, p. 706, nota 3).

LICET HAEC RELIGIOSA

NONNISI VOTA TEMPORARIA NUNCUPAVERIT. Unde, sub praetex-
tu votorum simplicium imo et temporariorum, non pos-
sent haeredes vel alii de dote conquirere aut recla-
mare.

Can. 549 de COLLOCATIONE.

DOS COLLOCETUR AB ANTISTITÂ sive Monasterii sive reli-
gionis secundum quod agitur de monialibus aut de so-
roribus; sed antistita collocare nequit ex suâ solâ
voluntate, sed

CUM SUO CONSILIO quin requiratur ejusdem consensus;
DE CONSENSU ORDINARII LOCI ubi est Monasterium vel do-
mus apud quam est administratio dotis,
ET SUPERIORIS REGULARIS SI DOMUS AB HOC DEPENDEAT.

N.B. Ordinarius et superior regularis dant consensum
ad collocationem sed non faciunt collocationem; istud
munus pertinet ad ipsas Antistitas.

Collocatio autem fit
POST PRIMAM RELIGIOSAE PROFESSIONEM, scilicet tempore-
riam de quâ in can. 574 = et
IN NOMINIBUS seu titulis et valoribus
TUTIS ne periculo perditionis exponatur,
LICITIS, alienis proinde a speculationibus vanis et sae-
cularibus,
AC FRUCTIFERIS i.e. non "mortuis" sed aliquod foenus
producentibus.

Nunc, de prohibitione dotem IMPENDENDI.
OMNINO AUTEM PROHIBETUR EAM IMPENDI quia non acquiritur
nisi morte religiosae; ex alia parte, servari debet
pro casu discessus religiosae,
QUOQUO MODO, et ad tollendas omnes dubitationes, addi-
tur,
NE AD AEDIFICANDAM QUIDEM DOMUM AUT AD AES ALIENUM EKS-
TINGUENDUM, quae sunt casus vel tentationes frequentio-
res,

ANTE OBITUM RELIGIOSAE, non ergo post professionem.

Can. 550 de ADMINISTRATIONE

MATERIA CANONIS. In duabus paragraphis decernitur UBI et QUOMODO administrandae sunt dotes, et de obligatione VIGILANTIAE ex parte Ordinarii loci.

§ 1, seu UBI et QUOMODO administrandae sint dotes
DOTES ADMINISTRENTUR PER varios actus quibus fit administratio bonorum temporalium; quoad COLLOCATIONEM in specie, recolendus est canon praecedens
CAUTE i.e. cum prudentiâ ne perdantur
ET INTEGRE i.e. absque diminutione et absque dolo et fraude

APUD MONASTERIUM si agatur de monialibus
VEL, si agatur de sororibus, apud
DOMUM RESIDENTIAE HABITUALIS juxta Constitutiones
SUPREMAE MODERATRICIS AUT ANTISTITAE PROVINCIALES.

Et additur immediate corollarium practicum tamquam complementum obligationis administrationis caute et integrae, scilicet, de vigiliantia ab Ordinario loci habenda.

§ 2, ORDINARII LOCORUM qui, scilicet, vi can. 535 § 2, peragunt visitationem; sed cum Ordinarius loci non visitet nisi domus suae dioecesis, quaestio est de Ordinariis locorum in quorum dioecesibus sunt domus a-

pud quos est administratio dotum, sive sit domus ubi residet Moderatrix Suprema, sive provincialis, sive monasterium.

SEDULO INVIGILENT, et PRAESERTIM unde non unice
IN SACRÂ VISITATIONE peragendâ ad normam can. 512
EXIGANT RATIONEM quam denegare non possunt religiosae
DE EISDEM DOTIBUS; sed, etiam praeter visitationem, in
vigilent
DOTIBUS RELIGIOSARUM CONSERVANDIS.

3° RESTITUTIO (can. 551)

N.B. Supra, in can. 549, statutum est quod dos nequit
impendi ante obitum religiosae ob discessum possibili-
lem a religione; nunc dicitur quid sit faciendum si,
de facto, aliqua religiosa discedat.

§ 1, seu de casu DISCESEUS IN GENERE.

DOS INTEGRA i.e. absque diminutione CAPITALIS
RESTITUENDA EST sed

SINE FRUCTIBUS JAM MATURIS i.e. interesse jam maturo et
omnibus aliis fructibus ex administratione jam ortis;
dos ergo, absque fructibus maturis, restituenda est
RELIGIOSAE PROFESSAE SIVE VOTORUM SOLLEMNIUM SIVE VOTO-
RUM SIMPLICIUM DESCEDENTI QUÂVIS DE CAUSÂ, sive transi-
tu, sive egressu sive dimissione.

§ 2, seu de casu speciali TRANSITUS

SI VERO discessus a religione fiat non quomodocumque sed
per modum specialem transitus, i.e.

RELIGIOSA PROFESSA AD ALIAM RELIGIONEM TRANSEAT, quod
fit tantum

EX APOSTOLICO INDULTO ad normam can. 632; tum duplex ca-
sus considerari potest: DURANTE NOVITIATU et POST PRO-
FESSIONEM:

DURANTE NOVITIATU in novâ religione,

FRUCTUS adhuc immaturi, nam de aliis jam provisum est
DEBENTUR HUIC RELIGIONI, unde isti religioni datur jus
actionis,

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 570 § 1, scilicet, deducendo sum-
mam forsitan debitam PRIORI religioni ob victum et ve-
stitum.

EMISSA VERO PROFESSIONE, DOS IPSA debetur.

Sed cum transitus fieri possit non tantum de re-
ligione ad religionem sed monasterio ad monasterium
fit casus specialis:

SI transitus fiat

AD ALIUD MONASTERIUM EJUSDEM ORDINIS,

HUIC monasterio ad quod fit transitus,

DEBETUR, unde datur jus actionis,

IPSA DOS seu capitale, et non solummodo fructus,

A DIE TRANSITUS, non vero a professione sicut in casu transitus ad religionem.

N.B. Addi debet (A.A.S. 1924, p. 165) quodsi dos non pertingat ad rationabilem subsidii caritativi aestimationem, Religio non liberatur ab omni obligatione erga religiosam discedentem per simplicem restitutionem dotis, sed tenetur supplere id quod, juxta can. 643 § 2, defecerit ad aequum subsidium.

c) EXAMEN seu EXPLORATIO VOLUNTATIS (can. 552)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO: Exploratio voluntatis est inquisitio ab Ordinario loci vel ab ejus delegato facta apud ipsam novitiam, ut sciatur utrum sciens et volens novitiatum ingrediatur aut professionem emittat.

JUS PRAECEDENS: Juxta Concilium Tridentinum (Sess. XXV de Regul. cap. 17) "Episcopus vel, eo absente vel impedito, ejus vicarius aut aliquis eorum sumptibus deputatus, virginis voluntatem diligenter (exploret) an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat, et si ejus voluntas sit pia ac libera"... = NORMAE vero idem statuerunt pro omnibus religiosis.

MATERIA CANONIS: Duplex decernitur obligatio cujus prima ad Superiorissas dirigitur, alia vero ad Ordinarium loci.

Dispensa 30.

§ 1, seu obligatio ANTISTITAE

ANTISTITA juxta Constitutiones aut, silentibus Constitu-
tionibus, juxta determinationem Moderatricis genera-
lis (Coronata, n. 578)

RELIGIOSARUM ETIAM EXEMPTARUM,

DEBET et quidem sub poenis in can. 2412 § 2 sancitis,
SALTEM: Tridentinum dicebat ANTE MENSEM; potest fieri
etiam ante duos menses cum dicatur SALTEM

DUOBUS MENSIBUS ANTE sive novitiatum sive professionem
CERTIOREM FACERE ORDINARIUM LOCI ubi existit adspirans
DE PROXIMA ADMISSIONE AD NOVITIATUM, unde durante bime-
stri in fine postulatus

ET de proximâ admissione

AD PROFESSIONEM TUM TEMPORARIAM TUM PERPETUAM SIVE SOL-
LEMNEM SIVE SIMPLICEM. Unde per tres vices, saltem, de-
bet fieri certioratio ab Antistitâ ad Ordinarium lo-
ci, ante Novitiatum, ante professionem temporariam,
ante professionem perpetuam.

§ 2, seu de obligatione correlativâ ORDINARII LOCI.

ORDINARIUS LOCI (can. 198 § 2) non necessario persona-
liter, nam

VEL, EO ABSENTE AUT IMPEDITO, quod potest verificari
sive ob infirmitatem, sive ob multiplicitatem nego-
tiorum, dummodo legitime, et tunc sufficit

SACERDOS AB EODEM DEPUTATUS

SALTEM TRIGINTA DIEBUS, unde dari possunt triginta dies inter certiorationem ab Antistitâ factam et examen, ANTE NOVITIATUM ET ANTE PROFESSIONEM UT SUPRA in § 1, DILIGENTER EXPLORET, unde non agitur de merâ formalitate,

ET GRATUITO, non obstante consuetudine contrariâ, etiam immemoriali (A.A.S. 1922 p. 352). Quidam vero auctores permittunt expensas ITINERIS.

NON TAMEN CLAUSURAM INGREDIENS; sunt tamen auctores qui, attendentes ad strictam litteram canonis, dicunt non prohiberi ut religiosa ipsa EGREDIATUR, sed tantummodo ne ipse Ordinarius aut deputatus INGREDIATUR.

EXPLORET VOLUNTATEM ADSPIRANTIS, et indicatur in quibus debeat fieri ista exploratio, nempe,

NUM EA adspirans

SIT COACTA SEDUCTAVE sive ergo minus sive blanditiis, AN SCIAT QUID AGAT. = N.B. S. Pius V prohibuerat alias quaestione (Schafer n. 233).

ET, unde tantummodo post istam explorationem et conditionate,

SI PLANE CONSTITERIT, nam exigitur quod absque dubio, clare et perfecte constet,

DE EJUS PIÂ i.e. rectâ cum intentione Deum inserviendi,

AC LIBERÂ VOLUNTATE i.e. absque coactione et seductione,
TUNC sed tunc tantummodo,
ADSPIRANS POTERIT quin teneatur,
ADMITTI AD NOVITIATUM VEL NOVITIA (ADMITTI) AD PROFES=
SIONEM, sive temporariam sive perpetuam.

Art. IIus.: De novitiorum INSTITUTIONE.

(Can. 553-571)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE: Postquam Codex tradiderit regulas
ut aliquis adspirans ad novitiatum admittatur, logi=
ce transit ad dicendum quomodo iste Candidatus ad no=
vitiatum admissus, inibi INSTITUATUR.

ORDO CANONUM; 1° INITIUM novitiatûs (can. 553). 2° LO=
CUS (can. 554) 3° REQUISITA AD VALIDITATEM (can. 555=
556). 4° DISCIPLINA novitiatûs (can. 557-570) 5° TER=
MINUS novitiatûs (can. 571).

1° INITIUM novitiatûs (can. 553)

EXPOSITIO TEXTUS

MATERIA CANONIS: Decernitur quod novitiatus incipit
modo praescripto in Constitutionibus.

NOVITIATUS INCIPIT formaliter ita quod ab isto momento
ANNUS currit quoad integritatem; initium supponit ae=
tatem debitam.

SUSCEPTIONE HABITUS non quidem ad validitatem (Commentarium pro Relig. 1923 p. 222) nam
VEL ALIO MODO IN CONSTITUTIONIBUS PRAESCRIPTO, ad quos
de facto sic remittitur ut sciatur quando et quomodo
incipiat novitiatus.

2° LOCUS (can. 554)

MATERIA CANONIS: Canon dicit de OBLIGATIONE ERIGENDI
domum novitiatus, de NUMERO istarum domorum, necnon
de PERSONIS adhibendis in domo novitiatus.

§ 1, seu de OBLIGATIONE erigendi domum et cum quibusnam FORMALITATIBUS

ERIGATUR: est ergo obligatio quod adsit in religione do-
mus novitiatus; ERIGERE est constituere personam mora-
lem collegialem (Coronata, n. 521), non tantummodo
aedificium materiale construere,

DOMUS NOVITIATUS AD NORMAM CONSTITUTIONUM quae determi-
nare debent cui competat designatio domus, sub qui-
bus formalitatibus (Coronata p. 715, nota 8). Quae re-
gula generalis est pro omnibus religionibus; nunc ve-
nit aliqua determinatio specialis pro religionibus
PONTIFICALIBUS:

SI VERO AGATUR DE RELIGIONE JURIS PONTIFICII, AD EAM
(domum novitiatus) ERIGENDAM, NECESSARIA EST LICEN-
TIA S. APOST. Unde, pro istis religionibus, praeter
requisita c. 497 pro erigendis domibus religiosis

requiritur specialis licentia S. Apostolicae pro erigendâ domo novitiatûs, non obstante can. 497 § 4.

In religionibus juris DIOECESANI, sufficit licentia Ordinarii loci.

Si agatur non de ERIGENDA domo novitiatus sed de eâ TRANSFERENDÂ in alium locum, nihil dicitur in Codice, et optanda declaratio authentica; inter canonistas, datur duplex opinio; alii dicunt quod translatio novitiatûs est nova erectio vel potius erectio novae domûs (Bastien, n. 118); alii vero dicunt quod mutatio materialis non est nova erectio quodque, proinde, non requiritur nova licentia S. Apost., dummodo non adsint duae domus, quod prohibetur in § sequenti; admittendo notionem ERECTIONIS supra datam (erectio = constitutio in personam moralem), non requiritur nova licentia. (Coronata, n. 521, nota 1 = Vermeersch, n. 660 = Larraona in "Com. pro Relig." V. p. 419).

§ 2, seu de NUMERO domorum novitiatûs,

PLURES DOMUS NOVITIATÛS DESIGNARI NEQUEUNT IN EADEM PROVINCIA, SI RELIGIO IN PROVINCIAS SIT DIVISA, quod accidit fere tantummodo in religionibus juris pontificii; prohibitio tamen non est absoluta sed relativa,

NISI DE GRAVI CAUSA v.gr. ob numerum alumnorum, vel ob diversitatem sermonum, etc. et tunc

ET CUM SPECIALI INDULTO APOSTOLICO.

§ 3, seu de PERSONIS collocandis in domo novitiatus, SUPERIORES NE COLLOCENT IN DOMO NOVITIATUS, et additur quod erit recolendum ubi agetur de studiis, ob pares rationes,

AC STUDIORUM,

NISI RELIGIOSOS QUI SINT AD EXEMPLUM STUDIO OBSERVANTIAE REGULARIS; cujus praescripti obvia est ratio, nempe, ob vim exemplorum ad fingendos animos et mores juvenum religiosorum.

3° REQUISITA AD VALIDITATEM (c. 555-556)

MATERIA CANONUM: antequam tractetur de regimine proprie dicto novitiorum, nonnulla praemittit Codex omnis requisita ad VALOREM novitiatus.

PRAETER ALIA QUAE REQUIRUNTUR AD VALIDITATEM NOVITIATUS IN CAN. 542, scilicet sub n. 1^o; unde omnia ibi iudicata retinenda sunt tamquam primae conditiones validitatis; sed PRAETER ista, hic adduntur nonnulla requisita.

UT NOVITIATUS VALEAT; nempe debet peragi

I° POST, unde tempus forsan in novitiatu transectum ANTE aetatem indicandam non valet pro novitiatu CANONICO, bene tamen sic potest fieri ubi primus annus non est canonicus,

ANNUM COMPLETUM; annus debet esse completus quando incipitur novitiatus; et cum (A.A.S. 1922, p. 661), an nus sit computandus juxta can. 34 § 3, n. 3, prima dies non computatur, et novitiatus nequit incipi ipso nativitatis die.

Quodsi postulans ex errore admissus fuerit ante aetatem praescriptam, novitiatus est invalidus, ni si Superior, momento susceptionis habitus non vero de de tectionis erroris, declaraverit novitiatum rite incoepturum esse momento 15 annorum completorum (Coronata, n. 581).

SALTEM DECIMUM QUINTUM AETATIS, unde potest POSTEA recipi; datur terminus a quo non ad quem.

2° Quoad DURATIONEM

JUS PRAECEDENS: Primis temporibus annus probationis praecipiebatur sed non ad validitatem (c. 16.X de Regularibus, II-31) et tempus novitiatus contrahi poterat (Piat, I, 99, 1°); et sic explicatur quod legitur in vitâ tot sanctorum. Concilium Tridentinum (Sess. XXV de Reg. cap. 15) praecepit annum sub poenâ nullitatis, quod a Codice confirmatur.

Ut ergo Novitiatus valeat, peragi debet

PER ANNUM INTEGRUM, quod quidem (A.A.S. 1922 p. 661) interpretandum est juxta can. 34 § 3, 3°, scilicet

primâ die non computata. N.B. Cum sit ad valorem, ni
hil debeat potest (ibid., ad IIum.)

ET CONTINUUM i.e. non interruptum, ad normam c. 556. =

N.B. Sub jure anteriori immediato, praesens materia
regebatur aliquo decreto 1914 (A.A.S. 1914 p. 229). =

Nunc vero plures casus considerantur: de interruptio
ne IRRITANTI novitiatum; de interruptione NON IRRITAN
TI; monitum quoad commemoratione EXTRA novitiatum; de ca
su translationis de domo ad domum.

S. 1, seu de interruptione IRRITANTI quae locum habet
triplici casu: si novitius DIMITTATUR; si NON REVER
SURUS domum deserat; si, quâvis de causâ, ULTRA 30
DIES sit extra domum.

NOVITIATUS INTERRUPTUR et quidem ad invaliditatem nam
ITA UT DENUO INCIPIENDUS AC PERFICIENDUS SIT; tempus er
go transactum in novitiatu nullius est valoris et no
bus ANNUS incipiendus ac perficiendus est in tripli
ci casu:

SI NOVITIUS A SUPERIORE DIMISSUS: non dicitur "si novi
tius DIMITTATUR" nam dimissioni addenda est conditio
quod

E DOMO EXIERIT; non sufficit quod exeat a LOCO se requi
ritur ut exeat a DOMO: sub quo nomine venit Ecclesia
cum omnibus partibus quibus clausura extenditur (Coro
Dispensa 31.

nata, p. 714). Et agitur de egressu FORMALI i.e. defi
nitivo post dimissionem. Agitur de omni dimissione,
etiam injustâ, quia novitius jus strictum non habet
ad acceptationem; non agitur vero de dimissione NULLÂ
v.gr. ob defectum competentiae in superiore dimittente
(Sic Coronata). Nunc venit secundus casus: novitias
etiam interrumpitur si

AUT (novitius) DOMUM DESERUERIT in duplici casu, nempe,
NON REVERSURUS i.e. cum animo non revertendi quando de
serit, etsi postea redeat; et quidem cum animo exte-
rius manifestato de quo constat; requiritur etiam ut
deserat

SINE ILLIUS (superioris) LICENTIA: agitur ergo de deserti
one illicitâ cum animo non revertendi. Tertius ca-
sus:

AUT si novitius etiam legitime cum licentiâ,
PERMANSERIT EXTRA DOMUM sensu immediate explicando,
ETSI REVERSURUS, absque, proinde intentione deserendi
ULTRA TRIGINTA DIES, unde non interrumpitur novitiatus
si commoratio perduret infra aut per triginta dies.
Dies (can. 32 § 1) constat 24 horis, unde non datur
locus interruptioni si deficiat vel unum momentum,
SIVE CONTINUOS SIVE NON CONTINUOS v.gr. prima vice per
14 dies, alterâ per 10, altera per 10 etc., dummodo
summa EXCEDAT 30 dies completos,

QUACUMQUE EX CAUSA, sive per vacationes, sive pro infirmitate etc.; interruptio non adnectitur MOTIVO sed FACTO commorationis extra domum per ultra triginta dies, ETIAM DE SUPERIORUM LICENTIÂ nam in isto tertio casu non attenditur ad legitimitatem absentiae.

§ 2, seu de interruptione NON IRRITANTE novitiatum; duplex casus consideratur: interruptio per plures dies quam 15; interruptio per minores dies quam 15.

SI NOVITIUS PERMANSERIT EXTRA DOMUS SEPTA; ex decreto 1914, sufficiebat commoratio extra NOVITIATUS septa, nunc requiritur commoratio extra DOMUS septa, SUB SUPERIORIS OBEDIENTIÂ, nam si se subtraxerit obedientiae, non gaudet favore hic concessio; agitur de obedientia habituali non de actuali forsitan impossibili,

ULTRA unde nihil fit si absentia non EXCEDAT 15 dies, QUINDECIM SED NON ULTRA TRIGINTA DIES, scilicet spatium 24 horarum, rusticatio ergo a mane ad vesperam non computatur pro die,

DE SUPERIORUM LICENTIÂ; quid si absque eorum licentiâ, sed cum animo revertendi? Utrum licentia superiorum sit ad validitatem? Videtur respondendum NEGATIVE quia conditiones invaliditatis enumerantur in § 1. Sed dari etiam potest alius casus, nempe,

VEL VI COACTUS v.gr. servitio militari (Coronata p.717)

In omnibus istis casibus ubi fit talis absentia,
NECESSE ET SATIS EST AD VALIDITATEM NOVITIATUS, quia tunc
non interruptitur,

SUPPLERE DIES HOC MODO TRANSACTOS v.gr. qui permanserit
extra domum novitiatus per 17 dies, requiritur et suf-
ficiat ut suppleat 17 dies i.e. ut addat 17 dies 24 ho-
rarum in fine novitiatus,

Nunc venit ultimus casus:

SI (novitius, de superiorum licentiâ vel vi coactus, ex-
tra domus septa permanserit sub Superiorum obedientiâ)
NON ULTRA 15 DIES, unde potest permanere per 15 dies,
SUPPLEMENTUM juxta dies extra domum transactos,
A SUPERIORIBUS PRAESCRIBI POTES^t sed non ad validitatem
nam

SED NON EST NECESSARIUM AD VALIDITATEM.

§. 3, seu monitum SUPERIORIBUS circa commorationem novi-
tiorum extra novitiatum.

SUPERIORES NE IMPERTIANT LICENTIAM MANENDI EXTRA SEPTA
NOVITIATUS, non vero dicitur "extra septa domus"
NISI DE JUSTA ET GRAVI CAUSÂ.

§. 4 seu de TRANSLATIONE a domo novitiatus ad aliam
SI NOVITIUS TRANSFERATUR A SUPERIORIBUS IN ALIAM DOMUM
NOVITIATUS EJUSDEM RELIGIONIS, NOVITIATUS NON INTERRU-
PITUR, nisi, ut patet ultra 30 dies permaserit extra do-
mum; si vero intra 15 et 30 dies absentiae faciat, suf-

ficit ut tempus suppleat; vel imo, si non ultra 15 dies potest Superior, quin teneatur, praescribere supplementum; sensus hujus § 4 est quod FACTUM translationis seu novitiatus peractus in duabus domibus non causat interruptionem.

Et sic explicatur, adhibito can. 556, vox "continuum"

Can. 555, § 1, 2°

3° IN DOMO NOVITIATUS, de quâ in c. 554.

§ 2 can. 555, seu,

SI TEMPER LONGIUS PRAESCRIBATUR IN CONSTITUTIONIBUS PRO NOVITIATU, scilicet, ultra annum integram et continuum,

ILLUD tempus longius

NON REQUIRITUR AD VALIDITATEM

NISI ALIUD EXPRESSE DICATUR IN EISDEM CONSTITUTIONIBUS.

N.B. Juxta decretum S. Cong. Relig. (A.A.S. 1921 p.

538), etsi novitii, in secundo anno novitiatus, in a

liquod operibus exerceantur, requiritur ut pro bime-

stri immediate professionem praecedenti, adsint in ip

sa domo novitiatus ut se praeparent et se imbuant spi

ritu suae vocationis.

4° DE DISCIPLINA novitiatus seu de REGIMINE novitiorum.

ORDO CANONUM = a) de HABITU (can. 557)

b) De VARIETATE novitiorum (can. 558)

c) de MAGISTRO novitiorum (can. 559-563)

d) de LOCO novitiatus in domo (can. 56)

e) de IPSA INSTITUTIONE (can. 565)

f) de CONFESSIONIBUS (can. 566)

g) de PRIVILEGIIS (can. 567)

h) de BONIS (can. 568-570).

a) Disciplina novitiatus quoad HABITUM (can. 557).

N.B. In jure praecedenti (Piat I, n. 99) delatio habitus per annum requirebatur ad validitatem ex Conc. Trid. (Sess. XXV de Reg. cap. 15).

INTEGER NOVITIATUS PERAGATUR IN HABITU QUEM CONSTITUTIONES PRAESCRIBUNT PRO NOVITIIS, cum approbatione S.Apos.

sed non ad validitatem nam

NISI SPECIALES CIRCUMSTANTIAE LOCORUM ALIUD EXIGANT. Et

circa hoc prae oculis habendi sunt c. 596 et 136: et attendendae sunt etiam declarationes S. Cong. Consistorialis (A.A.S. 1916 p. 150).

b) VARIA CLASSES novitiorum (c. 558)

N.B. Canon applicatur tantummodo in religionibus ubi sunt plures classes novitiorum.

IN RELIGIONIBUS UBI SUNT DUAE CLASSES SODALITUM v.gr. choristarum et conversarum.

NOVITIATUS PERACTUS PRO ALTERA CLASSE, quod determinatur, sive expresse sive implicite in susceptione habitûs, NON VALET PRO ALTERA; unde transiens ab una classe ad alteram debet reincipere novitiatum.

c) De MAGISTRO NOVITIORUM (can. 559=563)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Disciplina anterior de Magistro novitiorum, saltem quoad substantialia, exstabat in Constitutione apostolica "Cum ad Regularem" Clementis VIII (19 Martii 1603)

ORDO CANONUM: a) QUIS possit institui in Magistrum novitiorum (can. 559) b) A QUO (can. 560) c) QUOMODO exercenda POTESTAS (can. 561=563).

a) QUIS possit institui in Magistrum novitiorum (can. 559)

MATERIA CANONIS. Dicitur de IP SO magistro (§ 1), de ejus SOCIO (§ 2), de UTROQUE vacando a quibusdam MUNERIBUS

§ 1, seu de IP SO MAGISTRO

NOVITIORUM INSTITUTIONI; sic statuitur, etsi sub verbis generalibus in canonibus sequentibus determinandis, munus Magistri novitiorum.

PRAEFICIENDUS EST MAGISTER; sic statuitur obligatio aliquem instituendi magistrum cum qualitatibus enumerandis, QUI SIT ANNOS NATUS QUINQUE SALTEM AC TRIGINTA completos, PROFESSUS DECEM SALTEM AB ANNIS A PRIMA PROFESSIONE etsi temporariâ,

CONSPICUUS, unde non sufficit quaelibet virtus sed requi

ritur quod sit conspicua, cujus ratio facile deducitur ex munere magistri novitiorum quod est formatio aliorum ad virtutem.

PRUDENTIA, ne nimiâ severitate corrigat vel nimiâ tolerantia vitiiis et defectibus indulgeat,

CARITATE, ad ferendos defectus, ad dirigendos primos gressus in viâ perfectionis, etc.

PIETATE, RELIGIONIS OBSERVANTIA, ad cujus amorem trahere debet animos juvenum,

ET IN SACERDOTIO CONSTITUTUS, non semper, ut patet, sed SI AGATUR DE RELIGIONE CLERICALI,

§. 2, seu de SOCIO, quoad obligationem RELATIVAM constituendi et quoad QUALITATES.

Quoad OBLIGATIONEM

SI, unde agitur de obligatione relativa et conditionatâ OB NUMERUM NOVITIORUM non tantummodo sed VEL ALIAM JUSTAM CAUSAM v.gr. varietas nationum, valetudo magistri, etc.

VISUM FUERIT EXPEDIRE cujus judicium est apud Superiores, SOCIUS ADJUNGATUR MAGISTRO NOVITIORUM,

Quoad MUNUS et QUALITATES,

EIDEM (magistro) IMMEDIATE SUBJECTUS non in omnibus sed IN IIS QUAE AD NOVITIATUS REGIMEN SPECTANT; non est ergo socii sed magistri novitios dirigere et disciplinam novitiatus ordinare,

SALTEM NATUS TRIGINTA ANNOS completos,
PROFESSUS **SALTEM** QUINQUE (annos) A PRIMA PROFESSIONE,
CUM CETERIS DOTIBUS prudentiae, caritatis, zeli, etc.,
NECESSARIIS ET OPPORTUNIS.

§ 3, seu de utroque vacando a quibusdam MUNERIBUS.

UTERQUE, tum magister novitiorum, tum ejus socius,
DEBET, est ergo obligatio tum ab ipsis tum a superiori
bus considerata,

VACARE AB OMNIBUS OFFICIIS seu numeribus (can. 145)

ONERIBUSQUE, ita quod totaliter se consecrare possint
formationi novitiorum; prohibitio tamen non est omni
no absoluta, nam valet solummodo quoad ea

QUAE CURAM ET REGIMEN VALEANT IMPEDIRE; quae ergo sunt
compatibilia non prohibentur.

b) A QUO magister novitiorum instituendus sit? (Can.
560)

MAGISTER NOVITIORUM EJUSQUE SOCIUS ELIGANTUR i.e. insti
tuantur, sive vera electione sive aliter nam,

AD NORMAM CONSTITUTIONUM, unde diverso modo fieri potest
ista electio vel designatio magistri; in aliquibus re
ligionibus fit a capitulis, in aliis fit ab ipsis Su
perioribus, in aliis a consiliis;

nunc de DURATIONE muneris:

ET SI, secus ac sub jure anteriori ubi munus ad triennium

Dispensa 32.

P. A. Leduc

conferebatur, nunc vero, si
IN HIS constitutionibus,
QUOD TEMPUS SIT PRAESCRIPTUM AD DURATIONEM MUNERIS, quod
secumfert quod potest tempus non designari, sed si ali
quod tempus praescribatur,

EO DURANTE NE REMOVEANTUR tam magister quam socius,
SINE JUSTA GRAVIQUE CAUSA de qua judicat Superior,
SED, si aliquod tempus statuatur,

IIDEM RURSUS POSSUNT ELIGI; unde, secus ac pro superio
ribus, non datur lex interstitiorum pro munere Magi=
stri vel socii novitiorum.

c) Quomodo exercenda sit POTESTAS? (Can. 561=563)

MATERIA CANONUM. In c. 561 agitur de POTESTATE; in can.
562 de OBLIGATIONIBUS IN GENERE; in can. 563 de quâdam
obligatione speciali.

Can. 561, seu de POTESTATE magistri novitiorum,
sive consideratâ in IPSO MAGISTRO, sive consideratâ in
subjectione correlativa IPSIUS NOVITII.

§ 1, seu potestas IN IPSO MAGISTRO, sive erga ipsum no=
vitium, sive erga superiores.

UNI MAGISTRO unde nec socio nec superiori locali nec aliis
nisi juxta infra dicenda,

JUS EST cum sanctione correspondenti sc. actione contra
impedientes,

ET OFFICIUM, unde obligatio ad quam a superioribus adigi
potest,

CONSULENDI INSTITUTIONI NOVITIORUM per correctiones, exhortationes, capitulum culparum, etc.

AD IPSUMQUE UNUM SPECTAT REGIMEN NOVITIATUS v.gr. quod permissiones, horarium INTRA novitiatum, etc.

ITA UT NEMINI LICEAT, salvâ exceptione iudicandâ,

QUOVIS COLORE, HISCE IMMISCERE i.e. tum in institutione novitiorum, tum in regimine novitiatûs,

EXCEPTIS SUPERIORIBUS non omnibus sed,

QUIBUS ID A CONSTITUTIONIBUS PERMITTITUR,

AC VISITATORIBUS occasione visitationis peragendae. Magister ergo novitiorum nequit denegare Visitoribus jus ingrediendi novitiatum nec scopum visitationis impediendi apud novitios.

Solis ergo exceptis quibusdam Superioribus ac Visitoribus, nulli liceat, praeter magistrum novitiorum, sese immiscere in formatione novitiorum. Sed cum novitiatus possit esse tantummodo PARS communitatis, Codex definit relationes Magistri novitiorum erga Superiores DOMUS.

QUOD ATTINET VERO AD DISCIPLINAM UNIVERSAE DOMUS, v.gr.: horarium exercitiorum communium, exitum a DOMO (N.B. Vermeersch recte notat plura esse ubi requiritur COMPOSITIO voluntatum, n. 662).

MAGISTER, PERINDE AC NOVITII SUPERIORI EST OBNOXIUS, unde magister non posset arguere ex suo munere ad sese

eximendum ab obedientiâ.

§ 2, seu SUBJECTIO novitii.

NOVITIIS SUBEST POTESTATI MAGISTRI, de quânam potestate agatur? Non de potestate JURISDICTIONIS. Sed quid de potestate DOMINATIVA? Quidam auctores dicunt in foro EXTERNO; sed cum potestas dominativa sit ex VOTO obedientiae a novitiis non emisso, videtur difficile hoc admittere, nisi repetatur ista potestas a delegatione Rom. Pontificis (Piat I, p. 119, 8°) de quo non constat. Quidam (Vermeersch, n. 662) dicunt istam potestatem esse "aliqua potestas DOMESTICA fori exterioris". Quidam vero (Coronata p. 721) dicunt Magistro competere potestatem "ex QUASI-CONTRACTU inito ingressu novitiatus". Quidam alii (Piat, ibid.) Magistro tribuunt tantummodo potestatem in foro INTERNO.

Certum est Magistros novitiorum non esse SUPERIORES proprie dictos religionum, neque habere potestatem dominativam vi voti quia novitii non emiserunt vota; ex alia parte, datur SUBJECTIO novitii ergo magistrum cui OBEDIRE tenetur. Videtur posse dici (Schafer, n.245, p. 303, nota 2) magistrum esse superiorem NOVITIORUM etsi non RELIGIONIS.

AC SUPERIORUM RELIGIONIS sic bene distinguendo a magistro novitiorum,

EISQUE, aliter tamen et aliter

TENETUR OBEDIRE non, ut patet, vi VOTI

c. 562, seu de OBLIGATIONIBUS IN GENERE

MATERIA CANONIS. Adest pro magistris obligatio generalis exercendi novitios in religiosâ disciplinâ.

MAGISTRI NOVITIORUM TENENTUR GRAVI OBLIGATIONE, quibus verbis affirmatur mens Ecclesiae de momento officii magistris novitiorum commissi.

OMNEM ADHIBENDI DILIGENTIAM UT SUI ALUMNI SEDULO EXERCENTUR, sive per correctiones, sive per capitulum culparum, sive per exhortationes et sermones, etc.

IN RELIGIOSA DISCIPLINA SECUNDUM CONSTITUTIONES. Formatio enim religiosa non debet esse qualiscumque sed juxta principia Constitutionum; constitutiones sunt norma objectiva omnino tenenda extra quam vagatur inter interpretationes et affectiones personales,

AD NORMAM CAN. 565 mox explicandi.

Can. 563, seu de quadam obligatione SPECIALI

MATERIA CANONIS. Agitur de obligatione ANNUALIS relationis.

INTRA ANNUM NOVITIATUS, tempore in constitutionibus praescripto,

MAGISTER, ad NORMAM CONSTITUTIONUM, tum quoad frequentiam relationum, tum quoadmodum faciendi,

EXHIBEAT CAPITULO VEL SUPERIORI MAJORI secundum praescripta Constitutionum.

RELATIONEM DE RATIONE AGENDI SINGULORUM ALUMNORUM; non agitur de merâ formalitate sed de informatione ita ut Superior major qui responsabilitatem habet acceptationis vel rejectionis, iudicium prudens ferre possit de admittendis.

d) De disciplina quoad LOCUM (c. 564)

MATERIA CANONIS: assignetur locus specialis, etiam pro novitiis conversis.

§ 1 NOVITIATUS SIT SEGREGATUS AB EA PARTE DOMUS IN QUA DEGUNT PROFESSI; attamen prohibitio est relativa nam additur

IN QUANTUM FIERI POTEST. N.B. In jure anteriori (Piat I, n. 113=117) erant praescriptiones particulares quae omnia determinabant circa clausuram novitiatus.

ITA UT SINE SPECIALI CAUSA unde nec arbitrarie nec habitualiter,

AC, unde non sufficit specialis causa sed amplius requiritur quod causa recognoscatur

LICENTIA SUPERIORIS VEL MAGISTRI, secundum Constitutiones NOVITII NULLAM HABEANT COMMUNICATIONEM CUM PROFESSIS NEQUE HI CUM NOVITIIS, sive per litteras, sive per conversationes

§ 2, quoad CONVERSOS

NOVITIIS AUTEM CONVERSIS ADSIGNETUR LOCUS SEPARATUS tum, professis clericalibus, tum a conversis (Coronata

716, par. e)

MATERIA CANONIS. Primo statuitur PRINCIPIUM GENERALE
(§ 1) quod in § 2 accipit complementum pro novitiis
CONVERSIS at DETERMINATIONEM in § 3.

ANNUS NOVITIATUS; agitur de anno FORMALI, ubi datur se-
cundus annus novitiatus, valet quaedam Instructio S.
Cong. Relig. (A.A.S. 1921 p. 538)

DEBET HOC HABERE PROPOSITUM, unde datur quoddam program-
ma authenticum novitiatus tum quoad scopum, tum quoad
media,

UT, SUB DISCIPLINA MAGISTRI, conformiter ad c. 561,
INFORMETUR ANIMUS ALUMNI; sic traditur principium magni
momenti: propositum novitiatus non est traditio MEMO-
RIAE aliquarum notionum, sed efformatio animi, alicu-
jus mentalitatis, mediis immediate subjiciendis scilicet,
STUDIO REGULAE ET CONSTITUTIONUM quae sunt (can. 562) nor-
ma objectiva formationis religiosae,
PIIS MEDITATIONIBUS, ASSIDUAQUE PRECE.
IIS PERDISCENDIS QUAE AD VOTA ET AD VIRTUTES PERTINENT,
necnon
EXERCITATIONIBUS OPPORTUNIS, iudicio Magistri, ad tria,
sc.

AD SEMINA VITIORUM REDICITUS EXTIRPANDA, AD ANIMI MOTUS

COMPESCENDOS, AD VIRTUTES ACQUIRENDAS; tempus enim novitiatus est praeparatio ad totam vitam religiosam quae non est nisi exercitium virtutum per mortificationem vitiorum; in novitiatu ponitur fundamentum totius aedificii. Ista omnia sunt, paucis verbis, programma authenticum disciplinae novitiatus,

§ 2, seu COMPLEMENTUM pro novitiis CONVERSIS

PRAETEREA i.e. praeter principia generalia in § 1 statuta.

CONVERSI novitii

DILIGENTER INSTITUANTUR IN DOCTRINA CHRISTIANA; obligatio fit tantummodo pro novitiis conversis quia novitii clerici praesumuntur esse rite instructi in doctrina christiana et insuper, per studia peragenda, culturam superiorem acquirunt; pro conversis institutio fit

SPECIALI COLLATIONE AD EOS SEMEL SALTEM IN HEBDOMADA; in can. 509 § 2, 2°, datur obligatio instructionis pro conversis IN GENERE

§ 3, seu DETERMINATIO principii positi in § 1, dicendo quid a novitiis non debeat fieri sive in genere, sive conversi.

NOVITIATUS ANNO canonico, nam, pro secundo, ex Instructione 1921 supra relata, permittuntur, moderata tamen, quae hic prohibentur pro primo

NE DESTINENTUR novitii, quasi ex professo (Vermeersch, p. 374); non verò prohibetur quod sequentia adhibeantur per modum exercitii et experimenti.

CONCIONIBUS HABENDIS AUT AUDIENDIS CONFESSIONIBUS AUT EXTERIORIBUS RELIGIONIBUS MUNIIS quae possent esse pro pace animae novitii periculosae; ex altera parte, superiores = ob penuriam aliorum religiosorum = possent tentationem habere opem petere a novitiis; contra istam tendentiam aut tentationem Codex praescribit opus a novitiis peragendum esse sanctificationem propriam et formationem spiritualem; postea fructus facient juxta praeparationem acceptam.

NEC VACENT STUDIIS DEDITA OPERA, secus ac sub decreto 1910 (A.A.S. 1910 p. 730)

LITTERARUM, SCIENTIARUM, AUT ARTIUM; sed ex hoc non prohibetur quominus fiant EXERCITIA litteraria, artistica, aut scientifica, dummodo non sint "dedita opera".

CONVERSI AUTEM novitii,

IN IPSA RELIGIOSA DOMO EATENUS TANTUM FUNGI POSSUNT OFFICIIS FRATRUM CONVERSORUM NON TAMEN UTI PRIMARIIS OFFICIALES unde nequeunt NOVITII conversi esse primarii janitores, Sacristae, oeconomi, etc.

QUATENUS NON PRAEPEDIANTUR AB EXERCITIIS NOVITIATUS PRO IPSIS CONSTITUTIS; modus ergo seu mensura operum a no-

vitiis conversis adimplendarum, est compatibilitas cum exercitiis SPIRITUALIBUS novitiatus.

f) Disciplina novitiatus quoad CONFESSIONES

N.B. Sub jure anteriori (Clemens VII = 1603) solus magister audiebat confessiones novitiorum. Quoad RELIGIOSAS dictum est supra.

MATERIA CANONIS = Codex tractat de confessionibus tum novitiarum tum novitiorum.

1° Quoad NOVITIAS statuitur quod

§ 1. CIRCA SACERDOTEM A CONFESSIONIBUS IN NOVITIATIBUS MULIERUM, sive monialium sive sororum,

SERVENTUR PRAESCRIPTA CAN. 520=527; unde, quod conf^{essio}nes, non obstante can. 488, 7°, habentur tamquam religiosae; quae supra dicta fuerunt de confessariis ordinario, extraordinario, speciali, adjuncto, occasioneli, aegrotantium, quoad deputationem, remotionem, durationem, etc. valent etiam pro novitiis.

§ 2, seu 2° Quoad NOVITIOS statuitur quod

IN RELIGIONIBUS VIRORUM quorumvis votorum et etiam in societatibus sine votis (c. 675)

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 519 i.e. salvo, pro novitio, jure adeundi confessarium simpliciter ab Ordinario loci approbatum, etsi non inter designatos infra enumerandos.

Et sic novitius, non obstantibus variis confessariis si

bi oblati in canonis numeris immediate sequentibus, valide et licite potest, pro pace suae animae, alium confessarium adire. Iste confessarius sic aditus, occasionalis vocatur vel facultativus, est legitimus, et est primus in serie confessoriorum pro novitiis.

Sed insuper,

1° De Confessario ORDINARIO

HABEANTUR CONFESSARII ORDINARII i.e. cum honoribus et juribus de quibus in can. 520 § 1,

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 891 de excludendo Magistro novitiorum ab audiendis suorum novitiorum confessionibus, PRO NUMERO NOVITIORUM UNUS VEL PLURES; numerus tamen non est unica causa.

2° Immediate additur de LOCO commorationis confessorii ordinarii

CONFESSARII ORDINARII in primo casu, scilicet,

SI AGATUR DE RELIGIONE CLERICALI,

COMMORENTUR residentia habituali

IN IPSA DOMO NOVITIATUS ita quod facile ad eos recurrere possint novitii:

SI DE LAICALI, SALTEM FREQUENTER ACCEDANT AD DOMUM NOVITIATUS, quin tamen determinetur frequentia; sed cum,

ex can. 595 § 1, 3°, religiosi semel saltem in hebdomada sese debeant confiteri, etiam semel saltem in hebdomada confessorii ad domum novitiatus accedere debent.

NOVITIORUM CONFESSIONES AUDITURI.

3° De confessariis SUPPLEMENTARIIS

PRAETER CONFESSARIOS ORDINARIOS de quibus immediate su
pra,

DESIGNENTUR sive ab Ordinario loci sive a Superioribus
secundum quod agitur de religione exempta et clerica
li vel non,

ALIQUI CONFESSARII quorum non indicatur numerus; nec di
citur quod designari debent pro quâvis domo; tantummo
do dicitur quod designari debent aliqui confessarii
QUOS NOVITII LIBERE ADIRE POSSINT, qui ideo in talibus
versari debent circumstantiis locorum ut a novitiis
adiri facile possint,

IN CASIBUS PARTICULARIBUS quin, proinde, efficiantur Or
dinarii,

NEC MAGISTER ID AEGRE SE FERRE DEMONSTRET, licet possit
et debeat exigere ut salvetur disciplina novitiatus,
utque abusus vitentur.

4° De confessario EXTRAORDINARIO

QUATER SALTEM IN ANNO, quin dies determinentur,
NOVITIIS DETUR CONFESSARIUS EXTRAORDINARIUS, de quo in
c. 521 § 1.

AD QUEM OMNES (novitii) ACCEDENT, non necessario pro
peccatis confitentis sed

SALTEM BENEDICTIONEM RECEPTURI.

g) Disciplina quoad PRIVILEGIA (can. 567)

MATERIA CANONIS. Canon, complendus per decreta recentiora, (A.A.S. 1919 p. 477, 1923, p. 156) loquitur tam de privilegiis in genere quam de privilegio quoad ordines.

§ 1, seu IN GENERE

NOVITII et novitiae (can. 490)

GAUDENT OMNIBUS PRIVILEGIIS scilicet fori, canonis, exemptionis, competentiae, etc.

AC SPIRITUALIBUS GRATIIS v.gr. indulgentiis, et etiam professione in articulo mortis (A.A.S. 1923 p. 156)

RELIGIONI CONCESSIS sive a jure in genere, sive tali religioni in specie. Quod privilegium generale immediate applicatur casui speciali:

ET SI MORTE PRAEVENIANTUR, dum scilicet sunt novitii, JUS HABENT AD EADEM SUFFRAGIA quae ergo eis non possent denegari absque injustitia, et (A.A.S. 1919 p. 477) reformandae sunt Constitutiones quae forsitan contrarium decernerent,

QUAE PRO PROFESSIS PRAESCRIPTA SUNT.

§ 2° de jure speciali quoad ORDINES

DURANTE NOVITIATU NE PROMOVEANTUR AD ORDINES.

h) Disciplina novitiatus quoad BONA (Can. 568=570)

ORDO CANONUM = Codex de tribus tractat 1° De RENUNTIA

TIONE vel OBLIGATIONE bonorum (can. 568) II° De DISPOSITIONE bonorum ante professionem (can. 569) III° De SUSTENTATIONE materiali (can. 570)

I° De RENUNTIATIONE vel OBLIGATIONE (can. 568)

N.B. Ante Codicem, Piat, I = p. 178.

MATERIA CANONIS: decernitur invaliditas omnis renuntiationis aut obligationis bonorum durante novitiatu.

IN DECURSU NOVITIATUS,

SI NOVITIUS RENUNTIAVERIT quoad proprietatem

OBLIGAVERITVE hypotheca etc.

BENEFICIIS (can. 1409) non vero OFFICIIS (can. 145)

VEL BONIS

SUIS i.e. quae habet in SE vel in quae jus CERTUM et actuale habeat ita quod possint dici SUA,

RENUNTIATIO VEL OBLIGATIO NON SOLUM ILLICITA SED IPSO

JURE IRRITA EST, quin ergo indigeat ulteriori declaratione,

ita quod immediate talis renuntiatio vel obligatio sit nulla,

quod nulli possit cedere, quod nullum jus ex eâ vindicari possit,

quod contra detur locus actioni, etc.

II° De DISPOSITIONE bonorum ante professionem

(Can. 569)

MATERIA CANONIS. Cum agi possit DE IPSIS BONIS vel

de ipsorum ADMINISTRATIONE, dispositio decernitur

quoad utrumque casum.

A) Quoad ADMINISTRATIONEM, duo casus habentur; vel, DURANTE novitiatu, fit ista dispositio; vel suppletur POST novitiatum; unde, duplex paragraphus.

§ 1, DURANTE novitiatu, sive quoad IPSAM ADMINISTRATIONEM, sive quoad USUM et USUMFRUCTUM.

ANTE, quin determinetur tempus quod tamen certo est circa finem novitiatus; in jure anteriori dicebatur "infra TRIMESTRE".

PROFESSIONEM VOTORUM SIMPLICIUM, et quia ista duplex esse potest, additur,

SIVE TEMPORARIORUM SIVE PERPETUORUM, circa quod inter auctores fit quaestio: quare apparent ista verba "SIVE PERPETUORUM", cum votis perpetuis praemitti debeant vota temporaria?

Alii (Larraona) dicunt ista verba ex oblivione relictas fuisse. Alii dicunt (Schafer = Coronata) hic agi semper de PRIMA professione, sive = ut ordinarie accidit = sit temporaria, sive = ut accidit ex privilegio pro S.J. et Sororibus a S. Corde = sit perpetua; quae opinio videtur probabilior = Alii dicunt (Prummer) quod ista verba relictas fuerint pro casu quo aliquis transit ad aliam religionem; sed transiens remanet professus ligatus primis votis. Alii dicunt istam cessionem renovandam esse ante quamvis professionem (Blat); sed qui renova professionem non est novitius,

dum hic agitur de NOVITIIS.

NOVITIIS unde excludendae sunt opiniones quae, quoad difficultatem supra motam, PROFESSIONEM supponunt, DEBET, unde datur obligatio quae ab ipsis magistris et superioribus urgenda est

SUORUM BONORUM quae nunc de facto habet aut in quae jus certum habet,

CEDERE ADMINISTRATIONEM i.e. jus de bonis disponendi per actum legitimum; non agitur de cedendis IPSIS BONIS, quod prohibetur in canone immediate superiori. N.B. Forma istius cessionis relinquitur determinanda a Constitutionibus

CUI MALUERIT, unde nequeunt limites poni a Superioribus.

Potest cedere administrationem ipsi religioni,

AD TOTUM TEMPUS QUO ADSTRINGETUR VOTIS SIMPLICIBUS i.e. sive ad vitam si vota sunt perpetua; sive ad tempus si vota sunt temporaria.

ET, unde, praeter istam cessionem datum alius actus, nempe.

LIBERE DISPONERE, NISI CONSTITUTIONES ALIUD FERANT, nam sunt religiones ubi tales usus et ususfructus ipsi religioni debentur.

Possetne disponere in sui favorem, ita quod fructus suo capitali adderentur? Videtur respondendum affirmative (Coronata p. 725, nota 4) cum, si sit profes

surus vota simplicia remaneat capax dominii.

DE EORUMDEM bonorum et beneficiorum,

USU, i.e. simplici rei fruitione

ET USUFRUCTU i.e. jure appropriandi fructus salvâ bono-
rum substantia.

§ 2, POST novitiatum, suppleri possunt isti actus,

EA CESSIO administrationis bonorum

AC DISPOSITIO usus et usufructus,

SI PRAETERMISSA FUERIT; non deberet praetermitti quia §
praecedens eam sub verbis imperativis praescribit, sed
si nihilominus praetermittatur ab alterutram rationem
v.gr. negligentiam, vetitum legis civilis (Coronata
p. 726, nota 1),

OB DEFECTUM BONORUM ET HAEC POSTEA SUPERVENERINT, v.gr.

dono vel haereditate; et additur alius casus,

AUT SI FACTA FUERIT ex bonis tunc possessis,

ET POSTEA OBVENERINT ALIA BONA

QUOVIS TITULO v.gr. haereditate, dono, etc.

FIAT si totaliter praetermissa fuerit

AUT ITERETUR si facta fuerit et postea alia bona super-
venerint, et quidem,

SECUNDUM NORMAS § 1 STATUTAS, scilicet, cui maluerit et
libere. Praevidetur objectio, nempe,

NON OBSTANTE SIMPLICI PROFESSIONE EMISSA.

N.B. (Coronata p. 727) Ista obligatio, de quâ in § 1

et in § 2 urget, etiamsi in jure civili non valeret.

§ 3, seu B) Quoad IPSA BONA

NOVITIUS IN CONGREGATIONE RELIGIOSA, et etiam, juxta auctores gravis notae, in professuro votorum temporariorum in Ordine, quia, durantibus votis temporariis, decidere potest,

ANTE PROFESSIONEM VOTORUM TEMPORARIORUM

LIBERE CONDAT TESTAMENTUM validum in jure civili (c.1301)

§ 1). Quodsi professurus non posset in jure civili testari v.gr. quia est MINOR, alii dicunt tunc non teneri, alii vero teneri ad testamentum postea ratihabendum (Coronata p. 726=727).

DE BONIS PRAESENTIBUS sive re sive in jure certo,

VEL FORTE OBVENTURIS, unde in testamento potest apponi clausula praevidens bona obventura et de eis disponens.

III° De SUSTENTATIONE materiali (can. 570)

MATERIA CANONIS. Nihil EXIGI potest a novitio nisi pro alimentis et habitu; redde,da sunt quae attulerint, si discedat.

§ 1, seu, nihil EXIGENDUM

NIHIL EXIGI POTES, bene tamen potest acceptari si offeratur

PRO IMPENSIS POSTULATUS VEL NOVITIATUS; sed aliquid potest exigi pro impensis extraordinariis quae non sunt de novitiatu aut postulatu. Vetitum tamen non est absolutum

nam,

NISI PRO ALIMENTIS ET HABITU RELIGIOSO non quidem semper et necessario sed in duplici casu, videlicet, ALIQUID SOLVENDUM CAVEATUR, et tunc exigi posset, IN POSTULATU AUT NOVITIATU INEUNDO IN CONSTITUTIONIBUS VEL EXPRESSA CONVENTIONE

N.B. Notanda sunt tamen quae praescribentur in can.

551 § 2

§ 2. seu de obligatione RESTITUENDI quae novitius attulerit.

SI ADSPIRANS EGREDIATUR E RELIGIONE, sive motu proprio sive dimissione,

NON EMISSA PROFESSIONE,

EI RESTITUATUR QUAE ATTULERIT non omnia sed quae

USU NON FUERINT CONSUMPTA v.gr. in vestitu, etc.

5° TERMINUS novitiatus (can. 571)

MATERIA CANONIS. Novitiatus terminum habere potest, sive per DISCESSUM, sive per DIMISSIONEM, sive per ADMISSIONEM ad professionem.

§ 1, seu de DISCESSU libero et de DIMISSIONE.

NOVITIUS POTEST LIBERE absque ergo ulla legitima prohibitione et coactione,

DESERERE RELIGIONEM, sive ad redeundum ad saeculum, si ve ad transeundum in aliam religionem.

Agitur de principio recolendo ab omnibus, tum ab ipsis novitiis, tum a confessariis, tum a superiori

bus, tum a magistris novitiorum. Optandum est ut novitii deserant religionem antequam suscipiant obligationes quos postea sustinere non poterunt; sed, ex alia parte, ipsi novitii coram Deo cogitent num melius in saeculo salutem animae sint operaturi?

AUT DIMITTI non vero servatis regulis infra enumerandis quae professos respiciunt; novitii vero libere possunt dimitti dummodo observentur caritas et justitia.

A SUPERIORIBUS VEL A CAPITULO SECUNDUM CONSTITUTIONES, non quidem arbitrarie, sed

QUAVIS DE JUSTA CAUSA,

QUIN SUPERIOR VEL CAPITULUM TENEANTUR, licet possint, si velint,

PATEFACERE CAUSAM DIMISSIONIS DIMISSO. Licet stricte non teneantur talem causam patefacere, saepe expedit ut talis causa dicatur, ad pacem animae servandam.

§ 2, seu de ADMISSIONE ad professionem,

NOVITIIS ADMITTATUR AD PROFESSIONEM cum omnibus formalitatibus requisitis, et non necessario et semper, sed SI JUDICETUR IDONEUS, nam tam in charitate pro adspirante quam in justitia pro religione non-idoneus non debet admitti, et ideo additur, SECUS i.e., si non sit idoneus, DIMITTATUR.

SI SUPERSIT DUBIUM, ex ratione agendi durante novitiatu,

SITNE IDONEUS,

POTEST i.e. datur facultas, non vero obligatio stricta,
TEMPUS PROBATIONIS PROROGARI, non tamen indefinite, nam
NON TAMEN ULTRA SEX MENSES, etiam ubi fit biennium novi
tiatus.

§ 3, aliquod PRAEMITTENDUM professioni.

NOVITIUS vota emissurus,

VOTIS NUNCUPANDIS PRAEMITTAT immediate nisi obstant gra
ves rationes,

SPIRITUALIA EXERCITIA PER OCTO SALTEM SOLIDOS DIES.

C) De PROFESSIONE religiosâ (cap. III)

EXPOSITIO RUBRICAE

CONNEXIO MATERIAE. Professio est tertius gradus seu mo
dus cooptationis in religionem, seu, utendo terminolo=
gia Codicis, quo aliquis admittitur in religionem, post
postulatum et novitiatum.

NOTIO ET MUNUS. In genere, professio est publice confes=
sio alicujus rei; professio religiosa, proinde, est pu
blica confessio vitae religiosae seu tendentiae ad per
fectionem charitatis per tria vota.

DE SE, quilibet christianus publice confitens
se ad perfectionem charitatis tendere, est professus
vitae religiosae: et ideo, de se seu theologicè et spe
culative loquendo, professio vitae religiosae existere
potest et de facto existit in eremitis, absque votis.

(Schafer, n. 263). DE FACTO, canonice loquendo et in concreto ex statuto Ecclesiae, professio vitae religiosae secumfert nuncupationem trium votorum; ex istis votis enim, (IIa IIae, qu. 186, art. 7) removentur impedimenta ne quis totaliter Deo adhaereat, et vovens se exercet seu tendit ad perfectionem charitatis.

Inter professionem et vota adest distinctio: vota sunt materia professionis; professione aliquis se tradit seu exhibet totaliter servitio et cultui Dei PER nuncupationem votorum; vota sunt facta Deo directe, professio vero per Ecclesiam. De facto tamen et in usu loquendi, unum pro altero usurpatur fere semper.

VARIETAS: 1° Ratione DURATIONIS, alia est temporaria, altera vero perpetua; 2° Ratione EFFECTUUM, alia est simplex, altera vero sollemnis.

N.B. Circa professionem simplicem aut sollemnem, sequentia notanda sunt: Per plura saecula, votum simplex idem sonabat ac temporarium, sollemne vero idem ac perpetuum, quod caute attendendum est quando leguntur theologi ac canonistae antiquiores, maxime ante Societatis Jesu existentium.

Distinguendum est inter notionem INTRINSECAM seu theologicam, et notionem EXTRINSECAM seu legalem et canonicam professionis; si consideretur constitutivum

INTRINSECUM, votum sollemne (IIa IIae, qu. 88, art. VII, nota Ed. Faucher), non videtur esse reponendum in aliqua BENEDICTIONE, neque in statuto Ecclesiae reddente votum inhabilem ad aliquod effectus, sed in quâdam CONSECRATIONE perfectâ, absolutâ, totali, definitivâ, de se irrevocabili, non simplex professio sicut professio simplex (Prummer, "Jus Regularium" II, p. 9=11) IIa IIae, qu. 87, art. 7=10=11.

Si vero consideretur sollemnitas ACCIDENTALIS et extrinseca, seu complexus conditionum ab Ecclesiâ appositarum ut adsit votum sollemne ab eâ recognitum, tunc professio sollemnis ea est quae UTI TALIS ab Ecclesia recognoscitur (Can. 1308 § 2).

Unde patet quomodo sit consideranda quaestio de differentia inter professionem simplicem et sollemnem; datur, inter utramque, differentia formalis, non tantummodo materialis

3° Professio dividitur etiam inter professionem PRIVATAM et PUBLICAM; sed, cum religio nunc sit necessario SOCIETAS, nequit dari professio RELIGIOSA quin sit publica.

DIVISIO MATERIAE:

1° REQUISITA ad validitatem (cc. 572=575)

2° RITUS professionis (c. 576)

3° RENOVATIO professionis (c. 577)

4° EFFECTUS professionis (cc. 678=585)

5° CONVALIDATIO (can. 586)

1° REQUISITA AD VALIDITATEM (can. 572=575)

ORDO CANONUM. SEM requiruntur ad validitatem professio-
nis: AETAS legitima, legitima ADMISSIO, validus NOVITIA-
TUS, libertas CONSENSUS, sit EXPRESSA, legitima RECEP-
TIO. De quibus tractatur a can. 572 ad can. 575.

Can. 572, complendus a canonibus sequentibus, tractat
de conditionibus requisitis pro OMNI professione (in
§ 1), et deinde in casu professionis PERPETUAE (in § 2)

§ 1, de requisitis pro OMNI professione

AD VALIDITATEM CUJUSVIS PROFESSIONIS RELIGIOSAE in gene-
re, sive perpetuae sive temporariae, simplicis aut sol-
lemnis,

REQUIRITUR UT

1° Quoad AETATEM

QUI EAM EMISSURUS EST HABEAT LEGITIMAM AETATEM quae im-
mediate determinatur, scilicet,

AD NORMAM CAN. 573, unde tota quaestio de aetate remit-
titur ad can. 573 qui sequentia statuit:

QUILIBET seu quaelibet (can. 490)

EMISSURUS RELIGIOSAM PROFESSIONEM

OPORTET UT, et quidem ad validitatem, vi can. 572 § 1, 1°

EXPLEVERIT, unde annus computandus est juxta can. 34

§ 3, 3°

DECIMUM SEXTUM AETATIS ANNUM, et quidem sine distinctione secus ac sub jure anteriore ubi distinguebatur inter clericos (16 anni) et conversos (21), inter Ordines (16=21) et Congregationes (16=31).

SI AGATUR DE PROFESSIONE TEMPORARIA, scilicet de prima, VIGESIMUM PRIMUM oportet ut expleverit

SI DE PERPETUA SIVE SOLLEMNI SIVE SIMPLICI agatur

N.B. Aetas hic indicata est aetas MINIMA pro termino A QUO; pro vero termino AD QUEM, usu venit ut apud religiosas non sit receptio post 30 annum. Et servandae sunt Constitutiones.

2° Quoad legitimam ADMISSIONEM, requiritur ut EUM i.e. novitium professurum,

ADMITTAT AD PROFESSIONEM; agitur de admissione canonica et formali, non vero de materiali RECEPTIONE de qua in n. 6°

LEGITIMUS SUPERIOR qui determinatur

SECUNDUM CONSTITUTIONES, ad quas proinde recurrendum est ut sciatur quisnam sit legitimus superior pro admissione. Recolendus est tamen can. 543 scil. quod Superior non admittit solus sed cum suffragio Consilii aut Capituli, quod suffragium est deliberativum pro Dispensa 35.

P. A. Leduc

primâ professione (can. 575), consultivum vero pro sequentibus.

3° Quoad peractum NOVITIATUM requiritur ut PRAECESSERIT NOVITIATUS VALIDUS qui talis habetur si AD NORMAM CAN. 555 peractus fuerit, ubi enumerantur conditiones validi novitiatus.

4° Quoad LIBERTATEM professionis, requiritur ut PROFESSIO EMITTATUR cum triplici conditione, nempe, SINE VI i.e. ab externo incussa
AUT METU GRAVI i.e. cadente in virum constantem,
AUT DOLO i.e. deceptus ab ALIIS (can. 2387). N.B. Hic textus, secus ac pro novitiatu (can. 542) nihil dicit de SUPERIORIBUS qui, forsâ vi, metu, aut dolo admitterent; sed valet can. 2352.

5° Quoad MODUM professionem emittendi, requiritur ut SIT EXPRESSA, sive scripto, sive viva voce, sive aliqua alio signo, quin tamen ulla expressa formula determinetur.

N.B. Olim, professio TACITA admittebatur; Concilium Tridentinum talem professionem admisit dummodo praecessisset annus probationis et adfuisset aetas legitima; anno 1858 abrogata fuit professio tacita pro votis sollemnibus virorum; nunc vero abrogata est pro omnibus.

6° Quoad RECEPTIONEM requiritur ut
 RECIPIATUR i.e. emittatur professio coram
 LEGITIMO SUPERIORE qui designatur
 SECUNDUM CONSTITUTIONES; si vero Constitutiones sileant
 tunc recipiatur ab Ordinario loci tamquam habendi le=
 gitimum mandatum ab ipsa religione (A.A.S.1922 p.178)
 PER SE VEL PER ALIUM; non est ergo necessarium quod Su=
 perior legitimus PER SE personaliter recipiat profes=
 sionem sed facultatem habet alium delegandi qui, suo
 nomine, professionem accipiat; dantur tamen exceptio=
 nes v.g. in O.P., Prior conventualis qui potest reci=
 pere professionem, nequit delegare, sed delegatio per=
 tinet ad Provincialem.

§ 2, seu de requisitis pro professione PERPETUA,
 N.B. Praeter requisita supra enumerata, quando agitur
 de professione PERPETUA insuper requiritur ut addatur
 professio TEMPORARIA; dicitur enim quos
 AD VALIDITATEM, unde, pro professione perpetuâ, quod se=
 quitur est septimum requisitum ad validitatem,
 PROFESSIONIS PERPETUAE SIVE SIMPLICIS SIVE SOLLEMNIS,
 REQUIRITUR INSUPER i.e. praeter sex supra requisita,
 UT PRAECESSERIT PROFESSIO SIMPLEX TEMPORARIA, non quo=
 cumque modo sed

AD NORMAM CAN 574. Unde constat quod isti duo Canones,

572 § 2 et 574, sunt in intima connexione et nequeunt separari, sive quoad intelligentiam, sive quoad interpretationem.

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Olim non erant nisi vota sollemnia; postea admissa fuerunt simplicia quorum quaedam erant temporaria, quaedam vero perpetua. Nunc vero, jam a pluribus annis, admittuntur vota temporaria (Schafer, n. 272).

VARIETAS. Triplex distingui potest professio temporaria: 1° SECUNDUM SE INTENTA, scilicet, ultra quam non datur alia perpetua, sed quae RENOVATUR. 2° PRAEPARATORIA AD PERPETUAM, et est casus hic consideratus, 3° Professio temporaria OB SERVITIUM MILITARE, de qua silet Codex, quia lex est accidentalis ratione circumstantiarum, ut declaravit S.Cong.Relig., anno 1919.

DIVISIO MATERIAE. Cum Codex sileat de professione temporaria SECUNDUM SE INTENTA, concludendum quod de hac omnia remittuntur Constitutionibus (Vermeersch n.676); canon 573, loquendo de "Congregatione quae vota perpetua habeat", supponit existentiam aliarum quae vota perpetua non habeat, et sic consecratur legitimitas religionis cum solis votis temporariis. Unde restat ut tractetur:

1° De professione temporaria PRAEPARATORIA ad aliam

2° De professione temporaria OB SERVITIUM MILITARE

1° De Professione temporariâ ad perpetuam PRAEPARATORIA.

ORDO CANONUM: In Can. 574 statuitur OBLIGATIO professionis temporariae in quibusdam casibus, in can. 575 dicitur quid sit faciendum EXPLETO TEMPORE PROFESSIONIS TEMPORARIAE

Can. 574, seu OBLIGATIO professionis temporariae.

MATERIA CANONIS: Agitur tum de OBLIGATIONE IPSA professionis, tum de PROROGATIONE.

§ 1, seu IPSA OBLIGATIO: PRO QUIBUS viget, et QUOMODO adimplenda sit.

IN QUOLIBET ORDINE TAM VIRORUM QUAM MULIERUM can. 488, 2°

ET IN QUALIBET CONGREGATIONE QUAE VOTA PERPETUA HABET, non vero in Congregationibus ubi sic emittuntur vota:

"Donec in Congregatione vivam" (A.A.S. 1921 p. 177),

neque, DE SE, in Societatibus sine votis,

NOVITIUS, POST EXPLETUM NOVITIATUM validum, ut patet,

IN IPSA NOVITIATUS DOMO, probabilius non ad validitatem,

DEBET PRAEMITTERE VOTIS PERPETUIS, SIVE SOLLEMNIBUS SIVE

SIMPLICIBUS, SALVO PRAESCRIPTO CAN. 634, i.e. casu tran-

situs ad aliam religionem, ubi praescribitur quod si

jam professus a votis perpetuis ad aliam religionem vo-

torum perpetuorum transierit, PRAETERMITTERE DEBET pre-

fessionem temporariam. Aliter i.e. praeter istu ni-

cum casum, praemittere debet

PROFESSIONEM AD TRIENNIUM VALITURAM; sed cum professio perpetua nequeat fieri ante annum 21. cumque, ex alia parte, terminus novitiatus possit esse anno 16°, dari potest quaestio: Quomodo, tunc, fieri debeat ista prima professio? Cui quaesito respondet Codex addendo, VEL AD LONGIUS TEMPUS SI AETAS AD PERPETUAM PROFESSIONEM REQUISITA, i.e. 21 vel provectior juxta Constitutiones, LONGIUS DISTET i.e. ultra triennium, NISI CONSTITUTIONES EXIGENT ANNUALES CONFSSIONES; in quo casu, loco faciendi professionem ad quadriennium vel longius tempus, fiant annuales professiones.

§ 2, seu de PROROGATIONE professionis temporariae HOC TEMPUS, i.e. triennium vel longius tempus juxta § praecedens, LEGITIMUS SUPERIOR juxta Constitutiones, POTES^t PROROGARE v.gr. ut addat ad tempus professionis temporariae dies vel menses necessarios ut plures pos sint insimul profiteri.

NON TAMEN ULTRA ALIUD TRIENNIUM, ita quod (saltem juxta Vermeersch p.386 contra Augustine) in nullo casu, tem pus professionis temporariae possit excedere sexennium; unde si, ob aetatem, tempus professionis temporariae fuit extensum per longius ac triennium, hoc supplemen-
tum temporis deduci debet a triennio prorogationis; a-

lii vero auctores = Coronata, Schafer, prorogationem ultra triennium dicunt non esse ad validitatem.

Et additur conditio quae, juxta Vermeersch contra Coronata, est ad validitatem, nempe,

RENOVATA A RELIGIOSO TEMPORARIA PROFESSIONE; cum, ex can.

577 § 1 renovationi votorum nulla sit interponenda mora ista renovatio fieri debet immediate post terminatum tempus professionis temporariae, nisi, utendo can. 577 § 2, superiores anticipent per aliquod tempus.

Can. 575, seu, QUID FACIENDUM expleto tempore. MATERIA CANONIS: tres casus dari possunt: admissio = reditus ad saeculum = dimissio (quae fieri potest etiam durante tempore votorum); de hoc triplici casu in § 1; in § 2 vero dicitur de QUALITATE VOTI consilii aut Capituli.

§ 1, seu de triplici casu.

EXACTO TEMPORE PROFESSIONIS TEMPORARIAE quae immediate praecedit professionem perpetuam, non vero primae professionis si sint plures temporariae,

RELIGIOSUS AD NORMAM CAN. 637 i.e. salvo jure ipsius redeundi ad saeculum, salvo etiam jure religionis eum excludendi a professione salva aequitate et nunquam ob infirmitatem nisi dolose reticentem

VEL ADMITTAT PERPETUAM PROFESSIONEM, SOLLEMNEM VEL SIM-

PLICEM SECUNDUM CONSTITUTIONES; nequit remove absque
votis (can. 577 § 1) non tamen ad validitatem, et ideo
si non emittat vota perpetua,
VEL AD SAECULUM REDEAT, sive libere redeat sive dimittatur

Quoad dimissionem notandum

QUOD ETIAM DURANTE TEMPORE PROFESSIONIS TEMPORARIAE POTEST DIMITTI A LEGITIMO SUPERIORE, juxta Constitutiones aestimando et non quidem arbitrarie, sed
AD NORMAM CAN. 647, i.e.a superiore non a solo sed cum suo consilio aut capitulo, et non ab infirmitatem nisi dolose reticentiam,

SI DIGNUS NON HABEATUR QUI VOTA PERPETUA NUNCUPET,
§ 2, seu de QUALITATE VOTI consilii aut capituli

Cum, ad professionem, superior indigeat suo Consilio aut capitulo, hic dicitur de QUALITATE voti.
SUFFRAGIUM CONSILII SEU CAPITULI juxta Constitutiones, EST DELIBERATIVUM seu ad validitatem,
PRO PRIMA PROFESSIONE TEMPORARIA, et nihil dicitur de subsequentibus professionibus TEMPORARIIS;
PRO SUBSEQUENTE PROFESSIONE PERPETUA, SOLLEMNI VEL SIMPLICI, EST CONSULTIVUM TANTUM, unde (can. 105) etsi debeat peti, et quidem ad validitatem, non est necessariam quod sequatur.

2° De professione TEMPORARIÂ OB SERVITIUM MILITARE = N.B. Tota materia tractatur in sequentibus documentis S. Cong. Relig.

1 januarii	1911)	}	apud Schafer, n. 283.
24 novembris	1911)		
15 julii	1919)		
30 novembris	1919)		
24 novembris	1919)		

2° RITUS professionis (can. 576)

MATERIA CANONIS = Decernitur tum DE IPSO RITU (§ 1) tum de REGISTRATIONE professionis (§ 2)

§ 1, seu DE IPSO RITU statuitur quod

IN EMITTENDA PROFESSIONE RELIGIOSA, simplici aut sollemni,

SERVETUR RITUS PRAESCRIPTUS IN CONSTITUTIONIBUS, notando tamen (A.A.S. 1923 p. 323) quod reservari debent professioni sollemni ritus qui perpetuitatem repraesentant

§ 2, seu de DOCUMENTO REGISTRATIONIS tum in genere, tum in specie pro professione sollemni, statuitur quod SERVETUR IN TABULARIO RELIGIONIS, in praxi, in ipsâ domo ubi professio emittitur,

EMISSAE PROFESSIONIS DOCUMENTUM i.e. attestatio seu certioratio

SUBSCRIPTUM AB IPSO PROFESSO non solo, sed
ET SALTEM, unde potest etiam subscribi ab aliis, sed sal-
tem
AB EO CORAM QUO PROFESSIO EMISSA EST; in usu est ut ad-
datur etiam saltem unus testis ita ut de professione
peractâ fides fieri possit.

Codex addit aliquid speciale pro professione
SOLLEMNI:

ET INSUPER i.e. praeter praefatum documentum,
SI AGATUR DE PROFESSIONE SOLLEMNI, non de aliis etsi per-
petuis,

SUPERIOR EAM EXCIPIENS ad normam Constitutionum, et non
Magister novitiorum,

DEBET CERTIOREM FACERE AD NORMAM CAN. 470 § 2 i.e. pro
libro baptizatorum

PROFITENTIS PAROCHUM BAPTISMI i.e. loci ubi professus
sollemnis fuit baptizatus; si forsan profitens fuis-
set baptizatus extra ecclesiam paroecialem, attesta-
tio professionis sollemnis mitti deberet ad rectorem
loci ubi est liber baptizatorum,

DE EADEM professione peractâ.

3° RENOVATIO votorum (can. 577)

MATERIA CANONIS. Canon tractat de renovatione votorum
IN GENERE (§ 1) et in specie quoad vota TEMPORARIA.

§ 1, seu renovatio votorum IN GENERE

ELAPSO TEMPORE computando juxta can. 34, 5°, scilicet eodem recurrente die, sed novus actus per integrum diem ponit potest. Sic, qui professus est die 10 martii, horâ 10â, potest vota renovare die 10°, hora 9. 8.7., etc.

AD QUOD VOTA SUNT NUNCUPATA v.gr. ad annum vel triennium etc.

NULLA EST INTERPONENDA MORA, nam nequit remanere absque votis, quia, durante tempore quo vacarent vota, de suis bonis disponere posset. Sed bene notandum quod si vota emisit horâ 7â et renovat horâ 9â, removet sub votis nam dicitur (can. 34, 5°) RECURRENTE et non INCIPIENTE eadem die,

RENOVATIONI VOTORUM,

§ 2, seu de ANTICIPATIONE renovationis professionis temporariae.

SUPERIORIBUS TAMEN FACULTAS EST quin teneantur, et non arbitrarie sed

EX JUXTÂ CAUSÂ proportionaliter gravi,

PERMITTENDI UT RENOVATIO VOTORUM TEMPORARIORUM ANTICIPETUR PER ALIQUOD TEMPUS quod non est indefinitum sed NON TAMEN ULTRA MENSEM. = N.B. Datur facultas ANTICIPANDI non vero ABBREVIANDI.

4° EFFECTUS professionis

- a) TEMPORARIAE (can. 578)
- b) IN GENERE (can. 579)
- c) Quoad BONA (can. 580=583)
- d) Quoad BENEFICIA (can. 584)

a) Effectus professionis TEMPORARIAE (can. 578)

MATERIA CANONIS. Professionis temporariae effectus considerantur quoad JURA SPIRITUALIA (1°), quoad OBLIGATIONES (2°), quoad jura ADMINISTRATIVA (3°).

PROFESSI A VOTIS TEMPORARIIS non omnes sed isti DE QUIBUS IN CAN. 574 i.e. a votis temporariis quae praeparant ad perpetua

I° Quoad jura SPIRITUALIA

FRUUNTUR IISDEM INDULGENTIIS, PRIVILEGIIS ET SPIRITUALIBUS GRATIIS v.gr. suffragiis

QUIBUS GAUDENT PROFESSI A VOTIS SOLLEMNIBUS AUT PROFES SI A VOTIS SIMPLICIBUS PERPETUIS; et, ad tollendum omne dubium, expresse additur. quod

ET SI MORTE PRAEVENIANTUR durantibus votis temporariis, JUS HABENT AD EADEM SUFFRAGIA ac professi perpetui. Ex declaratione Commissionis Interpretationis (A.A.S. 1919 p. 477) hoc valet etiam pro religionibus quarum constitutiones fuerunt approbatae ante Codicem,

2° Quoad OBLIGATIONES,

TENENTUR EADEM OBLIGATIONE ac professi perpetui,

OBSERVANDI REGULAS ET CONSTITUTIONES, cum tamen exceptione,

SED UBI VIGET CHORI OBLIGATIO i.e. officii in communi
NON ADSTRINGUNTUR tales professi temporarii
LEGE DIVINI OFFICII PRIVATIM RECITANDI, bene tamen pos
sunt adstringi lege assistentiae in choro ad complen
dum numerum, et etiam lege recitationis privatae,
SI SINT IN SACRIS CONSTITUTI, sed tunc non tamquam reli
giosi, sed tamquam clerici majores,
AUT ALIUD CONSTITUTIONES EXPRESSE PRAESCRIBANT.

3° Quoad jura ADMINISTRATIVA

CARENT professi votorum temporarium
VOCE ACTIVÂ ET PASSIVÂ, non absolute et semper, nam
NISI ALIUD EXPRESSE CAVEATUR IN CONSTITUTIONIBUS; pra
xis est tamen quod tale jus non concedatur;
TEMPUS AUTEM PRAESCRIPTUM AD FRUENDUM VOCE ACTIVÂ ET
PASSIVÂ, non necessario et ubique sed
SILENTIBUS CONSTITUTIONIBUS,
COMPUTETUR A PRIMA PROFESSIONE etiam temporariâ

b) Effectus professionis IN GENERE (can. 579)

N.B. Agitur de aliquo effectu generali, nam de variis
effectibus particularibus, in sequentibus canonibus
agetur.

SIMPLEX PROFESSIO TEMPORARIA SIT VEL PERPETUA i.e. quae
ab Ecclesiâ non fuit recognita tamquam sollemni lc.

1308),

REDDIT ILLICITOS plus minusve juxta materiam,
ACTUS CONTRARIOS VOTIS v.gr. contra votum PAUPERTATIS
si datur actus proprietatis, contra CASTITATEM si ma-
trimonium etc.

SED NON INVALIDOS, unde contractus est validus non obs-
tante voto paupertatis, matrimonium est validum non
obstante castitate, attamen regula non est generalis
nam additur,

NISI ALIUD EXPRESSE CAUTUM FUERIT v.gr. in Societate
Jesu ubi vota simplicia DIRIMUNT matrimonium,
PROFESSIO AUTEM SOLLEMNIS i.e. quae ob Ecclesiâ uti ta-
lis recognoscitur (can. 1308)

ETIAM INVALIDOS reddit actus contrarios v.gr. quoad con-
tractus, matrimonium, etc. Sed N.B. circa CONTRACTUS
agitur de casu ubi IPSE SIBI acquirit non si vices ge-
rit religionis aut cum licentia Superiorum.

SI SINT IRRITABILES nam, v.gr. pro obedientiâ, possunt
dari actus qui non sint irritabiles

c) Effectus quoad BONA

ORDO CANONUM. Agitur primo de professis SIMPLICIBUS
(can. 580), secundo de professis SOLLEMNIBUS, sive
IMMEDIATE ANTE professionem (can. 581), sive POST
(can. 582); denique de professis simplicibus in CON-
GREGATIONIBUS (can. 583).

1° Effectus professionis SIMPLICIS (in genere) quoad bona (can. 580).

MATERIA CANONIS. Canon agit (§ 1) de proprietate SUORUM bonorum, (§ 2) de bonis RELIGIONI acquisitis, (§ 3) de MUTATIONE actus cessionis.

§ 1, seu de bonis PROPRIIS sic statuitur:

QUILIBET PROFESSUS A VOTIS SIMPLICIBUS sive in Congregatione, sive in Ordine durante triennio praeparatorio ad sollemnem,

SIVE PERPETUIS SIVE TEMPORARIIS, ita quod ista paragra^{phus} applicetur omni professo simplici,

CONSERVAT PROPRIETATEM SUORUM BONORUM, sive de facto ea teneat, sive ab iis privetur dummodo retineat JUS,

ET CAPACITATEM ALIA BONA ACQUIRENDI, quae, si acquirantur, bonis jam possessi adduntur in proprietatem,

SALVIS QUAE IN CAN. 569 PRAESCRIPTA SUNT quoad cessionem administrationis et dispositionem usus et usufructus necnon quoad testamentum sive faciendo sive iterando,

NISI ALIUD IN CONSTITUTIONIBUS CAUTUM SIT; per ista verba legitima fit exceptio.

§ 2, seu de bonis RELIGIONI acquisitis.

QUIDQUID AUTEM, non autem fructus neque usufructus, ACQUIRIT i.e. in proprietate, in eodem sensu ac in c.

INDUSTRIA SUA v.gr. per praedicationes, lectiones, libros, et etiam per stipendia aut praemia militaria (A.A.S. 1922 p. 196)

VEL INTUITU RELIGIONIS, quia datum fuit, etsi instrumentaliter per religiosum, ipsi religioni;

ACQUIRIT RELIGIONI i.e. fit proprietas religionis; remanet ergo professus simplex dominus SUORUM bonorum cum capacitate ALIA acquirendi; attamen non sibi acquirit bona quae religioni obveniunt, etsi religioni obveniant ope suae industriae; sua bona sibi ipsi fructificant, sed ipse religioni fructificat.

§ 3, seu de MUTATIONE ACTUS CESSIONIS can. 569 § 2.

PROFESSUS a votis simplicibus qui cessionem ac dispositionem fecit de quâ in can. 569 § 2,

POTEST MUTARE, et determinatur quomodo,

NON QUIDEM PROPRIO ARBITRIO NISI CONSTITUTIONES ID SINANT, unde Codex dat Constitutionibus potestatem per-

mittendi ut fiat mutatio de proprio arbitrio professi, et absque licentiâ; aliter, i.e. si nihil tale caveatur a Constitutionibus,

DE LICENTIÂ SUPREMI MODERATORIS, non vero de licentiâ superioris inferioris; potest ergo mutare

CESSIONEM VEL DISPOSITIONEM juxta casum,

DE QUÂ IN CAN. 569 § 2 i.e. non de ipsis bonis sed de

cessionem administrationis et de dispositione usus et usufructus; cum textus remittat tantummodo ad § 2 can. 569, et cum ista § 2 tractet tantummodo de casu quo talis actus dispositionis aut cessionis SUPPLETUS fuerit, quaeri posset utrum mutatio sit possibilis solummodo in isto casu stricto? (Com. pro Relig. II, p. 43). Quoadusque fiat declaratio authentica, videtur posse dici quod mutatio fieri possit in quovis, etiam § 1 can. 569.

Nunc agitur de casu speciali, nempe, SI AGATUR DE MONIALIBUS, professa mutare potest supradictum actum cessionis ac dispositionis, DE LICENTIA ORDINARII LOCI; et sic confirmatur expresse sententia quod "professus a votis simplicibus" de quo hic agitur, est etiam professus (vel professa) temporaria in Ordinibus.

Denique additur tertius casus, scilicet, ET, unde, praeter licentiam Ordinarii loci, licentia etiam SUPERIORIS REGULARIS juxta Constitutiones competentis, SI MONASTERIUM ad quod pertinet monialis, SIT OBNOXIUM REGULARIBUS.

Sed, sive requiratur licentia Superioris regularis, sive Ordinarii loci, sive Superioris Supremi, ut Dispensa 37.

P. A. Leduc

fiat mutatio actus cessionis ac dispositionis, neces-
saria est aliqua conditio, nempe,

DUMODO MUTATIO NON FIAT IN FAVOREM RELIGIONIS; aliter
non posset fieri,

SALTEM DE NOTABILI BONORUM PARTE i.e. juxta auctores,
ultra quartum partem,

PER DISCESSUM AUTEM A RELIGIONE, conformiter ad can.

570 § 2,

EIUSMODI CESSIO AC DISPOSITIO DESINIT VIM HABERE.

2° Effectus professionis SOLLEMNIS quoad bona
(Can. 581=582).

MATERIA CANONUM. Consideratur professio sollemnis
tum IMMEDIATE ANTE (can. 581), tum POST (can. 582) =
can. 581 seu, IMMEDIATE ANTE professionem sollemnem
EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Logice, post professionem simpli-
cem, tractatur de professione sollemni; sed antequam
dicatur de effectibus professionis PERACTAE, dicitur
quid sit faciendum IMMEDIATE ANTEA.

JUS PRAECEDENS = Concilium Tridentinum (Sess. XXV,
can. XVI) permiserat donationes et renuntiationes in
bimestri praecedenti professionem sollemnem, quin ta-
men tales actus imponeret; emissâ professione, bona
acquirebantur monasterio. Et idem statuerunt tum de-
cretum 1862, tum 1902. Nunc vero imponitur OBLIGATIO.

NOTIO = "Renuntiatio" de quâ agitur, non est cessio administrationis aut dispositio usûs et ususfructûs, neque est TESTAMENTUM, est abdicatio totalis et irrevocabilis ipsius dominii, ita quod, post professionem, nihil omnino remaneat sive administrationis si-
ve proprietatis.

MATERIA CANONIS. Decernitur quid sit faciendum in bi-
mestri professionem praecedenti, sive vi juris cano-
nici (§ 1), sive vi juris civilis (§ 2).

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1, seu praescriptiones juris CANONICI circa bona pro
bimestri ante professionem sollemnem.

PROFESSUS A VOTIS SIMPLICIBUS in Ordinibus,

ANTEA i.e. ante bimestre professionem praecedens

NEQUIT VALIDE, et ideo dictum fuit in can. 580 § 1 quod
conservat proprietatem,

SED INTRA SEXAGINTA DIES ANTE PROFESSIONEM SOLLEMNEM,
immediate ante, ut declaratum fuerat in decreto 1862.

DEBET secus ac sub jure anteriori ubi poterat,

RENUNTIARE seu abdicare proprietatem,

CUI MALUERIT etiam ipsi religioni si sit capax possiden-
di,

OMNIBUS BONIS QUAE ACTU HABET in re aut in quae jus ac-
tuale habet v.gr. debita ob haereditatem, non vero a-
gitur de bonis quae IN SPE habet,

SUB CONDITIONE SECUTURAE PROFESSIONIS; si enim animum suum mutaret, omnia bona sua ei reddi deberent.

SALVIS PECULIARIBUS INDULTIS A S. SEDE CONCESSIS.

§ 2, Jus civile sequendus.

SECUTÂ PROFESSIONE sollemni, post istam renuntiationem,

STATIM FIANTE EA OMNIA QUAE SUNT NECESSARIA

UT RENUNTIATIO jam facta in jure canonico,

ETIAM JURIS CIVILIS EFFECTUM CONSEQUATUR, scilicet, quo

ad omnes formalitates quas jus civile praescribit ut valeant actus renuntiationis.

N.B. JUS CIVILE, hic, est jus regionis ubi emittitur professio.

Can. 582, seu POST professionem sollemnem.

MATERIA CANONIS. Fit distinctio inter Ordines capaces et incapaces possidendi.

POST PROFESSIONEM SOLLEMNEM, SALVIS PECULIARIBUS S. SEDIS INDULTIS, v.gr. pro Ordine S. Joannis de Deo,

OMNIA BONA, non solum, secus ea in can. 580 § 2, bona quae veniunt ex industriâ religiosi aut bona per eum religioni oblata, sed et ipsa bona ipsi professo data intuitu personae,

QUAE OBVENIUNT, non dicitur "acquirunt" cum sit incapax acquirendi; quoad bona ex haereditate (Vermeesch p.

REGULARI: quid de MONIALIBUS? Quoad eas quae (can. 488, 79) non emiserunt vota, canon non applicatur.

QUOVISMODO, sive dono, sive venditione librorum etc.

De istis ergo bonis obvenientibus sic disponitur:

1° IN ORDINE CAPACI POSSIDENDI i.e. qui non arctatur a proprietate jure particulari vi can. 531,

CEDUNT ista bona, alia ac ea de quibus facta fuit renun-
tiatio, quae obveniunt post professionem sollemnem ta-
lis vel talis religiosi,

ORDINI, VEL PROVINCIAE, VEL DOMUI,

SECUNDUM CONSTITUTIONES ad quas unice, proinde, recur-
rendum est ut sciatur cui cedunt bona.

2° IN ORDINE INCAPACI possidendi, ut, v.gr. O.F.M., bo-
na

ACQUIRUNTUR IN PROPRIETATEM

SANCTAE SEDI quae, habitualiter, relinquit usum et usum
fructum Ordinibus sic incapacibus proprietatis.

3° Effectus professionis quoad bona, in CONCRE-
GATIONIBUS.

MATERIA CANONIS. Supra (can. 580) actum est de effec-
tu professionis simplicis in genere, quoad bona; nunc
vero agitur de effectu professionis simplicis in Con-
gregationibus, unde quae hic praescribuntur non valent
de professione simplici temporaria in Ordinibus; In

Congregationibus ergo, sive quoad actum INTER VIVOS, sive quoad TESTAMENTUM, dicitur quid possit fieri. NON LICET, unde (Coronata p. 742) ad liceitatem tantum modo,

PROFESSIS A VOTIS SIMPLICIBUS sive temporariis sive perpetuis,

IN CONGREGATIONIBUS RELIGIOSIS, et his assimilantur moniales quorum, vi indulti, vota sunt simplicia,

1° PER ACTUM INTER VIVOS v.gr. donationem, locationem, etc. omnem actum qui jam valere incipit vivente ipso professo,

ABDICARE DOMINIUM SUORUM BONORUM, conformiter ad can.

580 § 1, quin tamen prohibeantur parvae eleemosynae, TITULO GRATIOSO, quia tunc non remanet proprietates neque aequivalentia proprietatis, dicunt auctores quod posset abdicare titulo ONEROSO v.gr. venditione vel commutatione, "cum aequale objectum recipiatur ideoque bona conserventur" (Schafer, n. 271)

2° Agit de MUTATIONE TESTAMENTI de quo fuit quaestio in can. 569 § 3.

Non licet ergo,

MUTARE v.gr. sive per NOVUM testamentum, sive per CODICILLUM, sive per DONATIONEM mortis causâ; sed non esset mutatio si fieret, vel si INTERPRETETUR, aut COM=

PLEATUR aut RENOVETUR dummodo substantia servetur.
TESTAMENTUM CONDITUM AD NORMAM CAN. 569 § 3, scilicet,
factum ante professionem,
SINE LICENTIÂ S. SEDIS in casibus normalibus et ordina-
riis, sed non necessario et semper, nam,
VEL SI RES URGEAT non sufficit et requiritur quod
NEC TEMPUS SUPPETAT AD EAM (S. Sedem) RECURRENDI, tunc
fieri nequit
SINE LICENTIÂ SUPERIORIS MAJORIS AUT LOCALIS non ad ar-
bitrium religiosi sed
SI NEC ILLE superior major
ADIRI POSSIT.

D) Effectus quoad BENEFICIA (can. 584)
BENEFICIA (can. 1409) non omnes sed
PAROCHIALIA (can. 1410)
VACANT ita quod aliis conferri possint,
POST ANNUM computandum de momento ad momentum cum termi-
no a quo indicetur,
AB EMISSÂ QUALIBET PROFESSIONE RELIGIOSÂ, sive ergo tem-
porariâ, sive perpetua,
CETERA beneficia v.g. canonicatus,
POST TRIENNIUM, nisi, ut patet, adfuerit legitima resi-
gnatio.

E) Effectus quoad EXCARDINATIONEM (can. 585)
N.B. In can. 115, dictum fuit quod "etiam per profes-

sionem religiosam quis a propria dioecesi excardina-
tur"; nunc determinatur casus, dicendo quod
PROFESSUS A VOTIS PERPETUIS exclusis temporariis, sed,
SIVE SOLLEMNIBUS SIVE SIMPLICIBUS,
IPSO JURE, unde quin adsit ulla declarationis,
AMITTIT PROPRIAM DIOECESIM QUAM IN SAECULO HABEBAT quan-
do venit ad religionem, et quae non est necessario
dioecesis originis.

SCHOLION. In Codice, inveniuntur plures effectus qui
hic non enumerantur, sive quoad QUAMVIS professionem
(can. 1315, 766, 4°, 704, 693, § 4, sive quoad profes-
sionem TEMPORARIAM (can. 1058 § 1, 982 § 2), sive
quoad professionem PERPETUAM (can. 644 § 1, 964, 1°,
2°, 982 § 2, 2388 § 2), sive quoad professionem SOL-
LEMNEM (can. 2388 § 1, 982, 984, 1°, 610, IIa. IIae.
qu. 189, art. III, ad IIIum.)

5° CONVALIDATIO professionis (can. 586)

MATERIA CANONIS. Tres casus considerantur: in § 1 tra-
ctatur de professione invalida ob impedimentum EXTER-
NUM, in § 2 ob defectum consensus, in § 3 de profes-
sione DUBIA.

§ 1, seu de revalidatione professionis invalidae AB EX-
TERNO,

PROFESSIO RELIGIOSA, simplex vel sollemnis, temporaria
vel perpetua,

IRRITA OB IMPEDIMENTUM EXTERNUM v.gr. ob invalidum novitiatum, ob defectum aetatis, ob incompetentiam superioris accipientis, etc.,

NON CONVALESCIT PER SUBSEQUENTES ACTUS, quia, non pendet a voluntate neque professi neque religionis,

SED OPUS EST, ut valida fiat, vel

UT AB APOSTOLICA SEDE SANETUR quod fieri potest insciis professis quia existit eorum consensus,

VEL DENUO sed LEGITIME EMITTATUR,

COGNITA NULLITATE ET SUBLATO IMPEDIMENTO.

§ 2, seu revalidatio professionis invalidae AB INTERNO, SI AUTEM IRRITA FUERIT professio, non amplius ob aliquod impedimentum externum, sed

OB DEFECTUM CONSENSUS non externum quia de hoc in § 1, sed

MERE INTERNUM (cf. can. 103=104)

HOC PRAESTITO, scilicet, consensu,

CONVALESCIT professio non quidem necessario sed

DUMMODO, unde est conditio validitatis,

NON FUERIT REVOCATUS EX PARTE RELIGIONIS si casu fuerit ab eâ cognita invaliditas professionis.

§ 3, seu de professione DUBIA

SI SINT GRAVIA ARGUMENTA CONTRA VALIDITATEM PROFESSIONIS, ita quod professio sit ad minus DUBIA,

Dispensa 38.

P. A. Ledue

ET RELIGIOSUS RENUAT AD CAUTELAM, ob dubium de validi=
tate

SIVE PROFESSIONEM RENOVARE, SIVE EJUSDEM SANATIONEM PE=
TERE, tunc,

TES DEFERATUR AD SEDEM APOSTOLICAM.

IV° STUDIA IN RELIGIONIBUS CLERICALIBUS.

(a can. 587 ad can. 591)

TITULUS XII.

1° DOMUS studiorum can. 587

2° RELIGIOSA institutio studentium can. 588

3° INTELLECTUALIS institutio studentium

a) MATERIA studiorum can. 589

b) EXAMINA can. 590

c) CASUS moralis can. 591.

DE RATIONE STUDIORUM IN RELIGIONIBUS CLERICALIBUS.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE ET RATIO TITULI. Post consideratio-
nem rerum generalium seu communium omnibus religioni-
bus, antequam fiat transitus ad IPSOS RELIGIOSOS, or-
dex nonnulla addit de STUDIIS in casu speciali reli-
gionum clericalium. Quanti momenti sit studium pro
religiosis erui potest, inter alia documenta, ex ac-
tis Pii X "Praeclara" et Pii XI "Unigenitus", apud
Schafer, n. 298 = De LEGITIMITATE studiorum apud re-
ligiosos consuli potest S. Thomas IIa.IIae, qu. 188,
art. 5°.

JUS PRAECEDENS (Com. pro Relig. 1925 p. 35 etc.)

ORDO CANONUM. Codex non tangit omnia puncta sed solummodo sequentia: de DOMIBUS studiorum (can. 587), de RELIGIOSA institutione studentium (can. 588), de INTELLECTUALI institutione studentium, sive quoad MATERIAM (can. 589), sive quoad EXAMINA (can. 590), sive quoad CASUM moralem (can. 591).

1° De DOMIBUS studiorum (can. 587)

MATERIA CANONIS. Canon tradit OBLIGATIONEM habendi do-
mus studiorum (§ 1), dicit postea quoniam VITA RELI-
GIOSA debeat ibi vigere (§ 2), praescribit deinde quid

sit faciendum SI DEFICIENT domus propriae (§ 3) ut si
religiosi LONGE MITTENDI SINT studiorum causa (§. 4)
§ 1, seu de OBLIGATIONE habendi domus studiorum.

QUAELIBET RELIGIO CLERICALIS; de aliis silet Codex, un
de recurrendum est ad Constitutiones ut sciatur quid
sit faciendum,

HABEAT STUDIORUM SEDES i.e. (Schafer p. 365) illas scho
las superiores quae praeparationi religiosorum inser=
viunt; cum dicatur sedes non sedem, datur facultas
plures habendi,

APPROBATUS, sive pro erectione, sive pro regimine,
A CAPITULO GENERALI VEL A SUPERIORIBUS juxta Constitu=
tiones. Quodsi ageretur de Universitate, necessaria
esset, insuper, licentia S. Sedis c. 1376 § 1 i.e. Con
gregationis Studiorum (c. 526).

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 554 § 3 i.e. obligatione collocan
di in domibus studiorum, sicut et novitiatus, tantum=
modo religiosos qui sint ad exemplum regularis obser=
vantiae.

§ 2, seu de VITA RELIGIOSA quae ibi vigere debet.

IN DOMO STUDIORUM VIGEAT uti de novo praescripsit S. Se=
des (A.A.S. 1924 p. 142).

PERFECTA VITA COMMUNIS quoad mensam, paupertatem etc.;
non tamen EXIGITUR ut studentes, quâ studentes, sunt
in loco separato, sed circa hoc observentur Constitu

tionese.

SECUS, i.e. si non vigeat perfecta vita communis,
STUDENTES NEQUEUNT AD ORDINES PROMOVERI.

§ 3, quid SI DEFICIAT domus studiorum?

SI RELIGIO AUT PROVINCIA, non obstante § 1,

NEQUEAT HABERE sive ob paupertatem, sive ob pauciorem nu-
merum alumnorum aut professorum, etc.

DOMOS STUDIORUM RITE INSTRUCTOS sive quoad numerum, si-
ve quoad competentiam professorum,

AUT etiam si habeat tales domus sed

DIFFICILE SIT, JUDICIO SUPERIORUM, ADIRE QUAS HABET, v.

gr. ob distantiam, aut tempore belli, etc.

RELIGIOSI ALUMNI MITTANTUR quia studia omnino perficere
debent.

VEL AD RECTE ORDINATAM SEDEM STUDIORUM,

ALIUS PROVINCIAE ejusdem religionis, vel etiam

AUT RELIGIONIS, et tunc, juxta can. 606 § 2, possunt mit-

ti extra domum propriae religionis ultra sex menses

absque licentiâ S. Sedis; etiam possunt mitti

VEL AD SCHOLAS SEMINARII EPISCOPALIS, et etiam, denique,

VEL AD PUBLICUM CATHOLICUM ATHENAEUM cum cautelis tamen

in A.A.S. 1918 p. 237 indicatis.

§ 4, seu de casu quo aliquis religiosus LONGE MITTITUR
studiorum causâ.

NON LICET RELIGIOSIS QUI, CAUSA STUDIORUM, LONGE MITTUNT

TUR A PROPRIA DOMO, IN PRIVATIS DOMIBUS HABITARE, i.e.
permanenter et habitualiter,
SED OPUS EST UT sequantur quadruplicem regulam, scilicet,

SE RECIPIANT IN ALIQUAM DOMUM SUAE RELIGIONIS,
VEL, SI ID FIERI NON POSSIT, APUD ALIQUOD INSTITUTUM
RELIGIOSUM, juxta praescriptum Concilii Tridentini:

"Illi qui studiorum causa ad Universitatis mittuntur,
in Conventibus tantum habitent" (Sess. XXV, cap. 4),
et non se recipere debent apud quodcumque institutum
est

VIRORUM non mulierum,

VEL SEMINARIUM, vel denique, apud

ALIAMVE PIAM DOMUM non qualemcumque sed

CUI PRAESINT VIRI SACRI ORDINIS, nec hoc sufficit sed
QUAEQUE APPROBATA SIT AB ECCLESIASTICA AUCTORITATE.

2° De RELIGIOSA institutione studentium

(can. 588)

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. Ponitur praescriptio de RELIGIOSA educatione studentium antequam tractetur de ipsis studiis, ut videatur quod praecipua est formatio RELIGIOSA; ad nihilum enim valeret formatio intellectualis et scientifica nisi pro fundamento haberet vitam religiosam profundam.

JUS PRAECEDENS. Disciplina de Magistro scholasticorum videtur repetenda a Constitutione Clementis VIII "Cum ad Reg." (19 Martii 1603) confirmata religionum praxi. (Com. pro Relig. I, p. 142).

MATERIA CANONIS. Agitur de MAGISTRO SPIRITUS et de EXERCITIIS SPIRITUALIBUS.

§ 1, seu de OBLIGATIONE habendi MAGISTRUM SPIRITUS. TOTO CURRICULO STUDIORUM i.e. quoadusque perficiatur cursus philosophiae et theologiae, RELIGIOSI COMMITTUNTUR SPECIALI CURAE immediate determinandae, PRAEFFECTI VEL MAGISTRI SPIRITUS cum muneribus sive generalibus (can. 1358=1360) sive specialibus hic indicatis, sc.

QUI INFORMAT EORUM ANIMOS AD VITAM RELIGIOSAM, sed non cum omnibus muneribus magistro novitiorum supra (can. 561) tributis, neque cum eadem auctoritate, sed OPPORTUNIS MONITIS v.gr. circa defectus et culpas etc. INSTRUCTIONIBUS ATQUE EXHORTATIONIBUS, ita quod, ex istis monitis, instructionibus atque exhortationibus, studens rite praeparetur ad sacerdotium et ministerium apostolicum.

§ 2, seu de QUALITATIBUS istius magistri.

PRAEFFECTUS VEL MAGISTER SPIRITUS, de quo in § 1, OPORTET i.e. plus quam DECET, minus quam NECESSE est

(Vermeersch, n. 689)

SIT PRAEDITUS IIS QUALITATIBUS prudentiae, caritatis,
pietatis, conspiciuitatis observantiae regularis,

QUAE REQUIRUNTUR IN MAGISTRO NOVITIUM,

AD NORMAM CAN. 559 §§ 2, 3. = N.B. § 2 can. 559 tractat
de SOCIO non de ipso MAGISTRO novitiorum; et ideo ali
qui dicunt quod agitur de mendasâ redactione, nisi di
catur quod requiruntur qualitates magistri salvâ aeta
te 30 quae sufficeret.

§ 3, seu de EXERCITIIS SPIRITUALIBUS

SUPERIORES VERO SEDULO INVIGILENT UT IN DOMO STUDIORUM
PERFECTISSIME OBSERVENTUR EA QUAE CAN. 595 PRAESCRIBUN
TUR PRO OMNIBUS RELIGIOSIS, i.e. exercitia annualia, o
ratio mentalis, confessio hebdomadaria, frequens re
ceptio SS. Eucharistiae.

3° De INTELLECTUALI institutione studentium.

ORDO CANONUM. Can. 589 de REGIMINE seu MATERIÂ stu
diorum, can. 590 de EXAMINIBUS post studia; can. 591
de CASU morali.

Can. 589 seu de MATERIÂ studiorum

MATERIA CANONIS. In § 1 agitur de IPSA RATIONE studio
rum, dum in § 2 quaedam praescribuntur ad EFFICACIAM
studiorum.

§ 1, seu IPSA RATIO studiorum, tum in INFERIORIBUS di
sciplinis, tum in PHILOSOPHICIS, tum in THEOLOGICIS,

tum in ADHAESIONE DOCTRINAE D. THOMAE.

RELIGIOSI IN INFERIORIBUS DISCIPLINIS, scilicet, humanioribus litteris quae philosophiam praecedunt, primariis, secundariis vel gymnasialibus.

RITE INSTRUCTI i.e. sicut et pro alumnis inferioris scholae seminarii (A.A.S. 1924, p. 141), sed probabilius non omnino necessario (cum jus praecedens non ex integro referatur) juxta decretum 1909 (A.A.S. p. 701), ita quod sufficiat (Vermeersch, n. 690) PRIVATA institutio in his disciplinis. Post istas disciplinas inferiores,

PER BIENNIIUM, et cum jus praecedens ex integro referatur, ex integro viget, unde ad normam decreti 7/9/1909 (A.A.S. p. 701) et declarationis subsequentis (A.A.S. 1910 p. 449) ita quod quaevis abbreviatio tamquam abusiva habenda sit,

SALTEM unde potest esse per longius tempus,

IN STUDIA PHILOSOPHIAE,

ET SALTEM PER QUADRIENNIUM etiam computandum ad normam decretorum supra dictorum sc. prohibita quavis contractione temporis et requisito quadriennio academico seu 45 mensibus theologiae,

INHAERENTES DOCTRINAE D. THOMAE non quomodocumque sed AD NORMAM CAN. 1366 § 2, scilicet, secundum RATIONEM (Methodum), DOCTRINAM (conclusiones) et principia,

DILIGENTER INCUMBANT non arbitrario modo sed
SECUNDUM INSTRUCTIONES AP. SEDIS, sive datas sive dan-
das,

§ 2, seu quaedam pro EFFICACIA studii

STUDIORUM TEMPORE i.e. quamdiu duret biennium philoso-
phiae aut quadriennium theologiae,

NE IMPONANTUR OFFICIA,

MAGISTRIS ET ALUMNIS; eis vero non prohibentur omnia
officia sed omnia et sola

QUAE EOS AVOCENT A STUDIO

VEL SCHOLAM QUOQUO MODO IMPEDIENT (A.A.S. 1924 p. 143)

Ne tamen bono communi noceatur, additur,

SUPREMUS AUTEM MODERATOR non solus sed

ET ALII QUOQUE SUPERIORES,

POSSUNT non arbitrarie et habitualiter, sed

IN CASIBUS PARTICULARIBUS, PRO SUA PRUDENTIÂ,

EOS magistros et studentes,

EXIMERE A NONNULLIS ACTIBUS COMMUNITATIS, justa de cau
sa, v.g.

QUOTIES ID VIDEATUR NECESSARIUM STUDIIS EXCOLENDIS, E-
TIAM A CHORO, PRAESERTIM HORIS NOCTURNIS.

CAN. 590, seu de EXAMINIBUS post studia.

RELIGIOSI SACERDOTES non omnes sed

IIS TANTUM EXCEPTIS QUI A SUPERIORIBUS MAJORIBUS non ar

bitrarie, sed
OB GRAVEM CAUSAM,
FUERUNT EXEMPTI,
AUT et quin sit necessaria dispensatio superiorum nam
ipso jure eximuntur
QUI DOCENT VEL SACRAM THEOLOGIAM dogmaticam, moralem,
fundamentalem, historiam Ecclesiae vel S. Scripturam,
AUT PHILOSOPHIAM SCHOLASTICAM; exceptis ergo iis, alii
POST ABSOLUTUM CURRICULUM STUDIORUM i.e. post quadrien-
nium theologiae,
EXAMINENTUR QUOTANNIS, quin modus indicetur,
SALTEM PER QUINQUENNium,
A PATRIBUS DOCTRIS ET GRAVIBUS,
IN VARIIS DISCIPLINIS DOCTRINAE SACRAE ANTEA OPPORTUNE
DESIGNATIS. N.B. In A.A.S. 1926 p. 526, istud examen
sufficit pro can. 130 § 1; casu negligentiae, recur-
rendum esset ad S. Cong. de Relig.

Can. 591, seu de CASU MORALI

SALTEM IN QUALIBET DOMO FORMATÂ i.e. quae constat sal-
tem sex religiosis quorum quatuor sint sacerdotes,
HABEATUR SOLUTIO CASUS MORALIS ET LITURGIAE; sic datur
materia obligatoria; nunc venit facultativa,
CUI ADDI POTEST, SI SUPERIOR OPPORTUNUM JUDICAVERIT,
SERMO DE RE DOGMATICA CONJUNCTISVE DOCTRINIS; iste ca-

sus locum habet

SALTEM SEMEL IN MENSE.

Denique dicatur quinquam interesse debeant:

TENENTUR ASSISTERE, NISI ALIUD IN CONSTITUTIONIBUS CA-

VEATUR, ad quas proinde definitive remittitur,

OMNES CLERICI PROFESSI in duplici casu,

QUI SACRAE THEOLOGIAE OPERAM NAVANT

AUT ILLUD EXPLEVERUNT, et quidem isti tenentur per to-

tam vitam, nisi legitime excusentur.

II.

DE RELIGIOSIS.

I°) De obligationibus et privilegiis cc. 592 ad 631

A) In genere = a) Obligationes c. 592=612

b) Privilegia c. 613=625

B) In specie = a) Promoti ad Episcopatum
c. 626=630

b) Regentis parocchiam c. 630=631

II°) De Religioso discedente a Religione cc. 632=672

A) Transitu ad aliam c. 632=636

B) Egressu e Religione c. 637=645

C) Dimissione a Religione c. 646=672

a) Ipso facto c. 646

b) Cum formalitatibus c. 647=672

I°) Professi temporarii

II°) Professi perpetui.

II.

DE RELIGIOSIS.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Hucusque tractatum fuit de religiosis consideratis COLLECTIVE, nunc vero de iisdem tractatur consideratis INDIVIDUALITER, seu de IPSIS RELIGIOSIS. Aliis verbis, consideratum fuit jus SOCIALE religiosorum, nunc vero consideratur eorum jus INDIVIDUALE. Hucusque, si traditae fuerint aliquot notiones de ipsis religiosis, fuit accidentaliter et indirecte; nunc ex professo.

DIVISIO MATERIAE. De Religiosis dicit Codex quatenam sint eorum jura et obligationes (Titulus XIII) et postea quomodo discedere possint a religione, sive transeundo ad aliam religionem, sive egrediendo ab omni religione, sive dimissione factâ a competenti superiore et hoc sub titulis XIV, XV, XVI.

I°) DE OBLIGATIONIBUS ET PRIVILEGIIS.

(Titulus XIII)

DIVISIO MATERIAE. Iste titulus dividitur in duplicem parte: Primo Codex loquitur IN GENERE; secundo IN PARTICULARI DE obligationibus et privilegiis religiosi ad aliquam dignitatem eveci sive episcopalem sive paroecialem. Unde

A) De obligationibus et privilegiis IN GENERE.

OBLIGATIONES

ORDO CANONUM. Codex loquitur successive a) De obligationibus COMMUNIBUS clericorum b) De vitâ componendâ secundum regulas et constitutiones c) De vitâ communi servandâ d) De quibusdam spiritualibus exercitiis e) De habitu religioso deferendo f) De clausurâ g) De zelo animarum h) De officio divino i) De inspectione litterarum j) De obtemperantiâ praeceptis Ordinarii loci in quibusdam casibus.

- a) De obligatione servandî obligationes clericorum (c. 592)
- b) De servandis regulis et constitutionibus (c. 593)
- c) De servandâ vitâ communi (c. 594)
- d) De quibusdam exercitiis spiritualibus (c. 595)
- e) De deferendo habitu religioso (c. 596)
- f) De clausurâ servandâ (c. 597-607)
- g) De zelo et curâ animarum (c. 608-609)
- h) De Officio divino (c. 610)
- i) De inspectione litterarum (c. 611)
- j) De quibusdam mandatis episcopalibus obtemperandis (c. 612)

Can. 592

a) De servandis obligationibus clericalibus.

MATERIA CANONIS. Codex decernit quod etiam religiosi te
nentur obligationibus communibus clericorum, dicendo
quod

OBLIGATIONIBUS COMMUNIBUS CLERICORUM non omnibus indi-
scriminatim sed

DE QUIBUS IN CAN. 124=142; excluduntur cc. 143 et 144
qui sunt incompatibiles cum religiosis; sed obligatione
nes quae enumerantur intra c. 124 et 142 tenent etiam
religiosos v.gr. de negotiatione non exercendâ etc.

TENENTUR ETIAM RELIGIOSI OMNES, sive laicales sive cleri
cales, sive juris dioecesani sive pontificii etc.;
attamen ad tollendam omnem anxietatem additur

NISI ALIUD CONSTET et indicatur duplex caput exceptioni
nis sc.

EX CONTEXTU SERMONIS, v.gr. c. 130

VEL EX NATURA REI, v.gr. canones qui loquuntur expres-
se de clero saeculari; similiter obligationes quae
oriuntur ex ordine sacro non sunt imponendae religioni
s laicalibus.

Can. 593

b) De servandis regulis et constitutionibus;

MATERIA CANONIS. Iste canon, etsi paucis lineis constet,

Dispensa 40.

P. A. Leduc

nihilominus maximi est momenti: recollit enim obligationes fundamentales vitae religiosae; tractat enim a) de obligatione servandi VOTA, et b) de obligatione vivendi secundum REGULAS ET CONSTITUTIONES. Adduntur duo monita sc. quod istae obligationes tenent superiores aequae ac subditi, et etiam quod ista duplici fidelitate (votis et regulis) religiosus ad perfectionem contendit.

OMNES ET SINGULI RELIGIOSI; unde in isto canone agitur de obligationibus omnino communibus in omnibus religionibus, cujuscumque gradus sint; et insuper agitur de obligationibus personalibus pro individuís; et ut bene pateat universalitas additur

SUPERIORES AEQUE AC SUBDITI; ubi ergo agitur de votis servandis et de vitâ componendâ juxta regulas et constitutiones lex non minus urgeat pro superioribus quam pro subditis; imo magis ob vim exempli. Ne ergo subditi in tentationem inducantur ob prava exempla superiorum, isti debent AEQUE AC subditi.

SERVARE FIDELITER INTEGREQUE; fidelitas non admittit transgressionem dum integritas rejicit diminutionem; utraque nota debet imprimi in vitâ religiosi: quoadusque vixerit debet esse fidelis (in quantum sinit humana fragilitas) et quid pulchrius vitâ religiosi

antiqui suis promissionibus fidelis non obstantibus
tentationibus, tribulationibus etc.! et quid effica-
cius pro bono!

VOTA QUAE NUNCUPARUNT; hic dicendum est de obligationi-
bus votorum tam in genere quam in specie;

IN GENERE, votum religiosi obligat in conscientia et
quidem per se graviter (IIa IIae qu. 186 art. IX) non
tamen semper et pro semper. Utrum vero obligatio vo-
torum sese extendant usque ad actus internos? Dispu-
tant auctores; communius autem respondetur non exten-
di nisi quoad desideria et nisi agatur de rebus in-
trinsece malis ut res venereae.

Addendum quod transgressio voti habet malitiam
specificam contra religionem ita quod duplicem mali-
tiam induat sc. virtutis laesae et virtutis religio-
nis.

Addendum etiam quod (IIa IIae qu. 186, art. X)
peccatum religiosi potest esse gravius peccato saecu-
laris ejusdem generis v.gr. contra castitatem, vel ex
contemptu, vel ob scandalum.

Et ista sufficiant cum non simus in scholâ mo-
ralis. Nunc vero de obligationibus canonicis votorum
in particulari.

EN SPECIE

a) Votum OBEDIENTIAE.

I°) Votum obedientiae est POTISSIMUM INTER VOTA RELIGIOSA: (IIa IIae, qu. 186, art.VIII) quia a) Offert aliquid majus b) Quia continet sub se alia c) Quia se extendit ad actus propinquiores fini religionis.

II°) CUI obediendum sit? Obediendum est omnibus legitimis superioribus, sed aliter et aliter; sunt enim superiores qui habent JURISDICTIONEM i.e.publicam ecclesiasticam auctoritatem a societate perfectâ dimanantem sc. ab Ecclesiâ, et sunt superiores in religione clericali exemptâ; isti superiores possunt, non solum facere praecepta, sed etiam ligare poenis non exceptis censuris in quibusdam casibus.

Sunt vero superiores qui gaudent potestate DOMINATIVA (in quibusdam ista potestas additur potestati jurisdictionis dum aliis existit absque jurisdictione); ista potestas dominativa originem habet ex voto, et ideo striete non ligat nisi professos; in religionibus laicalibus superiores habent solam istam potestatem absque jurisdictione (ad minus qui non sunt clerici cf. c. 118). Vi istius potestatis dominativae superiores possunt facere praecepta; possunt punire; non possunt vero infligere poenas quae jurisdictionem

supponunt.

Sunt vero superiores, saltem lato sensu, qui habent potestatem DOMESTICAM quae cuilibet societati imperfectae competit. Ista potestas non oritur ex voto sed ex virtute obedientiae et dat potestatem faciendi praecepta quae obligant non vi voti (unde transgressiones non induunt duplicem malitiam quia non sunt contra religionem) sed vi virtutis obedientiae.

Bene notandum est etiam quod officiales (syndici, sacristae etc.) ratione sui officii habent potestatem cui obediendum est, vi virtutis obedientiae.

(Coronata p. 761, nota 3).

III°) IN QUIBUS sit obediendum?

a) Non est obediendum Superiori praecipienti contra Dei et Ecclesiae praecepta.

b) Non datur obligatio obediendi Superiori praecipienti contra, supra aut ultra regulam nisi agatur de iis sine quibus regula servari non potest.

c) Est obediendum superiori praecipienti secundum regulas et constitutiones; gravitas vero obligationis desumitur ex materiâ et ex intentione obligandi quae eruitur ex verbis usitatis; (Coronata p. 763 nota 1).

Quoad actus heroicos (non loquendo de illis qui ad istos ex professione adiguntur) non videntur

posse praecipi nisi bonum commune id postulet.

e) Quoad actus internos, possunt praecipi actus qui in constitutionibus supponuntur.

IV°) QUOMODO sit obediendum? Ex voto, ad nihil plus tenetur quam ad executionem externam; secus autem pro virtute et maxime pro perfectione virtutis.

B) Votum CASTITATIS.

I°) EFFECTUS: Votum religiosum castitatis id efficit ut actus venereus sive internus sive externus contra illud commissum, induat duplicem malitiam sc. sacrilegii et luxuriae. Insuper, votum sollemne dirimit matrimonium faciendum, et factum (non consummatum); ex privilegio, votum simplex Societatis Jesu dirimit faciendum.

II°) POENAE: Codex statuit poenas contra peccantes ad versus istud votum: cf. cc. 2359, 985 3°, et 2388.

C) Votum PAUPERTATIS

I°) OBIECTUM: objectum paupertatis est bonum extrinsecum (etiam manuscriptum Coronata p. 744 nota 5); non vero intrinseca ut ingenium, memoria, vita, libertas conscientiae etc.

Quoad peculium, dicendum videtur quod peculium (seu parva quantitas pecuniae religioso concessa ad proprios usus) prohibeatur omnino si sit independens a

nutu superiorum; permittitur vero sub dependentiâ superioris et ab isto revocabilis licentia, maxime si agatur de determinato fine.

Sub voto veniunt non solum proprietas seu dominium bonorum, sed etiam actus administrationis, sive quoad validitatem (si agatur de voto sollemni) sive quoad liceitatem (si agatur de voto simplici), v.gr. mutuum, commodatum, usus et administratio proprie dicta.

Quoad usum rerum, debent servari necessitas et licentia superiorum (Coronata p. 768)

Quoad dona, nequeunt acceptari eâ conditione ut religioso donatario reserventur.

II°) INFRACTIONES: Violatione voti paupertatis fit sacrilegium et furtum majus minusve; pro materiâ gravi requiritur ab auctoribus (normaliter, nam fieri potest ob circumstantias quod minus exigatur v.gr. in domo pauperrimâ) ea materia quae vocatur absolute gravis. N.B. Religiosi possunt cadere sub poenis in c. 2386 latis contra mercaturam exercentes.

Nunc transit Codex ad regulas et constitutiones sc. debent religiosi non solum vota servare SED ETIAM SECUNDUM REGULAS ET CONSTITUTIONES VITAM COM-PONERE; circa quod bene notandum est quod non est eadem

obligatio apud omnes religiones (IIa IIae qu. 186, art.IX, ad Ium): in quibusdam enim obligatio servandi regulas et constitutiones datur sub peccato ita quod omnis transgressio sit peccaminosa; in aliis autem non datur obligatio sub peccato nisi adsit contemptus aut agatur de materiâ votorum.

Denique additur in canone:

ATQUE ITA AD PERFECTIONEM SUI STATUS CONTENDERE; sub quibus verbis duo affirmantur sc. a) quod religiosi habent obligationem tendendi ad perfectionem et b) quod ITA sc. per vota et observantia fit ista tendentia.

a) De obligatione religiosi tendendi ad perfectionem: disputant auctores an obligatio tendendi ad perfectionem distincta sit ab obligatione servendi vota; quidquid sit de theoriâ, certum est quod in concreto ambae obligationes confunduntur: dicit enim Codex quod ITA sc. per vota et regulas contendere debent religiosi ad perfectionem.

b) De tendentiâ ad perfectionem per vota et regulas. Religiosus non habet quaerere quomodo tendere debeat ad perfectionem, jam ante ipsum stat via officialis nempe vota et constitutiones; servando vota et constitutiones ad perfectionem sui statûs efficaciter contendere potest. (cf. Coronata p. 772 de perfectione

essentiali et de perfectione non necessariâ)

Can. 594

c) De servandâ vitâ communi.

MATERIA CANONIS. Canon 594 constat tribus paragraphis quarum forma tractat de OBLIGATIONE servandi vitam communem; secunda de vitâ communi quoad PAUPERTATEM; tertia de paupertate in SUPPELLECTILI. Quoad primum sc. obligationem vitae communis statuitur quod IN QUAVIS RELIGIONE, sive sit juris pontificii sive juris dioecesani, sive Ordo sive Congregatio, SERVETUR ACCURATE VITA COMMUNIS; vita communis potest sumi sensu strictu et perfecto aut sensu lato et imperfecto; vita communis perfecta, juxta schema Concilii Vaticani consistit in hoc "ut bona quaecumque, redditus, emolumenta, aliaque omnia, quae quovis titulo religiosis obveniunt, in usum religiosae familiae plene conferantur et ipsum victum, vestitum aliaque necessaria a conventu in commune accipiant, Superiores nihil quod sit necessarium religiosus denegent, et religiosi nihil quod sit superfluum exigant"; vita vero communis imperfecta in aliquibus a praedictis defluit sive quoad victum sive quoad vestitum etc.

Codex non utitur verbo "perfecte communis" sed dicit "accurate".

Certo significat plus quam victum, vestitum et supellectile cum dicatur "etiam"; praescriptio est generalis et non fit locutio de jure particulari et additur AB OMNIBUS, tam ergo superiores quam subditi. Quae vita communis servanda est in omnibus: ut tollatur omne dubium additur

ETIAM IN IIS QUAE; unde isti tres casus sc. victus, vestitus et supellectilis non sunt exclusive sed sensus obvius est quod servanda est vita communis ETIAM IN his, quae verba supponunt quod est quaestio de aliis. Unde aliquis religiosus non posset recusare vitam communem in aliis punctis.

PERTINENT AD VICTUM, VESTITUM ET AD SUPELLECTILEM; quid sub his verbis veniat; facile intelligitur.

Quoad secundum, sc. vita communis quoad paupertatem, dicitur quod

QUIDQUID A RELIGIOSIS ACQUIRITUR, ETIAM A SUPERIORIBUS, sc. quidquid obvenit religiosis post professionem, nam est quaestio de acquisitione factam

AD NORMAM CAN. 580, Part. 2, sc. quando agitur de professis votorum simplicium; vel ad normam

CAN. 582, n. 1, sc. quando agitur de professis sollemnibus.

Bene est notandum quod agitur de acquisitionibus fac

tis ab individuīs non a religionibus. Quidquid ergo
acquiritur

ADMISCEATUR, i.e. addatur ita quod sit eadem res, nam
aliter non esset vita communis; admisceatur ergo se-
cundum casus et constitutiones

BONIS DOMUS, PROVINCIAE VEL RELIGIONIS; et specialiter
pro pecuniâ praescribitur quod

PECUNIA QUAE LIBET, quaecumque sit ejus origo seu prove-
nientia et ad quemcumque usum destinetur, et adhuc ad
particuliora descendens additur quod ista pecunia, e-
tiam sit sub formâ speciali "tituli"

OMNESQUE TITULI; unde sive pecunia sit sub formâ argen-
ti aut auri aut alterius metalli, sive sit sub formâ
chartaceâ imo et sub formâ tituli.

IN CAPSA COMMUNI DEPONANTUR; et sic perfecte ostenditur
mens et voluntas Ecclesiae ut sc. vita privata peni-
tus excludatur.

Quoad tertium sc. paupertatem in supellectili dicitur
quod

RELIGIOSORUM SUPELLEX, i.e. quae ordinarie vocantur mo-
bilia

CONVENIAT PAUPERTATI QUAM PROFESSI SUNT; non est nisi
applicatio casui particulari principiorum generalium
paupertatis. Sed opportune dicitur quia agitur de a-

liquâ materiâ ubi abusus sunt faciliores datâ tenden-
tiâ ad commoditates.

Can. 595

d) De quibusdam exercitiis spiritualibus.

MATERIA CANONIS. Canon 595 praescribit nonnulla exerci-
tia spiritualia peragenda a religiosis et hoc in du-
plici parte sc. a) de exercitiis momentosis sed minus
quam b) de sacrâ communione.

CURRENT SUPERIORES, unde obligatio directe est facta su-
perioribus qui tenentur videre ut subditi sese prae-
scriptis conforment sc.

UT OMNES RELIGIOSI, unde religiosus nequit recusare in-
terventionem superioris praeceptientis ut infradice-
dis sese conforment sc. ut

QUOTANNIS SPIRITUALIBUS EXERCITIIS VACENT, quin tamen
indiciuntur duratio, locus etc. quae ut patet iudicio
superioris competentis relinquitur. De quonam supe-
riore agatur? videndum est ex propriis constitutioni-
bus. Notetur differentia cum clero saeculari qui jux-
ta can. 126 non tenetur ad exercitia annualia sed ad
exercitia triennalia.

Postea, in n. 2°, indicantur facienda aliqua exerci-
tia quotidiana sc.

LEGITIME NON IMPEDITI QUOTIDIE: et veniunt indicati duo

exercitia particularia sc. assistentia Missae et oratio mentalis, et aliquod praescriptum generale.

SACRO INTERSINT, sc. sacrificio Missae

ORATIONI MENTALI VACENT, quin indicetur ulla methodus; et haec sufficiant pro exercitiis particularibus; nunc vero additur quod insuper

SEDULO INCUMBANT IN ALIA PIETATIS OFFICIA, non quaelibet sed

QUAE A REGULIS ET CONSTITUTIONIBUS PRAESCRIPTA SUNT; et sic videtur quomodo semper Codex recolit quod perfectio religiosi non sit quaerenda extra proprias regulas et constitutiones.

Additur aliquod praescriptum circa confessiones sc.

SEMEL SALTEM IN HEBDOMADA, dum pro clericis saecularibus dicitur solummodo (125) "frequenter".

ACCEDANT AD SACRAMENTUM POENITENTIAE; recte notat Coronata (p. 773; nota 4) quod "Superiores jus habent inquirendi circa observantiam hujus praescripti; item inquirendi circa personam confessarii cui religiosi ordinarie confitentur. "Videtur idem auctor recte addere quod superiores non habeant jus imponendi confessionem instituendam apud talem determinatum confessarium, vi c. 519:

Nunc nonnulla praescribit Codex de Sacra Communione et hoc in tribus paragraphis sc.

- I°) De cultū frequentis Communionis promovendo
II°) De Communionē prohibendā in quibusdā casibus
III°) De regulis interpretandis circa frequentem Com
munionem.

Primo ergo datur obligatio promovendi Communio
nem sc.

INTER SUOS SUBDITOS SUPERIORES PROMOVEANT FREQUENTEM RE
CEPTIONEM SANCTISSIMI CORPORIS CHRISTI ETIAM QUOTIDIA=
NAM; non deceret enim quod post decreta fideles invitā
tia ad quotidianam receptionem Eucharistiae, tenden=
tes ad perfectionem a Sacra Mensā excludantur. Supe=
riores ergo habent obligationem promovendi sive ver=
bis, sive factis, frequentem Communionem; et transit
Codex immediate ad ordinem practicū addendo quod
LIBERE PATEAT, unde in omni libertate quin superiores
possint eos avertere, nisi in casu in proxima para=
grapho dicendo,

FREQUENS IMO ET QUOTIDIANUS ACCESSUS AD SANCTISSIMAM
EUCHARISTIAM non sufficit ergo quod superiores theoreti=
ce promoveant frequentem susceptionem Eucharistiae,
sed necesse est ut practice istam receptionem possi=
bilem reddant, sed non indistincte nam
RELIGIOSIS RITE DISPOSITIS: quatenus sint vero ritae di=
positiones dicitur in Decreto "Quam Singulari" sc.

absentia culpae mortalis et recta intentio. Et immediate subjungitur casus in quo praesumitur non adesse ista rita dispositio hic requisita sc.

SI RELIGIOSUS, POST ULTIMAM SACRAMENTALEM CONFESSIONEM, et sic datur novum argumentum quod de confessione pe ractâ superiori jus est inquirere,

COMMUNITATI GRAVI SCANDALO FUERIT, quin sit possibile enumerare casus quidari possunt, sive contra vota, si ve contra constitutiones,

AUT GRAVEM ET EXTERNAM CULPAM PATRAVERIT; agitur ergo de culpâ externâ sc. de quâ constare possit; et notandum quod non dicitur "delictum", unde etiam si agatur de violatione legis cui non adnectitur aliqua sanctio poenae sed quam superior gravem existimet, tunc sive in hoc casu, sive in praecedenti,

SUPERIOR POTES, i.e. habet facultatem non obstante paragrapho praecedenti; imo et si culpa sit gravis et grave sit scandalum, non ageretur solummodo de jure et potestate sed de officio sc.

EUM, sc. talem religiosum graviter culpabilem aut scandalosum,

PROHIBERE NE AD SACRAMEN. COMMUNIONEM ACCEDAT, non qui dem indefinite sed

DONEC AD POENITENTIAE SACRAMENTUM DENUO ACCESSERIT; et sive videtur quam materno et logice procedat Ecclesia

componendo reverentiam Sacramento debitam cum debita animarum libertate.

Datur denique ultimus casus practicus circa frequentem communionem, et est ut tollatur vestigium anterioris legislationis: sub anteriori disciplina enim accessus ad sacram Communionem non patebat quotidie et juxta talem disciplinam disponebatur in calendaris et etiam in regulis et constitutionibus quod certis diebus determinatis Communio recipi posset; nunc vero

SI QUAE SINT RELIGIONES, quaecumque sint nam additur
VOTORUM SIVE SOLLEMNIUM SIVE SIMPLICIUM,
IN QUARUM REGULIS AUT CONSTITUTIONIBUS VEL ETIAM CALENDARIIS, ita quod omnes casus praevideantur,
REPERIANTUR COMMUNIONES AFFIXAE AUT JUSSAE ALIQUIBUS
DIEBUS,

HAEC NORMAE VIM DUMTAXAT DIRECTIVAM HABENT. Non posset ergo superior praescribere ut Sacra Communio recipiatur aut nonnisi istis diebus recipiatur.

Can. 596

e) De habitu religioso deferendo.

MATERIA CANONIS. Canon dicit quomodo sit deferendus habitus religiosus et quidem non quicumque sed propriae religionis. Dicitur ergo

OMNES RELIGIOSI, tam ergo superiores quam subditi.

DEFERANT HABITUM PROPRIUM SUAE RELIGIONIS; datur sic aliquod principium immediate determinandum quoad locum et conditiones gestionis

TUM INTRA TUM EXTRA DOMUM, sed non dicitur "semper", multo minus non dicitur "ad dormiendum"; neque inducitur obligatio gerendi vestes laneas sicut plures olim contendebant (Coronata p. 774); sunt tamen casus ubi gestio habitus non sit obligatoria scilicet:

NISI GRAVIS CAUSA EXCuset; requiritur ergo causa gravis ut non deferatur habitus religiosus, et de istâ causâ non iudicat quicumque sed

JUDICIO SUPERIORIS MAJORIS; qui superior major nequit suo arbitrio dispensare de obligatione deferendi habitum, sed gravi de causâ;

AUT ETIAM (superiore) LOCALIS, URGENTE NECESSITATE; sed quid si Ordinarius loci aliquam ordinationem fecerit circa delationem habitus? Sintne religiosi ligati praescriptionibus Ordinarii loci circa delationem habitus? Videtur respondendum affirmative propter vero Concilii Tridentini (Sess. XIV, cap. VI).

Canones 597-608

f) De CLAUSURA SERVANDA.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. "Vox "clausurae" secumfert ideam alicujus reclusionis
Dispensa 42.

P. A. Leduc

sionis; de facto et re, clausura religiosa est "summa sanctionum canonicarum, quibus religiosi prohibentur ne libere ipsi egrediantur, vel extranei libere ingrediantur definitum spatium quo constituitur clausura materialiter sumpta" (Vermeesch). Potest ergo clausura considerari sive materialiter, pro aliquo spatio a quo egredi nequeunt religiosi et intra quod nequeunt ingredi extranei; sive formaliter pro ipsâ lege tales egressus et ingressus vetante.

VARIETAS. Distingui solet clausura PAPALIS et EPISCOPALIS, secundum quod est sub vigilantîâ immediatâ Papae vel Ordinarii loci; sub primâ vivunt regulares et sub secundâ religiosi votorum simplicium.

JUS PRAECEDENS. Clausura fuit introducta a regulis; deinde vim legis obtinuit tum a consuetudine, tum a decretis Conciliorum et Summorum Pontificum; de cœtero, de jure cujusque ante Codicem suo loco dicemus.

ORDO CANONUM. Codex tractat in c. 597 de clausurâ regularium IN GENERE, sive virorum sive mulierum; in c. 598 et 599 de clausurâ regularium VIRORUM; in c. 600-603 de clausurâ MONIALIUM; in c. 604 de clausurâ CONGREGATIONUM; in c. 605 datur aliquod monitum generale ut bene custodiatur lex clausurae; in c. 606 quaestio est de clausurâ IMPROPRIO DICTA sc. de EGRESSIBUS re-

ligiosorum. Unde sic possumus dividere materiam:

I°) De clausurâ PROPRIE DICTÂ

A) Apud regulares seu de clausurâ PAPALI

a) In GENERE sc. tam apud viros quam mulieres.

b) In SPECIE a) Apud VIROS

b) Apud MULIERES.

B) Apud Congregationes, seu de clausurâ EPISCOPALI

C) Scholion: de custodiâ clausurae.

II°) De clausurâ IMPROPRIE DICTÂ.

I.

De clausurâ PROPRIE dictâ.

(can. 597=605)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Sub nomine clausurae PROPRIE dictae venit lex ecclesiastica quae vetat ne intra determinatum spatium (clausura materialis) ingrediantur extranei, neque ab eo egrediantur religiosi absque causâ et licentiâ.

VARIETAS: clausura PAPALIS quae protegitur per excommunicationem, et EPISCOPALIS vel COMMUNIS quae nullâ censurâ; TOTALIS vel PARTIALIS secundum quod totam domum aut tantum partes afficit; ACTIVA vel PASSIVA

secundum quod prohibet egressum aut ingressum.

ORDO CANONUM. Codex considerat clausuram proprie dictam primo apud REGULARES sive viros sive mulieres, deinde apud Congregationes, seu primo clausuram PAPALEM et secundum clausuram EPISCOPALEM seu COMMUNEM.

A) De Clausurâ PAPALI.

EXPOSITIO RUBRICAE.

ORIGO. Clausura PAPALIS videtur fuisse introducta a Bonifacio VIII, anno 1298, confirmata a Concilio Tridentino (XXV, cap. V) a variis Pontificibus, sed cum variis poenis.

RATIO TITULI: clausura introducta fuit ut vitarentur inutiles communicationes religiosorum cum mundo, et pericula e talibus communibus oriunda.

ORDO CANONUM. Codex, in c. 597, tractat de observandis TUM apud regulares TUM apud moniales; postea tractat successive de clausurâ apud regulares (c. 598-599) et apud moniales (c. 600-601-602-603).

1° Apud TUM regulares TUM moniales (c. 597)

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS. Canon constat tribus paragraphis quarum prima tradit OBLIGATIONEM clausurae, secunda vero et tertia determinant LIMITES MATERIALES clausurae.

IN DOMIBUS; in § immediate sequenti dicetur ambitus seu

quaenam partes domûs includuntur quaenam vero non in
cluduntur sub clausura; et ad ostendendam universali
tatem legis simulque ad tollendum omne dubium, addi-
tur

ETIAM NON FORMATIS, i.e. etiamsi non habeant saltem sex
religiosos, sed dummodo agatur de domibus

CANONICE CONSTITUTIS, quod fit per decretum formale quo
domus acquirit personalitatem, cf. c. 497 § et 100
§ 1; unde, ante talem erectionem mulieres possunt in
gredi virorum domus aut viri domos religiosarum quin
incurra ut poenas infra dicendas. Et agitur de domi-
bus

REGULARIUM i.e. illorum qui vota nuncuparunt in aliquo
ordine sc. istâ religione in quâ vota sollemnia nun-
cupantur,

SIVE VIRORUM SIVE MULIERUM; sed quoad mulieres, atten-
dendum est declarationi Commissionis Interpretationis
1/3/1921, vi cuius "moniales quarum vota ex instituto
deberent esse sollemnia, tamen in aliquibus locis, ex
praescripto Sedis Apostolicae sunt simplicia, non com
prehenduntur lege clausurae papalis" (A.A.S. 1921, p.
178). Unde vox "Mulierum" in c. 597 (aut "monialis"
in sequentibus) stricte interpretanda est pro illis
religionibus quarum religiosae, non solum de jure et

ex instituto sed DE FACTO emittunt vota sollemnia;
quod confirmatur ex Instructione datâ, die 6a. februa-
rii 1924 (A.A.S. p.96) ubi fatur lex clausurae papa-
lis "pro universis monialium monasteriis in quibus
vota SOLLEMNIA emittuntur".

In istis ergo domibus,

SERVETUR CLAUSURA PAPALIS, immediate determinanda quoad
locum, et in canonibus sequentibus pro casu in parti-
culari sive virorum sive mulierum, necnon pro poenis.

Transit Codex ad determinandas LIMITES MATERIA-
LES seu ambitum clausurae materialis, sc.:

§ 2 LEGE CLAUSURAE PAPALIS AFFICITUR, ita quod loci non
enumerandi non veniunt sub clausurâ papali. Afficitur
ergo

TOTA DOMUM i.e. in omnibus ejus partibus, juxta determina-
tionem Superioris majoris ad normam § sequentis; et
additur

QUAM COMMUNITAS REGULARIS INHABITAT, unde omnia et sola
domus a communitate regulari inhabitata venit sub clau-
surâ, et non solum domus materialis sed

CUM HORTIS ET VIRIDARIIS non quibuscumque sed

ACCESSUI RELIGIOSORUM RESERVATIS; sed bene notandum est
quod ut talia viridaria et horti contineantur sub clau-
surâ (Vermeesch p. 413), necesse est ut sint RESERVATA
accessui religiosorum sive de se v.gr. aula interior,
sive per formalem prohibitionem superiorum. Non ergo

sufficit quod horti et viridaria sint ADJACENTIA domui ut cadant sub clausurâ, sed oportet ut sint reservata accessui religiosorum ita quod, sive ex naturâ rei sive ex dispositione positâ superiorum, solum regulares ibi accedere possint.

Nunc vero dicitur quid NON AFFICITUR clausurâ sc.:

EXCLUSO i.e. non afficitur,

PRAETER PUBLICUM TEMPLUM, quod est ergo prima exceptio.

Dicitur "templum" ut includantur ecclesia (c. 1161) et oratorium (c. 1188), sed debent esse "publica" i.e.

(c. 1188 § 2, 1°) et non excluditur templum solum sed CUM CONTINENTE SACRARIO i.e. cum sacristiâ quae sit contigua aut quae continuat Ecclesiam; si sacristia separaretur ab Ecclesiâ esset sub clausurâ.

Et sequitur secunda exceptio sc.

ETIAM, SI ADSIT, HOSPITIUM PRO ADVENIS; i.e. locus ubi hospites recipiuntur.

Et additur tertia exceptio sc.

ET COLLOCUTORIUM (parloir) QUOD CONSTITUI DEBET PROPE JANUAM DOMOS, non omnino et absolute sed

QUANTUM FIERI POTEST, ut melius et facilius servetur finis legis.

Ut efficaciter sciatur quatenam sint, in praxi, istae partes domus clausurae obnoxiae, additur:

§ 3, PARTES CLAUSURAE LEGI OBNOXIAE PATENTER IUDICENTUR,

quod generaliter fit per inscriptionem "clausura" aut "pars reservata religiosis", quod debet esse PATENS. Subditur denique cujus sit praefinire limites clausurae:

FINES CLAUSURAE, ad effectum §§ praecedentium ACCURATE PRAESCRIBERE, ita quod vitentur subterfugia aut aequivocationes, AUT LEGITIMIS DE CAUSIS MUTARE, quia potest accidere, de cursu temporis, quod partes clausurae obnoxiae olim nunc subtrahantur vel, e contrario, quod novae addantur; facile intelligitur quod istud munus non sit cui cumque relinquendum sed auctoritatibus superioribus reservatum: et ideo dicitur:

SUPERIORIS MAJORIS EST i.e. pertinet ad superiorē majorem descriptum in c. 488, 8°, et non additur "cum suo consilio", unde potest SOLUS sic praescribere aut mutare fines, nisi,

SECUNDUM CONSTITUTIONES, tale munus sit CAPITULI GENERALIS, aut etiam

SI AGATUR DE MONASTERIO MONIALIUM, quia tunc, praescriptio aut mutatio finium clausurae papalis non est superiorissae sed

EPISCOPI.

2° De clausurâ papali IN SPECIE i.e. tum pro viris tum pro mulieribus.

a) Clausura papalis apud REGULARES VIROS.

EXPOSITIO RUBRICAE.

ORIGO. (Schafer n. 348)

MATERIA CANONUM. Codex tractat de clausura papali VIRORUM in duabus canonibus sc. 598=599 quorum primus tradit legem clausurae pro DOMIBUS regularum, alter vero pro ADNEXIS domûs.

EXPOSITIO TEXTUS. c. 598.

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima praescribit LEGEM, secunda vero EXCEPTIONEM. Quoad ergo clausuram in DOMIBUS regularium, dicitur quod

INTRA REGULARIUM VIRORUM CLAUSURAM intelligenda sensu canonis immediate praecedentis i.e. includendo hortos et viridaria sed excludendo sacrum, hospitium et collocutorium,

NE ADMITTANTUR, et quidem sub poenis a can. 2342, sed stricte intelligendi i.e. cum omnibus clausulis de imputabilitate censurarum (Schafer n. 351)

MULIERES, et immediate subditur

CUJUSVIS AETATIS; licet IMPUBERES non incurrant censuras (c. 2230) bene tamen possunt mortaliter peccare.

GENERIS (cujusvis) i.e. generis=familia, etiam proximae familiares.

AUT CONDITIONIS, nobilis vel non (salvâ exceptione in

§ 2 statuendâ).

SUB QUOVIS PRAETEXTU, sive hospitalitatis, sive visitationis, sive gratitudinis, sive periculo mortis.

N.B. De jure particulari etiam VIRIS ingressus prohiberi potest; sed, de jure GENERALI, secus ac pro monialibus, personae EJUSDEM SEXUS non arcentur ab ingressu clausurae.

N.B. Schafer (n. 351) PRIVILEGIUM in certis regionibus.

In § 2 determinatur EXCEPTIO quae sic se habet. EXIMUNTUR AB HAC LEGE sc. a prohibitione, pro mulieribus, ingrediendi clausuram regularium, UXORES, legitimae veram Ecclesiâ (Schafer n. 350), non amplius earum filiae, secus ac sub jure anteriori ubi hos expresse istis condebatur.

EORUM QUI ACTU TENENT i.e. qui actu gaudent jure principandi, etsi forte INIUSTE spoliati fuerunt, non vero qui RENUNTIARUNT quia tales NEC FACTO NEC JURE actu tenent.

PRINCIPATUM POPULORUM SUPREMUM i.e. qui nullum habeat superiorem apud populum, sive vocetur RE. IMPERATOR. REGENS. PRINCEPS REGNANS. PRAESES. EMIR. SHAH. KALIF etc. Et istae (uxores) legitime ingrediuntur non solae sed

CUM COMITATU; comitatus est cohors eorum quae sibi so-

ciavit princeps quasi persona circumdans, non vero turba populi (salvis privilegiis v.gr.in Hispaniâ) sed quasi socias.

N.B. Notant auctores quod sicut UXOR regnantis legitime ingreditur, sic = et a fortiori = IPSA REGNANS legitime ingreditur.

C. 599 = De clausurâ quoad ADNEXA domûs regularis.

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima tractat de CONVICTO-adnexo domui, secunda vero de locis EXTRA clausuram.

SI DOMUS clausurae obnoxia,

REGULARIUM VIRORUM,

ADNEXUM HABEAT i.e.contiguum et partem domus efformantem, CONVICTUM PRO ALUMNIS INTERNIS; non agitur ergo de collegiis vel scholis ubi externi solummodo recepiuntur sed de INTERNATIBUS.

VEL ALIA OPERA RELIGIONIS PROPRIA:dicendo "alia"supponit etiam quod "convictus" est proprius religionis, unde intelligi posset de solis convictibus propriis sc. ubi educantur alumni religionis v.gr. juvenatus aut junioratus, quia,si accipiuntur alii non est opus"proprium"nisi dicatur quod agitur de DOMIBUS propriis, sed est quaestio de operibus propriis v. gr. typographiâ etc. Si ergo habeantur, ADNEXA domui regulari, convictus vel alia domus proprium, tunc, non

absolute sed

SI FIERI POSSIT, unde lex non urget in casu impossibili
tatis moralis,

RESERVETUR HABITATIONI RELIGIOSORUM

SALTEM, si non sit possibile reservare totum, ad minus,
PARS SEPARATA sc. a parte ab alumnis habitatâ, et quidem
SUBJECTA LEGI CLAUSURAE, sicut supra.

In § 2, adhuc ad particularia et decernit quod
ETIAM IN LOCA EXTRA CLAUSURAM, nam de locis INTRA jam
fuit tractatum; sed etiam in locis quae viderentur sub
trahi legi quia sunt EXTRA Clausuram, et
RESERVATA ALUMNIS EXTERNIS AUT INTERNIS VEL OPERIBUS
PROPRIIS RELIGIONIS: unde ista § 2 in intimâ relatione
est cum praecedenti cujus non est nisi adhuc particu
larior determinatio; etiam ergo EXTRA ista loca,
PERSONAE ALTERIUS SEXUS, juxta c. 598 et cum exceptio=
ne ibidem statuta,
NE ADMITTANTUR; prohibitio non est absoluta nam duplex
casus praevидetur tamquam exceptio legitima sc.
AEQUA DE CAUSÂ i.e. proportionata legi juxta circumstan
tias
ET, non vero AUT, unde non sufficit causa sed requiri=
tur
DE SUPERIORIS LICENTIÂ, juxta Constitutiones i.e. sive

localis et immediati, sive majoris.

b) Clausura papalis apud MONIALES.

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Schafer, n. 352.

ORDO CANONUM. Codex agit in can. 600, de clausurâ PAS
SIVA, in can. 601 de clausurâ ACTIVÂ, in can. 602 de
clausurâ MATERIALI, in can. 603 de clausurâ FORMALI
i.e. de vigilantîâ Ordinarii loci in clausuram.

N.B. Tota materia de clausurâ monialium fuit de novo
ordinata per Instructionem 1924 (A.A.S.p.96) ad quam
ergo recurrendum est quoad complementum et explicatio
nem canonum Codicis.

EXPOSITIO TEXTUS. c. 600 = de clausura PASSIVÂ.

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus partibus quarum
prima praebet regulam seu principium obligationis, se
cunda vero exceptiones. Quoad PRINCIPIUM:

INTRA CLAUSURAM intelligendam ad normam can. 597 § 2,
sc. includendo hortos et viridaria, sed excludendo sa
craria, hospitia et collocutorium.

MONIALIUM i.e. post Instructionem 1924 et Declarationem
1921, tantummodo religiosarum quae, de facto emittunt
vota sollemnia; non agitur de religiosis mulieribus
quarum vota ex instituto deberent esse sollemnia, sed
videtur (Schafer n.352) esse etiam quaestio de religio

sis quae, ad normam can. 574, emittunt vota temporaria praeparatoria ad sollemnia.

NEMO, cum tamen exceptionibus immediatè enumerandis; sed in jure generali nemo

ADMITTATUR sub poenis can. 342,

SINE SANCTAE SEDIS LICENTIÂ, sive directe et habitualiter, sive a S. Sedis delegatis; nemo ergo admittatur, sit

CUJUSVIS GENERIS seu familiae,

CONDITIONIS,

SEXUS: et in hoc est severior clausurâ virorum, quia, apud viros regulares, viri non veniunt sub prohibitione. Pro Monialibus autem, etiam mulieres prohibentur ab ingressu.

AETATIS, unde etiam impuberes sed non quoad censuras.

Lex tamen non est tam severa quin sint possibiles exceptiones, suut quidem exceptiones taxative enumeratae, sc.

EXCEPTIS PERSONIS QUAE SEQUUNTUR; omnis ergo et sola persona quae venit sub uno e sequentibus numeris, non tangitur lege clausurae papalis et potest ingredi clausuram monialium, debitis tamen conditionibus: excipiuntur ergo

I^o ORDINARIO LOCI AUT SUPERIORI REGULARI, non quâ Ordinario loci aut Superiori regulari sed

VISITANTIBUS MONASTERIUM MONIALIUM, non quidem visitatione quacumque sed visitatione canonicâ, et additur
VEL ALIIS VISITATORIBUS sive a Sanctâ Sede sive
AB IPSIS (Ordinario loci aut superiore regulari) DELEGATIS; istis ergo visitantibus sive jure ordinario si
ve delegato,

LICET INGRESSE CLAUSURAM, non arbitrarie et ad libitum,
sed

DUM TAXAT CAUSÂ INSPECTIONIS: in Instructione 1924, expresse dicitur: "Pro solâ ergo visitatione LOCALI peragendâ visitatori clausuram ingredi licet. Visitatio PERSONALIS extra clausuram ad fratres fieri debet. =
Nec Ordinario aut Superiori regulari aut visitatori extra actum visitationis ratione officii clausuram ingredi fas est, "neve pro exploratione voluntatis, pro electionibus, pro vestitione aut professione fas sit ingredi clausuram. Si tamen accidat ut visitator, inspectionis causâ, clausuram ingrediatur, tunc non solus sed

CAUTOQUE UT UNUS SALTEM, non vero laicus sed

CLERICUS i.e. saltem tonsuratus c. 108

VEL RELIGIOSUS VIR i.e. professus c. 488, n.7 non qui-
vis sed

MATURAE AETATIS, quae videtur esse circa 40

EOS COMITETUR sc. in clausuram, et additur in Instruc-

tione 1924, "qui toto tempore, quo in monasterio moratur, ab eo non discedat".

Sequitur secunda exceptio pro CONFESSARIIS:

2° CONFESSARIUS, sc. "ordinarius" ut expresse declaratur in Instructione, ad tramitem c. 514 § 2, et etiam in casu can. 523.

VEL QUI EJUS VICES GERIT, sive ab ipso sive a competenti superiore missus; additur in Instructione, ut tollatur omne dubium, quod "in horum defectu = confessarii ordinarii vel ejus vices gerentis = alius etiam sacerdos clausuram ingredi potest".

CUM DEBITIS CAUTELIS, praecise enumeratis in dictâ Instructione, tum pro Confessione, tum pro aliis Sacramentis,

POTEST INGREDI CLAUSURAM, de jure et non obstante principio generali,

AD MINISTRANDA SACRAMENTA INFIRMIS, non solum sed etiam AUT AD ASSISTENDUM MORIENTIBUS; quoad Viaticum et Extremam Unionem recolatur c. 514 § 2; quoad vero GRAVITER AEGROTANTES c. 523; quoad denique PERICULUM MORTIS c. 882. Sed bene notandum quod licet ingredi clausuram monialium non solum pro administrandis Sacramentis, sed et "ad assistenda morientibus".

Sequitur tertia exceptio pro quibusdam NOBILIBUS sc.

3° POSSUNT CLAUSURAM INGREDI QUI SUPREMUM ACTU TENENT
POPULORUM, in sensu supra explicato,
EORUMQUE UXORES CUM COMITATU; in sensu explicato.

Sequitur quarta exceptio pro CARDINALIBUS sc.
ITEMQUE i.e. possunt clausuram ingredi
S.R.E. CARDINALES, i.e.(c. 239 S 1) a suâ promotione in
Consistorio.

Sequitur, denique, quinta exceptio seu potius
series exceptionum, in favorem medicorum et operario-
rum sc.

4° ANTISTITAE EST, localis aut provincialis juxta Con-
stitutiones,
INGRESSUM PERMITTERE non arbitrarie aut ad placitum, sed
ADHIBITIS DEBITIS CAUTELIS, quae quidem cautelae descri-
buntur in Instructione citatâ, litterâ p, non cuivis
sed
MEDICIS, CHIRURGIS, sub quibus verbis veniunt etiam DEN
TISTI.

ALIISQUE non indiscriminatim sed

QUORUM OPERA SIT NECESSARIA de quo judicat ipsa Antista,
non omnino sola sed

IMPETRATA PRIUS SALTEM HABITUALI APPROBATIONE AB ORDINA
RIO LOCI: circa quod notat Instructio quod usuvenit ut
principio cujusvis anni, Antista monialium scribit

nomina eorum quorum opera praevidet necessaria habitualiter, qui elenchus ab Ordinario subscribitur. Sed ad tollendum omnia dubia et anxietates, Codex loquitur de casibus urgentioribus sc.

SI VERO NECESSITAS URGEAT, v.gr. casu infirmitatis vel reparationis faciendae; et hoc non sufficit sed oportet quod

NEC TEMPUS SUPPETAT PETENDI APPROBATIONEM ab Ordinario, HAEC sc. approbatio,

JURE PRAESUMITUR, ita quod perfecte componantur lex clausurae et necessitates vitae aut domûs.

Can. 601 = De clausurâ ACTIVÂ.

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. Secus ac pro viris, lex clausurae pro monialibus non prohibet tantummodo ADMISSIONEM seu INGRESSUM aliorum, sed et EGRESSUM ipsarum monialium MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima tradit obligationem non egrediendi cum exceptione recognoscendâ ab Ordinario loci dicit paragraphus secunda.

EXPOSITIO TEXTUS.

NEMINI MONIALIUM, sensu explicato, includendo adspirantes (Ex Instructione) novitias etc.

POST PROFESSIONEM quâ fit monialis pertinens ad Ordinem, LICEAT EXIRE E MONASTERIO i.e. a clausurâ materiali,

ETIAM AD BREVE TEMPUS, QUOVIS PRAETEXTU, etiam processus (c. 1770)

SINE SPECIALI S.S. INDULTO. Sed lex non est absoluta, nam

EXCEPTO CASU IMMINENTIS PERICULI, non solum sed VEL ALIUS GRAVISSIMI MALI, quod, ex Instructione, potest esse, incendium, inundatio, etc.

De quo periculo ad quemnam pertineat judicare?

Respondet §. 2,

HOC PERICULUM, justificans egressum monialis, RECOGNOSCENDUM EST A LOCI ORDINARIO, et quidem SCRIPTO; non semper sed tantummodo SI TEMPUS SUPPETAT.

Can. 602: De clausurâ MATERIALI.

MATERIA CANONIS. C. 602 addit aliquod monitum c. 597 § 2, circa clausuram materiale; et ipse complendus est ab Instructione 1924. Affert principium generale per Instructionem adhuc magis determinatum sc.: CLAUSURA, includens tota septa monasterii non solum ipsum aedificium monasterii, ITA DEBET ESSE CIRCUMSEPTA UT, QUOAD FIERI POTEST, quia ad impossibile nemo tenetur; sed, si possibile, NULLUS SIT PROSPECTUS EXTERNARUM PERSONARUM, IN EAM VEL AB EÂ, i.e. sive ab exteriori in locos clausurae, sive a loco clausurae ad extra; et hoc, juxta

Instructionem, sive quoad fenestras, sive quoad chorum, sive quoad sedem confessionalis, sive quoad communionem, sive quoad sacrarium aut collocutorium, sive quoad curam Ecclesiae, sive quoad tectum.

Can. 603 = De clausura FORMALI sub vigilantia Ordinarii.

N.B. Licet de jure, can. 2342, nonnullae poenae decernantur aliquae poenae IPSO FACTO incurrendae, adduntur hic aliquae poenae ab homine sc. ab Ordinario loci infligendae. Hac occasione, enuntiatur principium generale magni momenti i.e. quod clausura PAPALIS est sub vigilantia Ordinarii loci.

CLAUSURA MONIALIUM i.e. custodia clausurae vel lex de observanda clausura apud moniales,

ETSI REGULARIBUS SUBJECTARUM; recte fuit additam ad tollenda dubia,

EST SUB VIGILANTIA ORDINarii LOCI; ex hoc sequuntur plures consequentiae practicae, quarum una hic immediate exprimitur sc.

QUI POTEST i.e. habet facultatem quae est officium: "potest" hic non sonat pro facultate exercenda vel non, sed indicat solum quod Ordinarius habet sufficientem competentiam,

CORRIGERE ET COERCERE DELINQUENTES quicumque sint et non obstante privilegio exemptionis, nam additur

REGULARIBUS VIRIS NON EXCEPTIS: quare, hic fit, pro ca
su, exceptio privilegio exemptionis can. 615.

POENIS QUOQUE AC CENSURIS, ultra poenas decretas in c.
2342.

Custodia clausurae monialium est etiam sub vigi
lantiâ Superioris regularis non semper sed quando agi
tur de clausurâ monialium

SUPERIORI REGULARI SUBJECTORUM; tunc enim, ultra vigi=
lantiam Ordinarii loci,

CUSTODIA CLAUSURA COMMISSA EST tali superiori qui, se=
cus ac Ordinarius, nequit omnes punire violatores sed,
MONIALES sibi subjectas et violatrices necnon
AUT ALIOS SUOS SUBDITOS, sive regulares, sive illos de
quibus est quaestio in c. 514,

SI isti aut istae

QUID HAC IN RE DELIQUERINT, agendo contra canones prae
cedentes,

POTEST i.e. capax est

POENIS QUOQUE PUNIRE, sc. poenis quae sibi competunt:
non additur "censuris" secus ac pro Ordinariis loci
in § praecedenti.

B) De clausurâ EPISCOPALI aut COMMUNI (c. 604)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Schafer, n. 363.

MATERIA CANONIS. c. 604 constat tribus paragraphis

quarum prima tradit obligationem clausurae in Congregationibus, secunda applicat Congregationibus c. 599 de adnexis domûs, tertia vero confert Episcopo potestatem ibi puniendi.

EXPOSITIO TEXTUS.

In Ia. paragrapho c. 604 traditur lex clausurae quae partim congruit et partim differt a clausurâ PAPALI.

IN DOMIBUS intelligendis sensu c. 597, sc. cum hortis et viridariis, et sive pro domibus formatis sive non formatis sed rite constitutis per erectiones formalem.

ETIAM CONGREGATIONUM RELIGIOSARUM i.e. sensu c. 488, 2°, religionis in quâ vota dumtaxat simplicia emittuntur, sive virorum sive mulierum.

JURIS SIVE PONTIFICII SIVE DIOECESANI,

CLAUSURA SERVETUR, non vero clausura papalis; "servetur", unde non est amplius quaestio de introducendâ clausura ab Ordinario loci, sed dicitur "servetur" sicut fuit dictum (c. 597 § 1) pro clausurâ papali. Sed non viget pro hâc clausurâ c. 2342. Ista tamen clausura determinatur immediate quoad ambitum sc.

IN QUAM NEMO ALTERIUS SEXUS ADMITTATUR; sic differt a clausurâ papali pro mulieribus juxta quam personae etiam EJUSDEM sexûs prohibentur ab ingressu clausurae, hic, prohibitio attingit tantummodo personas AL-

TERIUS sexûs; unde, quin laedatur lex clausurae, reli
giosa potest admittere suam matrem, aut sorores, nisi,
ut patet, adsit particularis prohibitio; sed, vi ju=
ris communis, non prohibetur. Et quoad personas etiam
alterius sexûs, prohibitio non est absoluta, nam
NISI II DE QUIBUS IN C. 598 § 2, i.e. uxores eorum qui
actu tenent supremum populorum principatum quoad in=
gressum clausurae virorum.

ET CAN. 600 i.e. visitatores, confessarii, principes su=
premi, medici, chirurgi, operarii, et can. 600 non
est exclusivus, nam additur

ALIIQUE QUOS EX JUSTIS AC RATIONABILIBUS CAUSIS; agitur
de aliis ac in can. 600, unde clausura est mitior etiam
in hac parte. Judicium vero de admittendis non est
apud Ordinarium sed apud Superiores, nam Codex dicit
illod admitti posse quos

SUPERIORES ADMITTI POSSE CENSUERINT: Superiores ergo,
in conscientia et salva lege, non arbitrarie sed cum
causis justis ac rationabilibus, possunt admittere
ETIAM ABSQUE NECESSITATE secus ac pro monialibus. =
Praxis est severior lege; sed Superiores facultatem
habent admittendi.

Nunc venis § 2 quo applicat can. 599.

PRAESCRIPTUM CAN. 599 sc. de adnexis domûs

APPLICETUR ETIAM, unde juxta ejus tenorem aestimandus est hic c. 604 et casus sunt solvendi.

DOMIBUS CONGREGATIONUM RELIGIOSARUM SIVE VIRORUM SIVE MULIERUM.

In § 3. praecavetur de transgressionibus; cum non viget in casu c. 2342, et cum, ex aliâ, transgressionibus sunt possibiles, imo et faciliores etsi non tam graves, Codex decernit de sanctionibus, dicendo quod

EPISCOPUS, non dicitur Ordinarius loci, et quidem non arbitrarie neque habitualiter sed

IN ADJUNCTIS PECULIARIBUS GRAVIBUSQUE INTERCEDENTIBUS

CAUSIS, v.gr. ad praecavendos aut reparandos abusos,

MUNIRE CENSURIS, quae non incurruntur nisi datis omnibus conditionibus generalibus de quibus fit quaestio fit quaestio in tractatu "De poenis".

HANC CLAUSURAM sive vivorum sive mulierum,

NISI AGATUR DE RELIGIONE CLERICALI EXEMPTÂ: pro religione clericali non exemptâ et pro religione laicali virorum, bene ergo potest intervenire Episcopus, etiam per censuras. De caetero, infra censuras competens est in omni casu nam additur:

SEMPER AUTEM CURET UT EADEM RITE SERVETUR, ideo potest

"visitare" (cf. c. 512), quod jus munitur sanctione sc.
ET CORRIGATUR ab ipso Episcopo aut juxta ejus mandata,
QUIDQUID IN EAM IRREPAT VITII.

C) Scholion: De CUSTODIA CLAUSURAE (c. 605)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Post consideratam legem clausurae,
sive pro regularibus sive pro aliis religiosis, datur
aliquod monitum, non solum Superioribus sed omnibus
quibus est custodia clausurae.

MATERIA CANONIS. Praecipitur ne occasione visitatio-
num, spiritus religiosus aliquod detrimentum patiatur.

EXPOSITIO TEXTUS.

OMNES, unde non solum superiores, sed et praesertim ja-
nitores,

QUIBUS EST CUSTODIA CLAUSURAE, sive Ordinarius loci, si-
ve Superiores et Superiorissae, sive officiales,
SEDULO ADVIGILENT, et quidem eorum oneratâ conscientiâ,
NE, ALIENIS VISITANTIBUS,

INUTILI COLLOCUTIONE quae est perditio temporis et po-
test esse occasio ruinae spiritualis,

DISCIPLINA PERTURBETUR v.gr. collocutionibus extra horam
ET SPIRITUS RELIGIOSUS DETRIMENTUM PATIATUR v.gr. ab
culpae contra charitatem vel etiam contra castitatem,
vel ab introductionem spiritûs mundani, etc.

N.B. In Instructione citatâ, additur determinatio practica sc. quod claves debent esse apud Superiorissas.

II.

De clausurâ IMPROPRIE dictâ.

(can. 606=607)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. In Canonibus praecedentibus, a canone 597, fuit quaestio de clausura quam possumus vocare STRICTAM seu PROPRIE dictam; sed, praeterea, potest agit de ingressu, domûs et de egressu a domo quin laedatur littera clausurae sed laeso spiritu recessionis religiosorum a mundo; est quaestio can.606 et 607.

ORDO CANONUM. Materia clausurae sic improprie dicta tractatur in duobus canonibus quorum c.606 est GENERALIS dum c.607 refertur SPECIALITER ad religiosas.

EXPOSITIO TEXTUS.

C. 606 = De clausura improprie dictâ IN GENERE.

MATERIA CANONIS. Canon 606, qui est canon GENERALIS, constat duabus paragraphis quarum prima praebet praescriptionem generalem et PRINCIPIUM, secunda vero determinat permissiones possibles.

Quoad principium generale sic statuitur:

§ 1. CURRENT SUPERIORES RELIGIOSI, sive viri sive mulieres; unde ad ipsos superiores directe fit obligatio.

UT ACCURATE OBSERVANTUR QUAE IN PROPRIIS CONSTITUTIONIBUS
PRAESCRIPTA SUNT, praeter ea quae, in canonibus praecedentibus,
de jure communi praescribuntur de claustrâ; observantur ergo constitutiones
SIVE CIRCA EGRESSUM SUBDITORUM E CLAUSTRIS, SIVE CIRCA
EXCIPIENDOS VEL ADEUNDOS EXTRANEOS.

Sed cum dari possint casus in quibus tam ingressus quam egressus sunt necessarii, additur immediate quid sit faciendum et unde habendae sint permissiones, sc.

§ 2. FAS NON EST, unde datur prohibitio relativa, nam additur

SALVIS PRAESCRIPTIS IN CAN. 621=624, circa mendicationem SUPERIORIBUS qui, proinde, illegitime agerent transgrediendo; nequeunt ergo superiores

PERMITTERE UT SUBDITI, agitur de religiosis non de illis qui veniunt sub c. 514, nam sequitur

EXTRA DOMUM PROPRIAE RELIGIONIS DEGANT quod videtur significare commorationem, non transitum; quae quidem prohibitio non est absoluta nam additur

NISI GRAVI ET JUSTÂ DE CAUSÂ; quod vero non sufficit; nam, etiam cum gravi et justâ causâ, agitur de commoratione temporariâ nam immediate subjungitur

ATQUE AD TEMPUS QUO FIERI POTEST BREVIUS, mens ergo Ecclesiae est ut tollantur absentiae diuturnae contra-

riae spiritui religioso; et quia Constitutiones, in
praxi, determinant tempus absentiae, additur

SECUNDUM CONSTITUTIONES.

Denique datur norma pro tempore AD QUOD numquam
ultragrediendum, exceptâ ratione studiorum, sc. seme
stre;

PRO ABSENTIÂ VERO QUAE SEX MENSES EXCEDAT; agitur de
absentiâ non extra propriam domum, sed extra domum
propriae religionis; unde si aliquis religiosus per
tempus quae EXCEDAT semestre degat in religione sed
non in suâ domo, non cadit sub lege.

SEX MENSES intelligendi sunt de mensibus continuis ad
normam can. 35 § 3, quia terminus a quo implicite in=
dicatur sc. tempus ab initio absentiae.

REQUIRITUR SEMPER VENIA A. SEDIS, excipitur tamen casus
sc.

NISI CAUSA STUDIORUM INTERCEDAT. Dicunt auctores quod
prohibitio non se extendit ad implenda consueta mi=
nisteria propria religionis, neque ad casus ubi, ra=
tione vocationis suae, Religiosus degere debet aut
potest v.gr. director in aliquo Seminario (Vermeesch=
Schafer) quod videtur consonum MENTI etsi NON LITTE=
RAE legis.

CAN. 607: Clausura improprie dicta SPECIALITER apud re=
ligiosas.

MATERIA CANONIS = Prohibetur ne religiosas egrediantur solae, extra casum necessitatis.

ANTIISTITAE, majores et minores

ET ORDINARII, quia, vi can. 603 et 604 § 3, custodia clausurae est sub vigilantia Ordinarii.

SERIO ADVIGILENT, unde onerata earum conscientia

NE RELIGIOSAE, omnes, non tantummodo moniales

PERGANT EXTRA DOMUM SINGULAE; non tamen requiritur ut sociae sint ipsae religiosas, licet hoc videtur conformius menti Ecclesiae, prohibitio non est absoluta nam

CITRA CASUM NECESSITATIS, quia non tam stricta est lex quin istam exceptionem patiatur. Sed debet agi de vera NECESSITATE ita ut sive physice sive moraliter aliter fieri nequeat.

SCHOLIA.

1° Attendendum est ad c. 616 § 1 ubi declaratur quod casu absentiae ILLEGITIMAE, cessat privilegium exemptionis; et quod, insuper, delinquentes extra domum, puniri possunt ab Ordinario loci.

2° Attendendum est etiam ad Can. 644 § 1 de apostasia et § 2 de futivis, de quibus ex professo infra.

D) De ZELO ET CURA animarum (cc. 608=609)

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. Cum religiosi, maxime vitae activae, per ministerium apostolicum ad salutem animarum ordinentur, optandum est ut cum clericis saecularibus fraterne adlaborant, quod fieri potest sive (c. 608), AUXILIUM praestando, sive (c. 609) per ipsum ministerium, sufficiat consulere D. Th. in Suppl. qu. 187, art. I^o: "Ut, liceat religiosis docere et PRAEDICARE etc."

ORDO CANONUM. De curâ animarum tractatur in duobus canonibus sc. 608 et 609, quorum primus agit de collaboratione religiosorum cum clero saeculari, secundus vero de paroeciis concreditis religiosis.

EXPOSITIO TEXTUS.

C. 608. De collaboratione cum clero saeculari.

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima commendat religiosis spontaneum auxilium clero saeculari, dum secunda, vicissim, commendat clero saeculari spontaneum usum religiosorum.

§ 1, CURENT SUPERIORES, unde directe dirigitur commendatio Superioribus,

UT RELIGIOSI SUBDITI, non quidem proprio arbitrio sed A SE (superioribus) DESIGNAT, ubique sed PRAESERTIM IN DIOECESI IN QUÂ DEGUNT,

CUM A LOCORUM ORDINARIIS VEL PAROCHIS, AD CONSULENDUM
POPULI NECESSITATI, TUM INTRA TUM EXTRA PROPRIOS ECCLE=
SIAS AUT ORATORIA PUBLICA,

REQUIRITUR EORUM MINISTERIUM, sive confessionis, sive
praedicationis, aut catechismi etc.

ILLUD (ministerium) LIBENTER PRAESTENT, non tamen indi=
screte, sed

SALVÂ RELIGIOSÂ DISCIPLINÂ, quoad permissiones etc.;

quia, si, ex una parte, religiosi collaborare debent
ad opus salutis animarum, ex alterâ parte ipsa vita
religiosa, mediante oratione, sacrificio, et vitâ ex=
tra mundum, efficaciter ad salutem animarum confert.
Ista collaboratio ex parte religiosorum, juxta § 1
can. 608, multum posset adjuvare, et ideo LIBENTER
religiosi eam praestare debent.

Ex alterâ autem parte,

§ 2 = VICISSIM LOCORUM ORDINARII AC PAROCHI LIBENTER U=
TANTUR OPERA RELIGIOSORUM, ad consulendum populi neces=
sitati,

PRAESERTIM IN DIOECESI DEAGENTIUM, non ergo ibi unice
sed ibi ante omnia,

IN SACRO MINISTERIO generatim i.e. praedicationis, ca=
techismi etc.

ET MAXIME, unde non exclusive

IN ADMINISTRANDO SACRAMENTO POENITENTIAE.

C. 609 = de ministerio PAROECIALI.

MATERIA CANONIS. Hic non dicitur de obligationibus et privilegiis religiosi regentis paroeciam, nam de hoc in c. 630, sed potius de ipsâ paroeciâ religiosis concredita. Canon constat tribus paragraphis quarum prima agit de juridicâ conditione paroeciae religiosae, secunda de incapacitate religiosarum habendi paroecias, tertia vero de "cohabitatione pacificâ" cum ecclesiis paroecialibus.

§ 1. SI ECCLESIA, APUD QUAM RESIDET COMMUNITA RELIGIOSA, SIT SIMUL PAROECIALIS, eo quod vi can. 1425, ipsi fuerit adnexa sive pleno jure sive ad temporalia tantum; non agitur de casu quo aliqua ecclesia tantummo do juxtaponeretur domui religiosae, sed requiritur quod apud ipsam resideat communitas religiosa, SERVETUR ita quod exinde solvantur casus practici, CONGRUA CONGRUIS REFERENDO, quia in c. 415 immediate enumerando, non agitur de religiosis sed de Capitulis; attamen sic interpretari debent ut, ubi dicitur Capi- tulum, hic dici debeat communitas religiosa; servetur ergo

PRAESCRIPTUM CAN. 415, ita quod iste c. 415 fit norma omnino sequenda pro relationibus inter parochum et communitatem.

§ 2. Quoad RELIGIOSAS dicitur quod

IN ECCLESIA RELIGIOSARUM i.e. apud quam residet commu-
nitas

A VOTIS SIVE SOLLEMNIBUS SIVE SIMPLICIBUS,

PAROECIA ERIGI NEQUEAT.

§ 3 = Agitur de concordia servanda inter religiosos et
paroecias.

ADVIGILENT SUPERIORES NE CELEBRATIO DIVINORUM OFFICIO-
RUM, sc. (c. 2256) functiones potestatis ordinis, quae
de instituto Christi vel Ecclesiae, ad divinum cultum
ordinantur et a solis Clericis fieri queunt; ista er-
go celebratio divinorum officiorum

IN PROPRIIS ECCLESIIS sc. ipsorum religiosorum aut re-
ligiosarum,

AFFERAT NOCUMENTUM i.e. sive impediendo ne fideles ad-
sint aut ad minus adsint in numero sufficienti,

INSTRUCTIONI CATECHETICAE AUT EVANGELII EXPLANATIONI,
non ubicumque, sed

TRADENDAE IN ECCLESIA PAROECIALI. Cum vero facile acci-
dere possint dissensiones circa hoc, additur

JUDICIUM AUTEM UTRUM, NECNE, NOCUMENTUM AFFERAT talis
celebratio in Ecclesiis religiosorum,

PERTINET, non ad ipsos religiosos neque ad parochum,
sed

AD LOCI ORDINARIUM, cui, proinde, omnes obtemperare de
Dispensa 46.

bent, salvo recurſu ad S. Sedem.

H) DE OFFICIO DIVINO.

MATERIA CANONIS. Canon agit de divino officio in tribus paragraphis quarum prima tractat de recitatione CHORALI, ſecunda de miſſâ CONVENTUALI et tertiâ de recitatione PRIVATâ.

1° De recitatione CHORALI.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1 = IN RELIGIONIBUS SIVE VIRORUM SIVE MULIERUM, non omnibus ſed

QUIBUS EST CHORI OBLIGATIO i.e. obligatio recitandi choraliter divinum officium, quod fit generaliter apud Ordines antiquiores ſaeculo decimo ſextoꝝ in iſtis ergo religionibus,

IN SINGULIS DOMIBUS non omnibus ſed

UBI QUATUOR SALTEM SINT RELIGIOSI, neque omnes et indiſcriminatim, ſed agitur de quatuor religioſis qui ſint CHORO OBLIGATI, vi Constitutionum, et requiritur ut ſint ET ACTU NON LEGITIME IMPEDITI ſive infirmitate, ſive occupatione, ſive diſpensatione.

OCCUPATI (Schafer n. 366) imprimis ſunt qui ratione ſacri miniſterii impediuntur, dummodo non poſſit fieri alio tempore. = Cf. Schafer n. 368.

ET ETIAM PAUCIORES SI ITA FERANT CONSTITUTIONES, quia ſunt religiones, v.gr. O.Pr. ubi etiam ſi ſint ſoli

tres clerici non impediti, viget obligatio. In istis
ergo domibus talium religionum,

QUOTIDIE

DIVINUM OFFICIUM i.e. Matutinae et Laudes cum PRETIOSA,

Prima, Tertia, Sexta, Nona, Vesperae et Completorium
DEBET; agitur de obligatione gravi quae incumbit Domui
et in primis Superiori quâ caput domûs.

N.B. Schafer, n. 367: quamvis obligatio choralis sin-
gulos religiosos directe et immediate non concernat,
attamen religiosi ad chorum obligati graviter pecca-
re possunt ex non attendentiâ, nempe, si eorum prae-
sentia requiratur ut recitatio persolvatur, vel si te-
neantur ei praecepti, vel ratione scandali defectu
praesentiae, obligatio vero est

AD NORMAM CONSTITUTIONUM, sive quoad illos qui tenentur,
sive quoad modum adimplendi, etc.

COMMUNITER PERSOLVI, in choro aut in ecclesiâ, non in
sacristiâ aut in oratorio privato (Schafer, n. 369 p.
439)

2° DE MISSÂ CONVENTUALI.

§ 2 = MISSA QUOQUE OFFICIO DIEI RESPONDENS, agitur de
conventuali quae correspondet Missae Capitulorum, et
si, secus ac Capitulo non necessario debeat CANI ne-
que debeat esse MULTIPLIX neque semper correspondeat
officio diei (Schafer 379=380)

SECUNDUM RUBRICAS mutatas per Bullam "Divino afflatu"
(1911)

QUOTIDIE, nisi adsit legitimum impedimentum,
CELEBRARI DEBET, sub gravi in religionibus ubi viget o
bligatio chori quia Missa Conventualis est pars divi
ni officii.

IN RELIGIONIBUS VIRORUM,
ET ETIAM, non absolute (nisi agatur de religionibus ubi
viget chori obligatio), sed
QUOAD FIERI POSSIT,

IN RELIGIONIBUS MULIERUM, etiam (A.A.S. 1924 p.113) il
larum quae, habentes sola vota simplicia, habent ta
men obligationem chori.

3° RECITATIO PRIVATA OFFICII.

§ 3 = IN EISDEM RELIGIONIBUS i.e.quae habent obligatio
nem chori,

SIVE VIRORUM SIVE MULIERUM,
SOLLEMNITER PROFESSI aut professae
QUI, aut QUAE

A CHORO ABFUERUNT, pro tali aut tali parte officii,
DEBENT, et quidem sub gravi, EXCEPTIS CONVERSIS, qui
numquam obligationi choralis domûs satisfaciunt.

HORAS CANONICAS PRIVATIM RECITARE, sic supplendo par
tes omissas.

I) DE INSPECTIONE LITTERARUM (c. 611)

MATERIA CANONIS. Titulus melius poneretur "De relati
vâ LIBERTATE litterarum", nam agitur de aliquot cas
ibus ubi libere possunt religiosi litteras clausas mit
tere. Datur duplex principium sc. de libera communica
tione, tum ACTIVA, tum PASSIVA in septem casibus. Di-
citur ergo, et est primum principium, sc. de ACTIVA
correspondentiâ, quod

OMNES RELIGIOSI SIVE VIRI SIVE MULIERES, cujuscumque re
ligionis, juris dioecesani aut pontificii, regulares
aut simplices religiosi, exempti vel non,

LIBERE, unde a mittendis nequeunt impediri,

POSSUNT MITTERE LITTERAS, sive semel sive pluries, et
quidem

NULLI OBNOXIAS INSPECTIONI, unde possunt claudi quin
superior immediatus reclamare possit; nunc dicitur
quibus tales litterae mitti possunt, sc.

AD SANCTAM SEDEM, intelligendam non solum pro ipso R.P.
sed ad normam c. 7.

EJUSQUE IN NATIONE LEGATUM, sive sub nomine Nuntii, De
legati, etc.

AD CARDINALEM PROTECTOREM, non, stricte loquendo, ad a
lios Cardinales,

AD PROPRIOS SUPERIORES MAJORES, i. e. c. 483, 8°

AD SUPERIOREM DOMUS FORTE ABSENTEM,

AD ORDINARIUM LOCI CUI SUBJECTI SUNT, unde etiam in religionibus exemptis in iis in quibus non viget exemptio; nunc venit casus relativus, sc.

ET SI AGATUR DE MONIALIBUS non semper sed

QUAE SUB REGULARIUM JURISDICTIONE SUNT, tunc litterae ETIAM AD SUPERIORES MAJORES ORDINIS cui subjiuntur.

Nunc venit secundus casus sc. correspondentia PASSIVA. ET PRAEDICTI RELIGIOSI, VIRI AUT MULIERES, in casibus immediate supra enumeratis, AB ISTIS OMNIBUS LITTERAS RECIPERE, libere nam additur ITEM NEMINI INSPICIENDAS.

J) DE QUIBUSDAM MANDATIS ORDINARII SERVANDIS.

(c. 612)

MATERIA CANONIS. Agitur de quibusdam casibus ubi, non obstante privilegio GENERALI exemptionis, sed salvis privilegiis specialibus, religiosi tenentur stare mandatis Ordinarii.

PRAETER PRAESCRIPTUM CAN. 1345, quod est, proinde primum mandatum cui obtemperare debent religiosi, et est de explanatione doctrinae christianae. Praeterea, sequuntur quidam casus sc.

SI LOCI ORDINARIUS, non quidem arbitrarie sed

OB CAUSAM PUBLICAM; non ergo posset urgere Ordinarius ad placitum et in causâ privatâ; sed ob causam pu-

blicam, si

INDICAT SONITUM CAMPANARUM, vel si Ordinarius indicat

PRECES; vel si indicat

SACRA SOLLEMNIA, v.gr. processionem aut Missam, etc.;

tunc

OMNES RELIGIOSI et religiosas

ETIAM EXEMPTI; unde, vi privilegii GENERALIS exemptio-

nis, non eximuntur ab obtemperacione istis praeceptis,

nam additur

OBEDIRE DEBENT; attamen dari possunt casus ubi non te-

nentur, nam

SALVIS CONSTITUTIONIBUS; si ergo constitutiones aliquam

religionem eximunt etiam in casibus hic enumeratis,

SALVANTUR constitutiones, et etiam

PRIVILEGIIS, particularibus ut patet, nam vi privilegii

generalis non eximuntur,

SUAE CUJUSQUE RELIGIONIS.

PRIVILEGIA (in genere)

ORDO CANONUM. Sic possunt ordinari canones de privile-
giis:

(A) IN GENERE (can. 613)

(B) IN SPECIE (can. 614=625)

(1° Privilegia clericorum (can. 614)

(2° Exemptio (can. 615=620)

(3° Quaestuatio (can. 621=624)

(4° Pro abbatibus (can. 625)

A) Privilegia religiosorum IN GENERE.

(c. 613)

EXPOSITIO RUBRICAE.

RATIO TITULI. (Schafer n. 383) Ratio privilegiorum ab Ecclesiâ religiosus concessorum est in servitiis praestitis et in efficaciori procuratione salutis animarum.

NOTIO. Privilegium est lex privata alicui favorem concedens; bene distinguitur a lege particulari in hoc quod secumferat concessionem alicujus GRATIAE seu FAVORIS, et absque praejudicio. Dicitur PERSONALE si concedatur immediate personae, REALE vero si concedatur directe rei ex quâ in personam redundat. Dicitur CONTRA legem si legi deroget, tantum vero PRAETER legem si nulli legi contrarietur. Dicitur COMMUNE si directe sit in favorem communitatis, PRIVATUM vero si in favorem religiosorum.

N.B. Praeter jus particulare hîc praescriptum, semper referendum est ad tractatum generalem libri I (tit. V) quoad acquisitionem, interpretationem, cessionem, etc.

MATERIA CANONIS. In can. 613, quaestio est de ACQUISITIONE privilegiorum, et indicantur tres modi acquisitionis, nempe,

a) enumeratio in Codice

b) directa concessio

c) communicatio, tum genere, tum quoad moniales.

EXPOSITIO TEXTUS.

Dicitur ergo quoad acquisitionem privilegiorum quod
QUAELIBET RELIGIO: agitur ergo hîc de privilegiis com=
muni~~ous~~ RELIGIONIS non SINGULORUM RELIGIOSORUM; et a
gitur tam de Ordinibus quam de Congregationibus sive
juris dioecesani sive juris pontificii.

GAUDET TANTUM, unde sequens triplex fons privilegiorum
est exclusiva,

IIS PRIVILEGIIS immediate enumerandis in genere, nempe,

QUAE a) Agit de privilegiis IN CODICE contentis

VEL IN HOC CODICE CONTINENTUR, v.gr. 15, 81, 82, 514,
822, 990, 1155, 1156, 1163, 1169, 1192, 1205, 1245,
1304, 1313, 1320, 1401, 1402, 2237.

VEL b) agit de privilegiis DIRECTE CONCESSIS

A SEDE APOSTOLICÂ intelligendâ in sensu can. 7.

EIDEM (religioni) DIRECTE i.e. immediate, nam de INDI=
RECTÂ acquisitione immediate dicendum est,

CONCESSA FUERINT, sive in praeterito sive in futuro, nam

Codex non dicit concessa SINT. Valent ergo omnia pri=
vilegia directe alicui religioni concessa ante Codi=
cem ad normam can. 4, sicut valebunt omnia privilegia

quae in posterum concedet directe S. Apostolica.

c) Agit de privilegiis PER COMMUNICATIONEM.

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Sub nomine COMMUNICATIONIS privilegiorum venit modus privilegis acquirendi per hoc quod privilegium alicui concessum ad alios extenditur.

JUS PRAECEDENS. Sub jure anteriori (Piat II. 144) distinguebatur inter MENDICANTES et NON-MENDICANTES; quoad primos, Leo X statuerat plenissimam communionem gratiarum, concessionem, indulgentiarum, remissionis peccatorum, praerogativarum, favorum, immunitatum, exemptionum, facultatum, privilegiorum, indultorum; insuper, Minores de Observantiâ communicabant (a Clemente VIII) etiam cum non mendicantibus, solis exceptis quae adversarentur Concilio Tridentino.

Quoad secundos = i.e. non mendicantes = ORDINES fere omnes participabant privilegiâ mendicantium; CONGREGATIONES juxta indulta.

Communicatio sic intelligenda erat = et est = quod privilegia communicantur de praelatis ad praelatos, de fratribus pribatis ad fratres privatos, de conventibus ad conventus, de festivitatibus ad festivitates; non vero communicantur privilegis personalia, repugnantia cum regulâ, praejudicialia juribus ter-

tiae personae, revocata, in speciali ratione fundata, prohibita.

MATERIA CANONIS. De communicatione privilegiorum duo dicuntur: primo datur regula omnino GENERALIS; postea, in § 2, est quaestio de communicatione privilegiorum a Regularibus ad Moniales.

EXPOSITIO TEXTUS.

Quoad PRIMUM, scilicet, quoad principium omnino GENERALE in materiâ communicationis privilegiorum apud religiosos, statuitur quod

QUAELIBET COMMUNICATIO est EXCLUSA IN POSTERUM. Per hoc certe excluditur quod NOVAE fiant CONCESSIONES communicationis, v.gr. quod aliqua religio quae, ante Codicem, non habuerit communicationem, acquirat post Codicem; sed utrum etiam prohibeatur quod privilegia acquisita per communicationem ante Codicem serventur post Codicem? Aliis verbis, utrum, vi formulae "excludi in posterum sic jam acquisita? Aliis verbis, utrum verba nostri canonis habeant effectum retroactivum?

Duplex schola interpretationis quorum argumenta pro et contra habentur apud Schafer, n. 387.

Videtur conformior c. 4 sententia quae negat abrogationem privilegiorum JAM concessorum, nam NON EXPRESSE REVOCANTUR, sic Noval "Cientia Tomista" 1920,

In praxi (Monitore 1918, p. 366, nota) applicatio c. 613 suspenditur donec effecta fuerit revisio privilegiorum a S. Congr. Religiosorum.

Quoad SECUNDUM, scilicet, communicationem privilegiorum Regularium in favorem monialium ejusdem ordinis, statuitur quod
PRIVILEGIA QUIBUS GAUDET ORDO REGULARIS, non ergo agitur de Congregationibus
COMPETUNT QUOQUE MONIALIBUS EJUSDEM ORDINIS: "Moniales ejusdem Ordinis" illae sunt quae eadem regulâ utuntur vel quae considerantur tamquam sectio ejusdem Ordinis ob identitatem regularum, etsi accommodatarum. Nihil refert utrum moniales subdantur immediate vel non ei dem Ordini.
QUATENUS EORUM SINT CAPACES v.gr. moniales non sunt capaces privilegiorum quae fundantur in ordinatione clericali.

B) Privilegia religiosorum IN SPECIE.

(Can. 614=625)

EXPOSITIO RUBRICAE.

DIVISIO MATERIAE.

De variis privilegiis religiosorum in specie, tractatur a can. 614 ad can. 625: invenitur quadruplex series:

1° Privilegia clericorum (can. 614)

2° Privilegium exemptionis (can. 615=620)

3° Privilegium quaestuationis (can. 621=624)

4° Privilegia abbatum (can. 625)

EXPOSITIO TEXTUS.

1° Privilegia CLERICORUM (can. 614).

RELIGIOSI, includendo RELIGIOSAS juxta can. 490; sub hoc nomine veniunt omnes professi (can. 488, 7°) etiam exclaustriati quoad privilegia spiritualia (can. 639) non vero saecularizati (can. 640) nec apostatae a religione (can. 640) nec apostatae a religione (can. 2385). Et additur in jure quod

ETIAM LAICI, seu conversi, imo

AC NOVITII, licet stricte non sint religiosi; sed aequiparantur quoad privilegia. Juxta quosdam auctores (Fanfani, n. 340) etiam POSTULANTES hñc includuntur "si aliquem vestem religiosam induant", sed non videtur quare; non sunt RELIGIOSI nec NOVITII, et juxta can. 67, non licet privilegium extendere.

FRUUNTUR PRIVILEGIIS; quoad JURA clericorum v.gr. 118, non gaudent nisi religiosi clerici.

CLERICORUM, et non omnibus, sed

DE QUIBUS IN CAN. 119=123 scilicet CANONIS (c. 119), FORI (c. 120), IMMUNITATIS (c. 121), et COMPETENTIAE (c. 122); et cum referatur c. 123, notandum quod memoratis privilegiis religiosus renuntiare nequit; no

tandum est insuper quod si ad statum laicalem reduca
tur, eadem privilegia amittit.

Quoad intelligentiam istorum privilegiorum, re=
ferendum est ad canones 119=123 et ad commentatores.

2° Privilegium EXEMPTIONIS (Can. 615=620)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Auctores, post Ferraris, sic describunt exemp=
tionem: "Privilegium quo, persona aut locus a jurisdic=
tione Ordinariorum liberantur et subtrahuntur, et Sum=
mo Pontifici immediate subjiuntur". Est PERSONALIS
si, directe, persona eximitur; est vero LOCALIS si di=
recte loco concedatur; est vero MIXTA si simul perso=
nalis et localis; est vero TOTALIS si circa omnes ma=
terias vel omnes casus in unâ materiâ versatur, PAR=
TIALIS autem si aliquot materias tantummodo vel ali=
quot casus in quâdam materia tangat.

RATIO TITULI optime ostenditur a Leone XIII in "Roma
nos Pontifices": "quo melius in religiosis ordinibus
omnia essent inter se apta et connexa, ac sodales sin=
guli pacata et aequabili vitae cursu uterentur; deni=
que ut esset incremento et perfectioni religiosae con=
versationis consultum, haud immerito Romani Pontifi=
ces, quorum est dioeceses describere, ac suos cuique
subditos sacrâ potestate regundos attribuere, clerum

regularem Episcoporum jurisdictione exemptum esse statu-
erunt. Cujus rei non ea causa fuit quod placuerit
religiosas sodalitates potiori conditione frui quam
clerum saecularem; sed quod eorum domus habitae fue-
runt juris fictione quasi territoria quaedam ab ipsis
diocesibus avulsa. Ex quo factum est ut religiosae
familiae, quas jure communi et Episcopis propter hie-
raticum principatum, et Pontifici Maximo propter pri-
matum pontificum immediate subesse oporteret, in ejus
potestate esse perrexerint, ex Episcoporum potestate
per privilegium exierint".

JUS PRAECEDENS. Bene ostenditur apud Coronata, n. 622
conferendo cum "Romanos Pontifices" (1881). Apud Or-
dines, exemptio, ordinarie, concessa est per Consti-
tutionem "Mare Magnum" dictam.

ORDO CANONUM: In c. 615 datur PRINCIPIUM; in canonibus
sequentibus dantur EXCEPTIONES quae sunt sequen-
tes a) Regulares INDEBITE AGENTES, b) Religiones vo-
torum SIMPLICIUM, c) POTESTAS COERCITIVA Ordinario-
rum, d) Extensio CESSATIONIS LEGIS COMMUNIS.

A) PRINCIPIUM (can. 615)

EXPOSITIO RUBRICAE. (cf. P. Darmanin, O.P. in "Analec-
tis O.P." 1927 p. 181).

MATERIA CANONIS. Can. 615 praebet PRINCIPIUM sc. exem

ptionem REGULARIUM ab Ordinario loci; dum, supra, in can. 500 § 1, dictum fuit quod Religiosi, in genere, subduntur Ordinario loci, exceptis iis qui a Sede Apostolicâ exemptionis privilegium consecuti sunt, hîc tractatur de aliquâ serie completâ exemptorum, scilicet de regularibus pro quibus regula normalis est exemptio. Sed notandum est quod exceptiones ad quas aludat can. 500 magis pertinent ad istas religiones quas "Sedes Apostolica" eximerit; REGULARES eximuntur non a Sede Apostolicâ sed IPSO JURE.

Insuper, datur etiam differentia in hoc quod, quoad regulares, potestas Ordinarii est exceptionalis, dum, quoad alios, exemptio est exemptio probanda; aliis verbis, regulares, in materia exemptionis, POSSIDENT, dum alii religiosi NON POSSIDENT, sed Ordinarius est qui possidet.

In canone bipartita est materia, scilicet, est quaestio tum de subjecto tum de objecto privilegii exemptionis. Incipitur a SUBJECTO et dicitur quod REGULARES i.e. (can. 488, 7°) qui vota nuncuparunt in aliquo Ordine; sed cum agatur de aliquo privilegio, valet can. 567 § 1; unde, etsi nulla mentio fieret expresse, immediate postea, novitii eximerentur, non quia sunt regulares (non jam professi, non possunt

esse) sed quia, juxta principium generale datum in can. 567 § 1, novitii gaudent omnibus privilegiis. Argumentum sic in formâ posset redigi: Novitii gaudent omnibus privilegiis concessis religioni (can. 567 § 1). At qui, exemptio est privilegium concessum religioni regularium. Ergo novitii in religione regularium gaudent privilegio exemptionis. Sed tunc exurgit quaestio: Quare fiat mentio expressa? Quia, ante Codicem, erat magna controversia inter auctores.

NON EXCLUSIS NOVITIIS, unde nullum amplius dari potest dubium. Sub nomine "novitii" non veniunt "postulantes". Est enim principium (can. 67) quod "privilegium ex ipsius tenore aestimandum est, nec illud extendere licet". Postulantes non sunt religiosi, nec gaudent favore aliquis canonis extensi vi, secus ac novitii qui pro se habent can. 567 § 1.

Et regulares gaudent privilegio,

SIVE VIRI SIVE MULIERES; hic etiam, ista verba decidunt quaestionem et determinant principium, licet non fuerint necessaria, nam jam, ex can. 490, dabatur solutio. Regulares mulieres sunt moniales de quibus agitur in can. 488, 7°.

Ab elencho exemptarum personarum tollenda sunt tamen quaedam nomina nam

EXCEPTIS, unde si non daretur exceptio venirent etiam sub exemptione cum sint regulares mulieres, IIS MONIALIBUS, non proinde omnibus quia tunc esset contradictio, sed iis tantum exceptis QUAE NON SUBSUNT SUPERIORIBUS REGULARIBUS; sic datur norma practica quoad exemptionem monialium; fruuntur exemptione moniales subditae superioribus regularibus; non fruuntur exemptione moniales quae non subduntur superioribus regularibus.

Et ista praedicta sunt pro PERSONIS exemptis; nunc Codex enumerat LOCA, dicendo

CUM, utrum sensus hujus verbi sit ET aut CUM? Utrum sensus sit quod regulares sint exempti, et exempti eorum domus et ecclesiae etiam quoad non regulares? = Aliis verbis, utrum exemptio directe sit concessa personis aut locis? Si exemptio sit concessa personis, et lo-
cis nonnisi ratione personarum, tunc exemptione gau-
dent tantummodo ipsi regulares, non vero extranei in
domibus et ecclesiis regularium; si vero sit conces-
sa directe locis, tunc quilibet, etiam extraneus, gau-
det exemptione in loco qui est directe exemptus. Utrum
exemptio localis de qua hic agitur restringi debeat
ad solos regulares an extendi debent etiam ad PERSO-
NAS non exemptas praesentes in loco exempto? Sequen-
tia sunt notanda:

1° Non nimis est insistendum super differentiâ vocum ET et CUM, nam, ex locis parallelis Codicis, difficile haberetur solutio; aliquando enim evidenter vox CUM significat ET, aliquando aliter.

2° ANTE Codicem, auctores magnae notae, v. gr. S. Alphonsus, Salmanticenses, etc. dicebant delinquentem in loco exempto non incurrere censuram episcopalem (S. Alphonsus, "Theologia Moralis", lib. I, tract. II, appendix "De Privilegiis", cap. IV, n. 74 = Salmanticenses, "Theologia Moralis", tom. IV, tract. XVIII, cap. III) = Sic etiam Layman, Bonacina, Bucceroni = Alii, e contra, duce Suaresio, dicebant exemptionem favere solis religiosis directe exemptis.

3° Notatu dignum est fere omnes auctores non movere quaestionem nisi quoad censuras; attamen, agi etiam potest de potestate LEGISLATIVÂ necnon de potestate JUDICIALI Ordinarii loci.

4° Post Codicem, remanet duplex opinio, alia negans exemptionem alia affirmans exemptionem "extraneorum" in loco exempto.

5° Si attendamus ad documenta citata in notâ, ex quibus, proinde, praesens textus plus minusve oritur, vel ut melius dicamus, in quibus tractatur de eâdem materiâ.

a) Alia non tangunt punctum in controversiâ adductum

sed directe agunt de exemptione ipsorum regularium, v.gr. Decretum Gratiani, liber VI. S. Pii V. etc.

b) Alia ostendunt in quibus regulares subduntur.

d) Alia sic formulantur ut nonnisi regularibus favere videantur: v.gr. "Romanos Pontifices" p. 234 "Acta" 1881.

6° SALVO MELIORI JUDICIO, videtur privilegium exemptionis competere solis regularibus, non "extraneis" in locis regularibus existentibus, ob sequentes rationes inaequalis valoris:

a) Agitur de privilegiis RELIGIOSORUM non alium. Atqui concessio exemptionis EXTRANEIS non est amplius privilegium religionum.

b) Quando agitur de exemptione, agitur de exemptione a potestate sive legislativâ, sive judiciali, sive coercitivâ. Quoad potestatem legislativam, extraneus non=regularis, praesens in loco exempto, est, respectu Ordinarii loci, incola, advena, peregrinus, aut vagus.

Ut patet, non est vagus quia habet domicilium vel ad minus quasi=domicilium.

Si consideretur tamquam incola aut advena, tunc venit sub cap. 13.

Si consideretur tamquam peregrinus, tunc exemptus ai
ci debet, vi can. 14.

Sed non est PEREGRINUS quia (can. 91) non versatur ex
tra domicilium vel quasi domicilium, et actu commorat
tur in territorio; unde est advena aut incola et, ut
i talis, sub can. 13.

Quoad potestatem JUDICIARIAM, valet can. 1561;
etsi supponamus quod extraneus in loco exempto exis=
tens sit ABSENS a territorio Ordinarii loci, valet
can. 1561 § 2.

Quoad potestatem COERCITIVAM, vi can. 2220 et
2226, sequitur potestatem legislativam aut judicia=
riam.

c) Expresse dicitur in Codice quando regulares supe=
riores auctoritatem habent in non-religiosos v.gr.
can. 514.

EORUM DOMIBUS intelligendis pro aedibus materialibus
ubi habitualiter commorantur regulares, includendo
quidquid venit sub clausurâ tamquam regularibus re=
servatum; non vero veniunt loca quae TRANSITORIO mo
do habitantur a regularibus.

ET ECCLESIIS, includendo oratoria, nam, ex jure can. 1911
§ 1, oratoria publica eodem jure ac Ecclesiae regun=
tur, cf. can. 497 § 2.

N.B. Utrum eximantur OMNES DOMUS, vel tantu mo

do aliqua series v.gr. conventus, domus formatae? Absque dubio omnes domus eximuntur. Lex non distinguit inter domos formatas et domos non formatas; alibi, in can. sequenti 617, dicitur quod domus non formata manet sub "vigilantiâ peculiari" Ordinariorum sub quibus verbis certo non venit jurisdictio; et sic confirmatur jus a Constitutione "Romanos Pontifices" pro Anglia et a S.Cong. Propagandâ Fidei pro Missionibus inductum.

Nunc, post SUBJECTUM, dicit Codex de objecto et ambitu privilegii; et sic statuitur quod regulares EXEMPTI SUNT AB ORDINARII LOCI, tum quoad leges aut praecepta, tum quoad iudicium et poenas subeundas infra limites tamen in aliis canonibus sancitas. Est affirmatio alicujus principii seu regulae generalis quae tamen non est absoluta, nam immediate subjungitur PRÆTERQUAM IN CASIBUS A JURE EXPRESSIS. Circa quod bene notandum est quod extra casus in jure expressos, videtur exemptio, unde regula est exemptio et subjectio non nisi exceptio. Notandum est quod olim Ordinarii, in multis, auctoritatem habebant in religiosos tamquam Delegati Sedis Apostolicae; nunc vero auctoritatem habent in casibus dumtaxat A JURE expressis, et tunc tali potestate gaudent IPSO JURE; hoc non obstante,

Sedes Apostolica, in casu particulari, alicui Ordinario potestatem concedere potest, et tunc ejus potestas ex ipsis Litteris esset aestimanda. Insuper, notari etiam debet quod casus debent esse EXPRESSI in jure; non est ergo locus extensioni, sed extra casus EXPRESSOS juris, regulares gaudent exemptione.

Porro, plures sunt tales casus expressi in quibus non gaudent regulares privilegio exemptionis, v.g. can. 106, 6° de praecedentiâ, 131 § 3 de collationibus episcopalibus, 295=296=297=298=307 de missionibus 337 § 1 quoad pontificalia, 358 § 1, n. 8 et § 2 454 § 5, 456, 480 § 2, 497, 501 § 2, 506 § 2, 512 § 1, n. 1 et § 2 ni. 1 et 2, 533 § 1, n. 4, 535 § 1, 552 § 1, 603 § 1, 609 § 3, 612, 621, 616 § 1, § 2, 630, 631, 634 § 2, 686 § 3, 698 § 1, 703 §§ 2, 3, 792, 804 § 3, 831 § 3, 874 § 1, 876, 919 § 1, 965, 996, 997, 1155 § 1, 1157, 1162 § 4, 1169 § 5, 1259 § 1, 1261 § 2, 1265 § 1, n. 2, 1274 § 1, 1279 § 1, 1283 § 1, 1291, 1303 § 3, 1334, 1336, 1338 §§ 2, 3, 1343 §§ 1, 2, 1349 § 2, 1355 n. 1, 1356 § 1, 1382, 1385 § 2, 1386, 1388, 1406 § 1, n. 7, 1425 §§ 1, 2, 1505, 1516 § 3, 1579 § 3, 2269 § 2.

B) EXCEPTIONES (vel limitatio exemptionis)

ORDO CANONUM. Post affirmationem principii in favorem regularium, immediate submittuntur quaedam EXCEPTIONES sive totales, sive partiales; in canonibus sequen

tibus, agitur ergo de casibus ubi regulares sive totaliter, sive partialiter non gaudent privilegio exemptionis quia INDEBITA AGUNT (can. 616, 617 § 1) vel quia eorum domus non gaudet omnibus CONDITIONIBUS (can. 617 § 2); additur limitatio exemptionis quoad NON-REGULARES (can. 618); can. 619 dicit quoadusque se EXTENDAT exemptio; denique, in can. 620, datur aliquod SCHOLION de cessatione obligationis legis communis etiam pro religiosis in quodam casu.

1° De regularibus INDEBITE AGENTIBUS.

Tres casus considerantur a) Regulares ILLEGITIME extra domum degentes (can. 616 § 1) b) Regulares DELINQUENTES extra domum (can. 616 § 2) c) Abusus IN IPSIS DOMIBUS exemptorum.

a) Regulares ILLEGITIME EXTRA DOMUM DEGENTES.

(Can. 616 § 1)

MATERIA PARAGRAFI. Paragraphus privat privilegio exemptionis regulares illegitime degentes extra domum. REGULARES i.e. professi (etiamsi SIMPLICES) in Ordine, non necessario professi sollemnes, (cf. Can. 488, 7°) DELINQUENTES, quod supponit quamdam dilatam commorationem, unde non agitur de illis qui ad horam vel diem sunt extra domum, etsi illegitime (Schafer, n. 421) ILLEGITIME, i.e. absque debitis facultatibus v.gr. 601, 606, 607, 644 § 3 (fugitivi) 644 §§ 1, 2 (apostatae)

non verò dispersi per persecutionem vel per bellum.
EXTRA DOMUM, scilicet, extra locum gaudentem exemptione v.gr. hortum etc.

ETIAM SUB PRAETEXTU ACCEDENDI AD SUPERIORES, quod, primâ facie non videretur illegitimum; textus dicit "praetextum", non proinde venit sub poenâ si, non praetextu sed VERA RATIONE ad Superiores accedat. Tum ergo, i.e. tales regulares illegitime degentes extra domum, NON GAUDENT PRIVILEGIO EXEMPTIONIS, unde (can. 13-15) tenentur legibus aut praeceptis Ordinarii, subsunt tribunali Ordinarii a quo possunt puniri.

b) Regulares DELINQUENTES extra domum.

(Can. 616 § 2)

SI (regulares)

EXTRA DOMUM sub quo nomine veniunt omnia loca exempta, i.e. omnia loca sub claustra ad normam can. 597 § 2.

COMMISERINT DELICTUM intelligendum stricte juxta can. 2195 i.e. violationem fecerit externam et moraliter imputabilem legis aut praecepti cui sit addita sanctio canonica. Non sufficit ergo quod regularis sensu vulgari "deliquerit" extra conventum, sed requiritur ut deliquerit formaliter. Talis regularis delinquens deberet puniri a proprio superiore; can. 616 § 2 prae
Dispensa 49.

P. A. Leduc

bet auctoritatem Ordinario loci tantummodo in casu omissionis punitionis ex parte superioris proprii; dicitur ergo quod si regularis deliquerit

NEC PUNIANTUR ad normam Constitutionum et juris communis servato can. 2218

A PROPRIO SUPERIORE juxta Constitutiones, et quidem PRAEMONITO; unde ommissio punitionis non est imputabilis superiori et, proinde, non est locus interventioni Ordinarii loci, si superior non fuerit praemonitus. Supponitur ergo quod Ordinarius loci praemonuerit superiorem de poenâ infligendâ regulari delinquenti; si, data praemonitione, Superior regularis non punierit, tunc delinquentes

PUNIRI POSSUNT i.e. datur facultas ut tales delinquentes puniri possint; sensus non est quod in arbitrio Ordinarii est ut isti delinquentes puniantur vel non puniantur, sed quod datur facultas ut delictum puniatur

A LOCI ORDINARIO, non obstante exemptionis privilegio quod in casu, sic determinante jure, suspenditur ad effectum punitionis infligendae. Et delinquentes puniantur ab Ordinario

ETSI, unde a fortiori si adhuc sint extra domum vel si E DOMO LEGITIME EXIERINT, differt enim § 2 a § 1 in hoc quod § 1 agit de regularibus ILLEGITIME DECENTIBUS,

dum § 2 agit de regularibus delinquentibus extra domum, sive exierint legitime vel illegitime, sive etiam fuerint DECENTES vel non; unicum factum consideratum est DELICTUM COMMISSUM EXTRA DOMUM; et Ordinarius potestatem habet tales delinquentes puniendi

ET SI DOMUM REVERSI FUERINT; et tunc, cum Ordinarius nequeat suum tribunal erigere in loco exempto, potest vel rogare Superiorem ut, suo nomine puniat, vel etiam (can. 1566) citare reum ut coram se compareat, invocato auxilio tribunalis religiosi (can. 1570 § 2) si sit necessarium

e) Abusus IN IPSIS DOMIBUS EXEMPTORUM

(can. 617 § 1)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. In duabus paragraphis canonis praecedentis, considerati sunt regulares EXTRA domum; nunc vero considerantur etiam INFRA domum.

MATERIA PARAGRAPHI. In praesenti paragrapho, non declaratur cessatio exemptionis, sed Ordinario committitur munus VIGILANTIAE et INFORMATIONIS, vigilantiae super abusus et informationis Sanctae Sedis.

EXPOSITIO TEXTUS.

SI IN DOMIBUS intelligendis in sensu loci exempti non tantummodo aedificii materialis seu "casa",

REGULARIUM, scilicet Ordinum, non tantummodo sed
ALIORUMVE RELIGIOSORUM EXEMPTORUM, unde textus ultragre
ditur casum regularium; canon applicatur omnibus, si-
ve viris sive mulieribus qui gaudent privilegio exem-
ptionis; a fortiori agitur de aliis, infra limites po-
sitas in canone sequenti,

EORUMVE ECCLESIIS, necnon oratoriis publicis vi can.

1191.

IRREPSEINT ABUSUS v.gr. quoad negligentiam divini of-
ficii vel frequentationem saecularium, etc. Non imme-
diate intervenire potest Ordinarius loci sed requiri-
tur alia conditio, nempe,

ET SUPERIOR MONITUS, unde, si non fuerit monitus, ei ne-
quit imputari defectus emendationis abusûs,

PROSPICERE NEGLEXERIT; agitur ergo non de simplici omis-
sione sed de NEGLIGENTIA prospectiois; "negligentia"
habet sensum pejorativum et supponit quod "potuisset
et debuisset et non fecerit"; nam aliter omissio non
est imputabilis. Si ergo superior, monitus, neglexe-
rit prospicere, tunc incipit officium Ordinaria loci
qui

ORDINARIUS LOCI, sensus can. 198 § 2,

OBLIGATIONE TENETUR, a qua proinde nequit abstinere quin
ipse evadat negligens,

REM, scilicet abusus et negligentia prospectiois

DEFERENDI STATIM, unde absque dilatione

AD SEDEM APOSTOLICAM, sensu can. 7, et hñc sonat pro

Congregatione religiosorum

2° DE CONDITIONE SPECIALI DOMUS NON FORMATAE

(Can. 617 § 2)

MATERIA CANONIS. In domos non formatas habet Ordinarius

loci jus vigilantiae cui adnectitur jus punitionis

sub duplici conditione, nempe, abusus ex parte religiosorum et scandalum ex parte fidelium.

DOMUS AUTEM NON FORMATA, scilicet, ex can. 488, 5°, in

quâ non degant saltem sex religiosi quorum quatuor

saltem sint sacerdotes si agatur de religione clericali,

agatur regularium vel aliorum religiosorum. Talis

domus non est privata privilegio exemptionis, sed

ponitur sub regimine speciali; non decernitur cessatio

privilegii exemptionis, sed caute et sapienter cavetur

repressioni abusuum; talis ergo domus

MANET, non obstante privilegio exemptionis

SUB PECULIARI VIGILANTIÂ ORDINARII LOCI; ista peculiaris

vigilantia est cura, non vero remedium poenale

(can. 2311) neque cessatio privilegii exemptionis.

QUI, sc. Ordinarius loci,

SI ABUSUS IRREPSEERINT, in sensu explicato in § praecedenti,

sed requiritur quod, propter istos abusus,

ET FIDELIBUS SCANDALUM FUERINT, quod est aestimandum

non solum objective et in se sed juxta etiam circumstantias, nam quod est indifferens in aliquo loco scandalizat in alio et vice versa; datâ istâ duplici conditione, sc. abusus et scandalum ex abusus, tunc IPSE (Ordinarius) PER SE, secus proinde ac in casu § praecedentis ubi nihil per se Ordinarius providere poterat sed rem ad Sedem Apostolicam referre tenebatur; hic e contra, directe et per se,

POTEST, sc. auctoritatem sufficientem habet ut possit INTERIM, i.e. usquedum abusus aut scandalum tollantur, vel interveniat alia auctoritas competens sive religiosa sive superior i.e. Sedis Apostolicae.

PROVIDERE, sc. media opportuna adhibere quae malum auferant,

3° De Exemptione apud NON-REGULARES (can. 618)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. (Piat, II, n. 125). Quoad religiones juris DIOECESANI religiosi harum religionum dependebant ab Ordinario loci quoad erectionem domorum, explorationem voluntatis religiosarum ante vestitionem et professionem necnon earundem dimissionem, visitationem, designationem confessoriorum et concionatorum. Quoad religiones juris PONTIFICII, in eis Ordinarius loci jus habebat explorandi voluntatem ante

vestitionem et professionem, permittendi novas domus, invigilandi clausuram, permittendi quaestuationem, regendi in forum internum, visitandi quoad certa, etc.

MATERIA CANONIS. Canon 618 tractat ~~NON~~ amplius de ~~RE~~-
GULARIBUS, sed de religiosis votorum SIMPLICIUM circa
quorum exemptionem statuitur in § 1 PRINCIPIUM ~~NON~~ E-
XEMPTIONIS, in § 2 aliquam exceptionem in favorem re-
ligionum juris PONTIFICII.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1, seu principium quoad exemptionem apud religiosos
votorum simplicium.

Secus ac pro REGULARIBUS qui, tamquam principium,
gaudent exemptione, in religionibus votorum simplicium
principium est ~~NON~~-EXEMPTIO. Dicitur enī quod
RELIGIONES VOTORUM SIMPLICIUM, i.e. religiones in quibus
emittuntur tantummodo vota simplicia (can. 488, 2°)
~~NON~~ GAUDENT PRIVILEGIO EXEMPTIONIS; attamen regula non
est absoluta sed exceptiones admittit, nam additur
NISI EISDEM (religionibus votorum simplicium)
FUERIT CONCESSUM SPECIALITER; unde agitur de concessio-
nibus seu exceptionibus non ipso jure sed speciali pri-
vilegio factis. Dum exceptiones, quoad regulares, sint
ipso jure expressae, quoad religiones votorum simpli-
cium pendent a speciali concessione; aliis verbis, jus
privilegiatum, in materiā exemptionis, est A JURE pro

regularibus, AB HOMINE vero pro religionibus votorum simplicium saltem immediate nam FACTUM concessionis ab homine pendet a JURE in Codice statuto.

§ 2 immediate limitat et restringit principium affirmatum in § 1.

TAMEN i.e. non obstante principio dato in § 1, et tali principio stante tamquam normâ generali,

IN RELIGIONIBUS JURIS PONTIFICII; unde limitatio immediate subjungenda non tangit religiones juris dioecese~~ce~~ sani; et bene notandum est quod limitatio hâc iudicanda est a jure et valet pro omnibus religionibus juris pontificii etiamsi eis non fuerit concessa exemptio; in omnibus ergo religionibus ~~juris~~ pontificii,

ORDINARIO LOCI NON LICET, etiam dato quod ei praedictae religiones remaneant subjectae. Quod enim sequitur non applicatur tantummodo eis qui specialem habuerunt concessionem exemptionis; imo et istis non applicatur vi "concessionis", sed omnibus religionibus juri pontificii suffragatur vi ipsius juris, tamquam derogatio principio generali posito in § 1. Non licet ergo Ordinario loci

I° Circa regimen EXTERNUM,

CONSTITUTIONES, sive regulam

IMMUTARE, et juste fit prohibitio cum tales constitutio

nes et regulae non ab ipso Ordinario sed a Sede Apostolica fuerint approbatae,

ULLATENUS, i.e. in qualibet puncto et cujuslibet momenti

AUT COGNOSCERE DE RE OECONOMICÂ i.e. quoad administrationem temporalem; attamen prohibitio non est absoluta, nam

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 533=535; unde quidquid in can.

533=535 submittitur Ordinarii loci consensui aut cognitioni, non cadit sub exceptione hîc positâ sed salvatur, unde caute ad hoc attendendum est. Sequitur alia inhibitio facta Ordinario loci non amplius circa regimen externum, sed

2° Circa regimen INTERNUM; n.b. textus est "Complicatus", nam affirmatur principium cui immediate additur restrictio seu limitatio. Affirmatur ergo principium quod Ordinario loci non licet

SESE INGERERE IN REGIMEN INTERNUM AC DISCIPLINAM, v.gr. quoad permissiones, horarium, praxim vitae religiosae sed immediate additur restrictio seu limitatio, primo generalis, deinde particularis. Restrictio generalis est quod

EXCEPTIS CASIBUS IN JURE EXPRESSIS; in istis ergo casibus qui in Codice sparsim inveniri possunt, non obstante principio generali quod Ordinarius loci non debet Dispensa 50.

P. A. Leduc

sese ingerere in regimen internum ac disciplinam, prae-
valet principium superius de non-exemptione.

Nunc venit restrictio particularis erga religio-
nes juris pontificii laicales; unde quae sequuntur va-
lent pro omnibus religionibus mulierum et pro illis
religionibus virorum quorum plerique sodales sacerdo-
tio non augentur; in isto utroque casu statuitur ergo
quod

NIHILOMINUS, i.e. non obstanti prohibitione sese inge-
rendi in regimen externum ac disciplinam,

IN RELIGIONIBUS LAICALIBUS (can. 488, 4°)

IPSE, sc. Ordinarius loci, et cum sit potestas ordina-
ria potest delegari (can. 199); non enim esset possi-
bile quod Ordinarius PERSONALITER adimpleat quae ei
committuntur,

POTEST AC DEBET i.e. habet jus et officium; et ei tri-
buitur triplex munus a) INQUIRERE, b) DECERNERE quid
sit faciendum non exclusâ PUNITIONE, c) INFORMARE Se-
dem Apostolicam. Ante omnia, Ordinarius loci potest
ac debet

INQUIRERE, sive per se sive per alios, circa quatuor,
scilicet,

NUM DISCIPLINA AD NORMAM CONSTITUTIONUM VIGEAT; cum e-
nim, vi can. 593, religiosi debeant vitam componere
secundum regulae et Constitutiones, facile intelli-

gitur quare prima inquisitio Ordinarii debeat esse circa Constitutionum observantiam; et prosecui debet inquisitio .

NUM QUID CEPERIT, ut tollantur abusus et adhibeantur re media antequam malum creverit,

DETRIMENTI i.e. sive ab externo sive intra religionem ipsam

SANA DOCTRINA, unde Ordinarius loci invigilare debet su per libros et periodicos necnon super frequentationem cum acatholicis,

MORUMVE PURITAS, maxime circa egressum e domibus et in gressum extraneorum, necnon circa familiaritatem cum alumnis si agatur de religione docente aut cum hospi tibus et aegrotis si de communitate inservienti aegro rum curae,

NUM CONTRA CLAUSURAM PECCATUM SIT, et logice sic ponitur post can. 603.

NUM SACRAMENTA SUSCIPIANTUR AEQUÂ stataque FREQUENTIÂ, juxta can. 595.

Absolutâ inquisitione Ordinarii fit transitus ad ulteriorem potestatem Ordinarii; dicitur ergo quod Ordinarius, postquam sic inquisiverit,

IPSE PER SE CONSULAT v.gr. remedia adhibendo, non ad beneplacitum sed sub duplici conditione, scilicet

ET SI SUPERIORES ADMONITI DE GRAVIBUS FORTE ABUSIBUS:

prima ergo conditio ut Ordinarius, post inquisitionem ipse per se consulat, est quod si inquisitio invenerit graves abusus, de ipsis moneatur Superior; et additur

OPPORTUNE, i.e. sub istis circumstantiis ut ipse Superior possit abusus tollere quin interveniat Ordinarius; sed si adsit secunda conditio, scilicet si Superiores

NON PROVIDERINT OPPORTUNE i.e. ut cessent abusus, tunc, sed tunc tantummodo Ordinarius ipse per se consulat.

Sed cum dari potest casus ubi sit periculum in morâ, Ordinario datur potestas ut statim decernere possit, antequam informetur S. Apost. Dicitur ergo SI TAMEN OCCURRANT QUA MAJORIS MOMENTI, ita quod non sufficientia remedia supra indicata, quia sunt mala QUAE MORAM NON PATIANTUR, sive ob gravitatem objectivam abusus, sive ob scandalum, tunc

DECERNAT STATIM i.e. ferat decretum; et hoc

DECRETUM VERO DEFERAT AD SANCTAM SEDEM; et sic videtur quam sapienter Ecclesia omnia componat; religiosi famulii concedit exemptionem sed quae habeat pro limitibus malum ex abusibus oriundum.

4° De potestate coercitivâ in NON-EXEMPTOS
EXPOSITIO RUBRICAE. (can. 619)

RATIO TITULI. Cum in pluribus Codex tribuat auctoritatem super religiosos, sive super regulares in casibus particularibus, sive super alios religiosos normaliter et generaliter, ad tollenda dubia, explicite hic dicitur quod implicite continetur sub can. 2220.

JUS PRAECEDENS. Olim acriter disputatum fuit de potestate Ordinariorum infligendi poenas contra regulares: et ratio discriminis fuit quod regulares plerique gaudebant PRIVILEGIO non veniendi sub censuris episcopalibus.

MATERIA CANONIS. Affirmatur potestas Ordinarii coercendi exemptos.

EXPOSITIO TEXTUS.

RELIGIOSI sive Congregationum sive Ordinum; quoad tam istos quam illos, notandum est tamen quod viget can. 4 quoad privilegia; si, proinde, aliqua religio PRIVILEGIUM habet ut in nullo casu veniat sub censuris episcopalibus, patet quod salvatur privilegium, non obstante praesenti canone; secus, i.e. deficiente privilegio,

POSSUNT POENIS COERCERI, ad normam can. 2220 et servato can. 2218, et salvo toto tractatu generali de poenis quoad conditiones necessarias,

AB ORDINARIO LOCI, qui scilicet, in istos auctoritatem habet; potestas data Ordinario non est absoluta, nam

IN OMNIBUS, relative tantum, scilicet

IN QUIBUS EIDEM SUBSUNT: potestas coercitiva Ordinarii loci in religiosos dimetienda est ergo ex subjectione a Codice tributâ; in regularibus, subjectio est EXCEPTIONALIS; in aliis religionibus est NORMALIS sed cum restrictionibus bene et cautissime attendendis.

5° EXTENSIO INDULTI EPISCOPALIS (Can. 620)

CONNEXIO MATERIAE. In fine tractatus de privilegio exemptionis Codex ponit quasi quoddam scholion; ad tollenda dubia quae possint oriri sive ex exemptione, si ve ex non=exemptione religiosorum, fit quaedam declaratio ad componendos tum canones de exemptione, tum can. 1245. In can. 1245 datur Ordinario loci facultas dispensandi de observantia festorum necnon legis jejunii et abstinentiae; cum dubitari posset utrum religiosi veniant sub hac dispensatione, expresse dicitur quod

OBLIGATIO LEGIS COMMUNIS CESSAT, in casibus can. 1245, nam, in genere (can. 81) Ordinarii non gaudent facultate dispensandi in legibus generalibus Ecclesiae,

QUOQUE, i.e. non solum pro laicis sed

PRO RELIGIOSIS OMNIBUS, non absolute sed

IN DIOECESI COMMORANTIBUS, cf. can. 14 § 1, 3°. Et quidem non semper,

SALVIS VOTIS ET CONSTITUTIONIBUS PROPRIIS CUJUSVIS RE=

LIGIONIS; si ergo aliqua religio, per vota aut per constitutiones, obligationem specialem contineret circa festa aut jejunia et abstinentiam, ista remanerent salva; aliter lex cessat

PER INDULTUM, interpretandum proinde ex titulo de rescriptis,

CONCESSUM AB ORDINARIO LOCI,

LEGITIME, i.e. non ultra limites in jure fixas.

3° Privilegium QUAESTUATIONIS (can. 621=624)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Quoad NOMEN, quaestuatio sub variis nominibus describitur in Codice: aliquando venit sub nomine "stipem petere, quaerere, cogere (can. 1503) rogare", aliquando vero sub nomine "quaeritare", aut "colligere". Quoad REM, est privilegium vi cuius regulares personaliter frequentant domos ad eleemosynam colligendam aut mendicant de domo ad domum (Schafer n. 428). Non ergo agitur de missione litterarum, neque de visitatione ad aliquot familias, neque de donationibus in comitiis clausis, neque de collectionibus in Ecclesia factis; sed est privilegium mendicandi de domo in domum.

JUS PRAECEDENS. (Schafer, n. 427)

RATIO TITULI. (IIa. IIae. qu. 187, art. IV, art. V).

ORDO CANONUM. Sic videntur ordinari canones: canones

621 et 622 considerant privilegium quaestuationis po
tius IN IPSIS RELIGIONIBUS tam regularibus quam aliis;
canones vero 623 et 624 tractant potius DE IPSIS RELI=
GIOSIS quibus committitur munus quaestuationis.

EXPOSITIO TEXTUS. (De quaestuatione apud RELIGIONES)

Can. 621 = Agitur de REGULARIBUS; canon constat dua=
bus paragraphis quarum prima tradit JUS REGULARIUM, se
cunda vero OFFICIUM Ordinarii loci.

Quoad quaestuationem ergo regulares jus habent
ut exprimitur in § 1 qui sic legitur:

REGULARES, professi Ordinum, seu melius ipsi Ordines,
non quilibet sed

QUI EX INSTITUTO, scilicet qui instituti sunt seu qui
ex eorum naturâ et scopo

MENDICANTES, prout explicatur in rubricâ.

VOCANTUR; ex saeculo XIII aliqui Ordines veniunt sub hoc
nomine; cf. "Annuario Pontificio"; sed, ut comprehen=
dantur in canone non sufficit quod VOCANTUR, sed requi=
ritur amplius a Codice ut

ET SUNT, re et facto. Circa quod notanda est declaratio
Commissionis Interpretationis (A.A.S.1919, p.478) ex
quâ eruitur quod agitur in canone de regularibus qui
vocantur et sunt mendicantes stricto sensu non latio=
re sensu uti sunt Fratres Ordinis Praedicatorum. Jux=
ta istam responsionem (Schafer, n. 429) agitur tantum

modo, EX JURE, de regularibus qui, NEC IN COMMUNI, pos-
sidere possunt, ut Fratres Minores de Observantiâ et
Cappuccini et = partialiter Jesuitae et Carmelitae
Discalceati; = sed, ne contradicatur can. 4, dicendum
est quod EX PRIVILEGIO, agitur etiam de quibusdam aliis
Ordinibus. Alii regulares, juxta can. 4 et can. 615,
non sunt privandi privilegiis acquisitis.

QUAERERE VALENT ELEEMOSYNAS, sensu verae mendicationis,
i.e. de domo ad domum; et quidem non solum pro victu
et vestitu sed etiam pro quolibet pio aut ecclesiasti-
co instituto vel fine (Can. 1503) et responsione 1919.
N.B. MONIALES quae, vi can. 490, veniunt etiam sub
privilegio, nequeunt exire a clausurâ, sed praxis est
quod quaeritent per Sorores auxiliares extra clausu-
ram degentes.

Exercitium istius privilegii diversum est prout agi-
tur de dioecesi ubi regulares habent domum, vel de
dioecesi "extraneo"; quoad primum, i.e.

IN DIOECESI UBI EORUM RELIGIOSA DOMUS EST CONSTITUTA; et
sic videtur quod quaestuatio permittatur in favorem
istius domûs,

DE SOLÂ SUPERIORUM SUOERUM LICENTIÂ quaerere valent. Et
circa hoc recolendum est quod dictum fuit in can. 497
§ 2.

Dispensa 51.

P. A. Leduc

Quoad secundum, i.e.

EXTRA DIOECESIM VERO, in quâ, scilicet, religiosorum do
mus existit,

INDIGENT PRAETEREA, sc. praeter licentiam superiorum, re
gulares, ut valeant quaerere eleemosynas, indigent

LICENTIÂ SCRIPTO DATÂ, ita quod de eâ possit constare
apud illos a quibus eleemosynae quaerentur,

DATÂ AB ORDINARIO LOCI IN QUO ELEEMOSYNAS COLLIGERE CU-
PIUNT.

In § 2 datur officium correlativum Ordinarii
loci.

ORDINARII LOCORUM in quibus regulares mendicare cupiunt,
HANC LICENTIAM de quâ facta est mentio in § praecedenti.
NE DENEGANT NEVE REVOCENT, unde mens Ecclesiae est ut
regulares quaeritare possint; sed, requiritur conditio
sc.

SI RELIGIOSA DOMUS quae petit ut sibi liceat quaeritare
extra dioecesim propriam

EX MENDICATIONE IN SOLÂ DIOECESI IN QUÂ EST CONSTITUTA,

VIVERE Nullo modo possit; adest ergo differentia cum §
praecedenti: in § 1 datur facultas quaeritandi quae,
ex can. 1503, est generalis; in § 2, datur facultas
quaeritandi extra dioecesim, tantummodo si mendicatio
in ipsâ dioecesi est omnino insufficiens ut ex eâ do-
mus vivere possit. In isto ergo casu, Ordinarii loco-
rum

FRAECIPUE DIOECESIIUM FINITIMARUM, ut vitentur quaestiones longe a domo, ne denegant neve revocent licentiam.

NISI DE CAUSIS GRAVIBUS ET URGENTIBUS.

Canon 622 tractat de aliis religiosis, scilicet Congregationum; non igitur amplius quaestio est de Ordinibus sed de Congregationibus. Canon constat quatuor paragraphis quarum § 1 dat principium generale pro Congregationibus juris pontificii, § 2 pro Congregationibus juris DIOECESANI, § 3 de conditionibus ut Ordinarii locorum concedant facultatem quaeritandi; § 4 agit de quaeritatione ex parte religiosorum Orientalium.

§ 1 = seu de mendicatione apud Congregationes juris PONTIFICII.

ALII OMNES RELIGIOSI et religiosas, alii scilicet ac Regulares

CONGREGATIONUM, scilicet istarum religionum in quibus emittuntur TANTUMMODO vota simplicia,

JURIS PONTIFICII, post ad minus decretum laudis

STIPEM PETERE, seu mendicare sensu stricto

PROHIBENTUR, tamquam regula generalis, sed non absolute, nam

SINE PECULIARI SANCTAE SEDIS PRIVILEGIO, concesso sive in approbatione Constitutionum, sive in Indulto. Sed

Sed, ista concessio apostolica non sufficit, nam, ET
SI HOC PRIVILEGIUM IMPETRAVERINT, et obtinuerint,
QUIBUS seu eis
PRAETEREA.

OPUS ERIT LICENTIA SCRIPTO DATA.

AB ORDINARIO LOCI, sive ubi domus sita est, sive dioece-
sis extranei; sed cum ab hac ultimâ formalitate dis-
pensari possit, additur,

NISI ALITER, sc. nisi istis religiosis permissum fuerit
ut quaeritare valerent absque licentiâ Ordinarii, ita
ut, saltem in dioecesi domicilii, aequiparentur regu-
laribus.

§ 2 = seu de mendicatione apud Congregationes juris DIOE-
CESANI.

RELIGIOSI CONGREGATIONUM JURIS DIOECESANI, unde ante sal-
tem decretum laudis,

NEQUAQUAM POSSUNT STIPEM QUAERITARE; tamen prohibitio
non est absoluta, nam immediate subditur,

SINE LICENTIA, unde possunt cum licentiâ duplici, sci-
licet

TUM AB ORDINARIO LOCI IN QUO SITA EST EORUM DOMUS cujus,
scilicet religiosi volunt quaeritare, et

TUM AB ORDINARIO LOCI IN QUO STIPEM QUAERERE CUPIUNT.

§ 3. seu de CONDITIONIBUS sub quibus Ordinarii locorum
licentiam quaeritandi concedere possunt.

ORDINARII LOCORUM sive dioecesis ubi sita est domus religiosa, sive dioecesis "extraneae" ubi religiosi quaeritare cupiunt,

NE CONCEDANT LICENTIAM STIPIS QUAERITANDAE.

PRAESERTIM UBI SUNT CONVENTUS REGULARIUM MAJORE ET RE MENDICANTIUM, tum ad salvandum istorum privilegium, tum ad vitanda nimia onera illorum apud quos quaeruntur eleemosynae,

RELIGIOSIS DE QUIBUS IN §§ 1 et 2 HUIUS CANONIS, scilicet tum juris pontificii, tum juris pontificii, tum juris dioecesanii,

NISI, et sequitur conditio triplex, scilicet,

SIBI CONSTET, unde non sufficit quod affirmatur sed Ordinario constare debet

DE VERÂ, non vero allegatâ, nec praetextâ, nec ambitio sâ

NECESSITATE, non ergo superfluâ, et de tali necessitate CUI ALIO MODO OCCURRI NEQUEAT; quaeritatio etenim, ob incommoda sibi adnexa, non debet esse nisi ultimum remedium; et ut hoc bene constet additur

QUODSI POSSIT PROVIDERI NECESSITATI, cui alio modo occurrere nequeat,

STIPE QUAERENDÂ INTRA LOCUM, SEU DISTRICTUM VEL DIOECESIM IN QUÂ IIDEM COMMORANTUR,

NE LARGIANTUR Ordinarii loci

AMPLIOREM LICENTIAM, scilicet ingrediendi alios fines.

§ 4 = De quaestuatione ORIENTALIUM APUD LATINOS.

N.B. Occasione quaestionis de "quaestuatione" apud religiosos, Codex nonnulla tradit de eâdem quaestione pro Orientalibus, tam in specie pro religiosis quam in genere. Ordinatio directe dirigitur ad Ordinarios et sic statuitur:

ORDINARII LATINI, scilicet ritûs latini, sic differentiam ponendo cum orientalibus; Ordinarii ergo circa duo jubentur, scilicet,

NEC SINANT ULLUM ORIENTALEM, et, ad vitandas ambiguitates, additur

CUJUSVIS ORDINIS, sive in sensu ordinis religiosi, sive in sensu can. 106, n. 3, i.e. sive stricto pro ritu sacro quo confertur spiritualis potestas quoad Eucharistiam, sive late pro differentiâ quae majoritatem vel inferioritatem sapit a jure recognitam, sed quae non constituit gradum jurisdictionalem (Maroto, n. 478, b).

ET DIGNITATIS seu praeeminentiae, unde, sive laici, clerici, religiosi, episcopi, patriarchae.

PECUNIAM COLLIGERE, sive pro Missis celebrandis (A.A.S. 1928, p. 107) sive pro alio fine. N.B. S. Congr. Orientalis urget istam praescriptionem, sive delinquentes

publice denunciando (A.A.S. 1921, p. 401) sive novas Ordinationes faciendo (A.A.S. 1930, p. 108)

SINE RESCRIPTO S. CONG. PRO E. ORIENTALI, quod post decretum 7a januarii 1930 datum, declaratur nunquam concedendum esse nisi ex adjunctis omnino peculiaribus et ex causis extraordinariis de quibus ipsa Congregatio ipsos Ordinarios certiores faciet, et etiam in isto casu, requiritur consensus Episcopi.

AUTHENTICO ET RECENTI, moraliter aestimando cum nullum tempus indicetur; sed, post decretum 7ae. januarii 1930, nullius erit applicationis in praxi.

NEC SUUM SUBDITUM IN ORIENTALES DIOECESES MITTANT AD EUMDEM FINEM, sc. ad pecuniam colligendam.

De RELIGIOSIS quaestuantibus (can. 623=624)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Tractato JURE aliquarum religionum ad quaestuationem, nunc consideratur EXERCITIUM JURIS per religiosos in concreto.

ORDO CANONUM. In can. 623, dicitur CUIAM RELIGIOSO committi possit munus quaestuationis; in can. 624, dicitur QUOMODO isti religiosi, designati pro quaestuatione, munus suum adimplere debeant

EXPOSITIO TEXTUS.

Can. 623, seu CUI committi possit officium quaestuationis.

MATERIA CANONIS: Praescribitur ut munus quaestuatoris non committatur nisi professis sed exclusis studentibus.

NON LICET SUPERIORIBUS, in religionibus ubi quaestuatio permittitur sive de jure (can. 621) sive ex privilegio (can. 622)

COMMITTERE STIPEM COLLIGENDAM

NISI PROFESSIS, et non omnibus sed

MATURIS AETATE, circa 40 plus minusve, ANIMOQUE, unde regula elemento subjectivo constat,

MAXIME SI AGATUR DE MULIERIBUS, ob graviora pericula, et additur restrictio, scilicet, quod

NUNQUAM AUTEM committere liceat stipem colligendam

IIS QUI IN STUDIA ADHUC INCUMBUNT.

Can. 624, seu QUOMODO quaestuatio sit exercenda?

N.B. De MERITIS quaestuationis erui potest ex encomio virtutum B. Francisci (A.A.S. 1923, p. 37).

MATERIA CANONIS. Canon remittit ad Instructiones hac de re datas a Sanctâ Sede. Dicitur ergo quod

QUOD VERO ATTINET AD MODUM IN QUAERITANDÂ STIPE SERVANDUM ET AD DISCIPLINAM A QUAESTUANTIBUS CUSTODIENDAM, RELIGIOSI UTRIUSQUE SEXUS STARE DEBENT INSTRUCTIONIBUS A SEDE APOSTOLICÂ HAC DE RE DATIS.

Prorro, instructiones recentiores Sedis Apostolicae hac de re sunt decreta 1896 et 1908 quae in extenso

habentur apud Schafer, nis. 432 et 433.

4° Privilegia ABBATUM DE REGIMINE (Can. 625)

MATERIA CANONIS. Agitur de abbatibus de regimine quibus conceduntur acceptio benedictionis et potestas conferendi ordines minores necnon privilegia can. 325.

Dicitur ergo quod

ABBATES REGULARES DE REGIMINE, scilicet, praelati regulares qui conventui exempto praesunt, aut intra territorium dioecesis aut sine territorio nullius; si prae sint Congregationi monasticae, vocantur Abbates Superiores (Schafer, n. 164)

LEGITIME ELECTI juxta constitutiones proprias,

DEBENT INTRA TRES MENSES AB ELECTIONE; cf. locum parallelum codicis quoad episcopos (can. 333)

ACCIPERE BENEDICTIONEM AB EPISCOPO DIOECESIS IN QUÂ MONASTERIUM SITUM EST; in favorem Benedictinorum Confederatorum (A.A.S. 1921, p. 416) concessum fuit quod, extra Romanam Curiam, quoad "mandatum apostolicum" de quo fit mentio in benedictione, sufficeret mandatum generale semel pro semper datum in Decreto; casu sedis episcopalis vacantiae, benedictio abbatis potest fieri a quolibet Episcopo cum Sede Apostolicâ communionem habente, item quando Ordinarius proprii loci est impeditus aut consensum praestat.

POSTQUAM VERO BENEDICTIONEM RECEPERINT,

FRUUNTUR PRIVILEGIIS DE QUIBUS IN CAN. 375: scilicet
privilegiis abbatum NULLIUS, sed non omnibus cum ad-
datur

EXCEPTO PILEOLO VIOLACEO. Habent etiam aliud privile-
gium, sc.

POTESTATE CONFERENDI ORDINES, non omnes nisi habeant
consecrationem episcopalem, sed

AD NORMAM CAN. 964, n. 1, scilicet, primam tonsuram et
ordines minores, dummodo promovendus sit ipsi subdi-
tus etc.

B) De Obligationibus et privilegiis IN SPECIE.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Postquam tractaverit IN GENERE, tum
de obligationibus, tum de privilegiis, scilicet de
privilegiis et obligationibus COMMUNIBUS religiosorum,
transit ad considerationem SPECIALEM religiosi sive
promoti ad aliquam DIGNITATEM ECCLESIASTICAM, sive re-
gentis paroeciam.

DIVISIO MATERIAE. Materia extenditur a can. 626 ad
can. 631; canones 627=629 tractant de promotione ad
DIGNITATEM; canones vero 630=631 de regente PAROECIAM.
Materia constituit aliquod CAPUT speciale quod est
tertium et ultimum tituli XIII.

1° De religioso promotus ad DIGNITATEM

ECCLESIASTICAM. (can. 626=629)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Dignitas ECCLESIASTICA est (Schafer) officium ecclesiasticum cum speciali praeeminentiâ; de se, quod vis tale officium dici potest ECCLESIASTICUM; sed hîc evidenter agitur de dignitatibus extra Religionem, et quae ordinarie saecularibus destinantur, nempe de istis "quae cum statu religioso componi non possint".

ORDO CANONUM: Can. 626 tradit principium de IPSÂ PROMOTIONE ad dignitates; canones 627 et 628 tractant de STATU JURIDICO, tum in genere tum specialiter quoad bona, religiosi promoti; canon 629 tractat de dignitario religioso ad religionem REDEUNTE.

EXPOSITIO TEXTUS.

A) De IPSÂ PROMOTIONE.

Can. 626, seu PRINCIPIMUM DE PROMOTIONE RELIGIOSI AD DIGNITATES.

MATERIA CANONIS. Canon 626 constat tribus paragraphis quarum prima dat principium GENERALE, secunda principium SPECIALE in casu ELECTIONIS, tertia principium SPECIALE pro illis qui habent VOTUM NON ACCEPTANDI dignitates.

§ 1 seu principium GENERALE.

RELIGIOSUS, omnino in genere, sive sit votorum simplicium sive sollemnium, sive juris pontificii, sive ju

ris dioecesani, dummodo vota emiserit in aliquâ religione.

NEQUIT, sed prohibitiô non est absoluta cum addatur
SINE AUCTORITATE SEDIS APOSTOLICAE,

PROMOVERI, in genere, sive liberâ collatione, sive electione,

AD DIGNITATES, sensu explicato, scilicet officium cum
praeeminentiâ,

OFFICIA, can. 145

AUT BENEFICIA, can. 1409

N.B. Prohibitio non afficit omnia beneficia, officia
aut dignitates, quod est bene notandum, sed tantummodo

QUAE CUM STATU RELIGIOSO COMPONI NON POSSINT, sive ex
parte bonorum administrandorum contra votum paupertati
tis, sive munerum adimplendorum extra aut contra vo=
tum obedientiae; ex uno aut altero aspectu, cum statu
religioso componi non possunt Cardinalatus, Episcopa=
tus, Nuntiatura, Vicariatus aut Praefectura Apostoli=
ca; quoad Vicariatum generalem, datur specialis pro=
hibitio in can. 367 § 1, 2; quoad officia secunda et
minora, nihil prohibet quominus suscipiantur (Corona=
ta, n. 633). Omnia autem officia et dignitates quae
cum statu religioso componi possunt, a religioso su=
scipi possunt legitime, sub debita licentiâ superio=

rum.

§ 2 seu principium SPECIALE in casu ELECTIONIS.

LEGITIME ELECTUS, sive electione proprie dictâ, sive po
stulatione.

AB ALIQUO COLLEGIO, v.gr. a capitulo cathedrali ad epi
scopatum aut ad vicariatum capitularem.

NEQUIT ASSENTIRI ELECTIONI, quia, vi suae professionis,
totaliter positus est sub auctoritate superiorum qui
assensus nequit dari VALIDE; in jure anteriori (in VI,
lib.I, 6, cap. 26), decernebatur IN POENAM nullitas.

SINE LICENTIA SUPERIORIS, scilicet proprii juxta Consti
tutiones, nisi Romanus Pontifex ipse nominaverit.

§ 3 seu principium SPECIALE quoad illos qui habent VO
TUM NON ACCEPTANDI DIGNITATES.

SI TENEATUR religiosus quicumque

VOTO NON ACCEPTANDI DIGNITATES v.gr. Carmelitani discal
ceati aut Minimi, tunc

SPECIALIS DISPENSATIO ROMANI PONTIFICIS EST NECESSARIA.

B) DE STATU JURIDICO religiosi promoti

ad dignitates (Canones 627-628)

ORDO CANONUM: Codex considerat statum juridicum reli
giosi promoti IN GENERE in can. 627, et IN SPECIE
quoad PAUPERTATEM in can. 628.

Canon 627, seu de statu GENERALI religiosi promoti ad
dignitates. Principium est quod talis religiosus re=

manet CONJUNCTUS CUM RELIGIONE; etenim,
RELIGIOSUS RENUNTIATUS, sive in Consistorio, sive per
Litteras, CARDINALIS.

AUT EPISCOPUS SIVE RESIDENTIALIS SIVE TITULARIS, et e-
tiam Praefectus Apostolicus durante munere (Vermeesch
I n. 729).

MANET RELIGIOSUS; unde, acceptatione legitimâ dignita-
tum, religiosus non saecularizatur, sed remanet mem-
brum suae religionis, et consequenter,
PARTICEPS PRIVILEGIORUM SUAE RELIGIONIS,
ADSTRACTUS VOTIS CAETERISQUE OBLIGATIONIBUS SUAE PROFES-
SIONIS, non omnibus et IN omnibus, quia
EXCEPTIS IIS, scilicet obligationibus,
QUAS IPSE PRUDENTER JUDICET, unde ipse talis promotus
judex est non vero superiores religionis,
NON POSSE COMPONI CUM SUA DIGNITATE, ex quâcumque ratio-
ne; attamen istud iudicium semper sic fieri debet ut
SALVO PRAESCRIPTO CAN. 628, quoad paupertatem.

Haec sint dicta omnino in genere; additur deter-
minatio principii quoad OBEDIENTIAM, sequenti paragra-
pho:

EXIMITUR TAMEN, non obstante quod remaneat religiosus
et adstrictus obligationibus suae religionis,
A POTESTATE SUPERIORUM, qui, proinde, in ipsum jurisdic-
tionem exercere non possunt, sive praecipto, sive poe

nâ, sive iudicio,

ET, VI VOTI OBEDIENTIAE, sub quo adhuc sit cum religio-
sus remaneat; sed, cum eximatur a potestate superio-
rum proprium, subjectum potestatis in ipsum sic est.

MANET OBNOXIUS UNI ROMANO PONTIFICI.

Canon 628, seu de conditione religiosi promoti quoad
PAUPERTATEM.

MATERIA CANONIS: De religioso promoti ad dignitatem,
statuitur quoad PAUPERTATEM quod professus SOLEMNIS
in n. 1°, quoad professum SIMPLICEM in n. 2°, quoad
utrumque in n. 3°. Dicitur ergo quod

RELIGIOSUS EVECTUS AD DIGNITATEM, supra descriptam
EPISCOPALEM VEL ALIAM, non qualemcumque sed
EXTRA PROPRIAM RELIGIONEM:

1° Agitur de professis SOLLEMNIBUS, nam
SI AMISERIT DOMINIUM BONORUM, quod fit per
PER PROFESSIONEM, non omnem sed tantummodo per sollem-
nem, juxta can. 582, non vero per simplicem (can. 580)
nisi, ex speciali indulto, votis simplicibus tanta
vis tribueretur; casu ergo quo aliquis promotus ad di-
gnitatem amiserit dominium, non potest agi nisi de bo-
nis obventuris circa quae sic statuitur, tum quoad
ADMINISTRATIONEM, tum quoad PROPRIETATEM;

HABET USUM, ita quod istis bonis uti possit, salvâ pro-
prietate de quâ infra,

USUMFRUCTUM, i.e. jus percipiendi fructus

ET ADMINISTRATIONEM, tum in genere, tum in specie quoad
vario actus v.gr. collocationem, locationem, etc.

BONORUM QUAE IPSIS OBVENIUNT, intuitu personae, nam de
bonis sibi obvenientibus non intuitu personae, dispo-
sitio fieri debet secundum offerentium voluntatem. =
Nunc vero quoad PROPRIETATEM, sic dicitur, juxta ge-
nus dignitatum, quod promotus qui amiserit dominium
bonorum, si sit

EPISCOPI RESIDENTIALIS, VICARIUS APOSTOLICUS, PRAEFEC-
TUS APOSTOLICUS,

ACQUIRIT PROPRIETATEM bonorum sibi obvenientium, non
sibi quia remanet religiosus votis adstrictus (can.
627 § 1) sed

DIOECESI si sit Episcopus residentialis,

VICARIATUI, si sit Vicarius Apostolicus,

PRAEFECTURAE, si sit Praefectus Apostolicus;

CETERI promoti qui sunt taliter professi ut amiserint
dominium, ceteri ac Episcopi residentiales, Vicarii
ac Praefecti Apostolici, v.gr. Cardinalis (qui non sit
Episcopus residentialis) episcopi titulares, acquirunt

ORDINI VEL SANCTAE SEDI, non indiscriminatim sed

AD NORMAM CAN. 582, scilicet secundum quod promotus per-
tinet ad Ordinem capacem (O.Pr. = O.S.B. etc.) vel in
capacem (O.F.M.) possidendi, sed, quoad CARDINALES,

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 239 § 1, n. 19, sc. cum facultate, pro cardinalibus, libere disponendi de REDITIBUS beneficiariis etiam per testamentum, salvo praescripto can. 1298.

2° Agitur de promotis qui NON AMISERIT dominium bonorum quia non emisit professionem sollemnem, et de eo sic statuitur:

SI NON AMISERIT DOMINIUM BONORUM PER PROFESSIONEM, quia, nempe, est professus simplex (can. 580), tunc, ut patet, non est locus provisioni PROPRIETATIS novorum bonorum quae acquiruntur sibi, ad normam can. 580; sed, ad vitanda omnia dubia, declaratur clare quod

QUAE POSTEA IPSI OBVENIANT, SIBI PLENE ACQUIRIT, tum quoad proprietatem, tum quoad usum, usumfructum, et ad administrationem, nam aliter non esset "plena acquisitio"; quoad bona

QUAE HABEBAT, et de quibus disposuerat (can. 569) tum quoad administrationem, tum quoad usum et usumfructum.

RECUPERAT, non obstante quod, ex can. 627 § 1, remaneat adstrictus votis et quod, ex can. 569 § 1, cederat ad administrationem et disposuerat de usu et usufructu; sed, sic disponente Codice, talis professus votorum simplicium recuperat

USUM, USUMFRUCTUM ET ADMINISTRATIONEM; itaque, post istam recuperationem, ipse est qui administrat et qui disponit.
Dispensa 53.

nit de usu et usufructu, non vero amplius ille cui, vi
can. 569, cederat

3° Agitur tum de illo qui amiserat dominium quam de il
lo qui non amiserat tale dominium, sed in speciali ca
su, nempe, quando ipsis obveniunt nova bona, sed NON
INTUITU PERSONAE; dicitur ergo quod

IN UTROQUE CASU, scilicet tum amissionis, tum non-amis
sionis bonorum domini,

DEBET, scilicet promotus ad dignitatem,

DISPONERE DE BONIS QUAE IPSI OBVENIUNT, non amplius, si
aut in casibus praecedentibus, intuitu personae, ita
quod de illis libere possit disponere, sed

NON INTUITU PERSONAE tunc ergo debet disponere

SECUNDUM OFFERENTIUM VOLUNTATEM ita quod servetur justi
tia.

SCHOLION I Promotus ad episcopatum RESIDENTIALEM, DE-
BET RECITARE BREVIARIUM ROMANUM juxta ka
lendarium dioecesis (Schafer, n. 494)

II. Post Motu Proprio "Episcopis" 25/4/1920
(A.A.S. p. 149) Episcopi regulares eodem
prorsus modo induti incedant ac saecula-
res episcopi, exceptis colore et qualita
te vestimentorum (Schafer, n. 495)

C) De religioso promotus ad religionem REDEUNTE.

(Can. 629)

MATERIA CANONIS. Can. 629 agit de DIGNITARIO religio-

so qui dignitati renunciat; tenetur ad religionem redire (§ 1), et postquam redierit in domum a se electam, caret voce activâ et passivâ (§ 2).

§ 1 seu de obligatione REDEUNDI ad religionem.

DIMISSO per actum legitimum et, ante omnia, dimissione acceptatâ a competenti superiore,

CARDINALATU (v.gr. cardinale Billot S.J.) VEL EPISCOPATU

VEL EXPLETO MUNERE, v.gr. legatione aut visitatione apostolicâ, non quolibet sed

EXTRA RELIGIONEM, et legitime nam

SIBI A SEDE APOSTOLICâ COMMISSO,

TENETUR, et olim tenebatur (Benedict.XIII.1726) sub poenâ suspensionis post annum; sed nunc, post can. 6,5°, non amplius viget talis poena; nihilominus, etiam absque poenâ, tenetur

RELIGIOSUS REDIRE AD RELIGIONEM.

§. 2 - seu de PRIVATIONE VOCIS.

Ob dignitatem episcopalem vel cardinalitiam dēcernitur quod

TAMEN, scilicet, non obstante quod teneatur redire ad religionem,

POTEST non omnis ex-dignitarius, sed

CARDINALIS ET EPISCOPUS RELIGIOSUS, ob nempe, eminentiam dignitatis dimissae,

ELIGERE QUAMLIBET DOMUM, non extra religionem, sed
SUAE RELIGIONIS.

IN QUÂ DEGAT, et non obstante lege constitutionum cir-
ca assignationes;

SED, non quicumque dimissus, sed cardinalis aut episco-
pus,

CARET VOCE ACTIVÂ ET PASSIVÂ; aliis verbis, nequit eli-
gere nec eligi.

N.B. Quaeri posset utrum DIGNITARIUS, tempore quo di-
gnitate aut officio fungat extra religionem, retineat
vocem activam et passivam in religione? De hoc silet
Codex. Videtur alienum a mente legislatoris ut sic
fiat cumulus dignitatum (can. 1439, 1442, 156), et
jam olim Paulus IV (1551) decreverat incompatibilita-
tem. Attamen, silente Codice, consulendae sunt Consti-
tutiones propriae.

2° De religioso REGENTE PAROECIAM.

(Can. 630-631)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS: Schafer, no. 497.

CONNEXIO MATERIAE: Cum, ex canone 626, religioso - de
auctoritate Sedis Apostolicae - committi possit offi-
cium vel beneficium quod potest esse paroecia; cumque,
ex aliâ parte, paroecia possit uniri alicui domui re

ligiosae cum obligatione deputandi vicarium (can. 471) peropportunum est ut, ob affinitatem materiae, post tractatum de DIGNITATIBUS ecclesiasticis (necnon de officiis et beneficiis) fiat quaestio de religioso-parocho.

ORDO CANONUM. De religioso paroeciam regente, non fit hic tractatus completus; plura supponuntur de quibus in aliis locis Codicis tractatur v.gr. non tractatur de nominatione, neque de relativâ competentîâ domûs religiosae et parochi, neque de munere istius parochi qui totam curam actualem habet; tantummodo tractatur de CONDITIONE JURIDICÂ parochi religiosi tum erga religionem tum erga Ordinarium loci in ADMINISTRANDA paroeciâ, seu melius, DUM ADMINISTRAT PAROECIAM. Materia tractatur per duos canones 630-631 quorum primus tradit DIRECTE dependentiam a religione cum debitis exceptionibus; secundus vero canon, scilicet 631, DIRECTE tradit dependentiam ab Ordinario loci cum etiam debitis exceptionibus.

EXPOSITIO TEXTUS.

Canon 630, seu de DEPENDENTIA PAROCHI RELIGIOSI A RELIGIONES.

MATERIA CANONIS. Canon constat quatuor paragraphis quarum prima tradit principium OMNINO GENERALE quod

secunda applicat ad DISCIPLINAM RELIGIOSAM, tertia vero et quarta ad BONA TEMPORALIA.

Principium generale datum in § 1 est quod parochus religiosus remanet adstrictus suae vitae religiosae quatenus haec observatio potest consistere cum officiis sui muneris:

RELIGIOSUS QUI PAROECIAM REGIT, quod suplici modo fieri potest,

SIVE TITULO PAROCHI, quia, vi canonis 626 § 1, promotum fuit ad tale officium aut beneficium,

SIVE TITULO VICARII, vi canonis 471 § 1; talis religiosus, iste vel ille, quod est bene notandum,

MANET ADSTRACTUS AD OBSERVATIONEM VOTORUM ET CONSTITUTIONUM, non omnino et absolute, sed

QUATENUS HAEC OBSERVATIO, tum votorum, scilicet paupertatis et obedientiae, tum constitutionum,

POTEST CONSISTERE, aliis verbis, "componi potest"

CUM OFFICIIS SUI MUNERIS; secus ac in can. 627, non ipse constituitur "idem" "consistentiae" vel "componibilitatis", ita quod superiores etiam religionis de hoc videri possint.

§ 2, quae est consequentia et applicatio principii generalis dati in § 1, quoad disciplinam RELIGIOSAM, sic statuit:

QUARE, i.e. consequenter ad principium generale,

SUPERST, scilicet religiosus parochus,

IN IIS QUAE AD RELIGIOSAM DISCIPLINAM ATTINENT, non vero

in iis quae sunt paroeciae, unde auctores dicunt quod non subicitur Superiori quoad inspexionem litterarum ad munus paroeciale pertinentium, necnon quoad visitationes a se peractas tamquam parochus; bene tamen subditur quoad permissiones petendas at sine prajudicio sui ministerii paroecialis. Insuper, notant auctores quod superiores facile parochis concedere debent facultates pro exercitio sui ministerii.

SUPERIORI, sive majoris sive etiam immediate localis,

CUJUS PROINDE EST ET QUIDEM PRIVATIVE RESPECTU ORDINA=

RII LOCI, unde Ordinarius loci nullam auctoritatem ha=

bet in parochum, quoad disciplinam religiosam, nisi vi
can. 616,

INQUIRERE IN EJUS RATIONEM AGENDI CIRCA HAEC OMNIA, sci

licet circa religiosam disciplinam,

ET CORRIGERE, SI CASUS FERAT.

§§ 3 et 4 applicant ad paupertatem principium generale

datum in § 1; in § 3, tractatur de ACQUISITIONE bono
rum, in vero § 4, de ADMINISTRATIONE.

§ 3, seu de dependentiâ parochi quoad ACQUISITIONEM bo
norum. Fit distinctio inter bona quae parocho obveniunt

INTUITU PAROECIAE et alia; quoad prima, sic:

BONA QUAE IPSI OBVENIUNT, non cum destinatione distin
tâ a paroecia, sed

INTUITU PAROECIAE CUI PRAEFICITUR, i.e. pro aliquo ope
re paroeciali, seu ad paroeciam tamquam paroeciam per
tinenti,

ACQUIRIT in proprietatem seu dominium

IPSI PAROECIAE, non vero domui religiosae; et ista bona
sunt ADMINISTRANDA sub vigilantia Ordinarii loci cui
ratio reddenda est (can. 535 § 3, 2°)

CETERA bona i.e. bona parrocho obvenientia non intuitu
paroeciae sed intuitu personae et a fortiori data in
tuitu religionis cujus est filius, v.gr. jura stolae,
missae, etc.

ACQUIRIT i.e. in proprietatem,

AD INSTAR ALIORUM RELIGIOSORUM, unde valent canones non
de parrocho sed de religiosis v.gr. 533, 535, 536, 580,
581, 582, 583.

S 4, seu de dependentia RELATIVA religiosi parrochi erga
religionem quoad ADMINISTRATIONEM bonorum.

Fit distinctio inter bona pro ECCLESIA et bona pro
ANNEXIS ECCLESIAE.

Quoad ADNEXA Ecclesiae v.gr. scholas, loca pia etc.
sic statuitur:

NON OBSTANTE VOTO PAUPERTATIS, unde primâ facie videtur quod ahitur de materiâ et de actibus qui, nisi adesset specialis dispositio legis, caderent sub voto. Non ergo obstante facto quod parochus, in casu, emisserit votum paupertatis cum effectibus generalibus talis professionis,

EIDEM parocho religioso

LICET, unde nequit Superior parochum prohibere ab enumerandis actibus, neque potest licentiam a jure concessam talibus circumscribere limitibus aut conditionibus ut vana et inefficax evadat, nam si valeat can. 66 pro privilegiis, quantum a fortiori pro lege; parochus ergo licet

ACCIPERE AUT COLLIGERE, unde non tenetur parochus expectare quod eleemosynae offerantur sed potest colligere

ELEEMOSYNAS, non quoscumque, sed

OBLATAS et quidem

QUOVIS MODO, sive oblationibus ordinariis, sive testamentis sive quolibet alio modo, dummodo sint oblatae vel

IN BONUM PAROECIANORUM v.gr. pro pauperibus, aut aegrotis

VEL PRO SCHOLIS CATHOLICIS, ad normam can. 1379.

AUT LOCIS PIIS, non indiscriminatim, sed
PAROECIAE CONJUNCTIS.

Nunc, collectis eleemosynis, additur de ADMINISTRATIONE,

ET ADMINISTRARE, sub quo nomine veniunt varii actus ad
administrationis v.g. collocatio, etc. Et circa hoc in
mente habendus est can. 1182.

ACCEPTAS SIVE COLLECTAS, unde administrare potest paro
chus non tantummodo eleemosinas acceptas sed et col-
lectas.

ITEMQUE, religioso parocho licet, non arbitrarie nec
ad placitum, sed

PRO PRUDENTI SUO ARBITRIO, unde non pro arbitrio supe-
rioris,

EROGARE, scilicet eleemosynas acceptas et collectas, dum
modo adimpleatur conditio

SERVATÂ OFFERENTIUM VOLUNTATE, in omni justitiâ. Quae
omnia munera, ut adimpleantur cum debita aequitate et
justitia, simulque ut evitentur abusus, fiant

SALVÂ SEMPER VIGILANTIÂ SUI SUPERIORIS; agitur de "vigi-
lantiâ", ita sc. quod superiores sciant quid fiat a
parocho et impediantur abusus; sed non agitur de li-
centiâ petendâ pro quolibet actu; agitur de vigilan-
tiâ quae intactum reddat jus parocho concessum facien

di actus hic enumeratos.

Et haec sint dicta pro ADNEXIS paroeciae; nunc fit transitus ad bona IPSI ECCLESIAE MATERIALI destinata, et sic statuitur:

SED i.e. secus ac in casibus praecedentibus, quoad ELEEMOSYNAS, non amplius pro bono paroecianorum, aut pro scholis, aut pro locis piis, sed, PRO ECCLESIA PAROECIALI, et sequuntur varii actus, scilicet,

AEDIFICANDÂ, CONSERVANDÂ, INSTAURANDÂ, EXORNANDÂ; pro uno ergo ex his quatuor casibus, quoad eleemosynas, ACCIPERE, APUD SE RETINERE, COLLIGERE, AUT ADMINISTRARE, sive per collocationem, etc.; omnes isti actus pertinent non ad parochum, directe, sed sive ad superiorem, sive ad Ordinarium loci juxta casus. Etenim,

PERTINENT AD SUPERIORES, juxta Constitutiones SI ECCLESIA SIT COMMUNITATIS RELIGIOSAE, quia a communitate fuit constructa aut communitati data, ita quod dici possit proprietas communitatis, SECUS, i.e. si ecclesia non sit communitatis, tunc series actorum enumeratorum pertinet AD LOCUM ORDINARIUM.

Canon 631, seu de DEPENDENTIA RELIGIOSI PAROCHI AB ORDINARIO LOCUM.

MATERIA CANONIS. In canone praecedenti, fuit quaestio potius de dependentiâ parochi religiosi a suâ religione cum relativis exceptionibus, in canone 631 agitur potius de dependentiâ ab Ordinario loci, sed item cum relativis exceptionibus.

Canon constat tribus paragraphis quarum prima tradit principium generale SUBJECTIONIS Ordinario loci, secunda vero tractat de jure COERCITIONIS, tertia vero tractat tum de REMOTIONE, tum de BONIS TEMPORALIBUS.

§. 1, seu de principio generali SUBJECTIONIS Ordinario loci.

IDEM RELIGIOSUS PAROCHUS, si habuerit paroeciam sibi commissam vi can. 626

VEL VICARIUS, si fuerit institutus vi can. 471.

LICET MINISTERIUM EXERCEAT IN DOMO SEU LOCO UBI MAJORES SUPERIORES RELIGIOSI ORDINARIAM SEDEM HABENT; sub jure praecedenti, secus erat saltem pro domo ubi SUPREMUS superior sedem suam habebat; sed nunc, etiam ibi, talis parochus

SUBEST IMMEDIATE, quoad munus paroeciale, nam

REGULARI OBSERVANTIÂ UNICE EXCEPTÂ, juxta can. 630 § 2;

quoad cetera ac regularem observantiam, subest immediate

OMNIMODE JURISDICTIONI, unde ejus praeceptis debet obtemperare,

VISITATIONI, sive quoad personam, sive quoad res juxta
alios canones, imo

ET CORRECTIONI ORDINARII LOCI; et ut clare habeatur nor
ma practica, additur

NON SECUS AC PAROCHI SAECULARES.

§ 2, seu in specie DE JURE COERCITIVO.

ORDINARIUS LOCI, non in omni casu et arbitrarie, sed
UBI COMPERERIT EUM DEFECISSE SUO MUNERI, sc. parocchiali,
POTEST, scilicet, auctoritatem habeat ut
OPPORTUNA DECRETA CONDIRE possit in linea administrati
va

AC MERITAS POENAS IN EUM STATUERE, applicando tractatum
generalem de poenis cum scilicet debitis conditioni-
bus; sed circa hoc jus coercitivum, bene notandum est
quod,

IN QUO NIHILOMINUS, scilicet in coercendo parrocho defi-
ciente,

FACULTATES ORDINARII MINIME PRIVATIVAE SUNT, secus ac
in casu can. 630 § 2 ubi superior privative competens
est;

SED SUPERIOR, juxta Constitutiones,

JUS CUMULATIVUM CUM IPSO HABET, ita quod uterque sit ae-
que competens, sed

ITA TAMEN UT SI CONTINGAT DECERNI,

ALITER A SUPERIORE, ALITER AB ORDINARIO, quod facile ac-
cidere potest ubi duae auctoritates interveniunt: sed

tunc,

DECRETUM ORDINARII PRAEVALERE DEBEAT, sive sit minus se
verum, sive sit severius.

§ 3 seu de REMOTIONE et de BONIS TEMPORALIBUS.

QUOD ATTINET AD REMOTIONEM RELIGIOSI,

PAROCHI, si fuerit vi can. 626,

VEL VICARII, si vi can. 471,

SERVETUR PRAESCRIPTUM CAN. 454 § 3, scilicet quod talis
religiosus possit removeri, aequo jure, tum ab Ordina-
rio loci tum a Superiore;

ET QUOD, scilicet, attinet,

AD BONA TEMPORALIA, quoad collocationem pecuniae, nam
PRAESCRIPTUM CAN. 533, § 1, n. 4; et quoad redditionem
rationum,

ET CAN. 535 § 3, n. 2.

N.B. Quoad utrumque, attendendum est ad Declarationem
Commissionis Interpretationis (A.A.S. 1926, p. 393).

II° DE RELIGIOSO DISCEDENTE A RELIGIONE

(Canones 632=672)

- A) TRANSITU ad aliam (Can. 632=636)
- B) Egressu a religione (can. 637=645)
- C) DIMISSIONE a religione (can. 646-672)

1° IPSO FACTO (can. 646)

2° CUM FORMALITATIBUS (can. 647=672)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Licet vita religiosa sit modus vi
vendi STABILIS accidere tamen potest et de facto ac-
cidit quod aliquis religiosus, post aliquod experimen-
tum sui statûs, discedere cupiat, sive quia ad reli-
gionem strictiorem aspirat, sive quia ad mitiorem in-
clinatur, sive quia vitae religiosae onera amplius su-
stinere nequit, accidere etiam potest quod ipsa reli-
gio eum apud se retinere amplius non posse existimat.
Et ideo, in fine tractatûs "de religiosis", post quam
fuit quaestio de variis obligationibus et privilegiis
religiosorum, consideratur casus religiosi disceden-
tis a suâ religione.

DIVISIO MATERIAE: Cum discessus a religione triplici
modo accidere possit, exinde triplex divisio datur:

- A) TRANSITU ad aliam religionem (can. 632=636)
- B) EGRESSU A RELIGIONE (can. 637=645)
- C) DIMISSIONE A RELIGIONE (can. 646=672)

A) TRANSITUS ad aliam religionem.

(c. 632=636)

EXPOSITIO RUBRICAE.

NOTIO. Transitus ad aliam religionem est derelictio religionis in quâ quis fuit professus pro ingredien-
dâ IMMEDIATE aliâ religione; agitur de transitu non
postulantis aut novitiis sed professi qui, ex tali re-
ligione ad aliam transit QUIN DERELINQUATUR STATUS RE-
LIGIOSUS; idem valet dici quoad Societates sine votis,
imo et quoad Monasteria sui juris (Coronata, n. 636)
JUS PRAECEDENS: Primis temporibus, aderat libertas
transeundi ab eremitica ad monasticam et vice versa;
postea fuit licitum transire ad religionem strictio-
rem, non vero inferiorem, et in Concilio Tridentino,
pro transitu ad strictiorem, sufficiebat, theoretice,
licentia superiorum utriusque religionis, sed, in pra-
xi, usu venit ut etiam Sanctae Sedis licentia petere-
tur; transitus vero ad laxiorem religionem sub certis
conditionibus a S. Sede probandis, exceptionaliter
concedebatur. Fere in omni casu, lex muniebatur sanc-
tionibus poenalibus (Schafer, n. 515).

ORDO CANONUM. Canon 632 agit de REQUISITIS pro transitu; canones vero sequentes tractant de EFFECTU transitûs.

EXPOSITIO TEXTUS.

Canon 632, seu de REQUISITIS PRO TRANSITU.

RELIGIOSUS, quicumque sit, sive regularis sive votorum simplicium, dummodo sit professus,

NEQUIT, salvo PRIVILEGIO contrariô (can. 4), et non absolute, nam

SINE AUCTORITATE APOSTOLICAE SEDIS; et, practice Congregatio exigit ut habeatur licentia tum religionis (seu monasterii) A QUÂ tum religionis (seu monasterii) AD QUAM, etsi nihil de hoc dicatur in Codice. "Apostolica Sedes" hîc sonat pro S. Cong. Religiosorum.

TRANSIRE AD ALIAM RELIGIONEM, sive mitiorem, sive aequaliter severam, imo et

ETIAM STRICTIOREM, secus ac sub jure anteriori, sed salvis privilegiis (can. 4); unde nequit religiosus, salvo privilegio, transire a Congregatione ad Ordinem et vice versâ.

N.B. Quoad Societates sive votis quae vinculum perseverantiae habent, transitus fieri nequit absque indulto,

Dispensa 55.

P. A. Leduc

VEL E MONASTERIO SUI JURIS

AD ALIUD sive ejusdem sive diversae religionis aut Congregationis (Schafer, n. 515)

N.B. Neque moniales ex instituto tantum non ex facto possunt transire de monasterio ad monasterium, etiam ad tempus, absque licentiâ Sanctae Sedis, (A.A.S. 1926, p. 491), dummodo agatur de transitu cum translatione jurium.

De EFFECTIBUS TRANSITUS (can. 633=636)

ORDO CANONUM. Quoad NOVITIATUM (can. 633); quoad PROFESSIONEM (can. 634); quoad JURA ET BONA (can. 635); quoad SOLEMNITATEM votorum cessantium (can. 636)

EXPOSITIO TEXTUS.

Can. 633, seu de NOVITIATU

MATERIA CANONIS. Canon 633 dicit de NOVITIATU peragendo a transeunte ab una religione ad aliam tam in casibus ordinariis quam in casibus extraordinariis.

§ 1 = seu de casu ORDINARIO ET NORMALI

AD ALIAM RELIGIONEM; quoad transitum a MONASTERIO ad MONASTERIUM, providebitur in § 3

DEBET PERAGERE NOVITIATUM, juxta normas praestitas ex professo ubi actum fuit de novitiatu, et quidem cum habitu novitiorum religionis AD QUAM. A.A.S. 1923, p. 156.

Nunc dicitur quomodo sit peragendus iste novitiatus, sc.

MANENTIBUS VOTIS peractis in istâ religione a quâ; unde ad nihil amplius tenetur, erga vota, quam ad ea quae fecit in religione a quâ; stricte ergo, talis est professus, et relative novitius (Schafer); praeter vota, quoad

JURA non solum, sed

ET OBLIGATIONES PARTICULARES, scilicet proprias religioni a quâ,

QUAS HABUIT IN RELIGIONE DERELICTÂ, v.gr. quoad studia, officium, etc.,

MANENT SUSPENSÂ, ita quod nec urgeant nec cessent, sed suspenduntur, i.e. absque vi interim manent; sed cum iste sic in novâ religione existens nequeat remanere absque Superiore, sic providetur:

ET IPSE, scilicet, qui transivit de religione ad religionem,

TENETUR OBLIGATIONE PARENDI i.e. obediendi

SUPERIORIBUS NOVAE RELIGIONIS; sed non agitur tantummodo de superioribus proprie dictis, sed

ET IPSI MAGISTRO NOVITIORUM; ad tollendum omne dubium, additur

ETIAM RATIONE VOTI OBEDIENTIAE quod emiserunt in religione a quâ et juxta quod, et non ultra nec extra, habent obligationem parendi.

N.B. Quoad PAUPERTATEM, cum sint sub voto, nequeunt
facere acta in can. 569 etc. enumerata.

§ 2, seu de casu exceptionalis NON-PERSEVERANTIAE.

SI NON EDAT PROFESSIONEM, novitiato peracto,

IN RELIGIONE AD QUAM TRANSIIT, sive quia religio ei non
placuit sive quia ipse religioni non placuit,

DEBET REDIRE AD PRISTINAM RELIGIONEM a quâ, non in omni
casu, nam

NISI INTERIM i. r. durante novitiatu in religione ad quam,
TEMPUS VOTORUM EXSPIRAVERIT, quia tunc esset liber rede=
undi ad saeculum.

§ 3, seu pro transeunte de MONASTERIO AD MONASTERIUM

TRANSIENS AD ALIUD MONASTERIUM non quaecumque sed

EJUSDEM ORDINIS i. e. in quo servatur eadem regula v. gr.

S. Benedicti sub eodem superiore generali, etsi sit
transitus ad aliam Congregationem. N.B. Cum Fratres
Minores sive Conventuales, sive de Observantiâ, si=
ve Cappuccini, non habeant easdem constitutiones nec
eundem Superiorem generalem, non habentur tamquam i=
dem Ordo.

NEC PERAGIT NOVITIATUM NEC EMITTIT NOVAM PROFESSIONEM

Can. 534, seu de PROFESSIONE

MATERIA CANONIS. Agitur de casu speciali transeuntis
cum jam votis perpetuis.

SI, et dantur duo casus, scilicet,
 SOLEMNITER PROFESSUS AUT PROFESSUS A VOTIS SIMPLICIBUS
 PERPETUIS, in alterutro casu, si
 TRANSIERIT AD ALIAM RELIGIONEM non qualemcumque, sed
 CUM VOTIS SOLLEMNIBUS VEL SIMPLICIBUS PERPETUIS,
 VEL ADMITTATUR, et quidem cum voto DELIBERATIVO consi-
 llii aut capituli (A.A.S. 1922 p. 528).

POST NOVITIATUM legitime peractum,
 AD PROFESSIONEM SOLLEMNEM AUT SIMPLICEM PERPETUAM, se-
 cundum religionem ad quam transierit, et
 PRAETERMISSA PROFESSIONE TEMPORARIA DE QUA IN CAN. 574,
 quae, regulariter, praemitti deberet,
 VEL REDEAT AD PRISTINAM RELIGIONEM; ad saeculum vero re-
 dire nequiret absque dispensatione apostolicâ, cum sit
 cum votis perpetuis sive simplicibus, sive sollemni-
 bus;

SUPERIORI TAMEN JUS EST EUM PROBANDI DIUTIUS,
 SED NON ULTRA ANNUM AB EXPLETO NOVITIATU, ita quod, post
 ad summum duos annos, ejus conditio fiat definitiva.

Can. 635, seu de effectibus transitûs quoad

JURA et BONA

MATERIA CANONIS. Agitur de effectu transitûs quoad ju-
 ra et bona, in duabus paragraphis quarum § 1 agit de
 JURIBUS ET OBLIGATIONIBUS, § 2 vero agit de BONIS. -
 Sed ante utramque dicitur quando incipit iste effectus.

TRANSEUNTES, de licentiâ utriusque religionis et de auctoritate Apostolicae Sedis, et duplex indicatur casus AD ALIUD MONASTERIUM EJUSDEM RELIGIONIS; tunc effectus qui sequuntur incipiunt

A DIE TRANSITUS, i.e. cooptationis in novum monasterium,

Sed si agatur de transitu

AD ALIAM VERO RELIGIONEM, effectus incipiunt

AB EDITÂ NOVÂ PROFESSIONE, temporariâ in religionibus votorum temporariorum, perpetuorum in aliis cum in istis ultimis non detur professio temporaria (can. 633), et non

I° Affirmatur principium fundamentale quoad iura et obligationem; dicitur enim quod tales transeunte, a termino A QUO indicato,

AMITTUNT OMNIA JURA ET OBLIGATIONES PROPRIAS RELIGIONIS e professione in istâ religione emissâ ortis, ita quod cessant omnino esse membra istius religionis

VEL MONASTERII

ET SUSCIPIUNT JURA ET OFFICIA ALTERIUS sive religionis sive monasterii; quoad jura vocis activae et passivae, tempus computatur ab istâ primâ professione. Ex hoc jure a Codice praescripto, sequitur sublatas esse prohibitiones juris anterioris circa privationem vocis, circa quasdam aliam inhabilitates (Schafer, n. 529). Pleno jure transeuntes desinunt esse membra prioris

religionis aut monasterii et fiunt membra posterioris in omnibus, nisi ex Constitutionibus probatis, aliud caveatur, et quidem Constitutionibus POST Cedicem approbatis, nisi agatur de privilegio.

1.º Agit de effectibus quoad BONA circa quae TRIPLEX casus consideratur.

RELIGIO a quâ,

VEL MONASTERIUM A QUO,

SERVAT BONA non omnia sed

QUAE JAM EI QUAESITA SUNT facto posito vi alicujus juris
v.gr. administrationis bonorum, donationis,

RATIONE IPSIUS RELIGIOSI v.gr. ratione missarum dictarum,
aut praedicationis, aut librorum, vi can. 580 § 2. Et
sic pro primo casu.

Num ad secundum:

QUOD SPECTAT AD DOTE^m, quoad CAPITALE, nam additur
EJUSVE FRUCTUS, et hoc sese referre nequit nisi ad religio-
sas, sed additur quod omnes religiosos tangit,
ET ALIA BONA PERSONALIA, quia, scilicet, tales servaverunt
dominium bonorum et capacitatem alia acquirendi
et ideo dicitur

SI QUA HABEAT RELIGIOSUS, quia nonnisi vota simplicia
emiserat, sive sit religiosus, sive religiosa,
SERVANDUM PRAESCRIPTUM CAN. 551 § 2, scilicet, dos ipsa
novae religioni debetur post professionem et novo mo

nasterio post diem transitûs; et, a fortiori fructus qui, etiam durante novitiatu, novae religioni acquisiti fuerant, eidem cedunt post professionem, sed salvo can. 570 § 1, scilicet justa retributione pro victu et vestitu. Nunc ad tertium casum:

DEMUM i.e. praeter duos casus jam consideratos,

NOVA RELIGIO ad quam factus est transitus,

JUS HABET AD JUSTAM RETRIBUTIONEM pro victu et vestitu non in omni casu sed

PRO TEMPORE NOVITIATUS, sic transgrediendo ambitum primarum linearum ubi videtur agi tantummodo de effectibus "post professionem"; durante ergo novitiatu qui, ad normam can. 633, denet praecedere professionem, nova religio ad quam jus habet ad justam-retributionem non absolute et semper, sed solummodo

SI LOCUS SIT EIDEM AD NORMAM CAN. 570 § 1, i.e. si in constitutio ibus vel expressâ conventionem aliquid solvendum caveatur pro alimentis et habitu religioso.

Salvatur ergo jus novae religionis percipiendi fructus dotis, ipsâ dote remanente apud primam religionem, durante novitiatu religiosae transeuntis; post professionem IPSA DOS novae religioni tradenda est.

Salvatur etiam jus novae religionis recipiendi a religiosâ transeunti aliquid pro victu et vestitu,

durante novitiatu; ad hunc finem, praeprimis, tribuendi sunt fructus dotis (Schafer, n. 532)

N.B. Codex silet de transitu AB UNA CLASSE ad aliam in eadem religione v.g. de statu clericorum ad statum conversorum; quid? NOVITIATUS repetendus est (can. 558); si agatur de professo a votis TEMPORARIIS, professis temporaria ad triennium facienda est si agatur de religione cum votis perpetuis (can. 574); si agatur de professo votorum PERPETUORUM, professio temporaria non est facienda, quia si talis non sit faciendâ quando agitur de transitu ad ALIAM religionem (can. 634), a fortiori quando agitur de transitu in EADEM (Schafer, n. 536).

Quoad transitum de domo ad domum TRANSOCEANUM, datur quoddam speciale decretum Consistorialis 30/12/1918 (A.A.S. 1919, p. 39) vi cuius tales transitus cautionibus muniri debent v.gr. quod transeuntes sint integritate vitae et quod eorum transitus in bonum animarum cedere possint.

N.B. In fine, notanda sunt verba D. Thomae de transitu ab unâ religione ad aliam religionem (IIa IIae, qu. 189, art. VIII).

Can. 636, seu effectus transitus quoad SOLLEMNITATEM votorum. N.B. Isto canone ponitur finis quaesitioni tam agitatae inter theologos et canonistas de Dispensa 56.

"dispensabilitate" votorum sollemnium; dicit P. Goyeneche in Com. pro Relig. (1920, p. 108, nota 26): "Papam posse professionis vinculum dispensare certissimum est, nemoque est hodie sanae mentis contrarium affirmans".

S. Thomas (IIa IIae, qu. 88, art. XI) dixerat quod "Papa non potest facere quod ille qui est professus religionem non sit religiosus... et ideo in voto solemnizato per professionem religionis non potest per Ecclesiam dispensari", sed, uti notaverat Cajetanus, sic affirmavit S. Doctor "dependentem ab interpretatione cap. 6 Decret. Lib. III, 35 "et sic clare patet legenti textum D. Th. Post D. Thomam plurimi auctores docuerunt indispensabilitatem votorum sollemnium; sed, cum de facto, Summi Pontifices relaxationem votorum concesserint, orta est magna difficultas interpretationis. Aliqui dicebant = maxime discipuli S. Thomae = non posse agi de verâ dispensatione sed potius de quâdam declaratione quod, in casu, talis religiosus non amplius votis tenebatur. Alii, ex opposito, dicebant adesse veram et strictam dispensationem. Ratio differentiae erat in hoc quod alii ponebant sollemnitatem votorum in quâdam consecratione intrinsecâ, (Thomistae) alii vero in statuto Ecclesiae

consequenter et logice, primi asserebant impossibili-
tatem dispensationis dum secundi talem dispensationem
sustinebant. Alii vero distinguebant inter sollemni-
tatem ecclesiasticam ab Ecclesia inductam et sollemni-
tatem essentialem.

Quidquid fuerit, nunc certissimum est Ecclesiam
dispensare, imo et EXSTINGUERE vota sollemnia.

MATERIA CANONIS. Declaratur EXSTINCTIO votorum sollem-
nium in eo qui ad vota simplicia legitime transit
SOLLEMNITAS VOTORUM i.e. votorum quae ab Ecclesiâ uti
sollemnia, agnita fuerant (can. 1308 § 2)
EXSTINGUITUR quoad effectus sollemnitatis sive pauperta-
tis, sive castitatis, sive obedientiae; "exstinguitur",
non vero "suspenditur", ita quod si a novâ religione
rursus discedat religiosus, non reviviscat sollemni-
tas. Quoad PAUPERTATEM, acquirit capacitatem possiden-
di, sed non retrahitur ad praeteritum (Schafer, n.534).
Notat tamen Vermeesch quod bona haereditatis nondum
jacentis nondum censentur acquisita; et ideo talia bo-
na possunt ab eo acquiri, etiam si ante professionem
sollemnem renunciaverit. Quoad CASTITATEM, si matri-
monium contraheretur, esset validum, exstinguitur er-
go sollemnitas votorum

IN EO QUI NUNCUPAT VOTA SIMPLICIA, non, ut patet, in a-

lia religione votorum sollemnium, sed
IN CONGREGATIONE RELIGIOSÂ, non vero exstingueretur sol
lemnitas si fieret transitus ad Societatem sine votis;
et requiritur quod transitus fiat
LEGITIME, et statim determinatur quid requiratur ut ad=
sit legitimitas, scilicet,
SUPERIORES CANONES, et, in primis, quod intervenerit au
ctoritas Apostolicae Sedis; effectus tamen non est ne
cessarius et absolutus, nam
NISI ALIUD IN APOSTOLICO INDULTO EXPRESSE CAVEATUR, sive
ob privilegium religionis, sive ob ratione talis casûs.

B) EGRESSUS e religione (can. 637-645)

(Titulus XV)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. In titulo praecedenti fuit quaestio
de casu religiosi ab unâ religione ad aliam transeun=
tis, sed, sic vitâ religiosâ remanentis. Secundus ca=
sus dari potest in quo religiosus EGREDITUR e religio
ne quin aliam immediate ingrediatur; forsan, post ali
quod tempus, aliam formam vitae religiosae tentabit,
sed, pro nunc, religionem derelinquit.

NOTIO. Cum talis egressus multipliciter fieri possit,
tradendae sunt variae notiones.

EXCLAUSTRATIO (Schafer, n. 544) est indultum manendi TEMPORARIE extra claustra per tempus definitum vel indefinitum, donec causa subsistat, cum PARTIALI relaxatione vinculi cum suâ religione; non est confundenda cum ABSENTIÂ in canone 606 concessâ; ABSENS vivit sub dependentiâ a regimine et sub vigiliâ Superioris; EXCLAUSTRATUS vero extra regimen Superioris proprii vivit.

SAECULARIZATIO est indultum manendi ABSOLUTE et PERPETUE extra claustra (Schafer, n. 548), cum ABSOLUTA relaxatione vinculi cum religione; exclaustratus separatur temporarie, saecularizatus separatur definitive et in perpetuum a suâ religione; saecularizatus liberatur ab obligationibus suae religionis.

APOSTASIA est a) ILLEGITIMUS EGRESSUS a domo religiosâ CUM ANIMO NON REDEUNDI, vel b) legitimus egressus, quem sequitur de facto defectus redditûs eo animo ut aliquis sese subtrahat religiosae obedientiae (Schafer, n. 565). Non est confundenda cum apostasiâ a fide, nec cum apostasiâ ab ordine (can. 1325 § 2, can. 2379).

FUGA est egressus ILLEGITIMUS sed CUM ANIMO REDEUNDI ad religionem; fugitivus derelinquit DOMUM dum apostata derelinquit RELIGIONEM. Fuga non est confun-

denda cum egressu FURTIVO qui fit, non causâ sese subtrahendi obedientiae, sed causâ deambulationis, visitationis, recreationis, negotii, etc.; a fortiori non est confundenda cum egressu ad aliquot momenta aut horas (Schafer, n. 567); auctores dicunt ad notionem fugae requiri commorationem aliquot dierum extra domum.

JUS PRAECEDENS = a) Quoad EXCLAURATIONEM (Schafer, n. 543) et SAECULARIZATIONEM (ibid. et n. 549).

b) Quoad APOSTASIAM et FUGAM (ibid. n. 564)

ORDO CANONUM. Codex tractat successive de variis modis quibus aliquis religiosus egredi potest a religione:

I° Egressus LICITI a) Cessatione professionis
temporariae.

b) Exclauratione

c) Saecularizatione.

II° Egressus ILLICITI

a) Apostasiâ

b) Fugâ.

I°

EGRESSUS LICITI.

N.B. Codex hîc tractat non de omnibus modis sed de quibusdam tantummodo: v.gr. nihil dicit, hîc, de casu in quando aliquis religiosus renuit renovare professionem dubiam, neque de declaratione nullitatis professionis (Schafer, n. 541).

a) CESSATIO PROFESSIONIS TEMPORARIAE (Canon 637)

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS. Duo casus considerantur: expiratio votorum temporariorum potest secumferre vel liberum exitum ex parte religiosi, vel dimissionem justam ex parte religionis. Quoad PRIMUM, sc. liberum exitum, PROFESSUS A VOTIS TEMPORARIIS, sive in religione ubi sola ista vota emittuntur, sive ubi sunt praeparatoria ad perpetua

EXPLETO TEMPORE VOTORUM v.gr. anno vel biennio; nam, durante tempore votorum temporarium, non esset legitima egressio absque dispensatione apostolicâ

POTEST DESERERE RELIGIONEM, non requisitâ licentiâ superiorum nec veniâ Sedis Apostolicae, nec ab istâ egressione potest impediri nec PER SE peccat, licet peccare possit si vocationem suam perdat et animae suae detrimentum offerat.

N.B. Auctores (Schafer n. 538) dicunt religiosum, elapso tempore votorum, posse, per aliquot dies differre renovationem quin sit EXTRANEUS a religione v.gr. ob dubitationes vel ob absentiam, dummodo adsit consensus saltem tacitus Superiorum (Can. 577 § 1). Qui vero plane discesserit non est amplius membrum religionis ad quam redire non posset absque indulto; et additur LIBERE quin ergo talis professus possit impediri inoppor

tunis suasionibus; nihil tamen prohibet quominus Magi
ster novitiorum, debitis monitis et exhortationibus,
discessuro exponat pericula et responsabilitates. Nunc
ad SECUNDUM, sc. liberam dimissionem ex parte religio
nis:

PARITER, scilicet, aequo jure ac in primo casu,
RELIGIO POTEST EUNDEM EXCLUDERE, scilicet, occasione ex
pletionis votorum, cum non agatur de DIMISSIONE juri
dicâ, formalitates dimissionis non requiruntur
A RENOVANDIS VOTIS TEMPORARIIS si agatur de religione u
bi, vi can. 574, non nisi vota temporaria emittuntur,
VEL AB EMITTENDÂ PROFESSIONE PERPETUÂ, si agatur de re
ligione ubi vota temporaria ad perpetua praeparant;
talis exclusio facienda est a superioribus et secun
dum modum in Constitutionibus determinatis; non vide
tur dari recursus ad Sedem Apostolicam in suspensivo,
sed in devolutivo probabilius non sit impositura talem
candidatum; quae tamen exclusio non est ad arbitrium
et beneplacitum pronuntianda, sed
OB JUSTAS AC RATIONABILES CAUSAS v.gr. inhabilitatem ad
studia aut alia officia religionis sive in genere si
ve in specie, sed
NON TAMEN RATIONE INFIRMITATIS cum quâ, notat Schafer
(p.562, nota 4), non est confundenda hebetudo inge=

nii ; datur tamen casus ubi, etiam ratione infirmitatis, religio potest aliquem excludere, et est

NISI CERTO PROBETUR, unde religiosus qui se frustratum existimaret, probationem CERTAM, non tantum dubiam aut probabilem, exigere posset.

EAM, scilicet infirmitatem,

RETICITAM AUT DISSIMULATAM FUISSE, non quovis modo sed DOLOSE, unde agitur de reticentiâ aut dissimulatione culpabili, nec sufficit simplex omissio v.gr. quia talis infirmus nesciebat de obligatione revelandi; cf. can. 2387.

ANTE PROFESSIONEM. Si ergo aliquis religiosus, POST professionem, infirmus evenerit, nequit excludi, ut expresse dicitur in can. 647 § 2, 2°.

N.B. VI decreti 1919 de servitio militari, religiosus sub servitio constitutus, non est ligatus votis, sed tamen remanet membrum religionis; decernitur positive quod ipse potest religionem libere deserere, sicut et religio potest eum libere dimissum declarare.

N.B. Quoad BONA. cf. can. 643; quoad reditum ad diocesis, cf. can. 641.

N.B. Quoad DECLARATIONEM NULLITATIS, sub jure anteriori (Schafer, n. 541); sub jure Codicis (can. 586); si daretur casus processualis, tractari posset ad normam Dispensa 57.

canonum de sacrâ ordinatione (can. 1993-1998) mutatis mutandis.

b) EXCLAUSTRATIO et c) SAECULARIZATIO.

ORDO CANONUM: c. 638 tradit notionem tum exclaust^{ra}tionis, tum saecularizationis, et dicit de quânam auctoritate fieri possunt; deinde, in can. 639, dantur effectus speciales EXCLAUSTRATIONIS; postea, traduntur effectus SPECIALIS SAECULARIZATIONIS (can. 640); deinde traditur effectus specialis quoad ORDINES et REDITUM AD DIOECESIM (can. 641); deinde, effectus quoad QUAE^{da}AM MUNERA (can. 642); denique, quoad BONA (can. 643).

Can. 638, seu de NOTIONE et AU^{cto}RITATE exclaust^{ra}tionis et saecularizationis.

EXPOSITIO TEXTUS.

MATERIA CANONIS. Traditâ succincte notione tum exclaust^{ra}tionis, tum saecularizationis, dicitur quod utraque conceditur sive ab Apostolicâ Sede, sive ab Ordinario loci.

INDULTUM; venit ergo EXCLAUSTRATIO sub formâ indulti; est proinde interpretanda, salvis differentia specificis hîc enumeratis, juxta canones expresse tractantes de indultis, scilicet can. 36-62.

MANENDI; etsi commoratio non sit perpetua, attamen agitur de commoratione non brevi sed MANENTI

EXTRA CLAUSTRA formaliter i.e. extra auctoritatem et regimen Superiorum religionis, non vero materialiter pro absentia extra claustrum,

SIVE TEMPORARIAM, definitum sit tempus vel indefinitum duranti causa, et tunc dicitur

IDEST INDULTUM EXCLAURATIONIS quae olim vocabatur "saecularizatio temporaria" (Schafer, n. 543)

SIVE PERPETUUM, IDEST INDULTUM SAECULARIZATIONIS qua aliquis separatur absolute a vita religiosa; et nunc dicitur de quanam AUCTORITATE talis exclaustatio aut saecularizatio possit fieri; duplex distinguitur casus, scilicet, in religionibus juris PONTIFICII et juris DIOECESANI:

IN RELIGIONIBUS JURIS PONTIFICII SOLA SEDES APOSTOLICA DARE POTEST tale indultum, sive apud viros sive apud mulieres;

IN RELIGIONIBUS JURIS DIOECESANI, ETIAM ORDINARIUS LOCI dare potest tale indultum, secus ac sub jure anteriori ubi sola Sedes Apostolica concedebat saecularizationem.

ORDINARIUS LOCI competens est ordinarius loci ubi sita est domus ad quam pertinet religiosus per domicilium aut quasi-domicilium.

Can. 639, seu de effectibus EXCLAURATIONIS.

MATERIA CANONIS. Canon 637 tractat successive de OBLI

GATIONIBUS et JURIBUS (tum positivis tum negativis) ex-
claustrati.

QUI IMPETRAVERIT et obtinuerit, ut patet,

INDULTUM EXCLAURATIONIS AB APOSTOLICA SEDE, et etiam
ab Ordinario loci ut expresse declaratum fuit a Com-
missione Interpretationis (A.A.S. 1922 p. 662); sequ-
untur obligationes talis exclaustri, sive positivae,
i.e. quae REMANENT, sive negativae, i.e. quae NON RE-
MANENT. Talis ergo exclaustri

MANET OBSTRICUS, ita quod, quoad ea quae immediate se-
quuntur, adhuc ad religionem pertineat, et ideo fuit
dictum supra quod exclaustri sit tantummodo PARTIA-
LIS relaxatio vinculi religiosi; etenim manet obstric-
tus

VOTIS; quoad CASTITATEM, nihil immutatur, nec quoad PAU-
PERTATEM; quoad vero OBEDIENTIAM, sic statuitur:

LOCO SUPERIORUM PROPRIAE RELIGIONIS, quibus, cum vivat
extra claustra, nequit subijci; sed cum remaneat ad-
strictus votis, debet dari subjectum, et ideo,
SUBDITUR ETIAM RATIONE VOTI OBEDIENTIAE, unde cum depen-
tiâ a potestate dominativâ et jurisdictionali juxta
casum i.e. si agatur de religioso CLERICALI; subditur
ergo

ORDINARIO loci ut patet, et non cujusvis sed

TERRITORII UBI COMMORATUR; insuper exclaustri obstrin-

gitur

CAETERISQUE OBLIGATIONIBUS SUAE PROFESSIONIS, non omnibus quia esset impossibile v.gr. quoad obligationes quae exsurgunt ex vitâ communi, et ideo additur QUAE POSSUNT COMPONI CUM SUO STATU; sequitur alia obligatio positiva nempe:

DEBET TAMEN DEPONERE, non tantummodo occultare, EXTERIOREM FORMAM HABITUS RELIGIOSI, salvâ tamen potestate Ordinarii concedendi, ob rationes particulares, facultatem retinendi habitum religiosum (A.A.S. 1922 p. 662). Licet enim exclaustratus maneat membrum religionis, non convenit quod externe appareat cum habitu religioso, cum non sit sub regimine et vigilantia religionis.

Nunc ad JURA, tum ea quae perdit tum ea quae servat:

PERDURANTE TEMPORE INDULTI, unde jura amittuntur TEMPORARIE,

CARET VOCE ACTIVA ET PASSIVA;

SED GAUDET non praecise juribus sed

PRIVILEGIIS non omnibus, sed tantummodo

SPIRITUALIBUS v.gr. indulgentiis, meritis, suffragiis, etc.

SUAE RELIGIONIS.

N.B. In praxi, antequam congregatio concedat aut renovet indultum exclaustationis in favorem religiosi sacerdotis, debet constare de episcopo benevolo qui exclaustratum recipere velit. (Schafer, n. 547).

De effectibus SAECULARIZATIONIS.

ORDO CANONUM: In can. 640 considerantur effectus quoad IPSAM VITAM RELIGIOSAM; in can. 641, quoad exercitium ORDINUM; in can. 642 quoad quaedam MUNERA; quoad BONA in can. 643.

Can. 640, seu de effectibus QUOAD IPSAM VITAM RELIGIOSAM.

MATERIA CANONIS. Canon considerat primo relationes saecularizati cum RELIGIONE, et deinde erga OBLIGATIONES. Postea, considerat casum reditûs ad religionem.

Unde

§ 1 QUI, IMPETRATO INDULTO SAECULARIZATIONIS, et obtento,

RELINQUIT RELIGIONEM; si ergo, obtento indulto, non relinquit religionem, non datur locus sequentibus effectibus; aliis verbis, non sufficit quod obtineatur indultum saecularizationis sed requiritur, de facto, derelictio religionis (A.A.S. 1922 p.501). Si ergo derelinquat religionem:

1° SEPARATUR A SUÂ RELIGIONE; est principium generale, ex quo eruitur cessatio omnis relationis iuridicae

cum religione; secus ac pro exclaustrato, saecularizatus non remanet particeps privilegiorum religionis. Redit ad saeculum, iuxta limites infra iudicandas. = Effectus qui sequuntur non sunt nisi consequentiae huius principii generalis.

DEBET DEPONERE FORMAM EXTERIOREM HABITUS EJUSDEM, nec in hoc dispensare potest Ordinarius loci, ut patet, secus ac pro exclaustrato,

ET ASSIMILATUR SAECULARIBUS, sive clericis sive laicis, IN MISSA ET HORIS CANONICIS adnexis professioni, nam de oneribus adnexis Ordinibus majoribus, immediate post dicetur, item

IN USU ET DISPENSATIONE SACRAMENTORUM; pro eo ergo non urget praeceptum de confessione hebdomadariâ neque de communione frequenti can. 595.

N.B. Praedicta valent, etiam si saecularizatio obtenta fuerit ab Ordinario (A.A.S. 1922 p. 661).

2° MANET LIBERATUS A VOTIS, etiam a voto castitatis, secus ac antea (Schafer n. 551). Jus enim fuit olim quod nec Ordinarius loci imo nec S. Sedes dispensaret de voto perpetuae castitatis; postea vero concessa fuit dispensatio a tribus votis. Data ergo saecularizatione, ipso nunc jure, datus dispensatio a votis, sed

FIRMIS ONERIBUS ADNEXIS ORDINI MAJORI i.e. coelibatu et

recitatione divini officii,

SI FUERIT IN SACRIS, i.e. subdiaconus, diaconus aut presbyter

NON TENETUR OBLIGATIONE RECITANDI HORAS CANONICAS, nisi sit in ordinibus sacris,

VI PROFESSIONIS; juxta can. 610, sollemniter professi tenentur ad divinum officium; ab istâ obligatione absolvuntur si saecularizentur ante ordines majores, NON ADSTRINGITUR, neque in foro interno neque in externo ALIIS REGULIS ET CONSTITUTIONIBUS

§ 2, seu de REDITU saecularizati ad religionem

SI RURSUS RECIPIATUR IN RELIGIONEM, sive eandem sive diversam, quod tamen nequit fieri nisi

EX APOSTOLICO INDULTO, excludendo competentiam Ordinarii loci,

INSTAURAT NOVITIATUM ET PROFESSIONEM, et consequenter, OBTINET LOCUM INTER PROFESSOS A DIE NOVAE PROFESSIONIS.

N.B. Qui obtinuerint indultum saecularizationis ante 19 Maii 1918 (ubi Codex viguit), non adiguntur ad renovandum novitiatum et professionem (Schafer, n. 557).

Can. 641, seu de effectibus quoad EXERCITIUM
ORDINUM.

MATERIA CANONIS. Canon constat duabus paragraphis quarum prima tradit FACTUM reditus religiosi clerici ad aliquam dioecesim, secunda vero MODUM AGENDI Episcopi

recipientis.

1, seu de redditu saecularizati clerici ad aliquam dioecesim. Duplex casus consideratur: vel enim religiosus AMISERAT dioecesim ob vota perpetua, vel NON AMISERAT.

1. RELIGIOSUS CONSTITUTUS IN SACRIS i.e. ad minus subdiaconus.

NON AMISERIT PROPRIAM DIOECESIM AD NORMAM CAN. 585, quia, scilicet, non emisit vota perpetua; tunc,

DEBET, non tantummodo in casu saecularizationis, sed

NON RENOVATIS VOTIS, unde et in casu can. 637,

VEL OBTENTO INDULTO SAECULARIZATIONIS,

REDIRE AD PROPRIAM DIOECESIM, scilicet can. 94

ET RECIPI A PROPRIO ORDINARIO; non posset ergo Ordina-

rius recusare talem saecularizatum recipere. Secus esset si religiosus non esset in sacris constitutus; tunc locus esset, ob analogiam, applicationi can. 648, scilicet, quod talis religiosus reduceretur ad statum laicalem.

1. AMISERIT, quia, vi can. 585, emisit vota perpetua,

DEQUIT EXERCERE ORDINES SACROS EXTRA RELIGIONEM non absolute sed

1. DONEC INVENERIT EPISCOPUM BENEVOLUM RECEPTOREM; in praxi, S. Sedes non concedit saecularizationem antequam Dispensa 58.

de facto inventus fuerit talis episcopus benevolus
(Schafer n. 554),

AUT SEDES APOSTOLICA ALITER PROVIDERIT.

Sed, quomodo agere debeat Episcopus?

§ 2, duplex casus, quia Episcopus potest recipere sive
pure et simpliciter, sive ad tempus.

EPISCOPUS POTES RECIPERE RELIGIOSUM ad se confugientem
post saecularizationem aut non renovationem votorum.
SIVE PURE ET SIMPLICITER, i.e. absque praevio experimen-
to,

SIVE PRO EXPERIMENTO AD TRIENNIUM; pro alterutro casu,
datur formula diversa quae exstat apud Schafer n. 555.
Ut notari potest, indultum est in formâ COMMISSARIÂ,
unde recolendi sunt canones generales de rescriptis
in forma commissoria libri primi.

IN PRIORE CASU, scilicet, acceptationis inconditiona-
lis ex parte episcopi,

RELIGIOSUS EO IPSO, quod taliter acceptatur
EST INCARDINATUS DIOECESI; et ideo dicitur "episcopus"
nam, ex can. 113, vicarius generalis est incompetens,
vicarius vero capitularia non est competens nisi post
annum.

IN ALTERO, scilicet, in casu quo acceptatus fuerit pro
experimento ad triennium quo durante, si dimittatur
ab Episcopo, redire debet ad claustra, sub poenâ fugae

aut apostasiae.

EPISCOPUS POTEST PROROGARE TEMPUS PROBATIONIS, NON TAMEN ULTRA ALIUD TRIENNIIUM;

QUO ETIAM TRANSACTO, unde ad summum post sexennium a saecularizatione,

RELIGIOSUS MANET IPSO FACTO INCARDINATUS DIOECESI, non necessario sed tantummodo

NISI ANTEA DIMISSUS FUERIT.

Canon 642, seu de effectibus quoad QUAEDAM

MUNERA.

MATERIA CANONIS. Agitur de quibusdam inhabilitatibus decretis contra tum saecularizatos, tum dispensatos in certis casibus; est extensio alicujus decreti 1909 pro clericis in sacris; canon constat duabus paragraphis; in prima agitur de SAECULARIZATIONE, in secunda de DISPENSATIONE sive a juramento perseverantiae, sive a votis temporariis, sive a promissionibus.

§ 1, seu de saecularizatis,

QUILIBET PROFESSUS, AD SAECULUM REGRESSUS; sic probabilius denotantur SAECULARIZATI non vero exclaustrati qui, stricte, non regressi sunt ad saeculum; insuper, ex § 2, videtur quod agitur de illis qui a religione separantur. Iste ergo,

LICET VALEAT EXERCERE SACROS ORDINES, non inconditionate sed

AD NORMAM CAN. 641, i.e. dummodo invenerit episcopum be

nevolum,

TAMEN PROHIBETUR, in sanctionem et in exemplum. N.B. Prohibitiones valent etiamsi regressus ad saeculum factus fuerit ante Codicem (A.A.S. 1920 p. 575). Prohibitio tamen non est absoluta sed tantummodo SINE NOVO ET SPECIALI INDULTO S. SEDIS: Prohibetur ergo 1° QUALIBET BENEFICIO, sensu stricto sc. can. 1409; in decreto 1909, quaestio erat etiam de OFFICIO, IN BASILICIS MAJORIBUS quae sunt quatuor Basilicae romanae S. Joannis in Laterano, S. Petri, S. Pauli et S. Mariae Majoris, et duae Assisienses VEL MINORIBUS sub quo nomine veniunt quaedam ecclesiae insigniores quae hoc titulo honorifico a Sancta Sede decoratae sunt in variis regionibus. ET IN ECCLESIIS CATHEDRALIBUS, non vero dicitur de ecclesia collegiata, v.gr. canonicatus; sed debet agi de cathedrali actu, non titulari. Insuper prohibetur 2° QUOLIBET MAGISTERIO tamquam professore, ET OFFICIO, can. 145 IN SEMINARIIS; dum decretum 1909 dicebat "clericalibus", hic dicitur in genere, MAJORIBUS ET MINORIBUS SEU COLLEGIIS; in decreto 1909 dicebatur "aliisque Institutis", dummodo sint loci IN QUIBUS CLERICI EDUCANTUR; pro aliis ergo non urget prohibitio.

LIAMQUE, i.e. prohibetur saecularizatus magisterio et officio

IN UNIVERSITATIBUS ET INSTITUTIS, etiamsi in illis non clerici educantur, dummodo sint

QUAE GAUDENT PRIVILEGIO APOSTOLICO,

CONFERENDI GRADUS ACADEMICOS; in decreto 1909, expresse dicebatur de gradibus in re philosophicâ, theologicâ et canonicâ; nunc extenditur ad omnes gradus v. gr. in re biblicâ, historicâ, paleographicâ, etc. dummodo agatur de gradibus concessis vi indulti apostolici. Praeterea prohibetur

3° QUOCUMQUE OFFICIO, et ut tollatur omne dubium additur VEL MUNERE, v. gr. cancellarii, examinatoris, iudicis IN CURIIS EPISCOPALIBUS; unde quodvis officium vel munus in can. 363-390 iudicatum, excluditur;

ET, quodvis etiam officium vel munus v. gr. confessarii ordinarii, specialis, extraordinarii, adjuncti; non vero excluditur munus confessarii occasionalis aut aegrotantium,

IN RELIGIOSIS DOMIBUS SIVE VIRORUM v. gr. cappellani SIVE MULIERUM v. gr. visitatoris aut Superioris ecclesiastici: in decreto 1909, prohibebatur tantummodo munus VISITATORIS AUT MODERATORIS,

ETIAMSI AGATUR DE CONGREGATIONIBUS DIOECESANIS.

N.B. In Decreto 1909, addebatur specialis prohibitio commorandi in locis ubi adest domus religiosni cui ad scriptus erat saecularizatus. De hoc nihil in Codice.
§ 2, seu de iisdem prohibitionibus erga quosdam DISPENSATOS

HAEC VALENT i.e.eaedem prohibitiones et inhabilitates QUOQUE, sc. praeter illos de quibus in § 1
DE IIS QUI, et indicatur triplex casus, scilicet,
EDIDERUNT AD NORMAM SUARUM CONSTITUTIONUM, sive sint religiosi sive membra Societatum sine votis,
VOTA TEMPORARIA, JURAMENTUM PERSEVERANTIAE ut saepe ac cidit apud Societates sive votis,
VEL PECULIARES QUASDAM PROMISSIONIS; ut vero postea incurrantur prohibitiones supra iudicatae, duplex conditio requiritur, quod scilicet
AB EISDEM scilicet iuramento, votis, aut promissionibus FUERUNT DISPENSATI a legitimâ auctoritate, et dummodo SI EISDEM FUERUNT LIGATI PER SEX INTEGROS ANNOS; et circa omnes istas inhabilitates locus est canoni 19 i.e. strictae interpretationi.
Can. 643, seu de effectibus quoad BONA.
MATERIA CANONIS. In duabus paragraphis dicitur quod rediens ad saeculum nihil potest EXIGERE a religione, sed quod tamen PRAESTETUR unde rediens possit honeste vivere religiosa.

§ 1, seu de non=jure egredientis EXIGENDI
QUI, et triplex casus consideratur, scilicet,
EXPLETO VOTORUM TEMPORARIORUM TEMPORE,
AUT OBTENTO INDULTO SAECULARIZATIONIS,
EGREDIANTUR E RELIGIONE; et sequitur tertius casus
VEL EX EADEM (religione) FUERINT DIMISSI, ad normam can.
646 etc.

NIHIL POSSUNT REPETERE seu exigere a religione derelicto

OB QUAMLIBET OPERAM RELIGIONI PRAESTITAM, ob can. 580

§ 2, scilicet quod quidquid acquisiverunt industriam
suam vel intuitu religionis, fuit religioni acquisitum.

Reddenda sunt, ut patet, bona quorum religiosus
servavit dominium radicale, imo et bona vel pars bono-
rum quae, vi can. 580 § 3, religioni in cessionem mis-
sa sunt. sed salvis fructibus consummatio (Schafer,
n. 558)

Quoad religiosum qui dominium radicale non con-
servaverat = ob vota sollemnia = nihil reddendum est.

Quoad DOTE (can. 551 § 1) religiosae saecula-
rizatae restituenda est sed sine fructibus jam matu-
ris.

Post regressum ad saeculum, cum, vi can. 640 § 2
saecularizatus liberatus sit a votis, sequitur quod
capax sit nova bona acquirendi, de eis disponendi e-

tiam per testamentum.

§ 2, seu de casu speciali quo religio, ex CARITATE, pro
videre debeat.

SI TAMEN, non obstante quod nihil in JUSTITIÂ exigi pos
sit

RELIGIOSA; stricte ergo erga religiosos VIROS nihil prae
cipitur, sed in duplici casu erga religiosas dicitur
quod si

RECEPTA FUERIT SINE DOTE vi canonis 547 § 4, aut etiam
(A.A.S. 1924 p. 165) cum dote insufficienti; est pri
mus casus quem secundus sequitur, videlicet, si reli
giosa egrediens

NEC EX PROPRIIS BONIS SIBIMET VALEAT PROVIDERE, tunc,
RELIGIO derelicta a religiosâ, sive expleto tempore vo
torum temporariorum, sive saecularizatâ, sive dimis
sâ,

EX CARITATE, minime ex justitiâ cum nihil debeatur, sed
ex caritate tenetur praecepto Codicis nam

DARE DEBET EIDEM; etsi, ex omissione, nihil deberet ex
justitiâ, posset peccare superior negligens contra
charitatem, licet ad restitutionem non teneretur. Da
re ergo debet

EA QUAE REQUIRUNTUR, unde agitur de sublevanda necessi
tate juxta limites assignatas, nempe,

UT MODO TUBO AC CONVENIENTI DOMUM REDEAT; et additur,

AC PROVIDERE UT POSSIT HONESTE VIVERE, ita quod tollatur occasio peccandi; quod tamen sustentationis subsidium non est ad arbitrium discedentis nec in perpetuum concedendum sed

SERVATÂ NATURALI AEQUITATE, juxta ergo conditionem fami- liarem egredientis et opes religionis, et quidem tan-tummodo

PER ALIQUOD TEMPUS, usquedum, scilicet, religiosa sic discedens possit sibi providere; et ideo tempus est DETERMINANDUM MUTUO CONSENSU, sed cum facile dari pos-sit de hoc dissensus, sic providetur quod

IN CASU DISSENSUS inter religionem et religiosam, deter^{minatio} durationis temporis remittatur

ORDINARIO LOCI, qui, ut patet, servatâ naturali aequi-tate determinare debet.

II.

EGRESSUS ILLICITI.

ORDO CANONUM. Traditâ supra notione tum APOSTASIAE tum FUGAE, et notato quod, usque ad Codicem, nonnisi REGU-LARES habebantur tamquam apostatae (Schafer, n. 564), restat ut dividatur materia: de apostatis et fugitivis dicitur in can. 644 QUID sint, in can. vero 645 de EF-FECTIBUS apostasiae et fugae.

EXPOSITIO TEXTES.

Can. 644, seu NOTIO apostasiae et fugae.

MATERIA CANONIS: Canon constat tribus paragraphis quarum duae primi tradunt notionem apostasiae sive manifestae (§ 1) sive praesumptae (§ 2) dum § 3 tradit notionem fugae.

Quoad ergo, primum, notionem APOSTASIAE,

§ 1, seu notio apostasiae MANIFESTAE

APOSTATA A RELIGIONE, non a fide (can. 1325) neque ab Ordine (c. 2379)

DICITUR, ideo quae sequuntur sunt definitio vel descriptio officialis retinenda; duplici modo potest aliquis fieri apostata, sed ante omnia, requiritur ut sit PROFESSUS A VOTIS PERPETUIS,

SIVE SOLLEMNIBUS SIVE SIMPLICIBUS, sed non a votis temporariis,

QUI, et sequitur primus casus,

ILLEGITIME EGREDITUR sine licentiâ Superioris, publice vel secreto

E DOMO RELIGIOSÂ; sed non sufficit materialis egressio e domo religiosâ; insuper requiritur ut addatur

VEL QUI ET SI LEGITIME EGRESSUS, unde ex hac parte omnino differt cum modo praecedenti,

NON REDIT de facto, et indicatur motivum, scilicet,

EO ANIMO UT SESE SUBTRAHAT OBEDIENTIAE RELIGIOSAE; elementum ergo indispensabile et commune omnis apostasiae religiosae est animus sese subtrahendi ab auctoritate

religiosâ; dum illegitimitas egressionis non est indispensable, e contrario, subtractio obedientiae est elementum essenziale apostasiae a religione.

§ 2, seu notio apostasiae PRAESUMPTAE. Cum animus sese subtrahendi obedientiae sit elementum essenziale apostasiae, cumque de eo non semper clare constet, statuitur regula practica praesumptionis.

MALITIOSUS ANIMUS, DE QUO IN § 1, scilicet, non redeundi ut sese subtrahat religiosae obedientiae,

JURE PRAESUMITUR (can. 1825); et cum praesumptio sit contra religiosum infidelem, ipsi incumbit onus sese liberandi a praesumptione (can. 1827), quod potest facere probationibus vel directis vel indirectis (can. 1826); malitiosus ergo animus jure praesumitur

SI RELIGIOSUS INTRA MENSEM computandum a die quo regredi debuit ac potuit sed non fecit (Schafer, n. 565) juxta can. 34 § 2 vel § 3 secundum quod terminus A QUO indicatur vel non, et duplex conditio requiritur, nempe quod, durante mense,

NEC REVERSUS FUERIT, vel, cum forsan FACTUM reditus non fuerit possibile,

NEC MANIFESTAVERIT SUPERIORI ANIMUM REDEUNDI; si ergo, verbis vel litteris religiosus manifestaverit animum redeundi, etsi de facto non redierit, non est apostata sensu Codicis, neque uti talis obnoxius poenis et

processui.

N.B. Quoad poenas (Schafer, n. 571) conferendum est ad can. 2385, scilicet 1° Excommunicantur 2° Excluduntur ad actibus legitimis ecclesiasticis (can. 2156), 3° Privantur omnibus PRIVILEGIIS suae religionis, 4° Casu quo redierint a) carent perpetuo voce activae et passivae b) Possunt aliis poenis puniri a suis superioribus 5° Si, praeterea, commiserint aliquod ex delictis can. 646, ipso facto tamquam dimissi habendi sunt.

§ 3, seu de FUGA. Fuga partim discrepat, partim convenit cum apostasiâ; convenit in hoc quod domus religiosa DERELINQUITUR; discrepat in hoc quod datur animus redeundi.

FUGITIVUS, vocatus etiam "desertor", non vero confundendus cum FURTIVE EGREDIENTE ad horas vel aliquot dies, EST QUI, SINE SUPERIORUM LICENTIÂ, sic conveniens cum primâ formâ apostasiae,

DESERIT DOMUM RELIGIOSAM, sicque conveniens cum apostasiâ; sed additur differentia essentialis, nempe,

CUM ANIMO AD RELIGIONEM REDEUNDI; apostata deserit religionem dum fugitivus deserit domum temporarie,

N.B. Quoad POENAS (Schafer n. 572), conferendum est ad canonem 2386, scilicet 1° Privatur officio si for

san habeat 2° Si sit in sacris incurrit suspensionem (can. 2278 § 2) 3° Cum redierit (si enim non rediret esset apostata) a) puniatur secundum constitutiones b) Silentibus Constitutionibus, puniatur a superiore pro gravitate culpa, 4° Si, praeter fugam, commiserit aliquod ex delictis can. 646, ipso facto tamquam dimissus habeatur.

N.B. Insuper notandi sunt canones de cooperantibus (can. 2209, 2231).

Can. 645, seu de EFFECTIBUS apostasiae et fugae MATERIA CANONIS. § 1 iudicat effectus quoad IPSOS DELINQUENTES, dum § 2 iudicat quoad SUPERIORES.

§ 1, seu effectus quoad IPSOS DELINQUENTES

APOSTATA ET FUGITIVUS qui aequiparantur quoad sequentes effectus,

MINIME SOLVUNTUR AB OBLIGATIONE REGULAE ET VOTORUM, sic omnino alii a saecularizatis qui LICITE ad saeculum regressi sunt, unde sive quoad vota, sive quoad regulam remanent transgressores et sacrilegi praeter scandalum forsan datum; et sequitur alius effectus, nempe, ET DEBENT REDIRE AD RELIGIONEM SINE MORA.

§ 2, seu effectus quoad SUPERIORES

SUPERIORES DEBENT EOS, scilicet apostatas et fugitivos, SOLLICITE REQUIRERE; contra Codicem ergo agerent Superiores qui tales apostatas et fugitivos relinquerent;

paterne et sollicite infelices religiosos requirere debent superiores,debitis exhortationibus et monitis, ET IPSOS SUSCIPERE, non imprudenter et incaute, sed SI REDEANT ACTI VERÂ POENITENTIÂ quam sollicitus superior debet provocare et adjuvare; sequitur aliqua dispositio specialis erga moniales:

ORDINARIUS LOCI CAUTE CURET REDITUM MONIALIS APOSTATAE AUT FUGITIVAE, ita quod vitetur scandalum, ET ETIAM SUPERIOR REGULARIS non in omni casu sed SI AGATUR DE MONASTERII EXEMPTO.

N.B. Si, non obstante sollicitâ requisitione,religiosus apostata aut fugitivus in suâ pertinacitate perseverent, datur delictum contra quod procedendum est ad normam canonum generalium.

C) DIMISSIO a religione (can. 646-672)

EXPOSITIO RUBRICAE.

JUS PRAECEDENS. Ante Codicem (Schafer, n.573) distinguebatur DIMISSIO ab EJECTIONE seu EXPULSIONE: dimissio locum habebat pro causis etiam citra delictum vel culpam religiosi v.gr. ob imperitiam, dum ejectio aut expulsio supponebat culpam et quidem incorrigibilem; et ideo in quibusdam religionibus, aderat, sive in Constitutionibus sive in Capitulis generalibus, aliquis articulus "De ejectione incorrigibilium" v.gr.

O.P. Codex non utitur nisi locutione "dimissio". Ultimus actus legislationis, ante Codicem, fuit decretum "Quum Singulae" 16/5/1911 (A.A.S. 1911 p. 235).

NOTIO. Dimissio potest definiri "Actus quo legitima auctoritas imponit religioso ut egrediatur a religione vel ut tamquam ab eâ egressus habeatur"; dimissio supponit professionem existentem; et ideo qui, vi can. 637, excluditur a renovandis votis, stricte non dimittitur (Schafer, n. 574)

DIVISIO MATERIAE. Materia datur sub Titulo XVI°; primo (in can. 646) agitur de dimissione IPSO JURE; secundo (a can. 647 ad can. 672) agitur de dimissione PER SENTENTIAM.

I°

De dimissione IPSO JURE, vel ipso facto.

MATERIA CANONIS. Iste canon depromptus quasi integre (etsi non totaliter) a decreto 1911 (nis. 17-18) absolvitur duabus paragraphis: in primâ dantur TRES casus (non quatuor sicut in decreto 1911) in quibus IPSO FACTO aliquis dimittitur a religione; in secundâ paragrapho dicitur de simplici DECLARATIONE FACTI tum faciendâ.

§ 1, seu tres casus ubi IPSO FACTO aliquis dimittitur: sic decernitur:

HABENDI SUNT tum ipsi delinquentes, tum ab aliis

TAMQUAM LEGITIME DIMISSI, sicut ac si omnes formalitates adimplerentur;

IPSO FACTO quo aliquod ex tribus delictis immediate enumerandis committitur; tunc immediate, vi voluntatis generalis positivae legis, habendi sunt tamquam legitime dimissi a religiones,

RELIGIOSI, proinde professi quorumlibet votorum, sive temporariorum, sive perpetuorum:

1° PUBLICI, sensu can. 2197 § 1, i.e. quorum delictum jam est divulgatum aut contingit seu versatur in talibus adjunctis ut prudenter possit judicari et debeat facile divulgatum iri; unde non sufficeret delictum occultum, ut aliquis tamquam dimissus haberetur.

APOSTATAE i.e. qui a fide christianâ TOTALITER recedunt (c. 1325 § 2)

A FIDE, non a religione ut dicebatur in decreto 1911, CATHOLICÂ, i.e. a veritatibus propositis ab Ecclesiâ uti talibus credendis; n.b. cum dicatur a fide CATHOLICÂ non CHRISTIANÂ, dicunt auctores quod delictum hîc consideratum latius pateat quam in can. 1325 ubi est quaestio tantummodo de recessu a fide CHRISTIANÂ, et sic, ageretur hîc etiam de GAERESI (Schafer, n. 576). Sed cum agatur de poenâ, et quidem gravissimâ, videtur sumendum in sensu stricto (can. 19) de reli

gioso qui recedit totaliter a veritatibus catholicis.

N.B. Praeter DIMISSIONEM ipso jure decretam, talis a postata cadit sub poenis in can. 2314 statutis

2° RELIGIOSUS professus quorumlibet votorum

QUI FUGAM ARRIPUERIT, i.e. qui domum religiosam deseruit, non quidem causâ deambulationis, visitationis, aut recreationis, sed desideris sese subtrahendi ab obedientiâ, etsi ad tempus et cum animo redeundi; simplex FUGA non APOSTASIA requiritur; et parum refert utrum postea religiosus se separet a muliere;

CUM MULIERE, quaecumque sit, nupta vel non, religiosa vel laica; sed cum dicatur "mulier" et non "faemina", posset sustineri quod agitur de nubili.

Notant auctores quod si agatur de impubere, vel de proxime cognatâ, videtur deesse character fugae (Schafer p. 589, nota 2);

AUT RELIGIOSA, professa ergo cujuslibet voti in quâli-
bet religione,

QUAE CUM VIRO = N.B. Tam in hoc casu quam in casu religiosi fugam arripientis cum muliere, ratio quare dubitatur utrum detur verum delictum in casu impuberis est quia ratio legis videtur esse in periculo et praesumptione explendae libidinis; quod periculum minui-tur si fuga detur cum impuberibus.

N.B. Praeter poenam dimissionis ipso facto incurrendae, talis religiosus vel religiosa venit, ut patet, sub poenis FUGITIVORUM (can. 2386).

3° ATTENTANTES etsi non contrahant nec possint contrahere ob professionem sollemnem aut ordines sacros, sed invalidum ineunt

AUT CONTRAHENTES quia, cum sint ligati votis simplicibus, valide contrahere possunt,

MATRIMONIUM, de concubinato nihil dicitur, sed applicari posset can. 653

AUT ETIAM VINCULUM, UT AIUNT, CIVILE. Vinculum civile est conjunctio quae, in facie legis civilis, habetur ut matrimonium; dicitur "ut aiunt" quia, de facto, non datur ullum VINCULUM civile; matrimonium christianum totum est sub auctoritate Ecclesiae, salvâ competentîâ statûs quoad effectus MERE civiles.

N.B. Insuper, taliter delinquentes veniunt sub poenis in can. 2388 statutis; si sint in sacris, datur locus can. 670-2304.

§ 2, seu sola FORMALITAS requisita: declaratio facti.

IN HIS CASIBUS, scilicet tribus supra enumeratis,

SUFFICIT, quin ullae aliae formalitates requirantur;

sed dimissio habetur ipso facto delicti commissi, non per declarationem facti,

UT SUPERIOR MAJOR quin necessaria sit interventio mode

ratoris supremi; superior major tamen non agit solus
sed

CUM SUO CAPITULO VEL CONSILIO AD NORMAM CONSTITUTIONUM
quarum est decernere utrum votum talis capituli aut
consilii sit ad validitatem aut liceitatem; silenti-
bus constitutionibus, videretur requiri ad VALIDITA-
TEM: non dicitur enim "audito" sed "cum" sic supponen-
da quod superior major non agat SOLUS: superior ergo,
cum consilio aut capitulo,

EMITTAT DECLARATIONEM FACTI quod, scilicet, talis reli-
giosus, delinquens juxta praecedentia, habendus sit
tamquam legitime dimissus; sed, licet nihil aliud EXI-
GATUR, tamen

CURET AUTEM superior major qui emisit declarationem fa-
cti,

ASSERVARE IN REGESTIS DOMUS,

PROBATIONES FACTI COLLECTAS, per documenta, testimonia,
confessionem delinquentis, si possibile.

II°

De dimissione per SENTENTIAM

aut

cum SOLLEMNITATIBUS et FORMALITATIBUS.

(Can. 647-672)

DIVISIO MATERIAE. Postquam tractaverit de dimissio-
ne quae IPSC FACTO incurritur, transit Codex ad con-

siderandos casus NORMALES, scilicet, ubi dimissio habetur cum omnibus formalitatibus; et cum religiosi fundamentaliter distinguantur juxta vota TEMPORARIA aut PERPETUA, datur divisio generalis, quoad dimissionem, inter religiosos votorum TEMPORARIORUM (can. 647-648), et votorum PERPETUORUM (can. 649-672).

I° Dimissio religiosi cum votis TEMPORARIIS.

ORDO CANONUM: Materia absolvitur triplici consideratione: tractatus a) de subjecto ACTIVO dimissionis in § 1 can. 647; b) de MODO PROCEDENDI in § 2; c) de EFFECTIBUS dimissionis in can. 648.

a) De Subjecto ACTIVO seu de superiore COMPETENTI ad dimissionem.

MATERIA § : Quoad superiorem competentem ad dimissionem professi temporarii, fit distinctio quae separat materiam inter casum religionum PONTIFICIARUM (Ordinum vel Congregationum) et DIOECESANARUM.

§ 1, PROFESSUM A VOTIS TEMPORARIIS in genere nam SIVE IN ORDINIBUS quoad vota temporaria de quibus in can. 574,

SIVE IN CONGREGATIONIBUS JURIS PONTIFICII; de professis temporariis in religionibus juris dioecesani dicetur infra in fine paragraphi. Quoad primos, scilicet, in Ordinibus aut Congregationibus juris pontificii, competens est ad dimissionem seu

POTEST DIMITTERE

SUPREMUS MODERATOR RELIGIONIS VEL ABBAS MONASTERII SUI

JURIS, non quidem solus sed

CUM CONSENSU unde ad validitatem (can. 105)

SUI CUJUSQUE CONSILII; qui consensus manifestari debet

per actum COLLECTIVUM et officialem Consilii adunati;

non sufficeret consensus INDIVIDUALIS et privatus; et

agitur de consensu

MANIFESTATO PER SUFFRAGIA SECRETA ad normam can/ 101

Sic est casus in genere, sed datur casus specia
lis pro monialibus, et quidem suplex secundum quod mo
niales subjiuntur Ordinario loci vel Superiori re-
gulari:

VEL SI AGATUR DE MONIALIBUS i.e. de professis quae, an-
te vota perpetua, emisserunt vota temporaria, tum po-
test dimittere

ORDINARIUS LOCI ubi sita est domus ad quam pertinet re
ligiosa,

ET i.e. praeterea etiam competens est ad dimissionem mo
niales,

SI MONASTERIUM SIT OBNOXIUM REGULARIBUS,

SUPERIOR REGULARIS; superior regularis, in casu, possit
ne SOLUS dimittere, inconsulto Ordinario loci. AFFIR-
MATIVE, dicit Prümmer (p. 330) attendendo ad strictam

latinitatem; NEGATIVE, dicit Vermeersch, et, post eum, Schafer, Blat, Fanfani, attendendo ad locos parallelos Codicis v.gr. can. 525, 535, 652 § 2; magis placet sententia Prümmer, vi ipsorum verborum. Sed, ut dimittere possint sive Ordinarius loci, sive superior regularis, requiritur ut fiat,

POSTQUAM ANTISTITA MONASTERII, non sola sed CUM SUO CONSILIO, i.e. tam Antistita quam consiliariae subscribere debent quia requiritur ut SCRIPTO FECERIT FIDEM DE CAUSIS; quae quidem causae infra describuntur.

Nunc vero de secundo casu:

IN CONGREGATIONIBUS VERO JURIS DIOECESANI, competens est ad dimissionem

ORDINARIUS LOCI IN QUO SITA EST DOMUS RELIGIOSA ad quam pertinet soror dimittenda, non vero ad Ordinarium loci in quo sita est domus princeps;

QUI TAMEN NE UTATUR JURE SUO, unde quae sequuntur non sunt ad validitatem sed liceitatem,

INSCIIS VEL JUSTE DISSENTIENTIBUS MODERATORIBUS vel Moderatricibus.

b) MODUS PROCEDENDI § 2

MATERIA PARAGRAPHI. Cognito superiore competenti ad dimissionem pronuntiandam, transit ad modum procedendi ab isto superiore, nempe de CAUSIS necessariis, de

processu, de recursu faciendo et de religiosâ absque
sufficienti provisione bonorum.

II OMNES, scilicet tum Ordinarius loci, tum Superior re-
gularis, tum supremi Moderatores cum suo consilio,
GRAVITER ONERATA EORUM CONSCIENTIA, sed non ad validita-
tem cum non expresse dicatur,
DIMITTERE RELIGIOSORUM NEQUEUNT NISI SERVATIS QUAE SEQU-
UNTUR,

1° CAUSAE DIMISSIONIS; ante omnia requiruntur causae et
quidem certae, quia religiosus gaudet jure quaesito a
quo privari nequit absque fundamento, et quidem
DEBENT ESSE GRAVES, scilicet proportionatae gravitati
poenae; sed quatenus sint in concreto? De hoc olim in-
terrogata S. Cong. Relig. (1893) noluit rationes spe-
ciatim innuere, sed res iudicio et conscientiae Supe-
riorum reliquit (Schafer, n. 579). Datur tamen norma
omnino generalis, sed quae inservire potest determi-
nationi causarum. Dicitur ergo quod istae causae gra-
ves

2° POSSUNT SE HABERE SIVE EX PARTE RELIGIONIS v.gr. ob
defectum sustentationis, vel defectum qualitatum etc.
sed cum restrictionem immediate submittendam, (Ver-
meesch, n. 752)

SIVE EX PARTE RELIGIOSI, ob delictum, vel scandalum, vel
inhabilitatem ad onera religionis sustinenda. Et in

specie indicatur aliqua causa gravis sufficiens, sc.
DEFECTUS SPIRITUS RELIGIOSI (Vermeersch, n.752) defectus habitualis affectus ad vitam religiosam, sive quoad finem (tendentiam ad perfectionem), sive quoad medis (vota et obligationes propriae religionis); non est confundendus iste defectus spiritus religiosi cum accidentali fragilitate etiam gravi, agitur potius alicujus tendentiae habitualis quae est inimica spiritus supernaturalis; potest daro - saltem ad tempus - absque gravibus delictis; sed ad ista ducit, sive pro ipsis sic tepidis, sive pro aliis.

Sed ut sit locus dimissioni positivae, requiritur talis

QUI SIT ALIIS SCANDALO; in isto casu, etiam absque alio delicto,

EST CAUSA SUFFICIENS DIMISSIONIS, non ipso facto, sed dummodo duplex conditio adimpleta fuerit, nempe,

SI REPETITA MONITIO, unde saltem duae; agitur de monitione PATERNA, non JUDICIALI (Schafer, n.579, nota 4)

UNA CUM SALUTARI POENITENTIA proportionata gravitati hujus pessimae dispositionis et scandalo dato,

INCUSSUM CESSERIT, seu inutilis fuerit.

Sed, ad praecavendam objectionem, dicitur quod non est sufficiens causa dimissionis,

INFIRMA VALETUDO non confundenda cum hebetudine ingenii,
ista tamen prohibitio non est absoluta,
NISI in duplici casu, scilicet
CERTO·CONSTET EAM infirmam valetudinem
FUISSE RETICITAM AUT DISSIMULATAM, non innocenter sed
DOLOSE i.e. ad extorquendam admissionem
ANTE PROFESSIONEM. N.B. Quoad AMENTIAM (A.A.S. 1925, p.
107)

3°, seu de PROCESSU. Principium est quod probationes
certae sed non judiciales requiruntur:
LICET SUPERIORI DIMITTENTI DEBEANT (causae) INNOTESCE=
RE CERTO, ut salvetur justitia et etiam caritas erga re
ligiosum,

NON EST TAMEN NECESSE ut bono publico provideatur,
UT COMPROBENTUR FORMALI JUDICIO, sed sufficit ut proce
datur modo administrativo, dummodo acquirantur proba
tiones CERTAE causarum. Sed rursus, ne religiosus de
linquens aut incapax frustretur aliquo jure, dicitur
quod ei

SEMPER MANIFESTARI DEBENT (causae), imo et
EIDEM DATA PLENA LICENTIA RESPONDENDI ad vitandas divi
siones temerarias factas ex irâ, aut ex invidiâ, aut
ex conjuratione; additur quod omnino requiratur ut
dimissio sit omnino justa:

EJUSQUE RESPONSIONES, post manifestationem rationum,
FIDELITER SUBJICIANTUR SUPERIORI DIMITTENTI.

4°, seu de jure RECURSUS. Principium = omnino naturale =
est quod contra dimissionem datur recursus.

CONTRA DIMISSIONIS DECRETUM: dicitur "decretum" et non
"sententiam" logice postquam dictum fuerit quod hic
processus non sit judicialis sed administrativus;

RELIGIOSO EST FACULTAS RECURRENDI juxta normas statutas
in quodam decreto S. Cong. Relig. 17/7/1923 (A.A.S.
p. 457) i.e. infra tempus UTILE decem dierum ab inti-
matione decreti, per authenticum documentum vel testi-
monium saltem duorum testium,

AD SEDEM APOSTOLICAM, nempe ad S. Cong. Religiosorum;
ET PENDENTE RECURSU, DIMISSIO NULLUM HABET EFFECTUM JU-
RIDICUM; recursus, proinde, etsi non sit appellatio, ha-
bet jus et officium commorandi in domo religiosâ.

5°, seu de casu speciali RELIGIOSARUM

SI DE MULIERIBUS AGATUR, ad vitandum periculum et ten-
tationes,

DEBET SERVARI PRAESCRIPTUM CAN. 643 § 2, de subsidio ca-
ritativo.

c) EFFECTUS dimissionis (can. 648)

MATERIA CANONIS. Decernitur contra dimissum, solutio
a votis, sed salvis quibusdam oneribus.

RELIGIOSUS DIMISSUS AD NORMAM CAN. 647, scilicet, cum

votis temporariis,

IPSO FACTO quin, praeter dimissionem, requiratur DISPEN
SATIO,

SOLVITUR AB OMNIBUS VOTIS RELIGIOSIS, non vero ab aliis
forsan emissis sed non pertinentibus ad vitam religio
sam; subintelliguntur etiam solutae OBLIGATIONES ex
regulâ aut Constitutionibus dimanantes;

SALVIS seu remanentibus,

ONERIBUS ORDINI MAJORI ADNEXIS, scilicet, coelibatu et
officio divino,

SI SIT IN SACRIS i.e. ad minus subdiaconus

ET FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 641 § 1, de obligatione rede
undi ad dioecesim propriam,

642, de quibusdam inhabilitatibus;

CLERICUS AUTEM IN MINORIBUS ORDINIBUS CONSTITUTUS,

EO IPSO quo dimissus est,

REDACTUS EST IN STATUM LAICALEM, eo ipso amittens offi
cia, jura ac privilegia clericalia et jus deferendi
habitum clericalem (Can. 213 § 1, can. 123)

N.B. Inhabilitates decretæ in can. 642 attingunt di
missum SI fuerit in sacris DUM erat religiosus; si di
mittatur et postea fiat in sacris, non incurrit inha
bilitates.

N.B. Qui emittunt vota sub hac formulâ "Doneo in Congregatione vivam", habentur tamquam professi TEMPORARI, et subjiuntur canonibus 647=648 (A.A.S. 1921, p. 177).

2° Dimissio religiosi cum votis PERPETUIS
(Can. 649=672)

DIVISIO MATERIAE.

Tota materia de dimittendis cum votis perpetuis dividitur sequenti modo:

- A) De IPSÂ dimissione religiosorum cum votis
PERPETUIS = can. 649=668
- B) De EFFECTIBUS dimissionis religiosorum cum
voti's PERPETUIS = can. 669=672.

A)

De IPSA DIMISSIONE religiosorum cum votis PERPETUIS.

ORDO CANONUM. Religiosi cum votis perpetuis, dimittendi a religione, pertinent vel ad religionem CLERICALEM (exemptam vel non) vel ad religionem LAICALEM. = Juxta istam divisionem, tractatur in cap. II (a can. 649 ad can. 653) de professis perpetuis in religione clericali NON EXEMPTÂ necnon in religione LAICALI, in cap. III (a can. 654 ad 668) de professis perpetuis in religione clericali EXEMPTÂ.

Cap. II: De dimissione religiosorum qui vota perpetua nuncuparunt in religione clericali NON EXEMPTA vel in religione LAICALI.

ORDO CANONUM: a) Agitur de dimissione VIRORUM sive quoad CAUSAS dimissionis (can. 649), sive quoad MODUM procedendi (can. 650), b) agitur de dimissione RELIGIOSARUM sive quoad CAUSAS et MODUM PROCEDENDI (can. 651) sive quoad subjectum ACTIVUM seu superiorem competentem (can. 652), c) agitur de casu URGENTI (can. 653)

a) Dimissio VIRORUM.

Can. 649, seu QUANDO et QUARE possint dimitti.

MATERIA CANONIS. Indicantur CONDITIONES indispensabiles ut religiosus professus votorum perpetuorum (dum modo non agatur de exempto) possit dimitti.

IN RELIGIONIBUS VIRORUM, non omnibus sed

CLERICALIBUS NON EXEMPTIS sc. a jurisdictione episcopali, ubi, proinde, non emittuntur vota sollemnia,

ET LAICALIBUS (can. 488, 4º) v.gr. Fratres docentes; quoad istos, etsi sint exempti,

UT PROFESSUS A VOTIS PERPETUIS POSSIT DIMITTI, quod fieri potest absque judiciali processu,

NECESSE EST PRAECEDANT, ad validitatem cum dicatur quod aliter NON POSSIT dimitti,

TRIA DELICTA (can. 2195) contra jus commune aut particu

quae delicta = cum remittatur ad canones 656-662 debent esse certa, gravia, externa. Cum delictis concurrere debent duae aliae conditiones, nempe,

CUM DUPLICI MONITIONE, ad normam can. 658 etc.

AC DEFECTU EMENDATIONIS (can. 662). Si ergo deficiat una ex istis conditionibus, sive delictum, sive monitio, sive defectus emendationis, aliquis nequit dimitti.

AD NORMAM CAN. 656-662. Quidquid ergo praescribitur in istis canonibus 656-662, applicandum est etiam in hoc casu.

Can. 650, seu QUOMODO sit procedendum.

MATERIA CANONIS. Sunt tria MOMENTA processûs: in religione, coram Sancta Sede vel Ordinario loci, recursus dimissi.

§ 1, seu primus actus IN IPSA RELIGIONE.

HAEC, scilicet, tria delicta, duplex monitio, defectus emendationis,

SI CONSTITERINT, etiam extra viam judicialem, sed tali modo quod de his CONSTET, i.e. cum certitudine,

SUPREMUS MODERATOR RELIGIONIS, non solus sed CUM SUO CONSILIO,

PERPENSIS OMNIBUS ADJUNCTIS FACTI,

DELIBERET, unde dari debet votatio (can. 101, can. 105)

NUM SIT LOCUS DIMISSIONI,

§ 2, seu secundus actus processûs coram superiore, si-
ve Ordinario loci, sive Sede Apostolicâ.

SI MAJOR NUMERUS SUFFRAGIORUM computandorum ad normam
can. 101,

STETERIT PRO DIMISSIONE; sic ostenditur dari votationem
et quidem cum valore deliberativo. Tunc, agitur vel
de religione juris diocesani vel juris pontificii.

1° IN RELIGIONE JURIS DIOECESANI,

TOTA RES, casus scilicet religiosi delinquentis cum at-
testationibus de monitionibus et de defectu emendatio-
nis simul cum voto consilii supremi religionis,

DEFERATUR AD ORDINARIUM LOCI, et ut vitentur dubia, ex-
presse dicitur de quonam loco agatur, videlicet,

UBI SITA EST RELIGIOSA DOMUS PROFESSI, non vero loci u
bi sita est domus princeps,

CUJUS DECERNERE DIMISSIONEM, non quomodocumque sed
AD NORMAM CAN. 647, i.e. v.gr. manifestando religioso
rationes dimissionis, eique datâ plenâ respondendi
licentiâ,

PRO SUO PRUDENTI ARBITRIO, sic iudicando quod Ordina-
rius loci potest vel immediate decretum dimissionis
edere, vel suspendere, vel etiam denegare. Sed bene
notandum est quod Ordinarius est qui decernit dimis-

sionem, non vero superiores religionis, in casu dimis
sionis religiosi non exempti aut laicalis.

2° IN RELIGIONE JURIS PONTIFICII, si major numerus suf=
fragiorum in consilio steterit pro dimissione,
IPSE SUPREMUS MODERATOR RELIGIONIS, secus ac in casu
praecedenti,

FERAT DECRETUM DIMISSIONIS; iudicium tamen superioris
religiosi subjiendum est S. Sedi, nam
QUOD TAMEN decretum dimissionis,

UT SUUM SORTIATUR EFFECTUM; unde, ipse est Supremus re=
ligionis superior qui dimittit, sed

DEBET CONFIRMARI A S. APOSTOLICA, cui, proinde, transmit
tenda sunt omnia documenta necessaria, etsi non neces=
sario ipsa acta processûs; ut enim S. Apostolica ju=
dicet utrum, vel non, sit locus confirmationi, ei con
stare debet de causâ, deque omnibus formalitatibus re
quisitis ut dimissio sit legitima.

§ 3, seu recursus dimissi.

JUS EST RELIGIOSO LIBERE EXPONENDI SUAS RATIONES, sicut
in can. 647 § 2, 3°; STRICTE ei non debetur defensor
(Vermeesch)

EJUSQUE RESPONSIONES adversus decretum dimissionis,
FIDELITER REFERENDAE SUNT IN ACTIS, ut servetur natura
lis aequitas, utque de totâ causâ possit constare a=
pud sive Ordinarium in casu primo, sive apud Sedem

Apostolicam in secundo casu.

N.B. Adversus decretum, ut eruitur ex n. 1 § 2 hujus canonis ubi remittitur ad can. 647, necnon ex aequitate, religioso dimisso datur jus recursûs ad Sedem Apostolicam.

b) Dimissio RELIGIOSARUM (can. 651=652)

MATERIA CANONUM. Quoad dimissionem religiosarum, Codex dicit in can. 651 de CAUSIS et de MODO procedendi, in can. vero 652 de SUPERIORE competenti ad pronuntiandam dimissionem in variis religionibus.

Can. 651, seu de CAUSIS

§ 1, ETIAM, unde non solum pro viris sed et
AD DIMITTENDAS RELIGIOSAS omnes, exceptis professis vo
torum temporariorum, nam,
PROFESSAS A VOTIS PERPETUIS SIVE SOLLEMNIBUS SIVE SIM-
PLICIBUS,
EXIGUNTUR GRAVES CAUSAE; bene notandum est quod delicta
proprie dicta non exiguntur; sufficiunt causae graves
EXTERIORES i.e. quae possunt probari, sed non requirun-
tur causae PUBLICAE; sed non sufficiunt istae causae;
insimul requiritur quod conjunguntur
UNA CUM INCORRIGIBILITATE quae supponit correctiones et
monitiones; etsi MONITIONES non positive exigantur,
constat tamen ex jurisprudentiâ curiae romanae quod
Dispensa 62.

P. A. Leduc

dimissio religiosarum non confirmatur nisi praecesserint monitiones (Schafer, n. 584)

EXPERIMENTO PRIUS HABITO: experimentum supponit correctiones

ITA UT SPES RESIPISCENTIAE EVANUERIT; cum dimissio sit actus gravissimus, vult Ecclesia ut omnia fiant antequam ad istam procedatur,

JUDICIO ANTISTITAE cujus est de dimissione faciendâ edocere Ordinarium loci aut Sanctam Sedem. Textus nihil dicit de CONSILIO; prudentis tamen superiorissae est in re tam gravi non sola agere, nisi adsit periculum divulgationis.

§ 2, seu de MODO procedendi.

PRAESCRIPTUM CAN. 650 § 3, de jure religiosae dimittendae suas rationes exponendi,

SERVANDUM EST ETIAM IN DIMISSIONE RELIGIOSARUM.

Can. 652, seu de subjecto ACTIVO dimissionis apud religiosas.

Religiosae sunt vel a) juris dioecesani vel b) moniales vel c) juris pontificii etsi non moniales. De istis tribus casibus agitur in can. 652.

§ 1, seu quoad religiosas juris DIOECESANI.

SI AGATUR DE RELIGIOSIS JURIS DIOECESANI dimittendis, ET ORDINARII LOCI, minime vero superiorissae, nisi, ut patet, quoad informationes praebendas; agitur non ne

cessario de Ordinario loci ubi sita est domus princeps, sed

IN QUO SITA EST DOMUS SORORIS PROFESSAE,

EXPENDERE CAUSAS DIMISSIONIS, secus ac pro viris (can.

650 § 1) pro quibus tale munus est apud superiores religiosos,

ET FERRE DECRETUM DIMISSIONIS, contra quod, ut aequum est, datur recursus S. Apostolicae.

§ 2, seu quoad MONIALES.

SI DE MONIALIBUS, sive stricte, sive late (can. 488, 7°)

N.B. Schafer (n. 585, nota 3) ponit moniales quae solummodo vota simplicia emittunt sub § 1 i.e. sub dependentiâ immediatâ Ordinarii loci; sed tunc, essent in conditione inferiori quae non videtur justa.

ORDINARIUS LOCI cujus proinde est perpendere causas dimissionis SED NON DECERNERE DIMISSIONEM,

TRANSMITTAT OMNIA ACTA ET DOCUMENTA et non tantummodo quamdam speciem facti; ACTA ET DOCUMENTA ipsa transmittenda sunt,

AD SACRAM CONGREGATIONEM de religiosis, quae decernit CUM SUO ET SUPERIORIS REGULARIS VOTO,

SI MONASTERIUM SIT SUBJECTUM REGULARIBUS.

§ 3, seu quoad ALIARUM religiosarum dimissionem,

SI DE ALIIS RELIGIOSIS mulieribus votorum perpetuorum,

JURIS PONTIFICII, excludendo proinde ab hac § religio-
sas juris dioecesiani et moniales,

SUPREMA MODERATRIX RELIGIONIS, de consilio ac de consen-
su sui consilii (ob can. 647 § 1 ubi agitur de votis
temporariis, ob comparisonem cum religiosis viris in
can. 650 § 1, ob momentum quaestionis, necnon ob sti-
lum curiae, Schafer, n. 585)

DEFERAT REM TOTAM CUM OMNIBUS ACTIS ET DOCUMENTIS,
PARITER ac in § 2.

AD SACRAM CONGREGATIONEM religiosorum; sed bene notan-
dum est quod suprema Moderatrix, secus ac pro viris
(can. 650 § 2, 2°), non ipsa decernat dimissionem con-
firmandam, sed

SACRA AUTEM CONGREGATIO, TUM IN HOC TUM IN PRAECEDENTI
CASU DECERNET, sive dimittendo religiosam, sive suspen-
dendo, sive denegando, ipsa enim Congregatio judicat
QUOD MAGIS EXPEDIRE CENSUERIT, sed

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 643 § 2, de subsidio caritativo;
firmo etiam can. 650 § 3 jure scilicet religiosae suas
exponendi rationes.

c) De casu URGENTI (can. 653)

MATERIA CANONIS. Cum formalitates adimplendae juxta
canones praecedentes tempus longum exigere possint,
cumque, ex aliâ parte, possit esse periculum in mora,
Codex decernit aliquem modum extraordinarium proceden-
di.

IN CASU GRAVIS SCANDALI EXTERIORIS, aestimandi non tam objective quam relative ad circumstantias locorum ac personarum, dummodo scandalum sit fundatum, quin tamen sit necessarium ut sit unum ex tribus delictis can. 646 quia tunc dimissio est IPSO JURE et IPSO FACTO. Cf. Schafer, p. 603.

VEL GRAVISSIMI NOCUMENTI non solum existentis sed IMMINENTIS COMMUNITATI, i.e. communitati BREVI evenire moraliter certi.

RELIGIOSUS vel religiosa (can. 490),

STATIM POTEST AD SAECULUM REMITTI, quin observentur omnes formalitates supra indicatae, sed tantummodo

A SUPERIORE MAJORE CUM CONSENSU SUI CONSILII, unde Superior solus nequiret valide agere, neque sufficeret simplex consultatio consilii, neque posset fieri dimissio si consilium denegaret consensum,

VEL ETIAM, non ad arbitrium superioris, sed sub duplici conditione,

SI SIT PERICULUM IN MORÂ et NON ADSIT TEMPUS ADEUNDI SUPERIOREM MAJOREM,

A SUPERIORE LOCALI item non solo sed

CUM CONSENSU SUI CONSILII ET ORDINARII LOCI in quo sita est domus ad quam pertinet religiosus dimittendus.

N.B. Non requiritur MONITIO.

Postea, aliquae formalitates sunt adimplendae, nempe,

HABITU RELIGIOSO ILLICO DEPOSITO, ne aliis sit scandalum,

ITA TAMEN UT RES scilicet, remissio ad saeculum necnon causa talis actûs,

SINE MORÂ SANCTAE SEDIS JUDICIO SUBJICIATUR,

PER IPSUM ORDINARIUM loci ubi sita est domus religiosi ad saeculum remissi

AUT PER SUPERIOREM MAJOREM SI ADSIT.

N.B. Ista remissio ad saeculum non est DIMISSIO; postea, debet devenire ad formalem dimissionem (Schaffer n. 586)

N.B. Vota perpetua emissa ante Codicem moderanda sunt juxta jus vicens ante Codicem quoad dimissionem (A.A.S. 1919, p. 476).

Cap. III. De processu judiciali in dimissione religiosorum qui vota perpetua nuncuparunt in religione clericali exemptâ.

ORDO CANONUM. Tractato de dimissione professorum sive cum votis temporariis, sive cum votis perpetuis (clericalibus) non exemptis necnon et de dimissione religiosarum, restat tantummodo ut agatur de dimissione professorum perpetuorum in religione clericali exemptâ: est materia can. 654=668.

Primo dantur normae sequendae in casibus ORDINARIIS (a can. 654 ad can. 667), postea in casibus URGENTIBUS (in can. 668)

Quoad casus ordinarios, sic ordinantur canones:
can. 654 tradit PRINCIPIUM GENERALE; can. 655-666 tra-
dunt MODUM PROCEDENDI; can. 667 tradit quasi SCHOLION
pro regionibus DISSITIS.

I°

Casus ORDINARII

(Can. 654-667)

1° PRINCIPIUM GENERALE (can. 654)

2° MODUS PROCEDENDI (can. 655-666)

a) TRIBUNAL competens (can. 655)

b) CONDITIONES dimissionis (can. 656-663)

c) PROCESSUS (can. 664)

d) SENTENTIA (can. 665-666)

3° SCHOLION = In DISSITIS regionibus (can. 667)

1° PRINCIPIUM GENERALE (can. 654)

MATERIA CANONIS: affirmatur principium quod pro dimit-
tendis professis in religionibus clericalibus EXEMP-
TIS requiritur processus judicialis.

VIR PROFESSUS, etiam laicus seu conversus,

A VOTIS SOLLEMNIBUS AUT A VOTIS SIMPLICIBUS PERPETUIS,
non semper sed tantummodo

IN RELIGIONE CLERICALI EXEMPTA; quoad religionem enim
non-exemptam valent quae in capite superiori dicta
sunt,

NE DIMITTATUR formaliter,

NISI INSTITUTO PROCESSU judiciali, ut fert rubrica; nec
sufficeret processus summarius neque dimissio valeret
absque processu, unde forma judicialis (vi can. 1555
§ 3) NECESSARIA est, juxta canones generales determi-
natas per canones immediate sequentes, sed

SALVO PRAESCRIPTO CAN. 646, circa quaedam delicta quae
IPSO FACTO secumferunt dimissionem
668, circa casum urgentem,

ET REVOCATO QUOLIBET CONTRARIO PRIVILEGIO; si ergo ali-
qua religio, ante Codicem, non tenebatur formâ judi-
ciali, vi privilegii, non valet can. 4, nisi obtinea-
tur novum privilegium, sed formae judiciali est stan-
dum.

2° MODUS PROCEDENDI (can. 655=666)

N.B. Invenitur apud P. Noval "De judiciis" n. 823, de-
scriptio quasi graphica omnium stadiorum processus in
casu.

ORDO CANONUM. Primo dicitur de TRIBUNALI COMPETENTI;
postea de CAUSIS dimissionis seu de OBJECTO proces-
sus; deinde de IPSO PROCESSU; denique de SENTENTIÂ di-
missionis.

a) TRIBUNAL (can. 655)

MATERIA CANONIS. In duabus § canon dicit de JUDICIBUS
et de PROMOTORE JUSTITIAE.

§ 1, seu de JUDICIBUS.

AD FERENDAM SENTENTIAM DIMISSIONIS, in religione clericali exemptâ,
COMPETENS EST SUPREMUS MODERATOR RELIGIONIS VEL CONGREGATIONIS MONASTICAE, non quidem solus, sed,
CUM SUO CONSILIO SEU CAPITULO, QUOD QUATUOR SALTEM RELIGIOSIS CONSTET; circa quod notandum est CONSILIUM seu CAPITULUM est quod sit competens; (Noval n. 825);
SI QUI DEFICIENT, ex his quinque vel ex his tribus, EORUM LOCO, non necessario sed ad constituendum numerum quinarium
PRAESES ELIGAT TOTIDEM RELIGIOSOS, non quidem solus sed DE CONSENSU ALIORUM de tribunali
QUI, CUM IPSO praeside,
CONSTITUANT TRIBUNAL COLLEGIALE. N.B. Cum agatur de tribunali collegiali et cum sit procedendum judicialiter, caute observanda sunt quae, in can. 1577 etc., de tribunali collegiali praescribuntur.

§ 2, seu de PROMOTORE JUSTITIAE.

PRAESES, non solus sed
DE CONSENSU ALIORUM qui secum judicant,
NOMINET PROMOTOREM JUSTITIAE qui non possit esse extraneus, nam
AD NORMAM CAN. 1589 § 2, scilicet qui sit alumnus ejusdem religionis, cum de caetero, qualitatibus enumerata
Dispensa 63.

tis in § 1 ejusdem canonis 1589.

N.B. Tribunal constare etiam debet aliis officialibus, v.gr. notario (can. 1585) advocato (can. 1655); in his etiam processibus valent quae dicuntur de RECUSATIONE (can. 1614 etc.)

b) CONDITIONES dimissionis (can. 656=657)

MATERIA CANONUM. Antequam dicatur de MODO procedendi, justum est ut dicatur QUANDO dari potest locus tali processui, seu de OBJECTO processûs dimissionis: tres conditiones enumerantur quae debent simul concurrere, scilicet delicta = monitiones = defectus emendationis. Primo dicitur de DELICTIS in can. 656 et 657. AD PROCESSUM INSTRUENDUM; ante processum JUDICIALEM, praeparetur causa per examen et inquisitionem extrajudicialem (Noval, n. 824, can. 1939) circa rumorem, famam, etc. monitiones, etc.

NEQUIT DEVENIRI, ad validitatem?

NISI PRAECESSERINT i.e. nisi constet quoad delicta et per documenta quoad monitiones et defectum emendationis,

1° DELICTA, can. 2195 = et quidem (can. 657)

SALTEM TRIA EJUSDEM SPECIEI, v.gr. contra castitatem, sed non necessario ejusdem speciei, nam

VEL, SI DIVERSAE speciei, v.gr. contra paupertatem, castitatem, obedientiam,

TALIS ista tria delicta,

UT SIMUL SUMPTA MANIFESTENT PERVERSAM VOLUNTATEM PERVI
CACIAM IN MALO; imo non solum non requiritur ut sint

tria ejusdem speciei, sed sufficit ut sit

AUT UNUM TANTUM delictum, non quaecumque, ut patet, sed
PERMANENS v.gr. concubinatus,

QUOD FIAT TRIPLEX VIRTUALITER EX REPETITIS MONITIONIBUS.

Talis est prima conditio, scilicet DELICTA; sed,
ut facile est intelligere, non quaevis delicta suffi-
ciunt ut ad poenam tam gravem deveniatur; debent esse
GRAVIA juxta can. 2196,

EXTERNA, scilicet quae probari possunt; sed bene est no
tandum quod non additur PUBLICA: unde non exigitur
quod sit locus can. 2197 1°. Quae delicta possunt es
se

SIVE CONTRA JUS COMMUNE v.gr. furtum, concubinatus,

SIVE CONTRA JUS SPECIALE RELIGIOSORUM v.gr. inobedien-
tia.

Sed non sufficit quod praecesserint delicta; in
super requiritur ut etiam adfuerint

2° MONITIONES 3° DEFECTUS EMENDATIONIS, de quibus imme-
diate postea: pro nunc sufficiat notare necessitatem
istorum trium elementorum, ANTEQUAM deveniatur ad
processum; deficiente uno, processus non est legiti-

mus, nisi agatur de casu can. 668.

MONITIONES (can. 658=661)

ORDO CANONUM. Statutâ necessitate MONITIONUM in can. 656, 2° nunc proceditur ad modum faciendi, in can. 656, 2° nunc proceditur ad modum faciendi, in can. 658, dicitur QUANDO possint fieri; in can. 659, A QUO, in can. 660, QUOT, in can. 661, QUOMODO.

Can. 658, seu QUANDO monitiones possunt fieri. MONITIO de quâ hic agitur non est tantummodo paterna sed et juridica in ordine ad dimissionem; agitur de monitione can. 2233 § 2.

MATERIA CANONIS. Decernitur monitiones faciendas esse tantummodo post delicta notoria aut certa, AD MONITIONEM FACIENDAM legitime in ordine ad dimissionem

NECESSE EST UT DELICTUM descriptum in can. 656=657, AUT SIT NOTORIUM (can. 2197) et est prima possibilitas, AUT DE EODEM CONSTET sub quibus verbis venit cognitio certa orta sive

EX REI CONFESSIONE EXTRAJUDICIALI (can. 1753)

VEL EX ALIIS SUFFICIENTIBUS PROBATIONIBUS (can. 1747 et seq.)

QUAS SUPPEDITAVERIT PRAEVIA INQUISITIO facienda ad normam § immediate sequentis.

§ 2, seu de MODO peragendi inquisitionem.

IN INQUISITIONE PERAGENDÂ, ut constet de delictis in ordine ad dimissionem,

SERVIENTUR PRÆSCRIPTA CAN. 1939 seqq. ad quos proinde referendum est; sed cum, ob circumstantias personarum, aliqua non possint applicari, additur, CONGRUA CONGRUIS REFERENDO.

N.B. Ista inquisitio facienda est ab ORDINARIO (can. 198 § 1) sive per se sive per delegatum et juxta normas canonum 1941 et sequentium.

Si inquisitio detegerit delictum, aut si de eo constet per confessionem rei, aut si sit notorium, procedi potest ad MONITIONES.

Can. 659, seu A QUO fieri debeat monitio.

MATERIA CANONIS. Superior major immediatus est competens ad monitionem faciendam.

MONITIO FIERI DEBET AB IMMEDIATO SUPERIORE MAJORE (can. 487, 8°) i.e. a provinciali, non a SUPREMO cum isti supremo (ex can. 663) transmitti debeant omnia acta et documenta (Noval, n. 823, II, 3°). Non est tamen necessarium quod iste superior major immediatus MONEAT per se, imo expedit ut non per se ipsum faciat monitiones quia forsitan, postea, ad iudicium ipse procedere non convenit quod idem inquireat et moneat et postea iudicet. Et ideo dicitur,

PER SE VEL PER ALIUM DE EJUS MANDATO; circa hoc manda-

tum notandum est tamen quod

SED SUPERIOR NE DET MANDATUM in ordine ad monitiones,
NISI PRAEVIÂ INFORMATIONE FACTI AD NORMAM CAN. 658 § 1,
scilicet nisi de facto (delicto) constet sive confes=
sione rei, sive aliis probationibus, aut nisi factum
delictum sit notorium.

DATUM VERO MANDATUM seu delegatio
PRO PRIMÂ MONITIONE VALEAT ETIAM PRO ALTERÂ quin novum
mandatum aut delegatio requiratur.

Can. 660, seu de NUMERO monitionum.

MATERIA CANONIS. Praescribuntur DUAEE monitiones.

DEBENT ESSE DUAEE MONITIONES non quomodocumque factae,
sed

SCILICET SINGULAE seu una

PRO DUOBUS SINGULIS PRIMIS DELICTIS, si agatur de de=
lictis separatis seu cum tracto temporis;

IN DELICTIS AUTEM CONTINUATIS SEU PERMANENTIBUS v. gr.
concubinatus, ad normam can. 657,

NECESSE EST INTERCEDAT INTEGRUM SPATIUM SALTEM TRIUM
DIERUM, juxta can. 34 § 3, 3°,

INTER PRIMAM ET ALTERAM MONITIONEM; sublatâ monitione
peremptoriâ aut unâ pro tribus, necessario adhibenda
est DUPLEX monitio in ordine ad dimissionem.

Can. 661, seu QUOMODO faciendae sint monitione.

MATERIA CANONIS. Canon ostendit, in tribus paragraphis,

conditiones quibus uniendae sunt monitiones, scilicet, in § 1 quid IPSIS MONITIONIBUS addendum sit, in § 2, de remotione occasionis, in § 3 de comminatione dimissionis.

§ 1, seu COMPLEMENTUM monitionum

SUPERIOR qui facit monitiones

ADDAT MONITIONIBUS, quâvis vice,

QUAE APTA CENSEANTUR ad duplicem finem obtinendum

AD EMENDATIONEM REI; dicitur "reus" quia nequit dari monitio antequam constet de facto delictuoso (can. 659)

ET REPARATIONEM SCANDALI si adsit; cum non requiratur delictum PUBLICUM, fieri potest quod non adsit scandalum. Ad istum duplicem obtinendum, quatuor monitionibus addi possunt, nempe,

OPPORTUNAS EXHORTATIONES ET CORRECTIONES sed potius paternas et morales,

FRAESCRIPTIS INSUPER quae jam magis habent characterem poenalem, scilicet,

POENITENTIIS can. 2312, 3313;

ET POENALIBUS REMEDIIS ALIIS ac monitione, scilicet, correptione, praecepto, vigilantia (can. 2306, etc.)

§ 2, seu de remotione occasionis

PRAETEREA, scilicet, praeter exhortationes, correctiones, poenitentias, remedia poenalia,

SUPERIOR TENETUR REMOVERE REUM AB OCCASIONIBUS RELAN-

DI, vi experientiae acquisitae,

ETIAM, SI OPUS SIT, PER TRANSLATIONEM AD ALIAM DOMUM,

quae saepe sufficiet,

UT FACILIOR SIT VIGILANTIA v.gr. quia superior datur se
verior, etc.

ET REMOTIOR OCCASIO DELINQUENDI, v.gr. quia personae
aut domus periculosae elongantur.

N.B. praedicta sunt magis ex curâ pastorali. Quod se
quitur pertinet ad ordinem JURIDICUM, unde, sicut et
ipsa monitio, ita adhiberi debet ut de eo constare
possit per documentum.

S 3, seu de COMMINATIONE DIMISSIONIS cum monitione fa-
ciendâ.

SINGULIS MONITIONIBUS ADJICIATUR COMMINATIO DIMISSIONIS
ita quod a reo invocari nequeat praetextus ignorantiae
DEFECTUS EMENDATIONIS (can. 662)

MATERIA CANONIS. Datur norma practica EXTERNA ad ju-
dicandum de emendatione.

RELIGIOSUS CENSETUR seu praesumitur (can. 1826) externe
SE NON EMENDASSE, ideoque ad dimissionem maturus esse,
SI POST SECUNDAM MONITIONEM inutiliter factam nam
COMMISERIT NOVUM DELICTUM ejusdem speciei ad normam can.
657, vel, si diversae, manifestans voluntatem in malo
pervicacem,

VEL IN EODEM PERSTITERIT PERMANENTER, unde si in eodem

non PERMANENTER perstiterit, non est concludendum ad emendationis defectum; et etiam post monitionem ultimo factam, non est immediate progrediendum sed, POST ULTIMAM MONITIONEM ERIT EXPECTANDUM SALTEM SEX DIES, juxta can. 32 § 1 computandas, ANTEQUAM AD ULTERIORA FIAT PROGRESSU. Quodsi, durantibus istis sex diebus, delinquens ad resipiscentiam venit, ad ulteriora ne progrediatur.

N.B. Quodsi monitiones et citationes ad delinquentem non pervenerint, satis est provisum in Codice per poenas contra fugitivos, sed non datur locus expulsionem (Vermeersch, n. 757, 3° c.)

Can. 663, seu VOTUM PROMOTORIS JUSTITIAE.

MATERIA CANONIS. Postquam omnia praemissa peracta fuerint, scilicet, delicta, monitiones, exhortationes, postque constiterit de defectu emendationis, restat ultimus actus perficiendus antequam formaliter instituaturs processus proprie dictus: transmissio omnium actorum et documentorum promotori justitiae. Duplex est actus: transmissio omnium actorum ad supremum moderatorem; transmissio eorundem promotori justitiae.

IMMEDIATUS SUPERIOR MAJOR qui, sive per se sive per alium fecit inquisitionem, monitiones, etc.,

Dispensa 64.

P. A. Leduc

POSTQUAM MONITIONES ET CORRECTIONES INCASSUM CESSERINT,
DILIGENTER COLLIGAT OMNIA ACTA ET DOCUMENTA, quae sic
debeant confici ut fidem faciant (can. 1819)
ET TRANSMITTAT AD SUPREMUM MODERATOREM; ut patet, si ip
se Supremus Moderator monitiones etc. fecisset, tum
directe acta promotori justitiae tradere deberet pro
motori.

Nunc sequitur secundus actus:

HIC AUTEM, scilicet, supremus moderator,
DEBET EA TRADERE, scilicet, acta et documenta ab imme-
diato superiore majore recepta,
PROMOTORI JUSTITIAE, instituto ad normam can. 655 § 2,
QUI EA EXAMINET ET PROPONAT SUAS CONCLUSIONES; promoto
ris est ergo, in fine, judicandi si sit locus proces
sui, si promotor justitiae non acceptaret accusatio=
nem, superior major qui accusationem fecit, recurre=
re posset ad S. Cong. de Religiosis.

a) PROCESSUS (can. 664)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Omnia quae supra praescripta sunt,
PRAEPARANT processum, sed non sunt adhuc judicium for
male; judicium incipit quando, post examen omnium ac
torum et documentorum, promotor justitiae proponit
accusationem faciendam.

MATERIA CANONIS. Canon dicit tantummodo quando process

sus sit instituendus, remittens ad regulas in Libro IV datas quoad varias formalitates; addit tamen normam omnino sequendam de necessitate ut de delictis, de monitionibus ac de defectu emendationis CONSTET.

EXPOSITIO TEXTUS.

§ 1, seu QUANDO ad processum formalem procedi potest.

SI PROMOTOR JUSTITIAE cui, vi can. praecedentis, omnia acta et documenta tradita sunt, postquam eo examinaverit,

CUI FAS EST ETIAM, si ex solis actis et documentis non sufficienter constet,

PERAGERE ULTERIORES INQUISITIONES QUAS OPPORTUNAS JUDICAVERIT, PROPONAT ACCUSATIONEM faciendam juxta regulas immediate iudicandos, videlicet,

INSTRUATUR PROCESSUS judicialis; sic clare ostenditur quod quae praecedunt non sunt nisi praeparatoria; processus quidem instituendus est non quomodocumque sed SERVATIS PRAESCRIPTIS CANONUM IN PARTE PRIMÂ LIBRI QUARTI de judiciis, scilicet, a can. 1552 ad can. 1998, non quidem indiscriminatim quia sunt canones qui non sunt ad rem, sed

CONGRUA CONGRUIS REFERENDO.

Unde totus processus conficiendus est juxta normas ibi datas, sive quoad INTRODUCTIONEM causae, sive quoad INSTRUCTIONEM, sive quoad PUBLICATIONEM PROCES-

SUS, etc. Quoad varia stadia consulendus est P.Noval,
loco citato, n. 825:

§ 2, seu de necessitate ut de omnibus CONSTET.

EX PROCESSU per probationes (can. 1747)

DEBET CONSTARE, et ideo apices juris adhibendae sunt; et
cum dicatur quod debet "constare", non sufficit quod
acquiratur probabilitas, sed requiritur CERTITUDO; in
dicantur tria de quibus debet constare, nempe,

DE PATRATIS DELICTIS de quibus fit accusatio,

DE PRAEMISSÂ DUPLICI MONITIONE cum correlativis exhortationibus et correctionibus necnon de tempore debito inter et post monitiones, denique

ET DE DEFECTU EMENDATIONIS, ad normam can. 662.

D) SENTENTIA (can. 665=666)

MATERIA CANONUM. Codex dicit de IPSÂ sententia (can. 665) et de ejus CONFIRMATIONE (can. 666)

Can. 665 seu de IPSÂ sententiâ.

TRIBUNAL collegialiter procedens (can. 1577 § 1) cum sit collegiale (can. 655)

DILIGENTER sicut decet in re tam gravi,

PERPENSIS ALLEGATIONIBUS TUM PROMOTORIS JUSTITIAE (can. 1955)

TUM REI juxta justitiae leges, vi can. 1863 etc.

PRONUNTIET SENTENTIAM DIMISSIONIS juxta can. 1868=1877,
non quidem necessario sed

SI QUIDEM JUDICAVERIT SATIS PROBATA ut de eis CONSTET
EA DE QUIBUS IN CAN. 664 § 2, scilicet delicta patrata,
praemissa duplex monitio et defectus emendationis.

Can. 666, seu de CONFIRMATIONE sententiae.

MATERIA CANONIS. Antequam sententia dimissionis EXE-
CUTIONI mandetur debet confirmari a S.Cong.Relig.
SENTENTIA NEQUIT MANDARI EXSECUTIONI scilicet ad effec-
tum reduci per dimissionem,
NISI FUERIT CONFIRMATA A SACRA CONGREGATIONE religioso-
rum; ut autem Congregatio rite judicet an sit locus
confirmationi vel non, decernitur quod ad eam
PRAESES TRIBUNALIS a quo lata fuit sententia,
QUAMPRIMUM CURABIT TRANSMITTERE
ET SENTENTIAM ET OMNIA ACTA PROCESSUS cum documentis.

Si sententia a Cong. Relig. confirmetur, fit de-
finitiva et absque appellatione. Et comminari debet
religioso res ne non Episcopo loci originis et prae-
sentis commorationis religiosi si sit in sacris (Scha-
fer, n. 593, in fine).

3^o Scholion: In DISSITIS regionibus (can. 667)
MATERIA CANONIS. Permittitur pro DISSITIS regionibus
delegatio saltem trium judicum.
PRO REGIONIBUS DISSITIS sive physice ut missiones, Ame-
rica, etc. sive aequivalenter ab difficultates acces-
sus v.gr. tempore belli, persecutionum, etc. (Schafer,

n. 594), non solum in casibus extraordinariis sed
ETIAM IN CASIBUS ORDINARIIS, unde delegatio non sumitur
ex difficultate causae sed ex difficultate communica-
tionem,

SUPREMI MODERATORES non soli sed

CUM CONSENSU, non ergo sufficeret simplex consultatio
SUI CONSILII SEU CAPITULI juxta Constitutiones,

POSSUNT DEMANDARE FACULTATEM DIMITTENDI non quidem ar-
bitrarie et absque forma sed

FIRMO PRAESCRIPTO CAN. 663=666 scilicet cum obligatio-
ne transmittendi acta et documenta tum Supremo Mode-
ratori, tum promotori justitiae, tum S. Congregatio-
ni Religiosorum,

RELIGIOSIS PROBIS AC PRUDENTIBUS, non necessario super-
rioribus, imo, in quibusdam casibus, ob dissensiones
forsan habitas inter religiosum accusatum et superio-
res provinciae, melius erit quod delegatio non fiat
superioribus,

QUI DEBENT ESSE SALTEM TRES, et qui constituunt tribu-
nal collegiale cum obligatione procedendi juxta nor-
mas generales pro talibus tribunalibus.

II°

CASUS URGENTES

(Can. 668)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE ET RATIO TITULI. Cum varii actus

in canonibus praecedentibus descripti tempus longum exigant, maxime si agatur de dimittendo religioso habili ad objectiones movendas, cumque, ex alia parte, bonum publicum religionis postulare possint ut res citius expediantur, decernitur alius modus procedendi.

MATERIA CANONIS. In duplici casu, scilicet, gravis scandali exterioris vel gravissimi nocumenti pro comunitate, procedi potest, salva obligatione ulterioris processus, ad immediatam dimissionem.

EXPOSITIO TEXTUS.

IN CASU DE QUO IN CAN. 653, scilicet gravis scandali exterioris vel gravissimi nocumenti comunitatem imminuentis,

STATIM i.e. absque omnibus formalitatibus processualibus,

POTEST AD SAECULUM REMITTI, quod idem sonat ad DIMISSUS etsi non judicialiter

HABITU RELIGIOSO ILLICO DEPOSITO ne aliis sit scandalum, A SUPERIORE MAJORE immediate quin intervenire debeat Moderator Supremus. N.B. Non dicitur, sed supponitur, "cum consilio".

VEL A SUPERIORE LOCALI dummodo adsint tres conditiones, nempe,

SI PERICULUM SIT IN MORA,

ET NON ADSIT TEMPUS RECURRENDI AD SUPERIOREM MAJOREM, et
dummodo etiam Superior non agat solus sed
CUM CONSENSU SUI CONSILII

N.B. Nulla mentio fit de Ordinario loci quia agitur
de religione exemptâ.

STATIM INSTITUATUR PROCESSUS AD NORMAM CANONUM QUI PRAE
CEDUNT i.e. in canonibus immediate praecedentibus,
RELIGIOSO DIMISSO, unde per remissionem ad saeculum a-
gitur de verâ dimissione etsi extrajudiciali.
SI NONDUM FUERIT INSTITUTUS.

N.B. In can. 653, praescribatur non processus insti-
tueretur, sed ut res Sedi Apost. subjiiceretur.

B)

De EFFECTIBUS dimissionis (can. 669=672)

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Tractato de IPSA dimissione reli-
giosorum professorum cum votis perpetuis, transit Co-
dex ad EFFECTUS talis dimissionis; aliis verbis, post
FACTUM dimissionis talium religiosorum tractatur de
EFFECTIBUS.

ORDO CANONUM.

1° Effectus quoad VITAM RELIGIOSAM

2° Effectus quoad VITAM CLERICALEM

3° Effectus quoad OBLIGATIONEM REDEUNDI

1° Vita RELIGIOSA (can. 669 § 1)

MATERIA CANONIS: Dimissus professus votorum perpetuorum manet votis adstrictus:

PROFESSUS A RELIGIONE DIMISSUS QUI VOTA PERPETUA EMISIT, sive in religione clericali (exemptâ vel non) sive in religione laicali, sive agatur de VIRO religioso aut de MULIERE.

MANET ADSTRACTUS VOTIS RELIGIOSIS, quia dimissio consuevit directe bono religionis non religiosi; aliter esset dicendum si, uti forsan conveniens est, simul ac dimissio daretur saecularizatio: tunc locus esset can. 640; stantibus votis, adest tamen liberatio ab aliis obligationibus (Schafer, n.596). Istud tamen jus non est omnino absolutum nam

SALVIS CONSTITUTIONIBUS AUT INDULTIS S.APOSTOLICAE QUAE ALIUD FERANT v.gr. in Societate Jesu (Schafer, n. 596)

2° Vita CLERICALIS

ORDO CANONUM: Reductio ad statum laicalem pro MINORIBUS ORDINIBUS (can.669 § 2); pro MAJORIBUS ORDINIBUS a) quoad delicta graviora (can. 670) b) Pro delictis minoribus (can. 671)

Can. 669 § 2, seu effectus quoad ordine MINORES.

MATERIA §: contra dimissos decernitur poena reductionis ad statum laicalem.

SI CLERICUS i.e. si religiosus qui dimittitur post vota

perpetua sit clericus,
EST IN MINORIBUS ORDINIBUS CONSTITUTUS i.e. infra sub-
diaconatum,
EO IPSO quo dimittitur,
REDUCITUR AD STATUM LAICALEM cum omnibus effectibus isti
poenae adnexis v.gr. amissio privilegiorum clericalium
(c. 123) et jure deferendi habitum ecclesiasticum ac
tonsuram (can. 213)

Can. 670-671, seu effectus quoad ordines
MAJORES.

MATERIA CANONUM. Effectus dimissionis differunt JUX-
TA QUALITATEM DELICTI: si delictum sit unum ex his
quae in can. 649 enumerantur, valet can. 670; valet
vero can. 671 si agatur de delicto minore.

Can. 670, seu effectus dimissionis OB DELICTA,
GRAVIORA.

CLERICUS IN SACRIS i.e. a subdiaconatu

QUI COMMISIT ALIQUOD DELICTUM DE QUO IN CAN. 646 i.e.

qui vel apostataverit a fide catholicâ, vel fugam ar-
ripuerit cum muliere aut vice versa, vel attentaverit
aut contraxerit matrimonium, et qui, propter hoc, fuit
dimissus ipso facto, et est primus casus;

AUT, et datur secundus casus,

DIMISSUS EST sive cum processu judiciali si esset in re-
ligione clericali exemptâ, sive sine tali processu sed

observatis servandis si esset sive in religione clericali non-exempta aut laicali; et quidem non quomodo cumque dimissus sed

OB DELICTUM QUOD JURE COMMUNI PUNITUR, non ergo si commississet delictum jure particulari religionis punitum, INFAMIA JURIS i.e. (can. 2293) quae expresse statuitur v.gr. can. 2328, 2343, 2351 etc.,

VEL DEPOSITIONE, (can. 2303) V. Schafer, n. 597, de variis casibus,

VEL DEGRADATIONE, (can. 2305); item Schafer, ibid, de casibus, dimissus ergo ob talia delicta,

PERPETUO PROHIBETUR DEFERRE HABITUM ECCLESIASTICUM, et, per consequens (can. 123) amittit privilegia clericalia.

Can. 671, seu effectus dimissionis ob delicta MINORA.

MATERIA CANONIS. Duplex casus consideratur, secundus subdividitur.

SI VERO DIMITTATUR, non pro uno ex delictis consideratis supra sed

OB DELICTA MINORA IIS DE QUIBUS IN CAN. 670, sed, quae sunt gravia, etsi relative minora, cum sufficiant ad dimissionem; si ergo religiosus cum sacris ordinibus sic dimittatur:

1° MANET SUSPENSUS (can. 2278)

IPSO FACTO quod dimittitur et absque mentione suspensio-
nis; suspensio tamen non est absoluta et definitiva sed
DONEC OBTINUERIT ABSOLUTIONEM A SANCTÂ SEDE

Praeterea, cum, occasione dimissionis, exurgat
quaestio: "Ubi debeat commorari dimissus in sacris",
quaesito respondetur in numeris sequentibus:

2° SACRA CONGREGATIO de religiosis non stricte tenetur
sed

SI ID EXPEDIRE JUDICAVERIT, unde ipsius est ferre judi-
cium,

PRAECIPIAT dimisso

UT COMMORETUR IN CERTA DIOECESI; non tenetur ad dioece-
sim redire quia (can. 585), cum emiserit vota perpe-
tua, amisit dioecesim quam habebat in saeculo, in om-
ni aequitate.

ORDINARIO dioecesis ubi praecipitur religioso dimisso
commorandi,

IUDICATIR CAUSIS OB QUAS FUIT DIMISSUS, ut Ordinarius
super eum invigilare possit et scandalum avertere;
quod ut certius obtineatur, praecipitur ut dimissus
sit

INDUTUS HABITI CLERI SAECULARIS, non vero habitu reli-
gionis,

3° SI DIMISSUS NON PARUERIT PRAECEPTO DE QUO N. 2, sci-

licet commorandi in certâ dioecesi.

RELIGIO AD NIHIL TENETUR, ne quidem ad subsidium caritativum de quo in n. 5.

ET DIMISSUS EO IPSO quo non paruerit,

PRIVATUS EST JURE DEFERENDI HABITUM ECCLESIASTICUM;

4° ORDINARIUS DIOECESIS DESIGNATAE PRO EJUS COMMORATIO

NE, et cujus curae committitur,

MITTAT RELIGIOSUM sic dimissum,

IN DOMUM POENITENTIAE, non necessario nam

VEL EUM COMMITTAT CURAE ET VIGILANTIAE PII AC PRUDENTIS SACERDOTIS;

ET SI RELIGIOSUS NON PARUERIT tali missioni in domum

poenitentiae aut tali commissioni sub cura alicujus sacerdotis,

SERVETUR PRAESCRIPTUM N. 3., i.e. privetur jure deferendi habitum ecclesiasticum;

5° Nunc de obligatione RELIGIONIS a quâ fit dimissio:

RELIGIO a quâ dimittitur religiosus,

SUPPEDITET DIMISSO, non in omni casu nam,

NISI IPSE (religiosus dimissus) ALIUNDE SIBIMET PROVIDE-

RE VALEAT; unde obligatio religionis suppeditandi subsi-

dium caritativum est conditionatum et non existit ni-

si in casu quo dimissus nequeat aliunde sibi provide-

re; in tali casu necessitatis religio ergo suppeditet,

PERMANUS ORDINARII LOCI COMMORATIONIS,

SUBSIDIUM CARITATIVUM non ergo solvendum ex justitiâ, unde non est quaestio restitutionis si omittatur; quod vero subsidium non potest esse ratio ut dimissus omnia exigat nam est tantummodo

PRO NECESSARIIS AD SUSTENTATIONEM VITAE juxta facultates religionis a quâ dimittitur.

6° SI DIMISSUS, sive in domo ad quam fuit missus, sive sub vigilantia sacerdotis cui fuit commissus, NON AGAT RATIONEM VITAE DIGNAM VIRO ECCLESIASTICO; sequuntur sanctiones:

TRANSACTO ANNO AUT ETIAM PRIUS JUDICIO ORDINARII, PRIVETUR SUBSIDIO CARITATIVO ex parte religionis; EJICIATUR E DOMO poenitentiae ad quam fuerat missus; EIQUE AUFERATUR AB IPSO ORDINARIO quin sit necessarium adeundi Sanctam Sedem,

JUS DEFERENDI HABITUM ECCLESIASTICUM;

QUI Ordinarius,

CURET MITTERE OPPORTUNAM RELATIONEM TUM AD SEDEM APOSTOLICAM TUM AD RELIGIONEM.

7° Denique decernitur quid sit faciendum si religiosus dimissus laudabiliter se gesserit in dioecesi, SI VERO DIMISSUS PRAEDICTO TEMPORE, scilicet aut in domo poenitentiae aut sub vigilantia sacerdotis,

TAM LAUDABILITER SE GESSERIT UT MERITO POSSIT HABERI VE-

RE EMENDATUS, iudicio superioris domûs aut sacerdotis
cui fuit commissus,

APUD SANCTAM SEDEM ORDINARIUS COMMENDABIT EJUS PRECES
sic innuendo quod ipse est religiosus qui facit pre-
ces quas commendat Ordinarius,

PRO ABSOLUTIONE A CENSURÂ SUSPENSIONIS vi n.1^o habitae
ET, EÂ OBTENTÂ,

EIDEM PERMITTAT IN SUÂ DIOECESI, non omnino absolute sed
ADHIBITIS OPPORTUNIS CAUTELIS ET LIMITATIONIBUS,

CELEBRATIONEM MISSAE a quâ fuerat suspensus,

ET ETIAM, quin teneatur, nam

PRO SUO ARBITRIO ET PRUDENTIÂ, unde ipse Ordinarius con-
stituitur iudex casûs,

ALIUD SACRUM MINISTERIUM v.gr. praedicationem, etc.

UNDE HONESTE VIVERE QUEAT;

QUO IN CASU ubi scilicet emendatus habet unde vivat,

RELIGIO POTEST INTERMITTERE SUBSIDIUM CARITATIVUM,

Quae praecedunt valent in casu SACERDOTIS:

QUODSI AGATUR DE DIACONO AUT SUBDIACONO, Ordinarius ne-
quit per se decernere sed

RES DEFERATUR AD SANCTAM SEDEM.

3^o Obligatio REDEUNDI (can. 672)

MATERIA CANONIS. Obligatio redeundi differt secundum
quod dimissus remanet vel non adstrictus votis.

§ 1, seu de casu dimissi qui NON SOLVITUR a votis.

DIMISSUS NON SOLUTUS A VOTIS IN RELIGIONE EMISSIS jux-
ta can. 669 § 1.

TENETUR REDIRE AD CLAUSTRA,

ET non in omni casu et semper sed,

SI DEDERIT ARGUMENTA PLENAE EMENDATIONIS PER TRIENNIUM,
RELIGIO a quâ fuit dimissus,

TENETUR EUM RECIPERE;

QUODSI GRAVES RATIONES OBSTENT receptioni religiosi di-
missi,

SIVE EX PARTE RELIGIONIS SIVE EX PARTE RELIGIOSI,

RES SUBJICIATUR JUDICIO SEDIS APOSTOLICAE,

§ 2, seu de casu dimissi qui SOLUTUS FUIT A VOTIS

QUOTIES VERO, vi exceptionis admissae in can. 669 § 1,

i.e. quia Constitutiones sic statuunt,

CESSAVERINT VOTA EMISSA IN RELIGIONE in religioso dimis-
so,

SI DIMISSUS INVENERIT EPISCOPUM BENEVOLUM RECEPTOREM,

quia, cum esset sub votis perpetuis, amisit dioecesim
quam habebat (can. 585)

MANEAT SUB EJUS (Episcopi) JURISDICTIONE ET SPECIALI

VIGILANTIÂ, cum omnibus effectibus et dependentiis,

SERVATO PRAESCRIPTO CAN. 642 quoad quasdam inhabilita-
tes quas proinde incurrit talis dimissus;

SECUS i.e. si non invenerit Episcopum,

REX DEFERATUR AD SANCTAM SEDEM.

SCHOLION.

DE SOCIETATIBUS IN COMMUNI VIVENTIIUM SINE VOTIS.

EXPOSITIO RUBRICAE.

CONNEXIO MATERIAE. Supra (can. 487-488) dictum fuit quod status religiosus est societas quorum sodales tendunt ad perfectionem per tria vota, et ubi invenitur vita communis. Cum approbatione Ecclesiae institutae sunt societates cum vitâ communi sed absque votis; sunt ad exemplar vitae religiosae sed non totaliter; conveniunt cum religionibus in hoc quod ibi datur vita communis vel etiam aliquod votum; differunt vero in hoc quod non dantur tria vota essentialia publica UNÂ CUM VITÂ communi.

JUS PRAECEDENS. Tales societates inveniuntur jam saeculo decimo quarto; celeberrima est, tunc temporis; Societas Gerardi de Groot; postea fuerunt Presbyteri Missionis, Eudistae, Sulpitiani, Oratorium, et plures alii nostris temporibus.

ORDO CANONUM. Codex sequitur ordinem tractatus "De Religiosis", nempe: PRAENOTAMINA (can. 673), postea de IPSIS SOCIETATIBUS (can. 674-678), denique de SODALIBUS (can. 679-681).

PRAENOTAMINA (c. 673) NOTIO et DIVISIO

MATERIA CANONIS. Canon, in S 1, DESCRIBIT tales societas
Dispensa 66.

tates, quas DIVIDIT in § 2

§ 1, seu NOTIO: Tales societates NON sunt proprie RELIGIONES

SOCIETAS SIVE VIRORUM SIVE MULIERUM

IN QUÂ SODALES IMITANTUR RATIONEM VIVENDI RELIGIOSORUM,
quia

DEGENTES IN COMMUNI; unde sodalitates in quibus deest
vita in communi non veniunt sub societatibus hic con
sideratis; sed recolendum est quod agitur de vita
FORMALITER communi (sub iisdem superioribus et eâdem
regulâ) etsi, maxime si transitorie, desit communitas
commorationis materialis,

SUB REGIMINE SUPERIORUM quibus tenentur obedire vi pro
missionis aut iuramenti, non vero votorum,

SECUNDUM PROBATA CONSTITUTIONES,

SED NON OBSTRINGUNTUR TRIBUS CONSUETIS VOTIS PUBLICIS
quia si obstringerentur essent religiosi. N.B. Dici-
tur PUBLICIS quia accidere potest ut PRIVATA emittant.
Talis ergo societas, quia praecise deest elementum es
sentiale votorum publicorum,

NON EST PROPRIE RELIGIO, unde ei nequeunt applicari, stri
cte, quae de religionibus dicuntur, nisi aliud expres-
se caveatur quoad certa puncta.

NEC EJUS SODALES PROPRIE DESIGNANTUR NOMINE RELIGIOSO-
RUM nisi in casibus expressis, ut infra dicetur.

§ 2, seu DIVISIO juxta divisiones can. 488, nn. 3, 4
scilicet:

HUJUSMODI SOCIETAS

EST CLERICALIS VEL LAICALIS secundum quod PLERIQUE soda
les sacerdotio augentur vel non,
JURIS PONTIFICII VEL DIOECESANI AD NORMAM CAN. 488, nn.
3, 4, i.e. secundum quod isti societati fuerit conces=
sum vel non decretum laudis.

I°

DE IPSIS SOCIETATIBUS.

(can. 674-678)

ORDO CANONUM. Sequendo ordinem ipsius tractatus "De
Religiosis", primo dantur canones sese referentes ad
IPSAM societatem: inter quod can. 674 agit de ERECTIONE
ET SUPPRESSIONE, canones 675-676 agunt de REGIMINE
sive quoad PERSONAS (can. 675) sive quoad res (can.
676), can. 677 agit de ADMISSIONE alumnorum, et can.
678 agit de STUDIIS; unde omnino est idem ordo ac su
pra de RELIGIONIBUS.

1° De ERECTIONE et SUPPRESSIONE (can. 674)

MATERIA CANONIS; simpliciter remittitur ad canones pa
rallelos de RELIGIONIBUS, scilicet, 492-498.

CIRCA CREATIONEM ET SUPPRESSIONEM i.e. quoad formalita
tes adimplendas tam in erectione quam in suppressione
et mutatione,

SOCIETATIS consideratae in se tamquam personae moralis
distinctae,

EJUSQUE PROVINCIARUM unde talis societas dividi potest
in provincias

VEL DOMORUM,

EADEM VALENT sive quoad licetatem sive quoad validitat
tem,

QUAE CONSTITUTA SUNT a can. 492 ad can. 498,

DE RELIGIOSIS CONGREGATIONIBUS non Ordinibus; quoties=
cumque ergo agitur de solvendo aliquo casu recurren=
dum est ad canones generales de erectione ac suppres=
sione apud religiones, necnon ad declarationes seu
documenta S. Sedis ad istas pertinentia.

2° De REGIMINE (can. 675=676)

MATERIA CANONUM. Cum regimen Societatum = sicut et re=
ligionum = versari possit circa PERSONAS vel circa
RES, de utrisque tractatur in duplici canone. Can. 675,
seu regimen quoad PERSONAS.

REGIMEN DETERMINATUR IN CONSTITUTIONIBUS UNIUSCUIUSQUE
SOCIETATIS, ad quas proinde recurrendum est in quoquo
casu; attamen datur norma generalis interpretationis:
SED IN OMNIBUS sive Constitutionibus sive punctis,
SERVENTUR CAN. 499-530, sive ergo quoad forum externum
sive quoad forum internum exinde tam quoad Superiores
et capitula A.A.S. 1926 p. 393 quam quoad confessa=

rios et cappellanos necnon manifestationem conscientiae; uno verbo, quidquid decernitur, pro religionibus, de regimine valet pro societatibus, notando solummodo

CONGRUA CONGRUIS REFERENDO, nam quae, v.gr. supponunt professionem votorum non applicatur, ut patet.

Can. 676, seu regimen quoad RES.

MATERIA. Quoad res seu bona temporalia, affirmatur CAPACITAS POSSIDENDI (§ 1), determinatur ADMINISTRATIO (§ 2), dicitur de DISPOSITIONE bonorum (§ 3).

§ 1, seu principium generale.

SOCIETAS tamquam persona moralis distincta, sed non sola, nam

EJUSQUE PROVINCIAE ET DOMUS, unde hic valent quae superius dicta sunt de capacitate acquirendi provinciarum et domorum; provincia et domus, et non tantummodo ipsa religio vel societas, sunt subjecta juridica possessionis bonorum.

CAPACES SUNT juxta Constitutiones, ut patet,

ACQUIRENDI in proprietatem seu dominium,

ET POSSIDENDI de facto, cum omnibus facultatibus et possessione aut acquisitione profluentibus,

BONA TEMPORALIA,

§ 2, seu de ADMINISTRATIONE.

BONORUM ADMINISTRATIO sive quoad principia generalia

(Can. 532), sive quod varios actus administrationis v.gr.collocationis (c.533) alienationis (c.534) red-
ditionis rationum (c. 535),responsabilitatis obliga-
tionum (c. 536) largitionum (c. 537)

REGITUR PRAESCRIPTO CAN. 532-537.

§ 3, seu de DISPOSITIONE bonorum.

QUIDQUID OBVENIT SODALIBUS non pro seipsis sed
INTUITU SOCIETATIS, sive quia sunt parochi aut oeconomi,
sive quia non sunt nisi instrumenta et canalialia donorum,
ACQUIRITUR EIDEM societati. N.B. Ista paragraphus confe-
renda est cum can. 580.

SODALES RETINENT ACQUIRUNT ET ADMINISTRANT COETERA BONA
non intuitu societatis sed sibi ipsis obventa,
SECUNDUM CONSTITUTIONES.

3° De ADMISSIONE membrorum (can. 677)

MATERIA CANONIS: servantur constitutiones.

IN ADMITTENDIS CANDIDATIS sive ad postulatum, sive ad
novitiatum, sive ad aliquod privatum votum, seu jura-
mentum, seu promissionem (A.A.S. 1927, p. 138)

SERVANTUR CONSTITUTIONES; secus ac in canonibus praece-
dentibus, non remittitur ad canones generales, sed
constitutiones; et ratio est obvia, nempe, quia deest
apud istas societates professio publica; attamen ad
jus commune remittitur in uno casu, scilicet,

SALVO PRAESCRIPTO CAN.542 de conditionibus legitimae

admissionis ad novitiatum, sive pro validitate, sive pro liceitate.

N.B. Cum Codex remittat tantummodo ad c. 542, stricte non valent quae decernuntur v.gr. de litteris testimonialibus, de dote, etc., nisi in Constitutionibus caveatur.

4° De STUDIIS (can. 678)

IN IIS QUAE PERTINENT AD RATIONEM STUDIORUM ET AD SUSCIPIENDOS ORDINES, nullomodo, de se, sunt sub regimine religiosorum, nam,

SODALES TENENTUR IISDEM LEGIBUS AC CLERICI SAECULARES, unde, pro eis valent quae praescribuntur pro clericis non pro religiosis, sive quoad studia peragenda, sive quoad ordines suscipiendos v.gr. quoad litteras dimissoriales, quoad collationes de re morali, etc.

SALVIS PECULIARIBUS PRAEScriptionIBUS A SANCTA SEDE DATIS.

II.

DE SODALIBUS.

(Can. 679-681)

ORDO CANONUM. Sequens ordinem canonum de RELIGIOSIS (a can. 592 ad can. 672), Codex loquens de IPSIS SODALIBUS physice seu individualiter consideratis, tractat primo de eorum OBLIGATIONIBUS ET PRIVILEGIIS, et deinde de eorum DISCESSU a societate.

1° OBLIGATIONES ET PRIVILEGIA (can. 679=680)

MATERIA CANONUM. Can. 679 tractat de OBLIGATIONIBUS dum de PRIVILEGIIS agit can. 680.

Can. 679, seu de OBLIGATIONIBUS tam communibus quam specialibus de clausurâ.

§ 1, seu obligationes IN GENERE.

SODALES SOCIETATIS TENENTUR OBLIGATIONIBUS COMMUNIBUS CLERICORUM i.e. in Codice in can. 124=142, non solum sed PRAETER OBLIGATIONES QUIBUS, UTI SODALES, OBNOXII SUNT SECUNDUM CONSTITUTIONES, quae proinde aestimandae sunt ex ipsis Constitutionibus,

NISI ALIUD CONSTET i.e. non tenentur istis obligationibus,

EX NATURÂ REI VEL EX CONTEXTU SERMONIS; praeterea,

PARITERQUE DEBENT STARE PRAESCRIPTIS CAN. 595=612, i.e.

de obligationibus religiosorum,

NISI CONSTITUTIONES ALIUD FERANT.

§ 2, seu in specie de CLAUSURÂ

SERVENT CLAUSURAM non quidem papalem quae adnectitur voti sollemnibus, sed tantummodo

AD NORMAM CONSTITUTIONUM,

SUB VIGILANTIÂ ORDINARII LOCI juxta jus ordinarium (can. 603)

Can. 680, seu de PRIVILEGIIS

IIDEM sodales societatum, omnes tam

ETIAM LAICI,

GAUDENT PRIVILEGIIS CLERICORUM DE QUIBUS IN CAN. 119-123; non est quaestio de JURIBUS a can. 118 concessio sed tantummodo de privilegiis. Insuper gaudent privilegiis

ALIIS CONCESSI DIRECTE SOCIETATI a Sancta Sede vel ab Ordinariis locorum

NON AUTEM, SINE SPECIALI INDULTO, PRIVILEGIIS RELIGIOSORUM recensitis in can. 613 etc.

2° De DISCESSU a Societate (can. 681)

MATERIA CANONIS. Sicut pro religiosis, triplex casus consideratur: TRANSITUS, EGRESSUS, DIMISSIO.

CIRCA TRANSITUM AD ALIAM SOCIETATEM VEL AD ALIQUAM RELIGIONEM,

AUT CIRCA EXITUM SODALIU A SOCIETATE ETIAM JURIS PONTIFICII, in alterutro ergo casu:

SERVENTUR, et indicatur duplex fons praescriptionum,

PRAESCRIPTA CAN. 632, 635 de transitu,

645, de apostatis et de fugitivis. CONGRUA CONGRUIS REFERENDO,

Nunc quoad DIMISSIONEM.

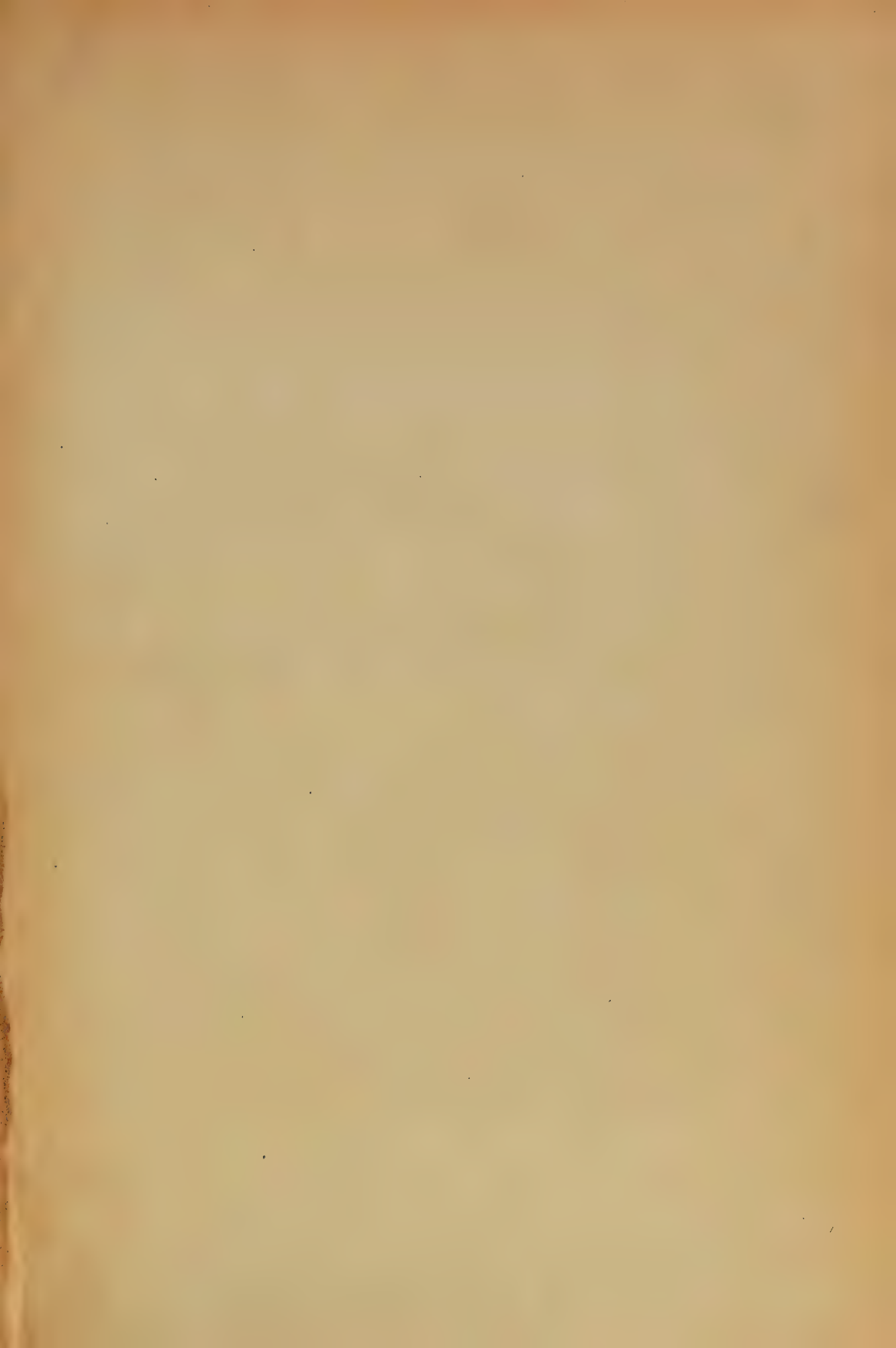
CIRCA EORUM DIMISSIONEM servantur

PRAESCRIPTA CAN. 646-672. Iste canon complendum est aliqua Declaratione Commissionis Interpretationis (A.A.S. Dispensa 67.

P. A. Leduc

1921 p. 177) quâ dicitur quod "si vinculum quo adstrin-
guntur sodales est TEMPORARIUM, servantur canones qui
agunt de dimissione religiosorum cum votis temporariis
(can. 647=648); si vinculum sit PERPETUUM, servantur
canones de religiosis cum votis perpetuis (can. 649=
672). N.B. Quoad POENAS, notanda est declaratio Com-
missionis Interpretationis (A.A.S. 1918, p. 344):
Canones 2386, 2387, 2389, applicantur Societatibus cle-
ricalibus, quatenus vitam communem degant;
Can. 2410 applicatur si Societas gaudeat privilegio
concedendi dimissorias;
Can. 2411 applicatur quoad primam partem; quoad reli-
qua, standum Constitutionibus;
Can. 2413 applicatur.

N.B. In istis Societatibus, tenentur amittendi
professionem fidei obligatione Superiores ad normam
can. 1406 § 1, n. 9 (A.A.S. 1926 p. 393).





8734

348.32 L22

Leduc, Rev. Augustinus (O.P.)

AUTHOR

De Religiosis

TITLE

GRADUATE THEOLOGICAL UNION LIBRARY
BERKELEY, CA 94709

ST. ALBERT'S COLLEGE LIBRARY

